

INTRODUCERE, INDICE TEMATIC
ȘI BIBLIOGRAFIC,
ANTOLOGIE DE
AL. I. AMZULESCU

BALADE, III, 5.

pagina

**BALADE POPULARE
ROMÎNEȘTI**

III

EDIȚII CRITICE DE FOLCLOR—GENURI

1964

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

IV. Despre curtea feudală

Pe Argeș în gios,
Pe un mal frumos,
Negru-vodă trece
Cu tovarăși zece :
5 Nouă meșteri mari,
Calfe și zidari
Și Manoli — zece,
Care-i și întrece.
Merg cu toți pe cale
10 Să aleagă-n vale
Loc de monastire
Și de pomenire.
Iată cum mergea
Că-n drum agiungea
15 Pe-un biet ciobănaș
Din fluier doinaș,
Și cum îl videa,
Domnul îi zicea :
— Mîndre ciobănaș
20 Din fluier doinaș,
Pe Argeș în sus
Cu turma te-ai dus,
Pe Argeș în gios
Cu turma ai fost.
25 Nu cumv-ai văzut,
Pe unde-ai trecut,
Un zid părăsit
Și neisprăvit,
La loc de grindîș,

30 **La verde-aluniș?**
 — Ba, doamne, am văzut,
 Pe unde-am trecut,
 Un zid părăsit
 Și neisprăvit.

35 Cîinii, cum îl văd,
 La el se răpăd
 Și latră-a pustiu
 Și urlă-a morțiu.^s
 Cît îl auzea,

40 Domnu-nveselea
 Și curînd pleca,
 Spre zid apuca
 Cu nouă zidari,
 Nouă meșteri mari

45 Și Manoli — zece,
 Care-i și întrece.
 — Iată zidul meu!
 Aici aleg eu
 Loc de monastire

50 Și de pomenire.
 Deci voi, meșteri mari,
 Calfe și zidari,
 Curînd vă siliți
 Lucrul de-l porniți

55 Ca să-mi rădicați,
 Aici să-mi durați
 Monastire naltă
 Cum n-a mai fost altă,
 Că v-oi da averi,

60 V-oi face boieri,
 Iar de nu, apoi
 V-oi zidi pe voi,
 V-oi zidi de vii
 Chiar în temelii!

65 Meșterii grăbea,
 Sfările-ntindea,
 Locul măsură,
 Șanțuri largi săpa
 Și mereu lucra,

70 Zidul rădica,
 Dar orice lucra,
 Noaptea se surpa!

A doua zi iar,
A treia zi iar,
75 A patra zi iar
Lucra în zadar!
Domnul se mira
Ș-apoi îi muștra,
Ș-apoi se-ncrunta
80 Și-i amenința
Să-i puie de vii
Chiar în temelii!
Meșterii cei mari,
Calfe și zidari
85 Tremura lucrînd,
Lucra tremurînd
Zi lungă de vară,
Ziua pîn-în seară;
Iar Manoli sta,
90 Nici că mai lucra,
Ci mi se culca
Și un vis visa,
Apoi se scula
Ș-astfel cuvînta:
95 — Nouă meșteri mari,
Calfe și zidari,
Știți ce am visat
De cînd m-am culcat?
O șoptă de sus
100 Aieva mi-a spus
Că orice-am lucra,
Noaptea s-a surpa
Pîn-om hotărî
În zid de-a zidi
105 Cea-ntăi soțioară,
Cea-ntăi sorioară
Care s-a ivi
Mîni în zori de zi,
Aducînd bucate
110 La soț ori la frate.
Deci dacă vroiți
Ca să isprăviți
Sfînta monastire,
Pentru pomenire,
115 Noi să ne-apucăm

Cu toți să giurăm
 Și să ne legăm
 Taina s-o păstrăm;
 Și-orice soțioară,
 120 Orice sorioară
 Mini în zori de zi
 Întâi s-a ivi,
 Pe ea s-o jertfim,
 În zid s-o zidim!
 125 Iată,-n zori de zi,
 Manea se trezi,
 Și-apoi se sui
 Pe gard de nuiele,
 Și mai sus, pe schele,
 130 Și-n câmp se uita,
 Drumul cerceta.
 Când, vai! ce zărea?
 Cine că venea?
 Soțioara lui,
 135 Floarea câmpului!
 Ea s-apropia
 Și îi aducea
 Prînz de mîncătură,
 Vin de băătură.
 140 Cît el o zărea,
 Inima-i sărea,
 În genuchi cădea
 Și plîngînd zicea:
 — Dă, Doamne, pe lume
 145 O ploaie cu spume,
 Să facă pîraie,
 Să curgă șiroaie,
 Apele să crească,
 Mîndra să-mi oprească,
 150 S-o oprească-n vale,
 S-o-ntoarcă din cale!
 Domnul se-ndura,
 Ruga-i asculta,
 Norii aduna,
 155 Ceriu-ntuneca.
 Și curgea deodată
 Ploaie spumegată
 Ce face pîraie

Și îmflă șiroaie.
 160 Dar oricît cădea,
 Mîndra n-o oprea,
 Ci ea tot venea
 Și s-apropia.
 Manea mi-o videa,
 165 Inima-i plîngea,
 Și iar se-nchina,
 Și iar se ruga :
 — Suflă, Doamne,-un vînt,
 Suflă-l pe pămînt,
 170 Brazii să-i despoaie,
 Paltini să îndoaie,
 Munții să răstoarne,
 Mîndra să-mi întoarne,
 Să mi-o-ntoarne-n cale,
 175 S-o ducă devale !
 Domnul se-ndura,
 Ruga-i asculta
 Și sufla un vînt,
 Un vînt pre pămînt,
 180 Paltini că-ndoia,
 Brazi că despoia,
 Munții răsturna,
 Iară pe Ana
 Nici c-o înturna !
 185 Ea mereu venea,
 Pe drum șovăia
 Și s-apropia
 Și, amar de ea,
 Iată c-agiungea !
 190 Meșterii cei mari,
 Calfe și zidari
 Mult înveselea
 Dacă o videa,
 Iar Manea turba,
 195 Mîndra-și săruta,
 În brațe-o lua,
 Pe schele-o urca,
 Pe zid o punea
 Și, glumind, zicea :
 200 — Stăi, mîndruța mea,
 Nu te spăria,

Că vrem să glumim
 Și să te zidim !
 Ana se-ncredea
 205 Și vesel rîdea.
 Iar Manea ofta
 Și se apuca
 Zidul de zidit,
 Visul de-implinit.
 210 Zidul se suia
 Și o cuprindea
 Pîn' la gleznișoare,
 Pîn' la pulpișoare.
 Iar ea, vai de ea,
 215 Nici că mai rîdea,
 Ci mereu zicea :
 — Manoli, Manoli,
 Meștere Manoli !
 Agiungă-ți de șagă,
 220 Că nu-i bună, dragă.
 Manoli, Manoli,
 Meștere, Manoli !
 Zidul rău mă strînge,
 Trupușoru-mi frînge !
 225 Iar Manea tăcea
 Și mereu zidea ;
 Zidul se suia
 Și o cuprindea
 Pîn' la gleznișoare,
 230 Pîn' la pulpișoare,
 Pîn' la costișoare,
 Pîn' la țîțișoare.
 Dar ea, vai de ea,
 Tot mereu plîngea
 235 Și mereu zicea :
 — Manoli, Manoli,
 Meștere Manoli !
 Zidul rău mă strînge,
 240 Țîțișoara-mi plînge,
 Copilașu-mi frînge !
 Manoli turba
 Și mereu lucra.
 Zidul se suia
 Și o cuprindea

245 Pîn' la costișoare,
Pîn' la țîțișoare,
Pîn' la buzișoare,
Pîn' la ochișori,
Încît, vai de ea,
250 Nu se mai videa,
Ci se auzea
Din zid că zicea :
— Manoli, Manoli,
Meștere Manoli !
255 Zidul rău mă strînge,
Viața mi se stinge !
Pe Argeș în gios,
Pe un mal frumos
Negru-vodă vine
260 Ca să se închine
La cea monastire,
Falnică zidire,
Monastire naltă,
Cum n-a mai fost altă.
265 Domnul o privea
Și se-nveselea
Și astfel grăia :
— Voi, meșteri zidari,
Zece meșteri mari,
270 Spuneți-mi cu drept,
Cu mîna la pept,
De-aveți meșterie
Ca să-mi faceți mie
Altă monastire
275 Pentru pomenire,
Mult mai luminoasă
Și mult mai frumoasă ?
Iar cei meșteri mari,
Calfe și zidari,
280 Cum sta pe grindîș,
Sus pe coperiș,
Vesel se mîndrea
Ș-apoi răspundea :
— Ca noi, meșteri mari,
285 Calfe și zidari,
Alții nici că sînt
Pe acest pămînt !

Află că noi știm
Oricînd să zidim
290 Altă monastire
Pentru pomenire,
Mult mai luminoasă
Și mult mai frumoasă !
Domnu-i asculta
295 Și pe gînduri sta,
Apoi poroncea
Schelele să strice,
Scări să le rădice,
Iar pe cei zidari,
300 Zece meșteri mari,
Să mi-i părăsească,
Ca să putrezească
Colo, pe grindîș,
Sus, pe coperiș.
305 Meșterii gîndea
Și ei își făcea
Ăripi zburătoare
De șindrili ușoare.
Apoi le-ntindea
310 Și-n văzduh sărea,
Dar pe loc cădea,
Și unde pica,
Trupu-și despica.
Iar bietul Manoli,
315 Meșterul Manoli,
Cînd se încerca
De-a se arunca,
Iată c-auzea
Din zid că ieșea
320 Un glas nădușit,
Un glas mult iubit,
Care greu gemea
Și mereu zicea :
— Manoli, Manoli,
325 Meștere Manoli !
Zidul rău mă strînge,
Țițoara-mi plînge,
Copilașu-mi frînge,
Viața mi se stînge !
330 Cum o auzea,

Manea se pierdea,
Ochii-i se-nvelea;
Lumea se-ntorcea,
Norii se-nvârtea,
335 Şi de pe grindiş,
De pe coperiş,
Mort bietul cădea!
Iar unde cădea
Ce se mai făcea?
340 O fântină lină,
Cu apă puţină,
Cu apă sărată,
Cu lacrimi udată!

Alecsandri, pp. 186—192.

164 (210) MEŞTERUL MANOLE

În sus pe Argiş,
Prin ăl cărpeniş,
Prin ăl aluniş,
Plimbă-mi-se plimbă
5 Domnul Negru-vodă
Pe d-alba-i moşie
C-o verde cocie,
Verde zugrăvită,
'Ntr-aur poleită,
10 Cu opt telegari,
Cu nouă zidari,
Nouă meşteri mari
Şi Manole — zece,
Care mi-i întrece,
15 Stă inima-i rece.
Ei că mi-au umblat
Ţara-n lung şi-n lat,
Prin ăl cărpeniş,

Prin ăl aluniș,
20 Lungiș,
Curmeziș,
Dar tot n-au găsit
Un zid învechit,
Un zid părăsit,
25 Rămas de demult.
Pe Argiș în jos,
Pe plaiul frumos,
Negru-vodă vine
Pe dalba-i moșie
30 C-o verde cocie,
Verde zugrăvită,
'N aur poleită,
Cu opt telegari,
Cu nouă zidari,
35 Nouă meșteri mari,
Și Manole — zece,
Care mi-i întrece,
Stă inima-i rece.
Ei că-mi tot cătau,
40 Dar nu nemereau
Ăl zid învechit
Și neisprăvit,
De mult părăsit,
Fără că-mi găsea
45 Și îmi întâlnea
Noiaș
Purcăraș,
Porcii tot păzind,
Marmură-ntorcînd.
50 Bună ziua-i da;
El le mulțamea.
Domnul, de-l vedea,
Vreme nu pierdea,
Ci mi-l întreba,
55 Din gură-i zicea:
— Noiaș
Purcăraș,
Porcii tot păzind,
Marmura-ntorcînd,
60 Nu cumv-ai văzut
Pe unde-ai trecut

Un zid învechit
 Și neisprăvit,
 De mult părăsit?
 65 Daca l-ai văzut,
 Și l-ai cunoscut,
 Hai cu noi îndată,
 Hai de ni-l arată,
 Că te-oi răsplăti
 70 Și te-oi milui
 Cu milă de domn,
 Ca de Dumnezeu.
 Noiaș
 Purcăraș,
 75 Daca-l auzea,
 El se tot gîndea,
 Și se socotea,
 Și mi-i răspundea :
 — Ba, doamne,-am văzut
 80 Și am cunoscut,
 Pe unde-am trecut
 Turma d-am păscut,
 Un zid de demult,
 Un zid părăsit
 85 Și neisprăvit,
 Vechi și mucezit :
 Colo, unde-mi crește,
 Unde se-ndesește
 Trestică
 90 Pitică,
 Răchită
 'Nflorită,
 Papură
 'Nverzită.
 95 Domnul, d-auzea,
 Bine că-i părea,
 Vesel că-i zicea :
 — Hai cu noi îndată,
 Hai de ni-l arată !
 100 Noiaș
 Purcăraș
 Ce mi-i răspundea,
 Vorbe ce-i vorbea ?
 — Doamne Negru-vodă,

3892

105 Nu pot, vai de mine,
 Io să merg cu tine.
 Porcii d-oi lăsa,
 De necaz oi da:
 Lupii c-or veni,
 110 Turma mi-or răsni,
 Stăpînul m-o bate
 Bătaie de moarte.
 Domnul, d-auzea,
 Iar se întorcea
 115 Şi, măre,-i zicea:
 — Noiaş
 — Purcăraş,
 Io mi te-oi cinsti,
 Io te-oi milui,
 120 Porcii ți-oi plăti:
 Scroafa cu purcei
 O sută cinci lei;
 De tot mascurul
 Ți-oi da galbenul!
 125 Noiaş, d-auzea,
 Noiaş se-ndemna
 Şi se-ndupleca;
 Cu vodă pleca,
 Cu nouă zidari,
 130 Nouă meşteri mari,
 Cu Manole — zece,
 Care mi-i întrece,
 Stă inima-i rece!
 Domnul, de-mi pleca,
 135 Mult că nu mergea
 Şi iată-mi vedea
 Al zid învechit,
 Vechi şi mucezit,
 De mult părăsit.
 140 Iar de-mi ajungea,
 Şi dacă-l vedea,
 Bine le părea.
 Domn descălica,
 Pe jos că mergea,
 145 Cruce că-şi făcea
 Şi se închina;
 Zidul ocolea,

Zidul că-mi privea ;
 Iar dacă-l vedea,
 150 Manole striga
 Și-n palme bătea,
 Din gură zicea :
 — Doamne Negru-vodă,
 Iată c-am găsit
 155 Și am nemerit
 Loc de mînăstire
 Pentru pomenire.
 Var și cărămidă,
 Că-i pustie multă,
 160 Că-i lucrare lungă !
 Domnul, de vedea,
 Bine că-i părea,
 Din gură zicea :
 — Iată c-am găsit
 165 Și am nemerit
 Zidul învechit
 Și neisprăvit,
 Rămas de demult ;
 Locul de zidire
 170 Pentru mînăstire,
 Chip de pomenire !
 Și precum zicea,
 Domnul porunca,
 Domnu-i ajuta
 175 Și le aducea
 Var și cărămidă,
 Că-i pustie multă,
 Că-i lucrare lungă.
 Foaie ș-o lala,
 180 Manole-ncepea,
 Sforile-ntindea,
 Lucrul că-mi zorea,
 Zidul că-mi zidea.
 Dar ce se-ntîmpla ?
 185 Ziua ce-mi zidea,
 Noaptea se surpa,
 C-așa Domnul va.
 Așa, tot așa,
 Ei se tot cerca,
 190 Zidul că-ndrepta,

Zidul că-ntărea.
Trei ani că lucra,
Dar geaba era :
Ziua ce-mi zidea,
195 Noaptea se surpa.
Foaie ș-o lalea,
Manole-mi vedea,
Pe gânduri că-mi sta,
Din adînc ofta ;
200 Iar dacă-mi vedea
Că nu folosea
Și nu-nainta,
El mi se scula
Zori cînd se ivea,
205 Lucra, nu lucra,
Că toată ziua
Din ochi măsura,
Gîndu-și frămînta.
Soare cînd sfințea,
210 Lucrul cînd lăsa,
Acas' nu-mi pleca,
La zid că mînea.
Noaptea cînd sosea,
Pe zid se culca
215 Ș-abia ațipea.
Dormea, nu dormea,
Un vis că visa,
Un vis aievea,
Și visu-i spunea
220 Că-n deșert lucra
Pînă n-o clădi,
Pînă n-o zidi
Chiar în temelie,
Tînără și vie,
225 D-o dalbă soție.
Zi cînd se făcea,
El mi se scula,
Zidul jos vedea,
Și iar se gîndea
230 Ziua cît ținea.
Seara cînd sosea,
Lucrul cînd lăsa,
El că mi-și chema

Nouă meșteri mari,
 235 Calfe de zidari.
 Icoana-mi lua,
 Pe mas-o punea,
 Din gură zicea :
 — Nouă meșteri mari,
 240 Calfe de zidari,
 Și cu mine — zece,
 Stă inima-mi rece.
 Io că v-am chemat
 Și v-am adunat
 245 Vorbă să vorbim,
 Sfat
 Să sfātuim,
 Plan
 Să plănuim,
 250 Că zid ce zidim
 Surpat îl găsim.
 Și io am visat
 Vis adevărat
 Că-n zadar muncim,
 255 Că-n zadar trudim
 Până n-om clădi,
 Până n-om zidi
 Chiar în temelie,
 Tină ră și vie,
 260 D-o dalbă soție.
 Hai să ne-nchinăm,
 Hai să ne legăm
 Și hai să jurăm
 Jurămîntul mare
 265 Pe piine, pe sare,
 Pe sînte icoane :
 Care mîndrișoară,
 Care soțioară
 Întîi c-o veni
 270 Joi de dimineață,
 Pe nor și pe ceață,
 Aici în departe
 S-aducă bucate,
 Voi s-o apucați,
 275 'N brațe s-o luați,
 'N zid s-o aruncați,

Cu cap să scăpați.
 Și el cum zicea,
 Cu toți se lega,
 280 Cu toți se jura
 Pe pline, pe sare,
 Pe sfinte icoane,
 Pe dulci soțioare.
 Cei nouă zidari,
 285 Nouă meșteri mari,
 Ei, măre, că-mi sta
 Pină se-nsera.
 Acas' cînd mergea,
 Pe drum se vorbea,
 290 Și cînd ajungea,
 Neveste-și chema,
 Neveste-nvăța
 Și mi le zicea:
 — Ia voi ca să-mi știți
 295 Și să nu-mi veniți
 Joi de dimineață,
 Pe nor și pe ceață,
 La zid în departe,
 S-aduceți bucate!
 300 Manole că-mi sta,
 La zid că mînea
 Și-acolo dormea
 Cu capul p-o piatră,
 Pustia s-o bată.
 305 Și noaptea trecea,
 Și zid se surpa,
 C-așa Domnul va.
 Iar cînd se scula
 În cap cu ziua,
 310 Hîrtie-mi lua,
 Scrisoare-mi scria
 Și-acas-o mîna:
 Scrisoare pe vînt,
 Răspuns pe pămînt.
 315 La slugă c-o da
 Și-acas-o ducea,
 La dalba Caplea.
 Iar dalba Caplea,
 Ea, dac-o vedea,

320 Ea, dac-o primea,
Scrisu-i cunoștea,
Mult se bucura.
Cartea că-mi lua,
Cartea-mi desfăcea,
325 Frumos mi-o citea.
Manole-i scria :
« Drăguță Caplea,
Soțioara mea,
Ai un bou bălan
330 Ce-i pierdut d-un an.
Ia să mi-te scoli,
Crînguri să-mi răscoli.
De l-ai nemeri,
Și de l-ai găsi,
335 Ia să mi te-apuci
La tăiat să-l duci,
Și din carnea lui
Bucate să-mi faci,
La zid să-mi aduci,
340 Pe nor și pe ceață,
Joi de dimineață. »
Mîndra de Caplea,
Ea mi se scula
Joi de dimineață,
345 Pe nor și pe ceață,
Cu roua
'N spinare,
Cu bruma
'N picioare.
350 Boul căuta,
Boul că găsea,
Boul că-mi tăia,
Bucate-mi gătea
Și la zid pleca,
355 La zid în departe,
Să ducă bucate.
Soare cînd lucea,
Caplea că-mi zorea
Și s-apropia.
360 Manole, cum sta
Și de sus privea
Și pe cîmp căta,

El că mi-o vedea
 Și mi-o cunoștea.
 365 Din adînc ofta,
 Din gură-și zicea:
 « Iacă-t-o că-mi vine,
 Sărmanul de mine! »
 Și cruce-și făcea,
 370 Din ochi lăcrăma,
 La cer se ruga:
 « Doamne, Doamne sfinte,
 Doamne milostive,
 Orice te-am rugat,
 375 Toate mi le-ai dat.
 Dă, Doamne, ș-acum
 Ca să crească-n drum
 Un verde hățiș,
 Un mare stufiș
 380 Ș-un rug curmeziș,
 Doar s-o speria,
 Doar s-o-mpiedica,
 Bucate-o vărsa,
 'Napoi c-o pleca
 385 Altele să ia,
 D-o întîrzia! »
 Rugă se ruga,
 Lacrămi că vărsa.
 Domnul l-auzea,
 390 Domnul l-asculta,
 Că, măre, creștea
 D-un verde hățiș,
 D-un mare stufiș;
 D-un rug curmeziș.
 395 Ea se speria,
 Ea se-mpiedica,
 Bucate vărsa
 Și-napoi pleca.
 Dar dacă-mi pleca
 400 Ș-acas-ajungea,
 Altele-mi lua,
 La zid că-mi pornea,
 La drum că-mi zorea
 Pîn' s-apropia.
 405 Manole, cum sta

Pe cîmp de căta,
 De sus că-mi privea,
 Pe Caplea vedea
 Că s-apropia ;
 410 Din suflet ofta,
 La cer că privea,
 Și cruce-și făcea,
 Și iar se ruga :
 « Doamne minunate,
 415 Doamne îndurate,
 Orice te-am rugat,
 Toate mi le-ai dat ;
 Dă, Doamne, ș-acum
 Să-i iasă pe drum
 420 Lupoaică turbată,
 Cu gura
 Căscată,
 Cu limba
 'Nfocată,
 425 Doar s-o speria,
 Doar s-o-mpiedica,
 Bucate-o vărsa,
 'Napoi c-o pleca
 Și-o întîrzia ! »
 430 El cum se ruga,
 Domnul l-asculta.
 Lupoaică-i ieșea,
 Ea se speria
 Și se-mpiedica,
 435 Bucate vărsa,
 'Napoi se-ntorcea
 Și-altele lua,
 La zid că-mi pleca,
 La drum că-mi zorea,
 440 Mai s-apropia.
 Meșterul Manole,
 De sus, de pe șchele,
 Unde mi-o vedea,
 Din suflet ofta,
 445 Cruce că-și făcea
 Și iar se ruga,
 Lacrimi că-i curgea,
 Din gură zicea :

« Doamne minunate,
450 Sfinte și-ndurate,
Cîte te-am rugat,
Toate mi le-ai dat;
Dă, Doamne, ș-acum
Să-i iasă pe drum,
455 Să-i iasă-n cărare
D-o scorpie mare,
Cu gura căscată,
Cu limba-nfocată,
Doar s-o-mpiedica,
460 Doar s-o speria,
Bucate-o vărsa,
Acas' c-o pleca,
D-o întîrzia! »
Și cum se ruga,
465 Domnul l-asculta
Și Domnul că-i da.
Scorpie-i ieșea,
În cale-o oprea,
Dar ea, vai de ea,
470 Daca-mi tot vedea
Că-mi întîrzia,
Nu se speria,
Nici se-mpiedica,
Și nici se-ntorcea,
475 Ci drumul
Cotea,
Și cîmpul
Tăia;
La mers că zorea,
480 Pin' s-apropia,
La zid c-ajungea.
Caplea cînd sosea,
Zidari d-o vedea,
Să rîză-ncepea,
485 Bine le părea.
Manole că-mi sta,
La cer se uita,
Din suflet ofta,
Din gură zicea:
490 — Știți rămășagul,
Știți jurămîntul:

Care mi-o veni
 Mai de dimineață,
 Pe nor și pe ceață,
 495 Voi s-o apucați,
 'N brațe s-o luați,
 'N zid s-o aruncați.
 Vorba nu sfârșea,
 Plîns că-l îneca,
 500 Iar ei îmi lua
 Pe dalba Caplea,
 La zid c-o ducea,
 În zid c-o punea
 Și zidul zidea,
 505 Din gură-mi striga :
 — Var și cărămidă,
 Că-i pustie multă,
 Că-i lucrare lungă !
 Caplea, de-mi vedea,
 510 Zîmbet că-mi zîmbea ;
 Dar ei mi-o zidea.
 Zid că se-nălța,
 Zid că se-ntărea
 Și mi-o coprindea.
 515 Nici prea mult trecea,
 Și ea se-ngrijea,
 Din ochi căuta,
 Din gură-mi zicea :
 — De vă e de glumă,
 520 Gluma nu e bună !
 Dar ei n-asculta
 Cum se văieta ;
 Varul că-mi vărsa,
 Cărămizi punea,
 525 Zidul că-nălța
 Și mereu striga :
 — Var și cărămidă,
 Că-i pustie multă,
 Că-i lucrare lungă !
 530 Caplea, de-mi vedea,
 Și mai greu ofta,
 Plînsset
 Că plîngea,
 Vaiet

535 Că-mi scotea
Și mereu zicea :
— Manole, Manole,
Meștere Manole,
Dac-o fi vro glumă,
540 Gluma nu e bună ;
Zidul că mă strînge,
Țițoara-mi curge,
Copilașu-mi plînge !
Iar Manole sta,
545 Nimic nu zicea,
Cu amar plîngea.
Și zidari zidea,
Zidul înălța,
Zidul întărea
550 Și mi-o coprindea
Și mereu striga :
— Var și cărămidă,
Că-i pustie multă,
Că-i lucrare lungă !
555 Și ea, vai de ea,
Abia mai putea,
Abia mai sufla,
Dar tot se ruga
Și tot mai zicea :
560 — Manole, Manole,
Meștere Manole,
Zidul rău mă strînge,
Țițoara-mi curge,
Copilașu-mi plînge !
565 Zidul se zidea,
Zidul se-nălța,
Zidul se-ntărea
Și mi-o coprindea,
Glasu-i astupa ;
570 Și cînd se-nălța,
Și cînd se-nchea,
Manole-mi ofta,
Din plîns
Înceta,
575 Răspuns
Că-i dedea,
Din gură-i zicea :

— Copilașul tău,
Pruncușorul meu,
580 Vază-l Dumnezeu.
Tu cum l-ai lăsat
În pat
Desfășat,
Zinele c-or trece,
585 La el s-or întrece,
Și l-or apleca,
Țiță că i-or da ;
Ninsoare d-o ninge,
Pe el mi l-o unge ;
590 Ploi când or ploua,
Pe el l-or scălda ;
Vint când o sufla,
Mi l-o legăna
Dulce legănare,
595 Pîn' s-o face mare !
Vorba nu sfîrșea,
Plînsu-l îneca
Și se depărta ;
Iar nouă zidari,
600 Nouă meșteri mari,
Ei mereu lucra
Și mereu striga :
— Var și cărămidă,
Că-i pustie multă,
605 Că-i lucrare lungă !
Zidul se-nălța,
Zidul se-nchea,
Și ce se lucra,
Noaptea nu cădea,
610 Pîn' se isprăvea
Sfînta mînăstire
Pentru pomenire ;
Dar, pe cînd lucra,
Tot mai auzea
615 Un glas răgușit,
Un vaiet topit :
« Manole, Manole,
Meștere Manole,
Zidul rău mă strînge,
620 Țițișoara-mi curge,

Copilașu-mi plînge ! »
Foaie de aglică,
Într-o duminică,
Într-o zi cu soare,
625 Într-o sărbătoare,
De la vînătoare,
Vodă, de-mi venea,
Departe-mi vedea
Pe Argiș în jos,
630 Pe plaiul frumos,
Sfînta minăstire,
Pentru pomenire.
Și cum o vedea,
Bine că-i părea ;
635 Calu-și rezeza
Pîn' s-apropia.
Și cînd ajungea,
Și cînd se oprea,
De pe cal sărea,
640 Jur prejur umbra,
Sus că se uita,
Bine că-i părea,
Mult se mulțamea,
Din gură zicea :
645 — Aferim, Manole,
Meștere Manole,
Meșter învățat,
Meșter lăudat ;
Aferim, zidari,
650 Nouă meșteri mari,
Cu Manole — zece,
Care mi-vă-ntrece.
Tot ce mi-ați cerut
Io v-am împlinit,
655 Dar bine-ați lucrat,
Bun lucru mi-ați fapt,
C-astă minăstire
O fi pomenire
Și nu s-o vedea
660 În lume alta,
Alta ca dînsa !
Manole, cum sta
Sus, pe înveliș

Și pe coperiș,
665 Din cap cletina,
Din suflet ofta,
Din gură-i zicea
Și mi-i răspundea:
— Doamne Negru-vodă,
670 Mare-i și frumoasă,
Mîndră ș-arătoasă
Sfînta mînăstire,
Chip de pomenire,
Dar cum este ea,
675 Zău, pre legea mea,
C-așa lucrătură
Și ferecătură
Mi-e de-nvățătură.
De m-oi bizui,
680 Altele-oi croi,
Mult mai arătoase
Și mult mai frumoase!
Domnul Negru-vodă
Sta
685 Și-l asculta
Cum se lăuda.
În sus se uita,
La meșteri căta,
Și dac-auzea
690 Cum se lăuda,
Pe gînduri cădea,
Adînc se gîndea.
Mult că nu trecea.
Vodă ce-mi făcea?
695 Porunci porunca,
Schele că rupea,
Scări că le tăia
Și sus mi-apuca,
Și sus că-mi lăsa
700 P-ăi nouă zidari,
Nouă meșteri mari,
Cu Manole — zece,
Care mi-i întrece.
Foaie ș-o lălea,
705 Ei, dacă vedea,
Mult se văieta

Și mult se ruga,
 Dar vodă zicea :
 — Nu voi să mai fie,
 710 Nici să se mai știe
 D-altă mînăstire
 Chip de pomenire,
 Nici să vă siliți,
 Să vă bizuiți
 715 Ca ea să clădiți !
 Și dacă zicea,
 Acolo-i lăsa,
 Sus, pe înveliș,
 Sus, pe coperiș,
 720 Zidul
 Ca să-i ție,
 Vîntul
 Să-i adie,
 Ploaia
 725 Să-i înmoaie,
 Foamea
 Să-i îndoaie.
 Frunză de măciș,
 Sus, pe înveliș,
 730 Sus, pe coperiș
 La a mînăstire
 Chip de pomenire,
 Nouă meșteri mari,
 Calfe de zidari,
 735 Cu Manole — zece,
 Care mi-i întrece,
 Stau și tot privesc,
 Planuri plănuiesc
 Și mereu postesc
 740 Trei zile de vară,
 Trei de primăvară
 Ș-alte nouă iară,
 Din zori pînă-n seară ;
 Că vodă-i ținea,
 745 Și vodă-i muncea,
 Și vodă zicea :
 — Nici voi să mai fie,
 Nici voi să se știe
 C-o mai fi pe lume

750 Cu faimă și nume
Așa minăstire
Chip de pomenire;
Nici voi v-ăți sili,
Nici v-ăți ispiti
755 Să vă bizuiți
Ca ea să clădiți!
Și dacă-mi ședeau,
Și dacă-mi vedeau,
Cei nouă zidari,
760 Nouă meșteri mari,
Mi se sfătuiau
Și tot întrebau:
— Manole, Manole,
Meștere Manole,
765 Ce să ne mai facem,
Unde să ne-ntoarcem?
După ce zicea,
După ce-ntreba,
Ei că-mi asculta
770 Ce mi-i învăța.
Nouă meșteri mari,
Calfe de zidari,
Scînduri că lua,
Scînduri că cioplea:
775 Patru le făcea,
Aripi că-și croia
Și le potrivea,
Și mi se lega,
Cu ele sălta,
780 Cu ele zbură;
Dar dacă zbură,
Care cum cădea,
Stană se făcea.
Manole, Manole,
785 Meșterul Manole
Singur rămînea
De se tot gîndea
Și tot plănuia.
Cinci zile-mplinea,
790 Și dacă-mi vedea,
El mi se scula,
Șiță că-mi lua,

Bine c-o cioplea,
Şase muchi venea ;
795 Cu ţinte-o bătea,
Cu cuie de fier,
Cu ţinte d-oţel,
Şi unde-o bătea
Sînge că ţişnea,
800 Nimic nu-i păsa,
C-aşa Domnul va.
Daca le bătea
Şi se ţintuia,
Cu aripi sălta,
805 Cu aripi zbură,
Dar cînd îmi sălta
Şi cînd îmi zbură,
Domnu-l pedepsea,
Că se-mpiedica
810 De a mînăstire,
Chip de pomenire,
Şi el îmi cădea
Pe Argeş în jos,
Pe plaiul frumos,
815 Lîngă mînăstire,
Chip de pomenire,
Iar unde-mi cădea,
Cruce se făcea,
Şi d-alătura
820 Cişmea izvora,
Cu apă curată,
Trecută prin piatră,
Cu lacrimi sărate,
De Caplea vărsate.

Teodorescu, pp. 460—470
inf. Petrea Creţul Şolcan
(Lacul-Sărat—Brăila—Galaţi),
9. VIII. 1883.

Foaie, foi cîrmîz,
Pe Argiș în sus,
Pe cel mal frumos,
Plimbă-mi-se plimbă,
5 Plimbă Negru-vodă,
Cu doamna Ilinca.
Ei că se plimba
Cu nouă zidari,
Nouă meșteri mari,
10 Dascăli și primari,
Și Manole — zece,
Care și-i întrece.
Ei că se plimba
Și mi-și căuta
15 Loc de mănăstire,
Și de pomenire,
Și de case bune.
Foaie ș-o lalea,
D-un purcar că-mi da,
20 Din cale-l oprea
Și mi-l întreba:
— Ai, mic purcăraș,
Neaoș purcăraș,
Că porcii umblînd
25 Și tu-i întorcînd,
Că nu mi-ai văzut
Și nu mi-ai găsit
Loc de mănăstire
Și de pomenire,
30 Și de case bune?
Purcăraș grăia:
— Ai, măria-ta,
Eu porcii păzînd
Și în sus mergînd,
35 Eu că am găsit,
Și tare-am văzut
Pe unde-am trecut:
Hățiș, curpeniș,
Și-ezer fără fund,

40 Cu apă curată,
Trestioară-naltă.
Domnul mi-asculta
Și se bucura,
Și-acolo mergea,
45 Și el că-mi vedea :
Hățiș, curpeniș,
Și-ezer fără fund,
Cu apă curată,
Trestioară-naltă.
50 El mi se plimba,
În sus se plimba,
În preajmă căta,
Și mi se-ntrista,
Pe gând că-mi cădea,
55 Că el nu găsea,
Cît loc ocolea,
Loc de mănăstire
Și de pomenire,
Și de case bune.
60 Foaie ș-o lalea,
Domnul că-mi venea,
Și iar că-mi venea,
Și iar îmi căuta,
Pînă ce-mi afla
65 D-un dalb luminiș,
Frumos poieniș,
În sus pe Argiș,
La cetinu-nalt,
Nalt și răsîrat,
70 Cum nu era alt.
Și aci-mi venea,
Și-aci-mi alegea
Loc de mănăstire
Și de pomenire,
75 Și de case bune.
Foaie ș-o lalea,
Și ce-mi mai făcea ?
Domnu-mi porunceă,
Icoană puneă,
80 Sus o anina,
În cetinu -nalt,
Nalt și răsîrat,

Cum nu era alt.
 Ziua mi-o puneă,
 85 Noaptea că-mi pierea,
 În iezer venea,
 Aci mi-o găsea.
 Și iar mi-o puneă,
 Și iar că-mi pierea ;
 90 O dată și iară,
 Până-a treia oară.
 Foaie ș-o lalea,
 Domnul ce-mi făcea ?
 El se minuna
 95 Și mi se-ngrija,
 Da' n-avea ce făcea,
 Că Dumnezeu vrea.
 Domnul de-mi vedea,
 N-avea ce făcea,
 100 Oameni că-mi chema,
 Pădure tăia,
 Cărbuni că-mi făcea,
 Care încărca,
 În iezer băga,
 105 Apă de-mi sugea.
 Și ce-mi mai făcea ?
 Și iar că-mi pornea,
 Și iar porunca,
 Șanțuri mari săpa,
 110 Iezeru-mi seca.
 Fauri mi-ăducea,
 Grătare-mi făcea,
 Frumos le-așeza,
 Lucru de-ncepea.
 115 Foaie ș-o lalea,
 Și ce-mi mai făcea ?
 La zid că-ncepea,
 Zidea și zidea,
 Mereu că-mi zidea,
 120 Până se-nsera,
 Până se-nnopta,
 Dar ce ziua zidea,
 Noaptea se surpa.
 Domnul se mira
 125 Și se îngrija,

Da' n-avea ce făcea,
 Că Dumnezeu vrea.
 Foaie ș-o lălea,
 Manole-mi visa,
 130 D-un vis că-mi visa,
 Și se deștepta
 Și mi se-ngrija.
 Meșterii chema,
 Visul le spunea
 135 Și-astfel le vorbea :
 — O, voi, meșteri mari,
 Dascăli și primari,
 Voi că să-mi jurați
 Taina să-mi păstrați,
 140 Ca niște buni frați.
 Eu, cînd m-am culcat,
 D-un vis c-am visat,
 D-un vis minunat :
 Că tot ce-am lucra,
 145 Noaptea s-o surpa,
 Pîn' ce n-om zidi
 Mîine-n zori de zi
 Cea-ntîi soțioară,
 Cea-ntîi zinișoară
 150 Ce-o ieși în cale
 Pe deal ori pe vale,
 S-aducă mîncare
 La loc de prînzare.
 Foaie ș-o lălea,
 155 Și ce-mi mai făcea?
 Manole-mi vorbea
 Și-astfel le zicea :
 — O, voi, meșteri mari,
 Dascăli și primari,
 160 Cine mi-o veni
 Mîine-n zori de zi,
 Pe rouă, pe ceață
 Și pe negureață,
 Cea-ntîi soțioară,
 165 Cea-ntîi zinișoară,
 Voi s-o apucați,
 Frumos să mi-o luați,
 Pe zid s-o urcați,

În zid s-o băgați
170 Și să mi-o zidiți,
Zidul să sfirșiți,
Lucrul să-mpliniți.
Foaie ș-o lalea,
Meșterii-mi pleca,
175 Vorba nu-și ținea,
Taina nu păstra,
Și ei că-mi spunea
La cele soțioare,
La cele zinișoare
180 Lucrul să-ntîrzie,
La zid să nu vie
Mîine-n zori de zi,
Pe rouă, pe ceață
Și pe negureață.
185 Foaie ș-o lalea,
Caplea nu știa,
Și ea că-mi venea
Mîine-n zori de zi,
Pe rouă, pe ceață
190 Și pe negureață.
Manole-o vedea,
Înima-i seca,
Din ochi lăcrăma
Și așa-mi zicea :
195 « Doamne, Doamne sfinte,
Dă-i ceva nainte
S-o oprească-n vale,
S-o-ntoarcă din cale,
Bucate să piarză,
200 Zile să mai vază! »
Domnu l-asculta,
Nainte-i scotea
Doi bălăurei,
Cu solzi mari pe ei,
205 Din gură-nclеștați,
Din coade-nnodați.
Ea se speria,
Bucate pierdea,
Înapoi pornea,
210 Altele-mi gătea
Și iarăși venea.

Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi lăcrăma
215 Și așa-mi zicea :
« Doamne, Doamne bune,
Dă un vînt pe lume
Copacii să-ndoaie,
Drumul să i-l taie,
220 S-o oprească-n vale,
S-o-ntoarcă din cale,
Bucate să piarză,
Zile să mai vază ! »
Domnu l-ascultă
225 Și dădu un vînt
Mare și cumplit ;
Copacii-ndoaia,
Drumul i-l tăia.
Ea se speria,
230 Din cale s-oprea,
Bucate pierdea,
Înapoi pornea,
Altele-mi gătea
Și iarăși venea.
235 Manole-o vedea,
Inima-i seca,
Din ochi lăcrăma
Și așa-mi zicea :
« Doamne, Doamne bune,
240 Trimete pe lume
O ploaie cu spume,
Să verse pîraie,
Să curgă șiuropaie,
Drumul să i-l taie,
245 S-o oprească-n vale,
S-o-ntoarcă din cale,
Bucate să piarză,
Zile să mai vază ! »
Domnu l-asculta
250 Și dădu pe lume
O ploaie cu spume,
De vărsa pîraie,
De curgea șiuropaie.
Ea se speria,

255 Din cale s-oprea,
 Bucate pierdea,
 Înapoi pornea,
 Altele-mi gătea
 Și iarăși venea.
 260 Manole-o vedea,
 Inima-i seca,
 Din ochi lăcrăma,
 Nimic nu zicea,
 Că Dumnezeu vrea.
 265 Foaie ș-o lalea,
 Caplea că-mi sosea,
 Masă-mi întindea,
 Bucate-mi punea,
 Bine că-i părea ;
 270 Da' ea, vai de ea,
 Nici că mi-și știa
 Că moartea-o pîndea,
 Ci se veselea
 Și mereu vorbea.
 275 Foaie ș-o lalea,
 Manole-o vedea,
 Inima-i seca,
 Din ochi lăcrăma,
 Nici că mai gusta
 280 Și așa-mi striga :
 — O, voi, meșteri mari,
 Dascăli și primari,
 Voi să vă pripiți,
 Visul să-mi pliniți !
 285 Voi să mi-o luați,
 Pe zid s-o urcați,
 În zid s-o băgați,
 Frumos s-o zidiți,
 Zidul să-mi sfîrșiți,
 290 Lucrul să-mpliniți !
 Meșterii-mi venea,
 Pe Caplea-mi lua,
 Pe zid o urca,
 În zid mi-o băga,
 295 Frumos că-mi zidea,
 Zidul de-mi sfîrșea,
 Lucrul de-mplinea.

Foaie ș-o lalea,
 Ei că mi-și zidea,
 300 Da' Caplea rîdea,
 Glumă-i se părea
 Și așa zicea :
 — Manole, Manole,
 Meșteraș Manole,
 305 Zidăraș Manole,
 Ori ți-este de glumă,
 Ori nu-ți e d-a bună,
 Să mă bagi de vie
 Aci-n temelie?
 310 Manole-o vedea,
 Inima-i seca,
 Din ochi lăcrăma
 Și mereu striga :
 — O, voi, meșteri mari,
 315 Dascăli și primari,
 Pripîți și zidiți,
 Zidul de sfîrșiți,
 Lucrul de-mpliniți !
 Meșterii pripea
 320 Zidul de sfîrșea,
 Lucrul de-mplinea,
 Da' ea, vai de ea,
 Mereu că-mi plîngea
 Și mereu zicea :
 325 — Manole, Manole,
 Meșteraș Manole,
 Zidăraș Manole,
 Zidul greu se-ntinde,
 Mijlocu-mi cuprinde,
 330 Pămîntul mă-nghite.
 Ori ți-este de glumă,
 Ori nu-ți e d-a bună,
 Să mă bagi de vie
 Aci-n temelie?
 335 Manole-o vedea,
 Inima-i seca,
 Din ochi lăcrăma
 Și mereu striga :
 — O, voi, meșteri mari,
 340 Dascăli și primari,

Pripîți de zidiți,
 Zidul de sfîrșiți,
 Lucrul de-mpliniți !
 Meșterii pripea
 345 Zidul de sfîrșea,
 Lucrul de-mplinea,
 Da' ea, vai de ea,
 Mereu că-mi plîngea
 Și mereu zicea :
 350 — Manole, Manole,
 Meșteraș Manole,
 Zidăraș Manole,
 Zidul greu se-ntinde,
 Pieptul mi-l cuprinde,
 355 Țișoara-mi curge,
 Copilașu-mi plînge.
 Ori ți-este de glumă,
 Ori nu-ți e d-a bună,
 Să mă bagi de vie
 360 Aci-n temelie?
 Manole-o vedea,
 Inima-i seca,
 Din ochi lăcrăma
 Și mereu striga :
 365 — O, voi, meșteri mari,
 Dascăli și primari,
 Pripîți de zidiți,
 Zidul de sfîrșiți,
 Lucrul de-mpliniți !
 370 Meșterii pripea
 Zidul de sfîrșea,
 Lucru de-mplinea,
 Da' ea, vai de ea,
 Nu se mai vedea,
 375 Ci se auzea,
 Mereu că-mi plîngea
 Și mereu zicea :
 — Manole, Manole,
 Meșteraș Manole,
 380 Zidăraș Manole,
 Zidul greu se-ntinde,
 Trupul mi-l cuprinde,
 Țișoara-mi curge,

Copilaşu-mi plînge,
 385 Viaţa mi se stinge.
 Ori ți-este de glumă,
 Ori nu-ți e d-a bună,
 Să mă bagi de vie
 Aci-n temelie?
 390 Manole-o vedea,
 Inima-i seca,
 Din ochi lăcrăma
 Și mereu striga:
 — O, voi, meșteri mari,
 395 Dascăli și primari,
 Pripiti de zidiți,
 Zidul de sfirșiți,
 Lucrul de-impliniți!
 Meșterii pripea
 400 Zidul de sfirșea,
 Lucrul de-implinea,
 Da' ea, vai de ea,
 Nu se mai vedea,
 Ci se auzea,
 405 Din zid că ieșea
 Un glas ce zicea:
 « Doamne, Doamne bune,
 Trimete pe lume
 Îngerașul tău
 410 La copilașul meu;
 Ploaia d-o cădea,
 Pe el l-o scâlda;
 Zăpada d-o ninge,
 Pe el mi l-o unge;
 415 Frunza d-o pica,
 Mi l-o înfășa;
 Vîntul d-o sufla,
 Mi l-o legăna;
 Soarele-o luci,
 420 Și mi l-o-ncâlzi!»
 Foaie ș-o lălea,
 Manole-o vedea,
 Inima-i seca,
 Din ochi lăcrăma
 425 Și mereu striga:
 — O, voi, meșteri mari,

Dascăli și primari,
 Pripiti de zidiți,
 Zidul de sfirșiți,
 430 Lucrul de-mpliniți !
 Meșterii pripea
 Zidul de-mi sfirșea,
 Lucrul de-mplinea
 Și se veselea.
 435 Foaie, foi cîrmîz,
 Pe Argeș în sus,
 Pe cel mal frumos,
 Plimbă-mi-se plimbă,
 Plimbă Negru-vodă,
 440 Cu doamna Ilinca.
 Ei că se plimba,
 Și ei că-mi vedea
 Și se-nveselea
 D-acea mănăstire
 445 Pentru pomenire,
 Frumoasă și naltă,
 Cum n-o mai fi altă.
 Foaie ș-o lalea,
 Și ce mi-și făcea?
 450 Domnul de-mi vedea,
 Mult se-nveselea.
 Ș-apoi porunca
 Schele de-mi strica,
 Scări de ridica,
 455 Și sus că-mi lăsa
 Pe cei meșteri mari,
 Dascăli și primari,
 Și Manole – zece,
 Care și-i întrece.
 460 Foaie ș-o lalea,
 Da' ei ce-mi făcea?
 Ei mi se-ntrista
 Și mi se ruga,
 Ș-apoi că-mi făcea
 465 Aripi zburătoare
 Din șite și sfoare,
 Și de pe podiș,
 De pe coperiș,
 Îmi zbura spre soare,

470 Pe cîmpia mare.
Și cum că-mi zbură,
Nici mult că ținea,
Și jos că-mi cădea.
475 Acolo-mi ieșea
D-un mic izvoraș,
D-un mic pîrîiaș,
Cu apă vioară,
Rece și ușoară.

Mateescu, pp. 13—28
(Albești—C.-de-Argheș—Argheș).

166 (210) MEȘTERUL MANOLE

Negru-vodă sta,
Sta și se chitea :
« De-a da Dumnezeu,
Chiar pe gîndul meu,
5 Eu o să pornesc
Și-o să poruncesc,
Poruncă domnească,
Treaba să pornească
Și să se zidească .
10 Sfîntă mănăstire
Pentru pomenire,
Chip de pomenire
Pentru-nchinăciune. »
Negru-vodă sta,
15 Sta și se chitea
Și se tot gîndea
Că tot ce căta,
El tot nu afla :
Meșter după gînd
20 Și după cuvînt.
Și el și-a găsit

De-un meşter Manole,
Meşter de zidit
Şi de plănuit
25 Şi la început,
Şi la isprăvit;
De nu i-a plăcea,
Un ban să nu-i dea;
De n-a isprăvi,
30 Capul giurui;
Să-i taie şi mîni,
Să le dea la cîni.
Şi el mai avea
Doisprece zidari
35 Şi nouă pietrari,
Nouă meşteri mari,
Cu Manole — zece,
Care mi-i întrece.
Pe Argeş în jos,
40 Pe un mal frumos,
Negru-vodă trece,
Cu tovarăşi — zece,
Şi cu doisprezece.
Şi ei tot mergeau
45 Şi tot plănuiau
Şi nu mai aflau
Loc de mănăstire
Şi de pomenire,
Chip de pomenire
50 Pentru-nchinăciune.
Iată, cum mergeau
Şi cum tot zoreau
Pe cale, cărare,
Pe drumul cel mare,
55 Ei mi-s ajungeau
Mîndru flăcăuaş,
La oi strungăraş.
Oile-mi păzea,
Din fluier doinea
60 Şi nu bindisea.
Negru-vodă sta
Şi se tot chitea,
Din gură zicea:
— Mîndru flăcăuaş,

65 La oi strungăraș,
 Pe unde-ai trecut
 Nu ai fost văzut
 De-un zid învechit
 Și nemîntuit?
 70 De vei fi văzut
 Și vei da cuvînt,
 Eu am juruit
 Trei sute de oi
 Și-o sută de miei
 75 Și doi ciobănei.
 — Doamne, Negru-vodă,
 Pe unde-am trecut,
 Cu turma păscînd,
 Spun drept c-am văzut
 80 Un zid învechit,
 Un zid părăsit
 Și neisprăvit,
 Foarte mucezit;
 Și că mi-i de turmă,
 85 Că nu-i dau de urmă,
 Că v-aș arăta
 Și v-aș îndrepta.
 Vodă ce-mi zicea?
 — I-hai, strungăraș,
 90 Mîndru flăcăuaș,
Pui de romînaș,
 Dă ți-a pieri una,
 Ție ți-oi da două;
 Și de piere două,
 95 Ți-oi da la loc nouă!
 Foaie artăraș,
 Mîndru flăcăuaș,
 La oi strungăraș,
 Turma și-a lăsat,
 100 Turma și-a uitat
 Și mi s-a luat
 Tot cu Negru-vodă,
 Cu nouă zidari,
 Doisprece pietrari,
 105 Nouă calfe mari,
 Și Manole — zece,
 Care mi-i întrece.

Pe Argeș în jos,
 Pe un mal frumos,
 110 Ei au nimerit
 La loc de grindis,
 La verde desis,
 Și ei au aflat
 De-un zid învechit
 115 Și nemîntuit,
 Foarte învechit,
 Foarte mucezit.
 Negru-vodă sta
 Și se bucura
 120 Și se toț chitea
 Și se tot gîndea.
 Iacă ce zicea :
 — Doisprece pietrari,
 Nouă meșteri mari,
 125 Nouă calfe mari,
 Și Manole — zece,
 Care vă întrece,
 Voi vă apucați
 Și să vă legați,
 130 Aici să-mi durați,
 Chiar din temelie
 Pin' la săvîrșie,
 Mîndră mănăstire,
 Chip de pomenire
 135 Pentru-nchinăciune.
 Da' voi ca să știți
 Și să vă siliți :
 Altă mănăstire
 Să nu fie-n lume
 140 Mîndră și frumoasă,
 Naltă și chipoasă :
 Să se mire domnii,
 Domnii și-mpărații !
 Manole stătea
 145 Și se socotea,
 Planuri că socotea,
 Și nu zăbovea,
 Lucrul că pornea,
 Șferile-ntindea,
 150 Locul măsura

Și se apuca,
Zidul că pornea,
Zidul că suia
Și se ridica.
155 Foaie de lalea,
Geaba se-ntrecea,
Geaba tot zorea
Din zori pînă-n noapte
Cu sudori de moarte,
160 Că orice lucra,
Ziua ce zidea,
Noaptea se surpa.
Zi întâia-așa,
A doua așa,
165 A treia așa,
Pîn' la săptămîna.
Meșterii sileau
Și mereu lucrau,
Da' Manole sta,
170 El nu mai lucra,
Ci mereu gîndea
Și se chibzuia.
Și mi se culca,
Dar cum se culca,
175 El, mări, visa
Visul aievea.
Și de se scula,
El așa zicea :
— Voi, nouă zidari,
180 Nouă meșteri mari
Și cu doisprece,
Care nu mă-ntrece,
Voi nu mai lucrați
Și mă ascultați :
185 De cînd m-am culcat,
Iată ce-am visat :
Se făcea, făcea,
Și se arăta
Ciohodar nemțesc
190 Pe zidul domnesc.
El că tot striga
Și tot cuvînta :
« Geaba tot lucrați

Și vă supărați,
195 Că n-ăți isprăvi
Pîn' ce n-ăți zidi
Chiar în temelie,
Tînără și vie,
De-o dalbă soție! »
200 Deci voi, meșteri mari,
Calfe și zidari,
Voi dacă voiți
Ca să isprăviți
Ceastă mănăstire,
205 Chip de pomenire,
Voi făgăduiți
Și vă juruiți
Pe pîne, pe sare,
Pe sfinte icoane
210 Și pe zilișoare;
Acas' de vă duceți,
Nevestei nu spuneți,
Și mîni dimineață,
Pe rouă, pe ceață,
215 Care s-a sili
La zid de-a veni,
Pe ea voi zidi.
Foaie de mărari,
Doisprece zidari,
220 Nouă calfe mari,
Ei mi-au juruit,
Dar nu s-au ținut.
Acasă de-a mers,
Nevestei a spus
225 Că, ce-a fi să fie,
La zid să nu vie
Și să se trezească
De va să trăiască!
Floare și-o lalea,
230 Ziua că zorea,
Meșterii lucra,
Da' Manole sta,
Nici că mai lucra,
Ci mi se ruga
235 Și se tot uita,
Drumul cerceta.

Iată că zărea :
 Cineva venea,
 Și venea, venea,
 240 Și mi-și aducea
 Prînz de mîncătură,
 Vin de băutură.
 Și venea, venea,
 Și mi-o deslușea :
 245 Soțioara lui,
 Nevestica lui,
 Floarea cîmpului.
 Cît el o vedea,
 Inima-i plîngea,
 250 Milă că-i venea
 Și se închina
 Și mi se ruga
 Cu lacrimi de foc,
 S-o-ntoarne din loc :
 255 « Dă, Doamne, pe lume
 O ploaié cu spume,
 Cum n-a mai văzut
 Om de pe pămînt.
 Mîndra a vedea
 260 Și s-a-nspăimînta,
 Doar de-a zăbovi,
 Alta de-a veni,
 În zid de-oi zidi ! »
 Dumnezeu că va
 265 Ruga-i asculta,
 Ploaie că dădea.
 Și dete de-o ploaie,
 Ploaie cu puhoaie,
 Și făcu pîraie
 270 Și umplu șivoaie.
 Apele creștea
 Și mereu ploua,
 Și mereu turna.
 Dar ea, vai de ea,
 275 Nici că se-nturna,
 Nici se-nspăimînta,
 Că mereu venea
 Și la drum zorea.
 Manole-o vedea

280 Și mi se-ngrijea
Și se-nspăimînta,
Groază că-i era
Și se tot ruga:
« Dă, Doamne, un vînt,
285 Un vînt pe pămînt,
Copaci să răstoarne,
Mîndra să mi-o-ntoarne.
Doar a zăbovi,
Nu s-a prileji
290 În zid de-a zidi ! »
Domnu-l asculta,
Vîntul că pornea
Și sufla, sufla,
Munții răsturna,
295 Copaci răsturna
Și ea, vai de ea,
Pe drum tot zorea
Și s-apropia.
Manole-o vedea,
300 El mereu ofta
Și iar se ruga:
« Dă, Doamne, pe lume
Întuneric mare,
Cum nu s-a văzut
305 Pe acest pămînt.
Nevestica mea,
Înimioara mea,
Doar s-a-nspăimînta
Și s-a-mpiedeca,
310 Bucate-a vărsa
Și s-a înturna !
Doamne-Dumnezeu,
Fă pe gîndul meu,
În gînd ca să-i deie,
315 Să se ducă-n lume
După bou bălan,
Că-i pierdut de-un an ;
Și tot l-a căta,
Și nu l-a afla ;
320 Doar s-a zăbovi
Și s-a prileji
Alta ca să vie,

S-o zidim de vie
Chiar în temelie!»
325 Domnu-l asculta,
Întunerec da,
Cum nu s-a văzut
Pe aist pământ.
Și ea tot venea,
330 Și venea, venea,
Și se-mpiedeca,
Și iar se scula,
La drum purcedea,
Bucate vărsa,
335 Apoi se-nturna
Și apoi pleca
După bou bălan,
Că-i pierdut de-un an.
Și dacă afla,
340 Măcelar căta
Și-l măcelărea;
Și dacă-l gătea,
Bucate-l făcea;
Și dacă gătea,
345 Cu grabă pleca
Și la drum zorea,
Și venea, venea,
Iată că sosea!
Iar bietul Manole,
350 Meșterul Manole,
Mi se gândura,
Mi se-ntuneca
Și cu grai grăia:
— Doisprece pietrari,
355 Nouă meșteri mari,
Luați de-o zidiți,
Să nu mi-o trudiți.
S-o zidiți de vie
Chiar în temelie!
360 Meșterii rîdeau
Și cu ea glumeau
Și-apoi mi-o luau,
Pe zid mi-o puneau,
În zid o zideau.
365 Dar ea, vai de ea,

Ea nu mai rîdea,
 Ci cu grai grăia :
 — Doisprece pietrari,
 Nouă meșteri mari,
 370 De a fi cu glumă,
 Gluma nu vi-i bună !
 Manole-auzea,
 Din gură ofta,
 Nimic nu zicea.
 375 Zidul se suia
 Și se ridica
 De la gleznișoare,
 Pîn' la pulpișoare ;
 De la pulpișoare,
 380 Pîn' la țîțișoare ;
 De la țîțișoare,
 Pîn' la ochișori.
 Meșterii zoreau
 Și mi-o învăleau,
 385 Cu lucrul grăbeau.
 Și tot s-auzea,
 Și se deslușea :
 — Manole, Manole,
 Soțiorul meu,
 390 Dulcișorul meu,
 Zidul că mă strînge,
 Țîțișoara-mi strînge,
 Lăptișoru-mi curge,
 Copilașu-mi plînge,
 395 Trupușoru-mi frînge !
 Manole-auzea,
 Cu oftat ofta,
 Cu gura grăia :
 — Taci, mîndruța mea,
 400 Că Dumnezeu vrea
 La el să te ia,
 Și noi să gătim
 Și să isprăvim
 Ceastă mănăstire
 405 Pentru-nchinăciune.
 — Copilașul meu
 Cine l-a lăpta ?
 — Zînele-or vedea

Și l-or alăpta !
410 — Cine l-a scălda ?
— Ploaia c-a ploua
Și mi l-a scălda !
— Cin' l-a legăna ?
— Vîntul a sufla
415 Și l-a legăna,
Dulce legănare,
Pîn' s-a face mare !
Meșterii zorea,
Lucrul le mergea ;
420 Iată, isprăvea,
Bine le părea.
Cu opt telegari,
Cu opt harnasari,
Trăsură domnească,
425 Ceată-mpărătească,
Și cu Negru-vodă,
Și boierii țării
Trec la mănăstire
Ca să se închine.
430 Iată c-ajungeau,
Și ei de-mi vedeau,
Mult se minunau.
Luna că stătea,
Soarele mergea !
435 Foaie și-o lalea,
Negru-vodă sta,
Sta și se uita
Și se minuna
Și din grai grăia :
440 — Doisprece pietrari,
Nouă meșteri mari
Și Manole — zece,
Care vă întrece,
Voi că v-ați silit
445 Și m-ați mulțămît.
Eu v-oi da averi,
V-oi face boieri :
Să-mi spuneți cu drept,
Cu mîna la piept,
450 Dacă v-apucați
Alta să durați,

Altă mănăstire,
Pentru-nchinăciune,
Mult mai strălucioasă
455 Și mult mai frumoasă?
Foaie de măcriș,
Sus pe-acoperiș,
Manole stătea,
Nimic nu zicea,
460 Dar cei meșteri mari,
Calfe și zidari,
Ei că se-ngînfau
Și-așa răspundeau:
— Doamne Negru-vodă,
465 Noi că ne legăm
Și ne apucăm
Alta să durăm,
Altă mănăstire
Pentru pomenire,
470 Mult mai strălucioasă
Și mai arătoasă,
Și mult mai frumoasă!
Foaie și-o lalea,
Negru-vodă sta,
475 Sta și se chitea,
Apoi poruncea,
Scările lua
Și că mi-i lăsa
Sus pe-acoperiș,
480 Vîntul să mi-i bată,
Ploaia să-i răzbată,
Foamea să-i mînînce,
Setea să-i usuce, -
Să nu mai trăiască
485 Și să pomenească
De-altă mănăstire
Pentru pomenire
Așa arătoasă,
Mindră și frumoasă!
490 Maeștrii cei mari,
Calfe și zidari,
Ei, dacă vedeau,
Aripi își făceau,
Aripi-aripioare

495 Din scînduri uşoare,
Şi se încercau,
Ca şoimii zburau,
Dar unde picau,
Stîncă se făceau.
500 Dar bietul Manole,
Meşterul Manole,
Aripi şi-a făcut
Cum s-a priceput,
Dar unde-a picat,
505 Dumnezeu a dat
De-o mîndră fîntînă,
Cu apă puţină,
Cu slove săpate,
Cu slove din carte!
510 Să se pomenească,
Boieri dumneavoastră;
Dacă nu era,
N-aveam ce cînta!

P a m f i l e, pp. 19—24
(Tepu—Tecuci—Galaţi).

167 (211) DOBRIŞEAN

Foicică trei sulfine,
Ascultaţi, boieri, la mine
Să vă spui un cîntec bine!
În oraş, în Bucureşti,
5 La casele mari, domneşti,
În curte la Mihnea-vodă,
Nemerit-a,
Poposit-a,
Măre, trei moşnegi bătrîni,
10 Cu barbele pîn' la brîni,
Cu căciuli la subtioare,

Cu vislele la spinare.
Unul e din Burduşani,
Altul e de la Cegani,
15 Al treilea, din Lupşani,
Şi pîrăsc pe Dobrişean
Naintea lui Mihnea-vodă,
Şi din gură ce-i spunea,
Pîra cum îşi aşternea?
20 — D-alei, doamne Mihneo-vodă,
Unde s-a mai cunoscut,
Unde boieri s-au văzut
Şi boieri s-au pomenit
Să se ţie de domnit?
25 Ce-ar fi cerul cu doi sori,
Aşa-i ţara cu doi domni;
Două paloşe-ntr-o teacă,
Doi domni în ţară săracă.
Măria-ta-n Bucureşti,
30 Dobrişean în Stoieneşti.
Şi ce e la Dobrişean
E doar numai la sultan,
Necum la măria-ta,
Necum în toată ţara.
35 Casele lui Dobrişean
Nu-s case ca casele,
Ci zăresc ca soarele.
Măria-ta, de judici,
Măria-ta nu spînzuri;
40 Dobrişean, el judică,
Dobrişean, el spînzură.
Tot mai are Dobrişean
Cum ar avea un sultan,
Cum n-are măria-ta,
45 Cum n-are toată ţara:
Cîţi boieri au pribegit,
Dobrişean că i-a oprit
Şi la el i-a poposit,
Şi-n ciobani i-a străvestit;
50 Dar nu-i poartă ciobăneşte,
Ci mi-i poartă chip domneşte,
Cu caftane de pambriu,
Cu cizme de irmiziu,
Cu obiele de bumbac,

55 Mestecat cu păr din cap,
Că ține la ger mai cald.
Tot mai are Dobrișean
Cum ar avea un sultan,
Cum n-are măria-ta,
60 Cum nu e-n toată țara :
Vro cinci sute de berbeci,
Vro cinci sute de pribeci,
Tot berbeci de coade berci,
Cu coarnele răsucite
65 Și la virfuri poleite,
Și-i berbecul de la coadă,
De la coadă pin' la coarne
Lung de cite șapte palme.
Ciobanii lui Dobrișean
70 Sînt boieri ca de divan,
În toiège răzimați
Și-n caftane îmbrăcați.
Bacii lui poartă cîrlige,
Tot cîrlige de argint,
75 Cum n-am văzut pe pămînt,
Nici în lume de cînd sînt.
În capul
Cîrligelor,
În josul
80 Belciugelor,
Cite-o piatră nestimată,
De plătește țara toată,
Și pietre de diamant —
Strălucește noaptea-n sat.
85 Tot mai are Dobrișean
Cum ar avea un sultan,
Cum n-are măria-ta,
Cum nu e-n toată țara :
Vro cinci sute de mieoare,
90 Ce ies vara fătătoare,
Buți cu vin
Și stupi cu miere,
Mult bănet
Și grea avere.
95 Mihnea-vodă, d-auzea,
Sta puțin și se gîndea ;
D-o poruncă că-mi scria

Și zicea din gură tare :
 — Savai, Ghineo, armaș-mare,
 100 De când io te-am armășit,
 Nici o slujbă n-ai plinit,
 Dar acuma să te scoli
 Tina Vlășcii să-mi răscoli,
 Măre, pe la miez de noapte,
 105 Măre, cu sudori de moarte.
 Iute, Ghineo, să te duci
 Și la noi să ni-l aduci
 Cam cu oi,
 Cam cu odăi,
 110 Cam cu odalîcul lui !
 Unde Ghinea se ducea,
 La Dobrișean c-ajungea
 Și ferman în mînă-i da.
 Dobrișean îi mulțamea,
 115 În mînă ferman lua,
 Și din gură de-l citea,
 Lacrămile-l podidea.
 Să n-asculte nu-i venea,
 Să nu meargă nu putea,
 120 Că porunca e domnească,
 Urgie dumnezeiască.
 Deci el, măre, se scula,
 Bucium în mînă lua,
 În trei cornuri buciuma,
 125 Ciobănași că-și aduna.
 Ciobănașii toți venea,
 Oișoarele-nșira,
 Cadalîcul tot strîngea,
 Drumul, măre, c-apuca,
 130 Drumul Stoieneștilor
 Către-al Bucureștilor.
 Drumul coardă că-și ținea
 Și mergea, măre, mergea,
 Noaptea-n codri i-apuca,
 135 Pin' la Mihnea c-ajungea.
 Dar mocanul,
 Ca țăranul,
 Nu știe ce e șofranul,
 Că, de-l vede pe tarabă,
 140 El zice că e tot iarbă,

Bună pentru nici o treabă.
 Când la curte-mi ajungea,
 Când în curte că-mi intra,
 Ei pe iarbă se culca
 145 Și cârlige-și răzima,
 Pe la ziduri le lăsa,
 Tot cârlige de argint
 Cum în lume nu mai sînt,
 Și-n capul
 150 Cîrligelor,
 În josul
 Belciugelor,
 Cîte-o piatră prețioasă,
 De pătrunde zarea-n casă.
 155 Mihnea-vodă ce-mi visa,
 Mihnea-vodă se scula,
 Măre, pe la miez de noapte,
 Măre, cu sudori de moarte,
 Și cînd ochii deschidea,
 160 Zare-n case că-mi vedea,
 Lumina și zarele
 Cum răsare soarele.
 El în palme că-și bătea,
 Slugulița că-și chema
 165 Și din gură că-i zicea,
 Și cu vorba c-o muștra:
 — Iaca, ziua s-a ivit,
 Și divan n-am întocmit!
 Sluga-i dreaptă
 170 Și-nțeleaptă,
 Ea din gură-i răspundea,
 Răspundea și mi-i zicea:
 — Stai, doamne, nu mă certa,
 Că cu păcat ai avea;
 175 Că ziua nu s-a ivit,
 Făr' de numai mi-a sosit
 Ciobanii lui Dobrișean:
 Ici cioban,
 Colo mocan.
 180 Și ei, măre, s-au culcat
 Și de zid au răzimat
 Tot cârlige de argint,
 Cum nici n-am mai pomenit

P-astă lume de cînd sint,
 185 Că-n capul cîrligelor
 Sînt tot pietre preţioase
 De pătrunde zarea-n case.
 Mihnea-vodă, d-auzea,
 Mihnea-vodă nu-l credea,
 190 Ci de geam s-alătura,
 La cîrlige se uita,
 Pe ciobani că număra,
 La oi seama că lua.
 Pină seama să le ia,
 195 Soare mîndru-mi răsărea,
 Mihnea curtea-şi aduna,
 Toţi boierii că-şi chema,
 La divan că mi-i strîngea.
 Cîţi boieri că mi-şi venea
 200 Şi ciobanii că-mi vedea
 Şi cîrligele privea,
 La averi seama lua,
 Cu mirare se mira
 Şi de frică tremura,
 205 Parc-ar fi fost gealatul
 Cu paloş să le ia capul.
 Dobrişean, dacă venea,
 Cu mocani
 S-alătura,
 210 Cu ciobani
 S-amesteca,
 Seama turmelor lua.
 Nimenea nu-l cunoştea,
 Tot de mocan
 215 Îl lua,
 Tot cioban
 Îl socotea.
 Mihnea-vodă, de-l chema,
 În divan că-l aducea
 220 Şi din gură ce-i zicea?
 Pe nedrept îl osîndea
 Şi de muică-l suduia.
 Dobrişean ce mi-şi făcea?
 Dobrişean ce-i răspundea?
 225 — D-alei, doamne Mihneo-vodă,
 Nu prea-ndesi la-njurat,

Că e lucru cu păcat.
 Daca tu m-ai întreba,
 Adevărul io ți-oi da,
 230 Adevărul c-ai afla,
 Zicu-ți « zău, pre legea mea ».
 D-alei, doamne Mihneo-vodă,
 Spuiu-ți, doamne, un cuvînt:
 Știi tu frate al cui sînt?
 235 Am avut un tăiculiță
 Cu milă și cu credință,
 Ce mi-l cheamă Pipar-crai.
 Și mai am d-un frățior
 Ce mi-l cheamă Mihnea-vodă,
 240 Numele domniei-tele,
 Urgia frăției mele!
 Atunci Mihnea, d-auzea,
 De pe scaun se scula
 Și de mumă-l suduia,
 245 Și din gură-mi tot striga:
 — De cînd maica m-a făcut
 Cioban frate n-am avut!
 Dobrișean mi se ruga,
 Se ruga și mi-i vorbea,
 250 Cu glas dulce-l îmblînzea,
 Lîngă dînsul căci ședea,
 Ședea, măre, gealatul
 Cu paloș să-i ia capul.
 Dobrișean cum se ruga
 255 Și din gură ce-i zicea?
 — O Mihneo, măria-ta,
 Nu sili la cap tăiat,
 Că e lucru cu păcat;
 Nu grăbi
 260 Pîn' mi-o sosi
 Caftanul
 Și baltacul!
 Pînă vorba-și isprăvea,
 Ochii-și negri d-arunca
 265 Înspre lungul drumului,
 La răzarea soarelui,
 Și-ntr-acolo ce-mi vedea?
 Ce-mi vedea mi-l bucura:
 Fuga mare că-mi venea

270 D-o cocie făurită,
 Numa-n verde zugrăvită,
 Numa-n aur poleită,
 Iar într-însa că-mi erea
 O dalbă călugăriță,
 275 Albă, albă la piliță,
 Neagră, neagră la cosiță,
 Sor' cu vodă Ștefăniță.
 Când boierii mi-o vedea,
 La pământ se ploconeă.
 280 Daca, mare, ajungea,
 Din cocie jos se da
 Și pe scară se urca.
 Sus în case d-ajungea,
 Palma bici că mi-și făcea,
 285 Frumușel mi-o aducea,
 Pe gealat cu ea lovea;
 Pe gealat când îl izbea,
 Sîngele îl podidea,
 Cu păreți l-amesteca,
 290 Toți boierii-ncremenea.
 Apoi călugărița
 Mîna-n rasă că băga,
 Un ferman că mi-și scotea
 Și pe masă mi-l puneă,
 295 Și la toți îl arăta,
 La citire-i îmbia.
 Cine, mare, că-l citea
 Drumul fugii
 Mi-apuca,
 300 Semnul crucii
 Că-și făcea.
 Mihnea-vodă, de-mi vedea,
 De pe scaun se scula,
 La ferman că se ducea,
 305 Și cu mîna-l apuca
 Și cu ochii mi-l citea.
 De-l citea cît îl citea,
 Lacrămile-l podidea
 Și din gură ce-mi zicea?
 310 — Zău, boieri, pe legea mea,
 De cînd maica m-a făcut
 Cioban frate n-am avut;

Dar acum mi l-am găsit,
Că e lucru dovedit:
315 Am găsit pe ăst mocan,
Am găsit pe Dobrișean!
Vorba, mare, nu sfirșea,
Și el, mare, ce-mi făcea?
Pe atît nu se lăsa,
320 Ci de mîină-l apuca
Și la baie mi-l ducea,
De sarică-l dezbrăca,
Fără haine mi-l lăsa
Și pe dînsul ce găsea?
325 Îi găsea, mare, la brîu
Scris prejur un spic de grîu;
Și la piept de se uita,
Scris pe dînsul ce găsea?
Îi găsea domnești odoare:
330 Sfînta lună, sfîntul soare,
Iar în cei doi umerei
Găsea doi luceferei.
Mihnea-vodă, de-mi vedea,
El de mîină că-l lua,
335 Înăuntru că-l ducea,
Toți boierii că-și chema,
Mîina maicei săruta
Și domnia-și împărțea,
Și din gură ce-mi zicea?
340 — Iaca, frate, să domnești,
Slujbe mari să împărțești,
Boierii să rînduiești!

Teodorescu, pp. 473—477;
inf. Petrea Crezul Șolcan
(Lacul-Sărat—Brăila—Galați),
14. VIII. 1883.

Din oraș, din Cîmpulung,
 La poarta lui Negru-vodă,
 Genunchiat-a, frate,
 Genunchiat-a, dragă,
 5 Că-i d-un mic de ciobănaș,
 Cu cămașa ca tina,
 Cu pielea ca zăpada,
 Cu cîrligul supt genunche,
 Cu căciula subțioară,
 10 Săvăi, cu gluguța goală.
 Trei zile la poartă-mi sta,
 Negru-vodă-l întreba:
 — Ai, tu, mic de ciobănaș,
 Ce mi-ți e jaloba ta,
 15 Să mi-ți fac dreptatea?
 Dar cel mic de ciobănaș
 Rupse din grai a grăi:
 — Alei, doamne Negru-vodă,
 De stătuși de mă-ntrebași,
 20 Adevărul spune-ți-ași:
 De mic, sărac mi-am rămas,
 Mititel și fățarel,
 Pe mîna străinilor,
 La coada tăciunilor.
 25 Azi așa și mîine-așa,
 Dete dragul Dumnezeu
 Și Măicuța Precista
 Și mai mare mă făcui,
 Și minte mai dobîndii.
 30 Cînd mai mare mă făcui,
 Dacă văzui și văzui,
 Sluguliță mă băgai;
 Sluguliță pe hăinuțe,
 Argățaș pe mălăiaș,
 35 Și p-o căciulă mițoasă,
 Și p-o sarică lățoasă.
 Azi așa și mîine-așa,
 Dete dragul Dumnezeu

Și Măicuța Precista
 40 Și mai mare mă făcui,
 Și minte mai dobîndii.
 Cînd mai mare mă făcui,
 Dacă văzui și văzui,
 La trei stăpîni mă băgai,
 45 Trei stăpîni, zău, ca trei domni,
 Săvăi, cu trei mii de oi.
 Cînd eram mai micșorel,
 Eram drag stăpînilor
 Și urît stăpîncelor;
 50 Stăpîinii mă miluia,
 Stăpîncele mă bătea.
 Azi așa și mîine-așa,
 Dete dragul Dumnezeu
 Și Măicuța Precista
 55 Și mai mare mă făcui,
 Și minte mai dobîndii.
 Cînd mai mare mă făcui,
 Stăpîinii-acum mă bătea,
 Stăpîncele mă miluia.
 60 Stăpîinii s-a mîniat,
 Cu oile m-a mînat,
 Jos, la baltă m-a mînat.
 Cînd la baltă am plecat,
 Stăpîncele mă plîngea,
 65 Stăpîinii mă blestema.
 Și la baltă mi-am plecat,
 D-un vifor mi-a viforat,
 Grea zăpadă mi-a picat,
 Oile le-a nămețit,
 70 Dulăii mi-a risipit;
 Din trei mii și ce-mi mai trece,
 Am rămas numai cu zece;
 Dintr-o haită de dulăi,
 Am rămas numai cu doi.
 75 Dar el, frate, ce-mi făcea?
 Ciobănașul că-mi spunea,
 Negru-vodă-l asculta:
 — Alei, doamne Negru-vodă,
 Dacă văzui și văzui,
 80 D-o lopățică-mi făcui
 Și zăpada-mi curății,

Cărăruie că-mi gătii,
 Cu-oile-n baltă răzbii
 Și d-o tîrlă că-mi croii.
 85 Sălcioare-mi dărîmai,
 Oițele-mi săturai.
 Azi așa și miine-așa,
 Dete dragul Dumnezeu
 Și Măicuța Precista,
 90 Veni și primăvara
 Și-ncolți și ierbuța,
 Oițele că-mi fătără,
 Și-ăle zece se-ndoiră,
 ~ Îndoite se-mpătriră,
 95 Împătrite se-nnoptiră.
 Dete dragul Dumnezeu
 Și Măicuța Precista
 De-mplinii, doamne, suta,
 Și din sută, altă sută,
 100 Și din două făcui patru,
 Și din patru făcui opt,
 Pusei miia, zău, la loc.
 Și din mie, altă mie,
 Și din două, făcui trei,
 105 Cît timp, doamne, că stătui?
 Nouă ani și ce-mi mai trece,
 De mai povîrnea spre zece.
 Alei, doamne Negru-vodă,
 Stăpînii m-a părăsit,
 110 La turmă n-a mai venit
 Nici cu sare la mioare,
 Nici bolovani la cîrlani,
 Nici opinci pe la ciobani.
 Am făcut cum am putut,
 115 Oițele mi-am prăsit.
 Ciobanul ce-mi mai zicea?
 — Alei, doamne Negru-vodă,
 Cum judeci în lume toate,
 Fă-mi și mie dreptate.
 120 După cum mă-i învăța,
 Așa parte că le-oi da.
 Negru-vodă ce-mi zicea?
 — Ai, tu, mic de ciobănaș,
 Ce parte ca să le dai?

125 Oile să le-mpărțești :
Să dai la stăpîni trei părți
Și să tragi la tine-o parte,
C-așa-ți gălesc dreptate !
Dar cel mic de ciobănaș,
130 Cu cămașa ca tina,
Cu pielea ca zăpada,
Cînd așa că-mi auzea,
În picioare se scula,
La oițe se-ntorcea,
135 Jos, la baltă, se lăsa,
Din bucium că-mi buciuma,
Din gură că mi-și striga,
Toți ciobanii s-aduna,
Oile le-amesteca,
140 Tot o turmă le făcea
Și, frate, că mi-și pleca,
La munte se ridica,
În lunca Argeșelului,
În piatra Nămăieștilor,
145 Dasupra Mușcelului,
În preajma Cîmpulungului.
Cînd aci că mi-și venea,
Mîndră tîrlă că-mi croia
Și stăpînii mi-l afla,
150 Fuga la cioban că-mi da,
La cel mic de ciobănaș,
Cu cămașa ca tina,
Cu pielea ca zăpada.
Cînd ciobanii mi-i vedea,
155 Oile le-amesteca,
Tot o turmă le făcea
Și-n tîrlă că le băga,
Și stăpînii că-mi sosea.
Dar cel mic de ciobănaș,
160 Cu cămașa ca tina,
Cu pielea ca zăpada,
În tîrlă că mi-și intra,
Oițele le-mpărțea.
El d-o parte că-și oprea,
165 Trei părți la stăpîni că-mi da.
Dar stăpînii ce-mi făcea ?
Ei, măre, nu se-nvoia.

Pricina pe ce d-avea?
 Pe cel mic de cîrlăior,
 170 Berbecel, doamne, crescut
 Pe mila ciobanilor,
 În coada tăciunilor.
 Stăpînii se mînia,
 Mîna pe cioban punea,
 175 Mi-l bătea, mi-l canunea,
 Cu moartea-l împotrivea.
 Dar cel mic de ciobănaș,
 Cu cămașa ca tina,
 Cu pielea ca zăpada,
 180 Făcea, mări, cum mi-și făcea,
 Din mîna lor că-mi scăpa,
 Ocol tîrlei că mi-și da,
 Mîna pe paloș punea,
 De stăpîni s-apropia,
 185 Și cum paloșu-aducea,
 Capetele le tăia.
 Capetele le-aduna,
 În glugă mi le punea,
 Oile le-amesteca,
 190 Tot o turmă le făcea,
 La Negru-vodă venea,
 Oile-n curte-mi băga.
 Negru-vodă ce-mi zicea?
 — Cătați, boieri, de vedeți,
 195 Vedeți, curtea mea domnească
 Acu-i tîrlă ciobănească!
 Dar cel mic de ciobănaș,
 Cu cămașa ca tina,
 Cu pielea ca zăpada,
 200 Rupse din grai a grăi:
 — Alei, doamne Negru-vodă,
 După cum m-ai învățat,
 Așa parte că le-am dat.
 Pricina pe ce-au d-avut?
 205 P-acest mic de cîrlăior,
 Ce stă-n fața dumnealor,
 Berbecel, doamne, crescut
 Pe mila ciobanilor,
 În coada tăciunilor.
 210 Stăpînii s-a mîniat,

Mîna pe mine c-au pus,
 M-a bătut, m-a canunit,
 Cu moartea m-a-mpotrivit;
 Am făcut cum am putut,
 215 Din mîna lor c-am scăpat,
 Mîna pe paloş c-am pus,
 Şi cum paloşu-am adus,
 Capetele le-am răpus
 Şi-n glugă că le-am adus.
 220 Gluga de moţ că mi-o lua,
 Jos, frate, mi-o scutura,
 Trei capete că-mi cădea.
 Negru-vodă se mira,
 La boieri mi se uita
 225 Şi din gur-aşa-mi grăia :
 — Cătaţi, boieri, de vedeţi,
 Unde, frate, s-a văzut
 Şi, frate, s-a pomenit
 Să-şi taie sluga stăpîinii,
 230 Nu pe unul, ci pe trei?!
 Ce staţi, frate, şi vă-uitaţi?
 Luaţi-l şi mi-l spînzuraţi!
 Dar cel mic de ciobănaş,
 Cu cămaşa ca tina,
 235 Cu pielea ca zăpada,
 Rupse din grai a grăi :
 — Alei, doamne Negru-vodă,
 Nu pripiti cu spînzuratul,
 Ci să stăm să ne dăm sfatul :
 240 Din oraş, din Cîmpulung,
 Din Buda veche de demult,
 Tătarii că ne-au robit;
 Noi, doamne, ne-am răspîndit,
 Căci d-aveam d-un tăicuşor
 245 Şi mi-l chema Crăişor,
 Pe maica, doamna Ileana.
 Mai d-aveam d-un frăţior,
 Şi mi-l chema Negrişor,
 Ca şi pe măria-ta!
 250 Negru-vodă-mi auzea,
 La boieri că-mi porunca :
 — Lăsaţi-l, nu-l spînzuraţi,
 Luaţi-mi-l şi-l îmbrăcaţi

Și de semne să-l cățați,
 255 Că d-o-avea vrun semnișor,
 O fi vro viță de domn
 Și mi-o fi d-un frățior.
 Boierii mi-l îmbrăca
 Și de semne mi-l căta,
 260 Și ce semne că-mi găsea?
 Găsea-n pieptu-i soarele,
 Lumină cu razele;
 Găsea în spate luna,
 Lumină cu lumina;
 265 În cei doi d-albi umerei
 Lucea doi luciferei;
 Și-n creștetul capului,
 Scrisu-i spicul grîului;
 Și mai jos, la subțioară,
 270 Scrisă mi-i d-o săbioară;
 Semne bune de domnie,
 Soție de vitejie.
 Dar cel mic de ciobănaș,
 Cu cămașa ca tina,
 275 Cu pielea ca zăpada,
 Dacă vedea și vedea,
 Mina-n glugă că-mi băga
 Și ristobul că scotea
 Și pe masă-l deschidea.
 280 Negru-vodă se uita,
 Lacrămile-l podidea,
 Frățiori buni se găsea.
 În brațe se-mbrățișa
 Și-n fețe se săruta,
 285 La zeafet, frate, ședea
 O lună ș-o săptămînă,
 D-abia-și făcea voia bună.
 Și mi-și bea, și mi-și mînca,
 Și chef mare că-mi făcea.
 290 Dar cînd fu despre beție,
 Despre dalba veselie,
 Negru-vodă că-mi zicea:
 — Alei, frățioare Mircea,
 Alei, Mircea, Mircică,
 295 Să-mi dai mie ciobănia,
 C-o să-ți dau eu, zău, domnia.

Aşa, Mircea ce-mi zicea?
— Ține-ți, frate, domnia,
Mi-oi ținea ciobănia
300 Ş-o-i trăi cum oi putea.
La zeafet mereu şedea
Şi mi-şi bea, şi mi-şi mânca,
O lună şi-o săptămână,
D-abia-şi făcea voia bună,
305 Cum e legea domnilor
Şi, mări, d-a-mpăraţilor.

Mateescu, pp. 3—12
(Curtea-de-Arges—C. de Arges—Arges).

169 (213) DOMNUL RADU-VODĂ

Pe cîmpii Perişului
Şi pe-ai Perişalului
Fuge, Doamne, cine-mi fuge?
Fuge domnul Radu-vodă,
5 Într-un rădvan domnesc,
Cu fiuţul, cu Vlăduţ.
De goană cine-i goneşte?
Sălceleni şi moldoveni,
Bucureştiul cu totul!
10 Dar anume care-mi este?
De goană cine-i goneşte?
Şi Drăganu din Periş,
Cu paloş alăturiş.
Iară domnul Radu-vodă
15 Aşa din grai că-mi grăia:
— Alei, fine, măi Drăgane,
Mă goneşti, ori te glumeşti,
Ori cu mine-mi pribegeşti?
Iar Drăgan că mi-şi grăia:
20 — Aleu, nunaş, Radu-vodă,

Te gonesc, nu mă glumesc,
 Fire-ai, nănaș, dracului!
 Știi, nașule, dar nu știi?
 Când am fost la masa mare,
 25 Boierii m-au dăruit
 Cu ce-au vrut, cu ce-au putut,
 Cu mărămi din pozînari,
 Cu sălașe de rudari.
 D-alei, capul o să-ți tai,
 30 Că eu nu te pot ierta,
 Și d-al tău, și d-al Vlăduț.
 Știi, nașule, d-o' nu știi?
 Când am fost la masa mică,
 Boierii m-au dăruit
 35 Cu ce-au vrut, cu ce-au putut,
 Cu galbeni din pozînari,
 Dar tu, măi, m-ai dăruit
 Cu cincii iepe d-ale breze,
 Dar tu, măi, m-ai dăruit
 40 Și cu mînzii ca și ele.
 De dăruit mi le-ai dăruit,
 Nici în ochi nu le-am văzut.
 Știi, nașule, dar nu știi?
 Și de asta te-aș ierta,
 45 Numai nu te pot ierta,
 Știi, nașule, dar nu știi?
 Când fusese despre ziuă,
 Despre dalba veselie,
 Pe fina ta ți-ai luat,
 50 În grădină te-ai băgat,
 Făcuși voia trupului,
 Lăcomia ochilor!
 O dată că-mi chiotea-re,
 Așa din gură-mi grăia-re:
 55 — D-alei, capul c-o să-ți tai,
 Că eu nu te pot ierta,
 Și d-al tău, și d-al Vlăduț!
 Iară domnul Radu-vodă,
 El așa că mi-și grăi:
 60 — Alei, fine, măi Drăgane,
 Findcă-i lucru și d-așa,
 Taie numai capul meu
 Și, măi, să ierți p-al Vlăduț,

Că e mic, nepriceput,
 65 La o școală că l-am dat,
 Mîndră carte d-a-nvățat,
 Și ți-o fi, fine, păcat!
 Iar Drăgan că mi-și grăia:
 — Au, nunăse Radu-vodă,
 70 Știi, nașule, dar nu știi?
 Cînd tai lemnul de la vîrf,
 Cine bine-l odrăsleşte
 Bună umbră dobîndește,
 Multă marvă se d-umbrește;
 75 Știi, nașule, dar nu știi?
 Cînd tai lemnul din tulpină,
 Că seacă de la inimă!
 Să tai capul numa-l tău
 Și să iert p-al lui Vlăduț,
 80 Că e mic, nepriceput,
 La o școală că l-ai dat,
 Mîndră carte-a învățat?
 El domn mare se ridică
 Și pe mine m-o lua
 85 Cam pe viță, pe sămîntă,
 Pîn' pe mine m-o afla.
 Știi, nașule, dar nu știi?
 Decît o mînca el capul meu,
 Mai bine-oi mînca eu al lui!
 90 O dată că-mi chiotea-re,
 Sabia că mi-și trăgea-re,
 Capul lor că le tăia-re,
 Și p-al lui, p-al lui Vlăduț.
 În rădván că se punea-re,
 95 Și el, măi, că-mi pribegea-re
 Tomna-n Țara Romînească.

Alexici, pp. 23–26;
 inf. Bița Luca
 <Straja—Banatul Sîrbesc>

Asupra Caralelor,
În dreptu Zimnicelor,
Multe cortuleață-m' sînt,
Multe sînt, mărunte sînt!
5 Multe sînt de iepîngele,
Da' mai multe de burci negre,
De burci negre tătărești.
La mijloc de cortuleață
Este-un cort mare, rotat,
10 Cu creștetul nărîmzat,
Cu țărușe de alamă,
Cu prăjinile de-argint,
Ce nu s-a mai pomenit!
Iar sub cort cine mi-și șade?
15 Șade domnu Mihai-vodă,
Cel mintos și strîns la vorbă,
Cu Buzeștii amîndoi,
Cu Căpreștii cîteșitrei,
Cu Nica căpitanu,
20 Tăria războaielor
Și spaima păgînilor,
Popa Stoica din Fărcași,
Care-m' sare șapte pași
C-o sută de călărași,
25 Face la mai mulți năcaz!
Frumoasă masă mi-e-ntinsă,
De cești toți era coprinsă.
Bea bine și petrecea,
De nimenea nu grijea.
30 Cînd căuta cam de-o parte,
Tare-m' venea și sosa
Sau' ¹ Radu Calomfirescu,
Călare pe-un pui de hat
De niminea nenvățat;
35 În sabie-mbăierat
Și în suliță răzmat;

¹ Pentru „savai”.

Cu gurița ca de lup,
Coadă-i varsă pojar verde,
Pojar verde pe pământ,
40 Ce nu s-a mai pomenit!
Iar acia de-m' venea,
Bună ziua că mi-și da.
Mihai-vodă-i mulțamea
Și la masă mi-l poftea.
45 Bea bine și petrecea,
Iar cînd fu despre beție,
Despre d-albai veselie,
Radu-atunce ce grăia?
— D-ai, doamne, măria-ta,
50 Bine bei și te cinstești,
De nimica nu grijești!
Da' știi, doamne, d-au nu știi
Că la noi, la București,
Sînt lucruri de te-ngrozești?!
55 Mulți tătari că mi-au venit,
Bucureștiu l-a robit.
Și mie că mi-au robit:
Sau d-albă de tăiculiță,
Sau d-albă de muichiliță,
60 Sau d-albă de coconiță,
Sau d-albii de coconași,
Sau negrii de țigănași!
Da' știi, doamne, d-au nu știi,
Să-m' dai oaste-ntr-ajutori
65 Pe Buzeștii amîndoi,
Că țin bine la război,
Pe Căpleștii cîtetrei,
Că se luptă cu temei,
Pe Nica căpitanu,
70 Care bate cu tufanu,
Tăria războaielor
Și spaima păgînilor,
Popa Stoica din Fărcași,
Care-m' sare șapte pași
75 C-o sută de călărași,
Face la mai mulți necaz!
Știu că Buzescu-al mai mic
Face hordia colnic
Fără băț, fără nimic!

80 Și Buzescu al mai mare
Face hordia vîrcoale
Fără băț, în mîină n-are!
Și-om scăpa de chin și jale,
De prea multe angarale,
85 Ca să-nvățăm pe turcoi
Să nu mai dea pe la noi,
Căci prin țară pe la noi
De-or mai trece mulți turcoi,
Nu mai vedem car și boi,
90 Nici în obor zece oi!
Mihai-vodă ce-m' grăia?
— Bine, eu oaste ți-oi da,
Ți-oi da oaste-ntr-ajutor.
Unde ție ți-o păsa,
95 Acolo te vor lăsa!
Oaste-ntr-ajutor că-i da,
La București că-m' pleca.
Păn-aproape să ducea,
Mulți tătari că mi-și vedea,
100 Fuga-ndărăt o tulea,
Numai Radu rămînea,
Numai Radu cu sluga.
Iară Radu ce-m' făcea?
Dacă vedea și vedea,
105 Cu sluga că se vorbea,
În gură să săruta,
În săbii că se ciocnea
Și prin tătari abătea,
Știi, ca un vînt viforît,
110 Pentru-un pomēt înflorit,
Și cum mi-și zac florile,
Așa cad trupurile. . .
Cînd fu soarele-n chindie,
Tăie Radu șeapte mie,
115 Iară sluga, nu să știe!
Radu-atunci că dezrobea:
Sau d-albă de tăiculiță,
Sau d-albă de muichiliță,
Sau d-albii de coconași,
120 Sau negrii de țigănași.
Pe toți că-i împreuna,
Seama bine că mi-și loa,

Iar cocoana n-o vedea.
 Radu din gură-mi grăia :
 125 — Muică, muichilița mea,
 Unde-mi este cocoana?
 Iar mumă-sa că-i spunea :
 — Muichiliță, Radule,
 Uite-te pe cea cîmpie,
 130 Tare-m' fuge-un mîrzăcel
 Cu cocoana după el,
 Cu coada c-a-nfășurat-o,
 După el a apucat-o!
 Iară Radu, de-auzea,
 135 Și pe cal încăleca.
 Picioru-n scară punea,
 Nici pe șea nu s-așeza.
 Mîna-n buzunar băga,
 Scotea mic de piluleț,
 140 Pilulețul plumbuit
 Cu cinci litre de argint,
 Și pe cal că-l atingea
 Cam la capul pieptului,
 Unde-i păs voinicului.
 145 Păn' pe șea se așeza,
 Noauă hotare trecea.
 Pe mîrzac că-l ajungea,
 Iar cocoana de-l vedea
 Așa din gură-m' striga :
 150 — Radule, soția mea,
 Păzește-te, Radule,
 Că-mi e mîrzacul stîngaci,
 Că de pleacă,
 Dă cu stînga,
 155 Cînd se-ntoarce,
 Dă cu dreapta!
 Iară Radu de-auzea,
 Radu din gură grăia :
 — Cocoană, cocoana mea,
 160 Dacă este, frate,-așa,
 Ia apleacă-ți tu capu,
 Ca să tai eu mîrzacu!
 Iar cocoana, de-auzea,
 Și capul că-l apleca.
 165 Radu cu paloșu da,

Cap de la trup că-i tăia
 Și oblîncul de la șea.
 Aci-n drum că-l năpustea
 Și cocoana că ș-o lua
 170 Și-ndărăt că se-ntorcea
 Și pe toți împreuna.
 Nici pe-aia nu se lăsa.
 Îndărăt că se-ntorcea,
 La Mihai-vodă venea,
 175 De departe că-l muștra :
 — D-ai, doamne, măria-ta,
 Îmi deteși oaste-ntr-ajutor?!
 Unde mie mi-a păsat,
 Acolo că m-a lăsat!
 180 Mihai-vodă de-auzea,
 Unul l-altul se uita,
 Toți cu paloșele da
 În Radu Calomfirescu.
 Iară Radu ce-m' făcea?
 185 În inel că sprijunea,
 Până deștiu mi-i tăia.
 Dacă vedea și vedea,
 Cizma din picior trăgea,
 În potcoavă-i sprijunea
 190 Până cizma i-o tăia.
 Dacă vedea și vedea,
 Fuga la gard că mi-ș' da,
 Mîna pe-o proptă punea,
 Din pămînt că mi-o scotea,
 195 Iar din cui nu mi-și putea.
 El din gură ce-m' zicea?
 — Fi-i-ar trupu-al nu știu cui,
 Care prinde proptă-n cui!
 Dacă vedea și vedea,
 200 Fuga pe gheață că-m' da
 Ș-acolo mi-l prăpădea.
 Iar cocoana, de-auzea,
 Foarte rău că se-ntrista,
 Tron de ceară că-i făcea,

205 Unde, mări, l-îngropa?
La mînăstirea domnească,
Pentru să se pomenească,
Fost-a cruce voinicească!

Ciobanu-Plenița, pp. 291—297;
inf. Matei Julea
(Cetate—Calafat—Oltenia).

171 (215) VARTICI

Foaie verde salbă moale,
Cînd fuse Vinerea mare,
Plecă vodă-n vînătoare.
'N vînătoare că plecase,
5 Doamna singură rămase.
Dară doamna ce-mi făcea?
Tot ea, frate, că-mi chema
Douăsprece jupînese,
Ia vezi, tot cocoane-alese,
10 Și la masă le punea,
Mare gurban că făcea.
Cu paharu cin' le da?
Săvăi, fină-său Vartici.
Și mi-și bea,
15 Și mi-și mînce.
Dară doamna ce-mi făcea?
Tot la Vartici se uita,
Bine seama că i-o lua.
Dar cînd fu după cinare,
20 După dalba ospătare,
Semn lui Vartici că făcea
Pe jupînese a-mi căra.
Tot cu butca le căra,
Tot prin case poleite,
25 Cu sticlă acoperite.

Și p-acasă le ducea,
Numai Vartici rămînea.
Așa, doamna ce-mi zicea?
— Alelei, fine Vartici,
30 Vino lîngă mine-aici.
Din ceasu ce te-am văzut,
La inimă mi-ai căzut.
Alelei, fine Vartici,
Vino lîngă mine-aici,
35 Că-mi ești-nalt și sprîncenat,
Cu trei semne de vărsat
Și dulce la sărutat.
Dară Vartici ce-mi zicea?
— Alelei, nașă Ileană,
40 Nu ți-a fi, nașă, păcat,
Că de mic m-ai botezat,
De mare m-ai cununat,
Nu ți-a fi, nașă, păcat
Să cădem la sărutat?
45 Așa, doamna ce-mi zicea?
— Alelei, fine Vartici,
Vino lîngă mine-aici.
Pentru păcatele tele
Da-oi averile mele.
50 Face-oi multe mănăstiri,
Să fie de pomeniri.
Ș-oi mai face fîntîni reci
Pe la drumuri și poteci;
Ș-oi da vaci pe la săraci,
55 Ș-oi mărita fete mari.
Dară Vartici ce zicea?
— Alei, nașă Ileană,
Mai așteaptă puțintel,
Să-mi îmbrac cel căftănel,
60 Că mă prinde bine-n el.
Așa, Vartici ce-mi făcea?
Acasă mi se ducea,
Grajd de piatră descuia
Și pe Negru mi-l scotea,
65 Și la scară mi-l lega.
Apoi în casă-mi intra,
Soția și-o săruta,
Coconii-și îmbrățișa

Și-așa Vartici că-mi zicea :
 70 — Draga mea de coconiță,
 Ai să rămii văduviță ;
 Dragii mei de coconași,
 Rămîneți de mici săraci !
 Dar Vartici ce-mi mai făcea ?
 75 El afară că-mi ieșea,
 Pe Negru încăleca,
 Și el, mare, că-mi fugea,
 Tocma, frate,-n Țaligrad,
 Ca să scape de păcat.
 80 Da' Vartici dacă fugea,
 Doamna tare se-ntrista
 Și pornea de bolnăvea.
 Ștefan-vodă că-mi venea,
 Din vînătoare-mi venea,
 85 Și pe doamnă o-ntreba
 Și prindea de-o ispitea.
 Așa, doamna ce-mi spunea ?
 Tot pe Vartici că-mi pîra
 Cu pîră înveninată
 90 Și cu inimă spurcată.
 Ștefan-vodă-mi auzea,
 Palmele la ochi punea,
 După Vartici trimetea
 Și-ndărăt că-l aducea.
 95 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 El, frate, că-mi aduna
 Boierii divanului,
 Caimacamii tîrgului,
 Toți sfetnicii sfatului,
 100 Pe Vartici mi-l judeca,
 Tot lui vină că-i găsea.
 Dar soția lui Vartici,
 Cu coconașii cei mici,
 Fuga la vodă că-mi da
 105 Și din gură-așa-mi grăia :
 — Nașule, măria-ta,
 Ia nu te mai gîndura
 Și nu mi-l mai spînzura !
 Ștefan-vodă ce-mi zicea ?
 110 — Fină, finișoara mea,
 Ia, nu te mai gîndura,

Pe Vartici d-oi spînzura,
 Coconii oraşului,
 Caimacamii tîrgului,
 115 Sfetnicii divanului,
 Care ție ți-o plăcea,
 După ala mi te-oi da
 Și tot eu te-oi cununa!
 Foaie verde ș-o lalea,
 120 Ștefan-vodă poruncea
 Pe Vartici de-mi spînzura
 'N grădina cu florile,
 Und' se plimbă doamnele,
 Doamnele cu roabele,
 125 Cînd răsare soarele.
 Dar soția lui Vartici,
 Cînd spînzurat mi-l vedea,
 Fuga în casă că-mi da,
 Mina pe hamger punea
 130 Și singurea se junghea,
 Cu Vartici alătura.
 P-amîndoi că-i îngropa
 'N grădina cu florile,
 Und' se plimbă doamnele,
 135 Doamnele cu roabele,
 Cînd răsare soarele.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea?
 Prin grădină se uita,
 Doi trandafiri că-mi zărea
 140 De mijloc învîlcinați,
 De vîrfuri apropiați,
 Tocmai, zău, ca niște frați.
 Ștefan-vodă de-mi vedea,
 La inimă se-nmuia,
 145 Lacrămile-l podidea
 Și din gură-așa grăia:
 — Cine strică dragostea,
 Dumnezeu să nu i-o dea;
 Să i-o dea și să i-o ia,
 150 Ca să crează altuia!

Mateescu, pp. 29—34
 (Albești—C. de-Arges—Arges).

— Nour, Nourel,
Nourel cu jele,
Drag inimii mele,
Mult te-am învățat,
5 Nu m-ai ascultat!
Noaptea ai încălicat,
Pe uliț-ai apucat
Tot răcnind, boncăluind,
Toate străjile-ngrozind,
10 Și la mine c-ai venit,
De departe c-ai strigat:
« Of, doamnă Ileană,
Ia ieși pîn-afară,
Numa-n polioară! »
15 Eu la tine c-am ieșit,
Binișor te-am ocrotit,
Fiind ca și-un copil mic...
Iară vodă că venea,
Toate străjile strîngea,
20 Pe boieri îi întreba:
— Unde Nourel s-a dus?
Iar o strajă de-ncolea
Drept lui vodă răspundea:
— Nourel, cel cu dreptate,
25 Cu soția dumitale era,
Trupușoru-și dezmierda,
Și noaptea că-ncălica,
Pe uliță apuca
Tot răcnind, boncăluind,
30 Toate străjile-ngrozind.
De departe că striga:
« Of, doamnă Ileană,
Ia ieși pîn-afară,
Numa-n polioară! »
35 Înaintea lui ieșea,
Pe Nourel ocrotea,
Inimioara-și răcorea!
Atunci vodă trimetea

Și din gură-așa zicea :
40 — Măi Pavele, armaș-mare,
Pe Nourel să mi-l iei
Și capul lui să mi-l tai
În grădina cu florile,
Unde sînt mirosnile !
45 Duminică dimineața
Vodileasa trimetea,
În grădină se ducea,
Pe Nourel mort găsea.
Înapoi se înturna,
50 Cuțitu-n mînă-și lua
Și-n gura mare striga :
— Nourel cu jele,
Drag mi-ai fost inimii mele !
Și eu mult te-am învățat,
55 Și tu nu m-ai ascultat ;
Pohodnic ai încălicat,
Pe uliț-ai apucat
Tot răcnind, boncăluind,
Toate străjile-ngrozind.
60 Și la mine c-ai venit,
De departe c-ai strigat :
« Of, doamnă Ileană,
Ia ieși pîn-afară,
Numa-n polioară ! »
65 Eu la tine c-am ieșit,
Binișor te-am ocrotit,
Fiind ca pe-un copil mic !
Cînd l-a gătit de muștrat,
Cuțitu-n ea l-a băgat,
70 Lîngă el, jos, a picat.
Vodă că se supăra.
Multă vreme nu trecea,
Și vodă toți boierii mi-i strîngea
Și din gură-așa zicea :
75 — Cînilor, boierilor,
Și iar voi, ciocoilor,
Dar voi bine c-ați știut
Că, cum pe Nourel oi prăpădi,
Pe mine m-oi văduvi,
80 Copiii mi-oi sărăci !
Ș-apoi iară, cînilor, boierilor,

Și iar voi, ciocoilor,
 Toată noaptea n-am durmit
 De-un sîcretu de cobuz,
 85 De cobuz de os,
 Cîntă mîndru, cu folos,
 Și cu strunele de-alamă,
 Cîntă mîndru, peste samă!
 Nimenea nu cuteza
 90 Lui vodă cuvîntu-a-i da,
 Făr-o strajă de-ncoala
 Drept lui vodă răspundea:
 — Of, doamne, măria-ta,
 Iacă cine c-a cîntat:
 95 Calapod paharnicu
 Toată noaptea a cîntat
 Cu fică-ta-mbrățoșat!
 Atunci vodă-așa a zis:
 — Măi Pavele, armaș-mare,
 100 Mai ia-ți vo doi armășei,
 Armășei mai mititei,
 Și pe Calapod să mi-l aduceți!
 În ce straie l-ăți găsi,
 Într-acelea l-ăți porni!
 105 Pe Calapod aducea.
 Dar vodă că mi-l vedea,
 Din gură mi-l întreba:
 — Calapoade dumneata,
 Cel inel încornuțel,
 110 Din cel deget mititel,
 Care-l văd amu la tine,
 Ia, parc-a fost și la mine!
 — A fi fost, măria-ta,
 Că mi l-a dat fică-ta
 115 Să mă iubesc cu dînsa.
 Pînea, sarea i-am mîncat,
 Și m-am temut de păcat!
 — Calapod paharnice,
 Cel gugiuman roșior,
 120 Care-l văd amu la tine,
 Tot parc-a fost și la mine!
 — A fi fost, măria-ta,
 Că mi l-a dat fică-ta
 Să mă iubesc cu dînsa.

125 Pînea, sarea i-am mîncat,
 Şi m-am temut de păcat!
 — Calapod paharnice,
 Cel caftanu roşior,
 Care-l văd amu la tine,
 130 Tot parc-a fost şi la mine!
 — A fi fost, măria-ta,
 Că mi l-a dat fiică-ta
 Să mă iubesc cu dînsa.
 Pînea, sarea i-am mîncat,
 135 Nu m-am temut de păcat.
 Chiar un an şi jumătate
 A fost dragoste curată,
 Dar de la un an şi jumătate
 A fost dragoste-amestecată!
 140 Dară vodă că zicea:
 — Au, Pavele, armaş-mare,
 Mai ia-ţi vreo doi armăşei,
 Capul lui Calapod să-l luaţi
 La scara tilharilor,
 145 La stîlpul boierilor!
 Pe Calapod mi-l lua
 Şi pe scări îl cobora.
 Dar Calapod se ruga:
 — Măi Pavele, armaş-mare,
 150 Ia trimete dumneata,
 Adă-mi sicretu de cobuz,
 Că eu din el oi cînta,
 Două vorbe de-oi vorbi,
 Şi cine a auzi,
 155 Mîndru cîntec a stîrni!
 Dar armaşu-ngăduia
 Şi cobuzu-i aducea,
 Şi el dîn gură zicea:
 « Ai, . . tu-ţi legea de cobuz,
 160 Tu, cobuz de os,
 Cîntă mîndru, cu folos,
 Şi cu strunele de-alamă,
 Cîntă mîndru, peste samă!
 Mînc-ai capul moşu-meu
 165 Şi-încă ş-a tătîni-meu,
 Şi vrei să mîninci ş-a' meu,
 Nu-ţi agiute Dumnezeu! . . . »

Cînd de pămînt îl trîntea,
 Țândări din cobuz sărea.
 170 Dar duduia auzea,
 Și la vodă se ducea
 Și din gură-așa zicea:
 — Cum pe Calapod mi-ți prăpădi,
 Îndată m-oi giunghia
 175 Singurea, cu mîna mea!
 Vodă-n scurt că trimetea,
 Pe Calapod aducea,
 Foarte bine că-i părea
 Pentru că nu-l prăpădea.
 180 Și-ndată mi-l cununa,
 Mîndră nuntă ridica,
 De toți boierii giuca.

Vasilii, pp. 11—13;
 inf. Tudor Mihai Buchilă
 (Tătăruși—Pașcani—Iași)
 29. XII. 1896.

173 (217) DEDIU VORNICUL

Foițică meri crețești,
 În oraș, în București,
 În curtea lui Ștefan-vodă
 Mi s-a strîns boieri la vorbă,
 5 Ca frunza și că iarba,
 De nu mai le dai seama:
 Boierii divanului,
 Caimacanii tîrgului,
 Și cu ai Brașovului,
 10 Și toți bea, și toți mînca
 Și cu bine petrecea;
 Dar unii dintre boieri
 Nici nu bea, nici nu mînca,
 Numai sta de tot pîra,

15 Tot pe Dediu vornicul.
 Ei din gură că-mi grăia
 Și lui vodă că-i spunea:
 — Alelei, doamne Ștefane,
 Dediu tău s-a lăudat
 20 Că cum ți-a luat vornicia,
 Ca mâine-ți ia și domnia!
 Domnul Ștefan, dac-auzea,
 El la Dediu trimitea
 Și în grabă mi-l lua,
 25 Și-l ducea de-l închidea
 Sus, pe apa Nistrului,
 Temnița Oltinului.
 Dar Dragna, soția sa,
 Adăsta un an sau doi,
 30 Până-mplinea p-el de trei,
 Și la taică-său mergea,
 La pământ ingenunchea
 Și din gură că-mi grăia:
 — Taică, tăiculiț-al meu,
 35 Unde-mi este Dediu meu?
 De e mort, să mi-l jelesc
 Și bucate să-i jertfesc,
 Pe la popi să-l pomenesc;
 De e viu, ca să mi-l știu.
 40 Taică-său de auzea,
 Așa din gură grăia:
 — Nu e mort ca să-l jelești
 Și bucate să-i jertfești
 Și la popi să-l pomenești,
 45 Ci e Dediu-n vornicie,
 Adastă, că mâine-o să vie.
 Ea acasă că-mi pleca,
 Și acasă că găsea,
 Colo jos, la capul scării,
 50 O fetiță de țigan,
 De mare ca de cinci ani.
 La pământ ingenuchea
 Și din gură că-mi grăia:
 — D-ale, coconiță Dragnă,
 55 Nu ți-e Dediu-n vornicie,
 L-adăști că mâine-o să vie,
 Ci e Dediu la-nchisoare,

De trei ani lipsit de soare,
 Sus, pe apa Nistrului,
 60 Temnița Oltinului!
 Dar Dragna, cînd auzea,
 Mîna-n buzunar băga,
 Cu galbeni că o scotea
 Și la țigancă că da.
 65 Apoi Dragna ce-mi făcea?
 Ea la taică-său mergea
 Și din gură îmi zicea:
 — Taică, tăiculiț-al meu,
 Ia descuie lăzile
 70 Și dă-mi mie cheile,
 Să-mi deschid temnițele.
 Taică-său, cînd auzea,
 El atunci să supăra,
 Cheile că le-arunca.
 75 Dragna cheile lua
 Și afară că-mi ieșea
 Și din gură că-mi grăia:
 — Dar voi, măi birjarilor,
 Și voi, cucierilor,
 80 Puneți caii la cucie,
 La cucia cea de vară,
 Dar de ne-om duce mai tare!
 Opt cai la butcă punea,
 De negri ca corbul,
 85 De ducaci ca șoimul.
 Și în butcă să punea
 Și la temniță pleca,
 Temnița o descuia
 Și pe Dediu că-l găsea,
 90 Numai p-o grindă ședea,
 Și afară mi-l scotea.
 La bărbier trimetea,
 Bărbierul că-mi venea
 Cu briciul, cu cureaua.
 95 Pe-o parte că mi-l rădea,
 Pe alta carnea-i curgea.
 El din gură că-mi grăia:
 — D-ale, soțioara mea,
 Eu aici cînd am venit,
 100 Broștile erau ca nucile

Și-acum sînt ca ploștile;
Șerpîi erau ca undrelele,
Și-acum sînt ca sulele.
Și-o vrăjmoaică de șerpoaică
105 Tot în poală-mi să oua,
Tot în poală-mi pui scotea.
Iară el că-mi porunca,
Și d-un cal că-i aducea,
Și pe cal încăleca,
110 Și la taică-său mergea,
Și peste porți că-mi sărea,
Vitejia-și arăta,
Și el atunci că murea.
Dar Dagna, soția sa,
115 Ea din gură că-mi grăia:
— Taică, tăiculiț-al meu,
D-ar da bunul Dumnezeu
Să te-nsori de nouă ori
Și să faci nouă feciori,
120 Și pe urmă-o copiliță,
Să te-adape în temniță!

Păsculescu, pp. 200—201;
inf. D. Niculescu
(Melinești — Filiași — Oltenia).

174 (218) IORDĂCHIȚĂ-A LUPULUI

Arde focu ce mi-ș' arde,
Arde focul sus la Iași,
Schinteele-n Filiași,
Para-i bate la Lăpțești,
5 Peste tot Găvrilărești,
La casele lui Iordache,
Lui Iordache-a Lupului,
Cînstitul divanului,

Fala căimăcamului !
 10 Cînd oi zice de Latache,
 Este unul Manolache,
 De pîrăște pe Iordache:
 — D-alei, doamne Gligor-vodă,
 De la Paști pîn' la Precup
 15 Trei divanuri s-au făcut,
 Iordăchiță n-a venit.
 Stă divan nehotărît
 Din pricina lui Iordache.
 Au-ori la cap s-a mărit,
 20 Sau în pungi s-a-ncumețit,
 Cu Marișca s-a-ndrăgît,
 De la divan n-a venit!
 Grăia domnu Gligor-vodă:
 — Ia sai, turc Bulibașa
 25 Și tu aga Mustafa,
 Ia toată oștirea mea,
 Du-te, frate, și mi-l ia!
 Iară turc Bulibașa
 Și cu aga Mustafa
 30 Din guriță-așa zicea:
 — Ai, doamne, măria-ta,
 Ia să-mi dai, doamne, gujbanu,
 Gujbanu și cu caftanu,
 Să zic că-l cheamă divanu.
 35 Și pe toate i le da,
 La Iordăchiță pleca.
 Cînd la poartă-mi ajungea,
 Gardă la poartă-mi avea,
 Marișcuța-l strejuia,
 40 Cu capu-n poală-l ținea,
 Ochi pe fereastr-arunca,
 Poteri grele că-m' vedea,
 Din guriță-așa striga:
 — Iordăchiță, lumea mea,
 45 Cum dormi, frate, deșteptat.
 Poteri grele te-au călcat!
 Nu e poteră curată,
 Și-i cu turci amestecată!
 Iordăchiță, de-auzea,
 50 Drept în picioare sărea.
 Afar' la poartă ieșea,

Pe gardă mi-o răspîndea,
 Poteri grele de intra.
 Cînd potera că intra,
 55 Sus pe scară să suia,
 Mîna-n buzunar băga
 De caftaniu mi-l scotea,
 Caftanu și cu gujbanu,
 Jos pe masă mi-l trîntea.
 60 Iordăchiță, de-l vedea,
 Apă rece că cerea,
 Pe ochi negri se spăla,
 De divan că se-mbrăca,
 Din guriță-așa zicea :
 65 — Marișcuță, soața mea,
 De-ai vedea că zăbovesc,
 Buțile să-ți pitrocești,
 Bucate să-ți încălzești !
 Și la divan să ducea,
 70 Sus pe scară să suia
 Și bună ziua că da.
 Niminea nu-i răspundea
 Și nimini nu-i mulțamea.
 Grăia domnu, Gligor-vodă :
 75 — Iordăchiț-a Lupului,
 Cînstitul divanului,
 Fala căimăcamului,
 Verișor Dudescului,
 Nepotul Schintescului,
 80 De la Paști pîn' la Precup
 Trei divanuri s-au făcut,
 Și la divan n-ai venit.
 Sau la cap mi te-ai mărit,
 Ori pungii te-ai cumețit
 85 Și Marișca te-a-ndrăgit,
 De la divan n-ai venit?!
 Atîta vorbă că-i da,
 Gligor-vodă că striga :
 — Ia sai, turc Bulibașa
 90 Și cu aga Mustafa,
 Ia-l în vale la ceșmea
 Și lucrează-l cum ai vrea !
 Marișcuța ce-m' făcea?
 Cai la caretă punea

95 Și la divan d-alerga.
 Jos din caretă se da,
 Sus pe scară să suia,
 Cînd în divan că intra,
 Peste boieri să uita,
100 Pe Iordache nu-l vedea.
 Atunci din gură zicea :
 — D-alei, taică, Gligor taică,
 De trei ori m-ai măritat,
 De trei ori m-ai văduvit,
105 Caraghiozu Ț-ai făcut,
 Ce gînd cu mine-ai avut?
 Gligor-vodă ce zicea?
 — Marișcuță, fiica mea,
 Ia fă-n vale la ceșmea,
110 Dacă nu l-o fi tăiat,
 Spune-i că ți l-am iertat.
 Sai cu perișor pe spate,
 Scapă-ți omul de la moarte!
 Marișcuța c-alerga,
115 Cînd la ceșmea d-ajungea,
 Jos din caretă se da.
 Trupul pe ceșmea ședea,
 Capul pe pîriu mergea.
 Marișcuța, de vedea,
120 Pe Iordache năvălea
 Și-l săruta-n tăietură,
 Cu gînd că-l sărută-n gură!
 Pînă bine seama lua,
 Capul pe pîriu mergea,
125 Dor din guriță căsca.
 Marișcuța ce-m' făcea?
 După ceșmea că mi-l lua,
 În caretă-l arunca,
 Iar la divan să-ntorcea,
130 Așa din gură zicea :
 — D-alei, taică, taic-al meu,
 Dar-ar dragul Dumnezeu
 Să te-nsori de noauă ori,
 Să iei noauă coconițe,
135 Să faci noauă coconași
 Și pe urmă-o copiliță,
 Să te poarte pe uliță,

Să te-adape la temniță,
Blăstăm de la copiliță!
140 Gligor-vodă, de-auzea,
Lacrămi din ochi îi pica,
Din guriț-așa zicea :
— Marișcuță, fiica mea,
Nu mai zice, taic,-așa,
145 Că divan l-oi încheia
Și la divan te-oi chema,
Peste boieri te-i uita,
Care ție ți-o plăcea,
După ala te voi da,
150 L-oi face soția ta!
Marișcuța ce făcea?
Vorba-n seamă nu-i băga,
Ș-acasă că se ducea,
Tron de ceară că-i făcea,
155 Pe Iordache-l îngropa,
La monastirea domnească,
De veci să se pomenească!

Ciobanu-Plenița, pp. 273—278;
inf. Ion a lu Băloi
(Cetate — Calafat — Oltenia).

175 (219) ȘTEFAN-VODĂ
ȘI VLĂDICA IUON

Colo sus, la București,
La curți mari și curți domnești
Și cu sute de ferești,
Mare masă e întinsă,
5 De boieri aleși cuprinsă :
Boierii divanului,
Și ai Tîrgu-Jiului,
Și ai Mehedințiului.
Dar pe masă, cătră frunte,

10 Îmi zăcea, zăcea o bute
 Cu vin bun, vin de Cotnar,
 Și Iuon toarnă-n pahar :
 — Sus, boieri, și închinați,
 Beți, mâncați și ospătați !
 15 Și toți bea, înveselea,
 Dar cînd fu cătră beție,
 Vlădica, de bucurie,
 Da jos haine vlădicești
 Și se-mbrăca în domnești,
 20 Iar la masă îmi venea
 Și din gură îmi grăia :
 — Auziți, boierilor,
 Auziți, ostașilor,
 Drept voi mie să-mi grăiți
 25 Și să-mi spuneți cum gîndiți :
 Șede-mi bine-n vlădicie,
 Sau mai bine în domnie ?
 Cînd boierii-l auzea,
 Limba-ș gură le-amuțea,
 30 Trei minute nu grăia,
 Ce să fie, nu știa,
 Numai un boier mai mic
 'Mi ședea ca un grămătic,
 Cu condeiu la ureche,
 35 După datina-i cea veche,
 Și-i răspunse-n fraged ton :
 — Să fii domn, vlădică Iuon !
 Bine-ți șede-n vlădicie,
 Dar mai bine în domnie !
 40 Cînd vlădica auzi,
 Ospătarea o lungi,
 Și boierii rămînea,
 Zile multe-și petrecea
 Și pe Iuon domn îl făcea.
 45 Ștefan-vodă auzea,
 Foarte rău se mînia
 Și striga el cătră-ai săi :
 — Auziți, armașii mei,
 Cît mai iute să vă duceți,
 50 Pe vlădica să-l aduceți,
 Să-l aduceți la palată
 Chiar cu haina îmbrăcată,

Să-l întreb de cine-i dată !
 Toți armașii-ncăleca,
 55 Pe cai negri ei pleca,
 Ca pe vînt ei îmi zbură,
 La vlădica ajungea,
 Peste mese că-l trăgea
 Și de piept că mi-l luva,
 60 Păn' la vodă mi-l purta,
 Dar boierii cînd vedea,
 Toți fugea și s-ascundea.
 Ștefan-vodă aștepta
 Și pe urmă întreba
 65 Cu răstit și aspru ton
 Pe cel domn, vlădica Iuon :
 — Ian răspunde-mi tu, vlădică,
 Om sălbatec, făr' de frică,
 Cum te bate Dumnezeu
 70 Ca să surpi tu tronul meu ?
 Dar vlădica că tăcea,
 Știa bine că-i așa,
 Apoi Ștefanu-i grăia :
 — Mic, sărac eu te-am aflat
 75 Și-n palată te-am luvat,
 Sluguliță
 Pe țoliță,
 Argățel
 Pe mălăiel,
 80 Până mare te-am crescut
 Și școlar de te-am făcut,
 Carte mîndră-ai învățat,
 Dascăl mare te-am-nălțat ;
 Nu-ți plăcu la dascălie,
 85 Te poștești la preoție,
 Eu făcui ce mai putui,
 Popă mare te făcui,
 Că ți-am dat protopopie,
 Te-am-nălțat la vlădicie ;
 90 Nici aceasta nu-ți mai place,
 Diavolul în tine zace
 Și spre rău te-a învățat,
 De trufie-ești îngînfat,
 Să-mi iei pînea, avuția,
 95 Să-mi surpi tronul și domnia,

Te-ai făcut necredincios,
Să pieri, dar, ca păcătos!
Dar vlădica ce făcea?
El plîngea și tot tăcea,
100 Știa bine că-i așa.
Ștefan-vodă-l judeca,
Nici cuvîntul și-l găta
Păn-ostașii s-adunară,
Spînzurători rădicară,
105 Pe vlădica-l agățară...

Marienescu, II, pp. 36-40
[Banat].

176 (221) VINTILĂ-VODĂ

Sus, frunză mărunță,
Jos, cale bătută,
Dar de ce-i bătută?
Tot de lume multă,
5 De-un cărvan domnesc
Și negustoresc,
Ce-i acoperit
Cu pocrov negrit,
Lung până-n pămînt,
10 Flușturînd la vînt,
Și-l trag călușei
Ca corbi negrișei,
Iuți ca niște zmei.
Cine se căra
15 Și-n cărvan era?
Domn Vîntilă-vodă
Cu toată-a lui roadă,
Dragi coconii lui
Și cu doamna lui.
20 Carul cine-l mîină

Mai de-o săptămână?
Carul mi-l mîna,
Pîn' se ostenea,
Tot Savu-i Ţuicul
25 Ţi polcovnicul.
Dar vodă Vintilă
Făr' de nici o silă
Lui Ţuicu grăia:
— Ghicitoarea mea
30 De n-o vei ghici,
Bine nu Ţi-a fi:
Pe la miez de noapte
Ce frunză se bate?
Ţi Ţuicu-i grăia:
35 — Dacă-ntrebi aŢa,
Pe la miez de noapte
Bate-mi-se bate
Frunza plopului,
Plopului, săracului!
40 — Dar de ce se bate?
— Bate-mi-se bate
Că-i la foaie lată,
Ţi la coadă, scurtă!
Ţi vodă Vintilă
45 Făr' de nici o silă
Lui Ţuicu-i grăia:
— Ghicitoarea mea
De n-o vei ghici,
Bine nu Ţi-a fi:
50 Ce frunză se bate
Cînd ieŢim din noapte,
În vărsat de zori,
Pe la cîntători?
Ţi Ţuicu grăia:
55 — Dacă-ntrebi aŢa,
În vărsat de zori,
Pe la cîntători,
Bate-mi-se bate
Ţi se dă pe spate
60 Frunza părului,
Părului, bogatului!
— Dar de ce se bate?
— Bate-mi-se bate

65 Că-i la foaie-ngustă,
Și la coadă, lungă!
Șuicu se mînia,
Pe vodă-ntreba:
— Tu, vodă Vintilă,
70 Răspunde-mi de silă:
Ce mi se mai bate
Între piept și spate?
Vodă nu-i ghicea,
Șuicu-i grăia:
— Bate-mi-se bate,
75 Întră piept și spate,
Inima din tine,
Ian ține-te bine!
Șuicu ce făcea?
Paloșul trăgea,
80 Inima-i-mpungea
Lui, și doamnei lui,
Și la pruncii lui.
Șuicu ce făcea?
El că se ducea
85 Ca să povestească
Horea voinicească
'N Țara Romînească...

Marieneșcu, II, pp. 56—59
[Banat].

177 (222) ȘTEFĂNUȚ-VODĂ

5 Colo sus, mai sus,
Dusu-s-au, s-au dus
Domnii cei din Iași
Și din Făgăraș,
Și-ei s-au adunat
La casă de sfat,

Apoi se gostea
Și îmi pomenea
De domn Ștefănuț,
10 Of, nume drăguț,
Că pre el să-l cheme
Fără de-a se teme,
Săvai, la gostie
Și la veselie,
15 Și ei să-l gostească
Și să-l otrăvească.
Carte ei scria
Și o trimitea
La domn Ștefănuț,
20 Of, nume drăguț!
Cînd cartea primea,
El că o citea
Și din grai grăia
Cătră maică-sa :
25 — Auzi, maica mea,
Domnii cei din Iași
Și din Făgăraș,
Ei s-au adunat
La casă de sfat,
30 Și-acum ei îmi scrie
Să merg la gostie
Și la veselie.
Maică-sa-i zicea :
— Auzi vorba mea :
35 Ba tu nu te duce,
Să nu mi te-apuțe
La oraș, la Iași,
Că domnii-s pizmași,
Ei nu te-or gosti,
40 Ci te-or otrăvi!
El nu asculta,
Vai de maică-sa,
Ci din grai grăia :
— Tu, cocon Chiruță,
45 Căii la căruță,
Că avem să mergem
Și să ne petrecem
La oraș, la Iași.
Domni din Făgăraș

50 Că s-au adunat
Și ei m-au chemat,
Săvai, la gostie
Și la veselie !
Caii îi prindea,
55 Apoi ei pleca,
Și când ajungea,
Domnii se-nchina,
Scaunul că-i da,
La masă-l punea.
60 Lui îi aducea
O găină friptă,
D-afar' sofrănită,
'Luntru otrăvită,
Și-un pahar de vin
65 Umplut cu venin.
Vodă o tăia,
Și când îmbuca
Și din vin gusta,
De loc pricepea
70 Că firea-și pierdea.
El afar-ieșea
Și din grai zicea :
— Tu, cocon Chiruță,
Caii la căruță,
75 Și mînă fugind,
S-ajungem curînd
La Todor Birău,
Că-i ginere-al meu.
Dacă voi grăbi,
80 El m-a svidui,
Că mama mi-a spus
Să nu mă fi dus
La oraș, la Iași,
Că domnii-s pizmași,
85 Că nu m-or gosti,
Ci m-or otrăvi.
Mai bine-aș fi vrut
Să fie cerut
Caftan de mătasă,
90 Boierie-aleasă,
Calul porumbac
De la nașul dat,

Când m-a botezat,
 Dar ei vreau domnia,
 95 Rămînă pustia!
 El atunci pleca
 Și ei ajungea
 La ginere Todor,
 Că-i vestit doctor:
 100 — Tu, Todor Birău,
 Ginere al meu,
 Ian mi te grăbește
 De mă sviduiește,
 Că domnii din Iași
 105 Și din Făgăraș
 Că nu m-au gostit,
 Ci m-au otrăvit!
 Doctorul căuta,
 Și cînd îl afla
 110 Că se tot umfla,
 Așa îi grăia:
 — Să fi mai grăbit,
 Te-aș fi sviduit,
 Acum leacul tău:
 115 Sapă și arșeu!
 Vodă iar pleca,
 Acas-ajungea
 Și din grai grăia:
 — Auzi, maica mea,
 120 Vai, că m-a mușcat
 Un cîne turbat!
 Maica-l auzea,
 Ușa-i deschidea:
 — Au, eu nu ți-am spus
 125 Să nu te fi dus
 La oraș, la Iași,
 Că domnii-s pizmași?
 Vodă mai zicea:
 — Auzi, maica mea,
 130 Să-mi așterni tu patul,
 Să-mi așez eu capul
 Și să-mi dau sufletul.
 Un muc de lumină
 În mînă mi-l ține!
 135 Pe la miez de noapte

Vodă e pe moarte;
În vărsat de zori,
Glas de cîntători,
Vodă a murit,
140 Săvai, otrăvit!

Marinescu, II, pp. 123—128
[Banat].

178 (224) BUCĂ-BUCĂLEȚ

Ștefan-vodă cel vestit
Cum nu s-a mai pomenit,
Trei divanuri mi-a urzit,
Toți boierii mi-a venit,
5 Toți boierii țării,
Țării Moldoviei,
Numai Bucă n-a venit,
Numai Bucă n-a sosit.
— Bucăleț, slugă bătrînă,
10 Ce mi-a fost chiar dreaptă mînă,
Slugă dreaptă
Și-nțăleaptă,
Nu știu, tare-a sărăcit,
Galbeni mulți ori c-a făcut,
15 A domni ori a poftit
La divan de n-a venit?!
Pînă vorba mi-o sfîrșea,
Iată Bucă că-mi sosea,
La divan el că intra,
20 Ștefan-vodă că-i grăia:
— Ale, Bucă, slugă dreaptă,
Slugă dreaptă
Și-nțăleaptă,
Ori tu tare-ai sărăcit,
25 Ori mulți galbeni ai făcut,
A domni ori mi-ai poftit

La divan de n-ai venit?
Bucă-atunci la domn privea
Și din gură îi grăia :
30 Alei, doamne, domn vestit,
Tare eu n-am sărăcit,
Nici mulți galbeni n-am făcut,
Nici a domni n-am poftit ;
Mie, doamne, mi-a venit
35 Vremea de căsătorit,
Ceea ce-am și-ndeplinit.
Socrul meu mi-a dăruit
O iapă și-un mînz rotat.
Iapa, lupii mi-au mîncat.
40 Cînd vestea că mi-a venit,
La herghelie-am pornit,
Mînzișoru-n car l-am pus
Și acasă l-am adus.
Binișor că l-am crescut,
45 Cal de vrîstă l-am făcut,
Ia să-l vezi, doamne, să-l vezi,
Să-l vezi și să nu mă crezi :
La iesle șede legat,
Înșeuat și-ncăpăstrat,
50 Parcă-i un porumb rotat !
Ștefan-vodă-l auzea,
Puse-n gînd ca să i-l ia.
După Bucă el pleca.
La grajdi tocmai cînd intra,
55 Mare-ntuneric era.
Dar și Bucă ce făcea ?
Drept la mînz că să ducea,
La ureche îi șoptea :
— Alei, mînzișorul meu,
60 Tu, ce ești un pui de leu,
Eu pe tine te-am crescut,
Cal de vrîstă te-am făcut,
Domnul vrea să mi te ia
Ca să-mi rupă inima.
65 La tine cînd a veni,
La tine cînd a privi,
Din urechi să ciuciulești,
Din coadă să-mbătățești,
Din picioare să-mi lovești,

70 Mare taină ca să-mi faci
 Și cu glasu-ți tu să taci.
 La domnul să-mi năvălești,
 De piept să mi-l forfecești,
 Și dacă el s-a spăria,
 75 De cujban l-om dezbrăca,
 De cujban
 Și de caftan,
 Ce i-i dat de-mpărăție
 Cu el să stea în domnie!
 80 Domnul la el se ducea,
 Mînzișorul ce făcea?
 Din urechi el ciuciulea
 Și din coadă-mbătoșa,
 Cu piciorușul bătea,
 85 Mare taină că făcea.
 Domnu-atunci la el privea,
 Cu mîna mi-l netezea,
 Calul la el năvălea
 Și de piept mi-l forfeca.
 90 Bucă din gură-i grăia:
 —Ștefan-vodă, domn vestit
 Cum nu s-a mai pomenit,
 Calul nu te-a cunoscut
 Să-l încaleci de n-a vrut.
 95 Leapădă, doamne, cujbanul,
 Mai leapădă și caftanul,
 Să mă-mbrac, doamne, cu ele
 Ca cu mîndre priminele,
 Pe el oi încăleca,
 100 Miroș de haine a lua
 Și așa l-oi înșela
 Să te poți încăleca!
 Hainele le dezbrăca,
 Bucă mi se îmbrăca,
 105 Sabia mi-o încingea,
 Pe cal el încăleca:
 — Să-ți arăt, doamne, umbletul
 Ce ți-i drag ca sufletul!
 Începu a se primbla,
 110 Calu-n buiestru umbla,
 La Ștefan-vodă mergea.
 Basma el i-o așternea,

De galbeni el i-o umplea
Și din gură îi grăia :
115 — Rămii, doamne, sănătos,
Ca un trandafir frumos !
La mină că m-ai avut
Și din mină m-ai pierdut.
Nici n-ai cal să mă gonească,
120 Nici voinici ca să-ndrăznească !
Ștefan-vodă îl privea
Și din gură îi grăia :
— Alei, Bucă-Bucăleț,
Om viclean și îndrăzneț,
125 De te-oi prinde
Orișiunde,
Amar te-oi mai socoti
Și cu capu-mi vei plăti !

B u r a d a, pp. 139 — 144
[Dobrogea].

179 (225) ARMAȘ DRAGOMIR

Bobuleț de linte,
Pe picior de munte,
La muntele înalt,
Înalt și retezat,
5 Scoboară, scoboară,
Tot din deal în vale,
Ziua-amiază mare,
D-un car ferecat,
De la Dii legat,
10 Mult e minunat !
Pe la căpătii,
Bate-n străgălii,
Rabdă șapte mii.
Verde ș-o lalea,

15 În el cin-era ?
Tot, mare, doi frați,
Sărmanii, legați,
În butuci băgați,
De spate legați,
20 Legați de spetezi,
Cu nuiiele verzi. •
Soarele pripește,
Curele zgîrcește,
Pieptul le plesnește.
25 Verde ș-o lălea,
Dar cine-i ducea ?
Armaș Dragomir,
Vătaful Costin,
Oameni de domnie
30 De la-mpărăție.
Să-i ducă, mări, frate,
Să-i ducă departe,
La temnița-naltă,
Făcută din piatră.
35 Verde micșunea,
Dar ei ce-mi făcea ?
Din spate zgîrcea,
Curele plesnea.
Din picioare da,
40 Butucii spârgea
Și fugea, fugea,
Ziua și noaptea,
Urma își pierdea.
Pe cine lovea
45 Nu mai stăvea.
Pe cel deal, pe cea, vîlcea,
Tare-mi vine o cucea,
O cucea de vară,
Că e mai ușoară,
50 Cu doi cai negri,
Cu coamele late,
Lăsate-ntr-o parte,
Cu stele în frunte,
Vezi, tot cai de munte.
55 Foaie viorea,
Dar cin' mi-i mîna ?
Pui de mocănaș,

De volintiraș,
 Cu căciula înaltă,
 60 Înaltă, stogoșată,
 Cu moțuri pe spate,
 Din străinătate.
 Și e-ncins cu bete,
 Vezi, mări, de la fete,
 65 Până pă sub spete,
 Mină, nu să vede
 Printre codru verde.
 Dar în cucioară
 Cine-mi ședea oare?
 70 Tină ră vlădiță,
 Mam' călugăriță,
 Albă la pielită,
 Neagră la hăinuță,
 La piept cu o cruce,
 75 Mult i-e vorba dulce.
 Ochii, neagră mură,
 Inimioara-ți fură.
 Ea că mi-i zărea
 Cum ei că-mi fugea,
 80 În loc să oprea
 Și mi-i întreba:
 — Feții maichii, feți,
 D-albi de logofeți,
 Dar unde vă duce
 85 Armaș Dragomir,
 Vătaful Costin,
 Oameni din domnie,
 Din împărăție?
 Ei că răspundea,
 90 Din guță-mi zicea:
 — Mam' călugăriță,
 Tină ră vlădiță,
 Pe noi că ne duce
 La temnița mare,
 95 Să nu mai vedem soare
 În lume cît om fi,
 Cît noi om trăi.
 — Ba 'aideți cu mine,
 Că mult v-o fi bine,

100 La mănăstirea sîrbească,
Ca să se pomenească.

Păsculescu, pp. 214—215;
inf. G. Stoican
(Băleni—Romîni—Tîrgoviște—Ploiești).

180 (226) SÎIU,
PÎRCĂLABUL DE BÎRLAD

Frunză verde măcieș,
Lungu-i drumul pîn' la Eș,
Lungu-i drumul, lungă-i țara,
Ba mai este și-o cărare.
5 Foileană și-o lalea,
Dar pe drum cine-mi mergea?
Mergera haita de tătari,
De tătari, capete mari,
Și cîntau și chiuiiau,
10 Văile că răsunau,
Lumea că se-nspăimînta
Și din grai se întreba:
— D-alei, frate, ce mai este
De vin tătari făr' de veste,
15 Pe cai negri, nenstrunați,
De picioare pintenați,
Pîn-acu nencălecați?
— Ce să fie, ce să fie,
Că-s trimiși de la divan
20 Către Sîiu moldovan,
Pîrcălabul din Bîrlad,
Care lumea a mîncat,
Care case a călcat
Și biserici a spurcat,
25 Și neveste a legat.
Din Siret și pîn' la Prut,
Sîiu loc n-a mai avut;

De la Prut pîn' mai departe,
 Sîiu loc n-ar mai găsi,
 30 Zilele nu l-ar sluji!
 Că de rău și de păcat,
 Divanul s-a înfocat
 Și pușcașii de-a stîrnit,
 La moarte l-a osîndit.
 35 — D-alei, Sîiu pîrcălabе,
 Ia deschide căsuța,
 Să cercăm credința ta,
 Să-ți cercăm comorile
 Și ascunzătorile,
 40 Prin toate locurile.
 De-om afla, de n-om afla,
 Pe tine te-om săgeta,
 Drept în față, drept în spate,
 Că ești negru de păcate;
 45 Drept în față, drept în frunte,
 C-ai pornit jălanii multe
 De la Prut și pîn' la munte.
 Dară Sîiu ce-mi grăia,
 Ce grăia și se văita:
 50 — D-alei, frați, d-alei, stăpîni,
 Lăsați-mă pînă mîni,
 Pînă mîni, pînă poimîni,
 Să dezgrop comori
 De la cheotori,
 55 Că bănet v-oi da,
 Și v-oi da din plin,
 Cît ați pune-n sîn
 Și mai pe deasupra.
 Sîiu că grăia:
 60 — Voi, tineri feciori,
 Nouă crăișori,
 Cu nouă surori,
 Cu nouă comori,
 Vouă vi le-oi da,
 65 Zile mi-ți lăsa.
 Pușcașii se învoia,
 Dară Sîiu ce-mi făcea
 Ușa dacă mi-o crăpa,
 De la ușa grajdului,
 70 Unde-așteaptă Negrul lui?

— Negrule, voinicule,
 Despletește-ți coama ta,
 Răsucește-ți urechea,
 Netezește-ți potcoava,
 75 Că pe tine șea de-oi pune,
 Văile c-au să răsune
 Și cei codri c-or hui,
 Și cei hoți ne-or fugări.
 Grăia Sîiu Negrului,
 80 Ce-mplinea porunca lui.
 Sîiu-n scară cum se lasă,
 A plecat Sîiu de-acasă;
 Iar în șea cum s-a lăsat,
 A ieșit Sîiu din sat.
 85 Bate Sîiu, bate-n scară,
 C-ajunsese la hotară.
 Prutule, apă vioară,
 Înnegrește-ți apele
 Și le umflă, și le crește,
 90 Și pe Sîiu-l prăpădește!
 Ci-a purces de veste
 Tot în urma lui
 Fiul domnului,
 Alexandru cel frumos,
 95 Cel frumos, cel voinicos,
 Pe murguțul, murg bălțat,
 Din grajdul din Țeligrad,
 Ia așa,-ntr-o luni de seară,
 Când pășea Sîiu din țară,
 100 Alexandru că-l ajunge
 Și cu sulița-l împunge,
 Drept în față, drept în spate,
 Ca să-l spele de păcate;
 Și-l izbește, mări,-n frunte,
 105 C-avea păcate prea multe.
 Iară trupul Sîiului
 Dus-a apa Prutului,
 Dusu-l-a, l-a dus în mare,
 Unde și-azi hodină are.
 110 Ce-a fost Sîiu pîrcălab
 De la tîrg de la Bîrlad!

P a m f i l e, pp. 77—79
 (Cîrnăcești—Iași—Iași).

- Supt seninul cerului,
 La poiana mărilor,
 Întîlnitu-s-a-ntîlnit
 Doi domni cu două oști :
 5 O oaste mi-este nemțească,
 Vine să ne prăpădească ;
 Vine Aga Bălăceanu,
 Care-a părăsit divanu,
 Divanul l-a părăsit,
 10 La vitejie-a ieșit.
 O oaste-mi este turcească,
 Este-a lui Costandin Brîncoveanu,
 C-ala stăpînea divanu.
 Dar de ce ei se certa ?
 15 Că Aga Bălăceanu zicea
 Să facă Bucureștii la Bălaci,
 Că sînt ziduri începute,
 Frate, și neisprăvite ;
 Biserica din Bălaci
 20 Făcută cu-o sută de-ani
 Înaintea Bucureștilor.
 Și Costandin Brîncoveanu,
 Și cu Bucurel ciobanu
 Zicea să facă Bucureștii
 25 Pe Dîmboviță,
 Că e apă de spălat
 Și cîmp mare d-alergat !
 Ei, frate, nu se-nvoia,
 La bătaie se lua,
 30 Oastea lui Costandin Brîncoveanu
 Se punea pe oastea lui Aga Bălăceanu,
 D-o tăia, d-o potopea.
 Unde Aga Bălăceanu se uita,
 Din pridvor că mi-ți sărea
 35 Și la cal că-mi alerga,
 În șapte chingi că mi-l chinga,
 Șapte chingi, șapte tafture,
 Care face paisprezece,

Și-i sta inimioara rece ;
 40 Și mai punea d-o curea,
 Să nu cază undeva . . .
 Unde-n oaste că intra,
 Nu mi-o taie cum se taie,
 Și mi-o taie tot grînește,
 45 Și-o grămădește clăiește.
 Unde Costandin Brîncoveanu vedea
 Cum oastea lui se-mpuțina,
 Mîna la gură punea,
 Cu pumnii-n piept se bătea :
 50 — Sărăcuț de maica mea,
 Că mi-a prăpădit oastea,
 F. . tu-i crucea mîne-sa !
 Pristav, nene, că punea,
 Trei zile, trei noți striga :
 55 — Care, frate, s-o afla,
 Și, nene, s-o-adevăra
 Ca să taie p-acesta,
 Îi dăruiesc domnia,
 Domnia și moșia,
 60 Ca să taie p-acesta
 Că mi-a prăpădit oastea !
 Nimenea nu se afla,
 Fără cît că se găsea,
 Săvai, căpitan Costin,
 65 Al Bălăceanului fin.
 La Costandin Brîncoveanu mergea
 Și din gură-i cuvînta :
 — Costandine Brîncovene,
 Îmi dăruiești moșia,
 70 Moșia și domnia,
 Ca să-mi tai eu nășia ?
 Că mi-e părinte mai mare,
 Mi-a ars focu la spinare,
 Frică-mi e de lumînare !
 75 Unde Costandin Brîncoveanu c-auzea,
 În brațe că-l îmbrățișa
 Și-n gură că-l săruta,
 Și la masă că-l trăgea,
 Mîndru înscris, măre, făcea,
 80 Ca să-i dea el domnia,
 Domnia și moșia.

El la cal că-mi alerga
Și bine-n chingi că-l strîngea,
Și-n oaste că mi-ș' intra.
85 Unde nașu-său că-l vedea,
El din oaste s-alegea
Și la cîmp, nene, fugea
Și-n gura mare striga:
— Așteaptă-mă, nașule, și pe mine,
90 Pune-mi scară
Lîngă scară,
Și oblînc
Lîngă oblînc,
Unul pe altul să ne păzim,
95 Să tăiem, să potopim!
Dar nașu-său că-mi grăia:
— D-alelei, fine Costine,
Te-aș adăsta eu pe tine,
Mi-e frică de-nșelăciune,
100 Că sînt mari domniile,
Mituiesc cu pungile
Și dau cu moșiile,
Să-și taie nășiile!
— Nu te teme, nașule, de mine,
105 Că-mi ești părinte mai mare,
Mi-ai ars focul la spinare,
Frică mi-e de lumînare!
De micșor m-ai botezat,
De mare m-ai cununat,
110 Trei copii mi-ai creștinat,
Două fete și-un băiat,
Și-acu vorbești cu păcat!
Cu cuvîntu-l înșela
Și pe el că-l adăsta,
115 Amîndoi s-alătura.
— Nașule, taie dumneata mijloacele,
Că să tai eu mărginele!
Dară Costin ce-mi făcea?
Mai în urmă rămînea,
120 Paloș pe mischiu trăgea,
Pe lîngă el că se da,
La nașu-său că trăgea,
Unde cu paloșu da,
Lua mîna cu spata,

125 Și picioru cu șoldu,
 Și țeasta șelei,
 Și trei fețe de ibîncă,
 Și trei coaste de la cal.
 Răzmă paloșu-n pămînt,
 130 Că intră pînă-n mînuchi,
 Așa da de năcăjit...
 Se simți că l-a tăiat,
 Parcă fu de lupi mîncat,
 Și da dosul și fugea,
 135 Picioarele în scări rămînea,
 În cirlă, mocirlă intra
 Ș-acolo că se văita:
 — D-alelei, fine Costine,
 Cum mă tăiași tu pe mine?
 140 Vîno de mă scoate pe mine
 Din acea cirlă mocirlă,
 Să te iert, fine, pe tine,
 Să te arănești în lume!
 Unde la el că mergea
 145 Și cu paloșu că da,
 Tot în nașu-său lovea
 Și cu paloșu că da,
 Frumos capu i-l tăia.
 În sulită-l sprijinea,
 150 La disagi îl așeza
 Și pe cal că-ncăleca,
 La Costandin Brîncoveanu mergea
 Și din gură-i cuvînta:
 — Brîncovene Costandine,
 155 Dă-mi tu mie domnia,
 Domnia și moșia,
 Că mi-am tăiat nășia.
 Mi-a fost părinte mai mare,
 Mi-a ars focul la spinare,
 160 Frică mi-e de lumîinare!
 Costandin Brîncoveanu striga:
 — Mă porc-de-ciîne, liftă rea,
 Cine ție ți-a poruncit
 Și ție ți-a volnicit
 165 Să ții tu calea domnilor,
 Al doilea-mpăraților,
 Al treilea vitejilor?

Mîine-poimîine înainte mi-oi ieși,
Și pe mine m-oi întîlni,
170 Și pe mine m-oi tăia,
Cum ai tăiat nășia;
Da' nu e mai bine-așa,
Pînă ești la mîna mea
Să-ți răpui eu viața?
175 Chip gialîpului făcea
Și-i dete capu-alătura.
Făcu moarte peste moarte,
Două capete împreunate.
Tron de ceară le făcea,
180 La-mpărăție-i mîna,
De se ducea pomina
Și-aicea, și-n Viena,
D-auzea măria-sa
Și tare se jeluia,
185 Și cu toată nemția,
De a rămas pomina
Pe toată Valahia!

To c i l e s c u, pp. 63—64;
inf. Gh. Bălțatu
(Șerbăneștii-de-Jos — Slatina — Argeș).

182 (228) CÎNTECUL LUI PRÎSCOVEANU

Floare verde pâr uscat,
La Prîscoveanu, la sfat,
Mulți boieri s-a adunat;
Toți boierii tîrgului,
5 Sfetnicii-mpăratului,
Stîlpîi Țarigradului.
Dar pe nume cum îi cheamă?
Aga Bălăceanu,
Cu Costantin Brîncoveanu,

10 C-aia stăpînea divanul.
 Unde-aşa, vezi, că şedeau,
 Între ei se pogodeau
 Şi din gură toţi grăiau :
 — De cînd odăi turceşti s-a făcut,
 15 Zarafii s-a pribegit,
 Nu mai ne vine dijmărit,
 Dijmărit şi oierit,
 Pe lume l-am pomenit
 De cînd eram cîpîl mic.
 20 Dar de ce nu ne mai vine ?
 C-âl rumînaş mai bogat
 La turci îmi este argat ;
 Ce rumînaş mai deliu
 La turci mi-este herghelegiu ;
 25 Ce rumînaş căimacan
 La turci mi-este stupar.
 Ciuda mare, rău ne pare,
 Că n-ar fi vrun lucru mare,
 Că nevasta mai frumoasă
 30 La turci mi-este odăiaşă ;
 Copila cu mărgele
 A supus-o la cheiele ;
 Scoate vin din pimniţă
 Pînă-n d-alba primăvară,
 35 Fără nici o cheltuială !
 Prîscoveanu cel bogat,
 Boier mare şi-aşezat,
 Calcă rar şi năstrăpat,
 Dar el, nene, ce striga ?
 40 — Şapte boieri de ţară,
 Să mergem la jăluială,
 Să dăm jalbă împăratului,
 În poarta Țarigradului,
 Şi-mpăratu la domnie,
 45 Şi domnia la-mpărăţie !
 Unde-aşa, vezi, că-mi auzea,
 Cei şapte boieri se gătea,
 La Țarigrad că pornea,
 În postu Crăciunului pleca.
 50 Ei la Dunăre mergea
 Şi-n caic că se urca ;
 Caicul că mi-l pornea

Pe Dunăre în jos,
 Că merge cu folos.
 55 Cînd la jumătatea postului era,
 Sfîntu Nicolaie pe Dunăre-i prindea.
 Prîscoveanu ce-mi făcea?
 Caicelu că-l oprea
 Și pe el că-l priponea
 60 Cu frînghie de mătase,
 Împletite toate-n șase.
 Pe Dunăre că-l oprea,
 Șapte crapi că îmi prindea,
 Cu ceafa ca de malac;
 65 Și el, frate, că-i gătea,
 Pe sfîntu Niculaie-l slujea,
 C-așa este datina .
 De la Maica Precista . . .
 Unde-așa, vezi, că-mi vedea,
 70 Caicelu că-l pornea,
 Pîn Idirna că mi-și da,
 La Țarigrad ajungea.
 Caicelu că-l oprea
 Și pe el că-l priponea
 75 Cu frînghii de mătase,
 Împletite toate-n șase.
 Cei șapte boieri ce-mi făcea?
 Ei din caic jos se da,
 Cu ipingele se-mbrăca,
 80 Bicele pe mîini că lua,
 Chirigii că se făcea,
 Pîn Țarigrad se-mplimba,
 Șapte rogojini că-mi lua,
 Cu bicele le-nnoda,
 85 La spinare le lua,
 În mîna lui Prîscoveanu le da.
 Prîscoveanu ce făcea?
 Rogojinele le lua,
 Cu catran le cătrănea,
 90 Cu bumbac le bumbăcea
 Și cu spirt că le stropea;
 În trei prăjini le ridica,
 Lumînarea c-aprindea,
 Foc la rogojini că-mi da.
 95 Rogojinele-mi ardea,

Focu mare se făcea,
 Țarigradu-nspăimînta.
 Dar împăratu ce făcea?
 El prin curte se-mplimba,
 100 Vedea foc, se spăimînta,
 Cu mare glas el striga:
 — Trei copii de la măria-sa,
 Ce stați voi acum așa?
 Voi nu băgați sama
 105 Că n-am măturat coșurile?
 S-a aprins Țarigradu
 Și-o să ardem cu totu!
 Dar ei, nene, ce făcea?
 Din iuțeală se scula
 110 Și Țarigradul ocolea,
 Peste cine, vezi, că-mi da?
 Peste Priscoveanu-mi da.
 Unde rogojinile ardea...
 Dindărăt pe boieri lua,
 115 Ca pe oi
 Și ca pe boi,
 La împărăție-i ducea.
 Cînd acolo îi ducea,
 Împăratu le striga:
 120 — Șapte boieri de țară,
 Ce păț mare c-ați văzut
 De la mine c-ați venit?
 Bine v-ar ședea la fiare,
 Să vă trimet la Ocna-Mare,
 125 Să-mi tăiați ceva la sare
 Pînă-n d-alba-i primăvară,
 Făr' de nici o cheltuială!
 Priscoveanu ce striga?
 — Să trăiești, împărate luminate,
 130 N-am venit să ne bagi la fiare,
 Să ne duci la Ocna-Mare;
 Ci am venit la jeluială
 Înaintea mării-tale,
 Cum judeci lumea toată,
 135 Să ne faci nouă dreptate!
 Dar împăratu ce striga?
 — Ce păț mare c-ați văzut
 De la mine c-ați venit?

Ci fărîmă-ți odaia
Și plecă în Merchiza!
Unde turcul că vedea,
Odaia și-o fărîma,
185 Disagii de galbeni umplea
Și pe cal că mi-i punea,
Și de-acolo că pleca.
Floare verde flori de nuc,
Sui, Mario,-n vîrf de nuc,
190 Să vezi turcii cum se duc.
A venit călări pe măgari,
Acum se duc pe armăsari,
Nu pot se cîrmi de bani.
Că-n sat nu mai e de trai,
195 Că ne dă turcii stupai,
Să ieșim cu toți la plai!
Mă plătii cu cîntecu
Ca lupu cu urletu;
Carnea o lasă în crîng,
200 Pielea o duce în tîrg.
Mai îndemnați cu oalele,
N-ascultați minciunile!

Tocilescu, pp. 97—99;
inf. Radu Burcea
(Putinei—Tr.-Măgurele—București).

183 (229) CONSTANTIN BRÎNCOVEANU

Verde, verde bob secară,
Ciudă mare, rău îmi pare
C-a venit Dunărea mare,
Cu crăci și cu burioare,
5 Iar de mare, mîrgini n-are!
Verde, verde-a bobului,
Prin mijlocul Dunării

Tare-mi vine și-mi sosește
D-un caic negru, smolit,
10 Cu catargul zugrăvit
Cîte flori sînt pe pămînt,
Ce n-am văzut de cînd sînt,
Nici în ceri, nici pe pămînt!
Verde, verde bob năut,
15 Tot de valuri e trîntit,
De talazuri mi-e bătut
Și de apă mi-e-nălbit!
Zi-i ș-al' dată filalea,
Da-n caic cine-mi era?
20 Să vezi: turcul lui bașa
Și cu aga Mustafa,
Și cu aga Bălăceanul,
Ce mai voinicel, sărmanul,
Cu Constandin Brîncoveanul,
25 Crede-n Dumnezeu, sărmanul!
Cu trei copii ce-i avea,
Cu Gherghina țiganca,
Care le purta grija
Cu zahăr și cu cafea,
30 Seara și dimineața,
Peste zi totdeauna. . .
Verde, verde ș-o lălea,
Să vezi, el unde trăgea?
Zi-i ș-alt' dată matostat,
35 Din oraș, din Țaligrad,
La cinstitul de-mpărat,
Ca să-și piarză al său cap!
Verde, verde lăculeasă,
Pentru Țara Romînească,
40 N-o lăsa ca s-o robească,
Turcii ca s-o stăpînească.
Verde, verde ș-o lălea,
În Țaligrad mi-ajungea,
Caic la margine-mi da,
45 Bine la par că-l lega.
Șeapte rogojini lua,
Cu catran le cătrănea,
Sus pe catarg că le suia,
Perdaf de spirt că le da,

50 Foc de trei părți le punea,
 Vilva-n ceri să ridica.
 Verde, verde și-o lalea,
 Împăratul foc vedea.
 El în sală că-mi ieșea
 55 Și din gură-așa-mi grăia :
 — Verde, verde bob secară,
 Cine arde țara-n pară?
 Arnăuții că-i spunea :
 — Mă-mpărate dumneata,
 60 Nu ne arde țara-n pară,
 Ș-aia sînt oameni din țară,
 Au venit la jăluială.
 Verde, verde filalea,
 Da-mpăratul ce-mi grăia?
 65 — Zi-i și-al' dată bob secară,
 Aia sînt oameni din țară?
 N-au venit la jăluială,
 Și-au venit la jăcmăneală;
 Curînd să-i băgați în fiare!
 70 Verde, verde și-o lalea,
 Arnăuții ce-mi făcea?
 La Brîncoveanul mergea,
 Pe Brîncoveanul lua
 Cu trei copii ce-i avea,
 75 Cu Gherghina țiganca,
 Care le purta grija
 Cu zahăr și cu cafea,
 Seara și dimineața,
 Peste zi-ntodauna,
 80 Și la sultan îi ducea.
 Împăratu-n sală ședea,
 Pe Brîncoveanu-l vedea.
 Cum îl vedea,-l cunoștea.
 Mustăcioara-i muscurea
 85 Și din gură-așa zicea :
 — Brîncovene dumneata,
 Zi-i ș-alt' dată bob năut,
 Bine-ai făcut d-ai venit,
 Parcă eu ți-am poruncit;
 90 Nici cu gîndul n-am gîndit
 Așa bine să te-apuc!
 Verde, verde și-o lalea,

Dăruiește-mi tu țara,
 Țara și bogăția,
 95 Care bei, măninci din ea,
 Și te dă în legea mea!
 Verde, verde și-o lalea,
 Brîncoveanul ce-mi făcea?
 El din gură cuvînta
 100 Și-mpăratului spunea:
 — Împărate dumneata,
 Nu-ți dăruiesc eu țara,
 Țara și bogăția,
 Care beau, mănînc din ea.
 105 Fă cu mine ce oi vrea,
 Nu mă dau în legea ta!
 Verde, verde și-o lalea,
 Împăratul să-ncrunta,
 Și el, măre, ce-mi grăia?
 110 La arnăuți porunca,
 Fecioru-ăl mare-l lega
 Și la scaun că-l trăgea,
 Ochișorii îi lega,
 Mîinile d-asemenea.
 115 Împăratul iar grăia,
 Lui Brîncoveanul zicea:
 — Brîncovene Constandine,
 Lasă legea creștinească
 Și te dă-n legea turcească.
 120 Verde, verde și-o lalea,
 Dăruiește-mi tu țara,
 Țara și bogăția,
 Care bei, măninci din ea,
 Și te dă în legea mea!
 125 Brîncoveanul sta, grăia:
 — Împărate dumneata,
 Nu-ți dăruiesc nimica,
 Fă cu mine ce oi vrea!
 Împăratul să turbura,
 130 La arnăuți porunca
 Capul de i-l reteza.
 Capul pe masă cădea,
 Trupul prin curte fugea,
 De lemne că să lovea,
 135 Haine mîndre își rupea,

Ți-era mai mare groaza!
 Brîncoveanul că ofta,
 Dar cu ochii să uita
 Și din gură cuvînta:
 140 — Doamne, fie-n voia ta!
 Împăratul iar grăia:
 — Brîncovene dumneata,
 Dăruiește-mi tu țara,
 Țara și bogăția,
 145 Care bei, mănînci din ea,
 Că îți tăiai nădejdea
 Care-n florea mustața,
 Acum i-e dragă lumea!
 Brîncoveanul ce-mi grăia?
 150 — Împărate dumneata,
 Nu-ți dăruiesc eu țara,
 Țara și bogăția,
 Care beau, mănînc din ea.
 Nu mă dau în legea ta,
 155 Fă cu mine ce oi vrea!
 Da-mpăratul ce-mi făcea?
 La arnăuți porunceă,
 P-âl mijlociu că-l lua
 Și la scaun mi-l trăgea.
 160 Frumos la ochi îl lega,
 Mîinile d-asemeneă,
 Capul iute că-i tăia.
 Capul pe masă cădea,
 Trupul prin curte fugea,
 165 De lemne că se lovea,
 Ți-era mai mare groaza!
 Împăratul iar zicea:
 — Brîncovene Constandine,
 Lasă legea creștinească
 170 Și te dă-n legea turcească.
 Zi-i ș-al' dată bob năut,
 Din trei, doi tu ai pierdut,
 Numai unul ți-a rămas.
 Cu zile de vrei să-l las,
 175 Lasă legea creștinească
 Și te dă-n legea turcească!
 Brîncoveanul iar grăia:
 — Împărate dumneata,

Fă cu mine ce oi vrea,
 180 Nu mă dau în legea ta!
 Da-mpăratul ce-mi făcea?
 La arnăuți poruncea,
 Feciorul ăl mic îl lua.
 Dar Gherghina țiganca
 185 Sub fustă îl pitula,
 P-al ei înainte-l da,
 Să nu să pearză sămînța...
 Verde, verde ș-o lalea,
 Brîncoveanul că-mi vedea.
 190 Arnăuții ce-mi făcea?
 Feciorul ăl mic lua,
 La scaun că îl trăgea
 Și capul că i-l tăia.
 Sta-mpăratul și grăia :
 195 — Brîncovene dumneata,
 Vezi că-ți tăiai nădejdea?
 Lasă legea creștinească
 Și te dă-n legea turcească.
 Brîncoveanul ce-mi grăia?
 200 — Împărate dumneata,
 Las', că-mi tăiași nădejdea,
 Nu mă dau din legea mea,
 Fă cu mine ce vei vrea!
 Verde, verde filalea,
 205 Brîncoveanul iar grăia :
 — Împărate dumneata,
 Să fii tu la mîna mea
 Cum sînt eu la mîna ta,
 Nu te-aș judeca așa.
 210 La scaun că te-aș trăgea,
 La picior că te-aș crunta,
 Cu țeava că te-aș umfla,
 În pripă pielea ți-aș lua!
 Verde, verde ș-o lalea,
 215 Împăratul ce-mi făcea?
 La arnăuți poruncea,
 Jos, la scaun, că-l ducea,
 La picior că mi-l crunta,
 Cu țava că îl umfla,
 220 În pripă pielea-i lua
 Și din gură-așa zicea :

— Brîncovene dumneata,
 Cască ochii-a te uita,
 De-ți cunoști tu pielea ta?
 225 Brîncoveanul răspundea
 Și din gură-așa zicea :
 — Împărate dumneata,
 Cunosc că e pielea mea.
 Să fii tu la mîna mea
 230 Cum sînt eu la mîna ta,
 Nu te-aș judeca așa.
 La scaun că te-aș trăgea,
 Cu toporul te-aș toca,
 Ceopățele te-aș făcea,
 235 Într-un coș că te-aș punea,
 Pe mare te-aș arunca !
 Cînd oi zice filalea,
 Împăratul ce-mi făcea?
 La arnăuți poruncea,
 240 La scaun că mi-l trăgea,
 Cu toporul că-l tăia,
 Ceopățele de-l făcea,
 Într-un coș de îl punea,
 Pe mare că-l arunca.
 245 Marea că să aprindea,
 Trei zile, trei nopți ardea.
 Da-mpăratul ce-mi grăia?
 — Cată... mumă-sa,
 Singur eu cu mintea mea
 250 Detei, frate, de belea !
 D-o scrisoare că scria,
 La Vlădil' c-o trimitea
 Și îi spunea pricina.
 Dar Vlădila ce-mi zicea?
 255 — Cată... mumă-sa,
 La ale bune nu mă-ntreabă,
 La ale rele mă cheamă !...
 Foițică ș-o lalea,
 Vlădila ce mi-și făcea?
 260 Patruzeci de popi strîngea,
 Începea popii a citea,
 Marea de să potolea.

Păsculescu, pp. 192—195 ;
 inf. Lucan Candoi
 (Celei — Corabia — Oltenia).

La umbră la șapte brazi,
 Unde se cinstesc șapte frați,
 Albi ca niște împărați,
 Cu Stăncuța că sînt frați
 5 Și cu Mogoș sînt cumnați;
 Dar în vorbă ce-și avea?
 Tot pe Stanca-o logodea.
 După cine că mi-o da?
 După Mogoș vornicul,
 10 Vestitu, viteazu,
 C-ala e fecior de domn,
 N-are frică de om.
 Dară ei ce mi-și făcea?
 Cu Mogoș ei că vorbea:
 15 — Alei, Mogoș dumneata,
 Noi pe Stanca să ți-o dăm,
 De bogată, de avută
 Îi stă pieptul clăbușit
 De aur și de argint,
 20 De n-am văzut de cînd sînt!
 Noi pe Stanca să ți-o dăm;
 Dar noi prinsoare s-avem
 Să vii vara de cinci ori,
 Că-s mai multe sărbători,
 25 Și iarna de trei ori,
 Că-s mai multe lucrători,
 Și s-o întîmpla d-o fi ger,
 Nu e bine călător.
 Așa prinsoare făcea.
 30 Dară Mogoș ce făcea?
 El pe Stanca c-o lua
 Și-acasă că mi-și pleca.
 Nouă ani că mi-ș' trecea,
 Pe la cumnați nu mai da;
 35 Cînd povîrnea pe zece,
 Iaca Mogoș se gătește
 P-un cal galben dobrogean,
 Coadă-i trage pojar verde,
 Urmele-i se pierde...

40 Și Mogoș că mi-și pleca,
 Și el, frate, se trăgea
 La umbră la șapte brazi,
 Unde se cinstea șapte frați.
 — Bună ziua, șapte frați,
 45 Albi ca niște împărați,
 Cu Stăncuța sînteți frați
 Și cu mine sînteți cumnați!
 — Mulțumescu-ți dumitale,
 Ca la un cumnat mai mare!
 50 Să sculă fratele-ăl mai mare:
 — Bine, Mogoș, ai venit,
 Pe Stăncuța nu ni-o aduci?
 — Vine și Stanca pe urmă,
 Învăluită-n rogojină,
 55 Să nu vă fie rușine;
 Într-un car mare mocănesc,
 Nalt în drig, mărunț în roate,
 Cu doi boi moldovenești,
 Lungi de coarne,
 60 Ciungi de coade,
 Unde te uiți prin c...
 Le numeri măselile...
 De trei ori că-l ispitea,
 Mogoș tot așa spunea,
 65 De-al dracului ce era!
 Fratele mai mare ce făcea?
 Paloș din teacă scotea
 Și pe Mogoș l-amelința.
 Mogoș fuse mai voinic,
 70 Pe sub paloș s-a pitit
 Și cu-al lui l-a prijinit.
 Fratele cel mai mic se scula
 Și-n cărciumă că-l băga,
 O oca de spirt că-i da
 75 Și pe Mogoș îl îmbăta,
 Paloș din teacă scotea
 Și pe Mogoș îl tăia.
 Unde, frate, că-l ducea?
 La umbră la șapte brazi,
 80 Unde se cinstesc șapte frați,
 Și-acolo că-l îngropa
 Și cu frunză îl învălea.

Nici mai mult că nu trecea,
 Iaca Stanca și sosea.
 85 Nu venea cum îi spunea,
 Și Stanca că mi-ș' venea
 Într-o cucie zugrăvită,
 Mult mi-e poleită,
 Cu potintele de aur,
 90 Cu cruciulițe de argint,
 Care n-am văzut de cînd sînt!
 Și bună ziua le da:
 — Bună ziua, șapte frați,
 Că cu mine sînteți frați
 95 Și cu Mogoș sînteți cumnați!
 — Mulțumescu-ți dumitale
 Ca la o soră mai mare!
 Bine, Stanco, c-ai venit,
 Pe Mogoș nu mi-l aduci?
 100 — Mogoș mi-a plecat înainte
 P-un cal galben neînvățat,
 Cu conțeșu îmbăierat,
 Și Mogoș era cam beat,
 Ori că calul l-a trîntit,
 105 Ori că voi l-ați omorît?
 Dar Stăncuța ce făcea?
 O boldeicuță și-avea,
 De știa de mi-ș' vorbea.
 Boldeicuța c-o lua,
 110 Jos din trăsură c-o da.
 Boldeicuța ce făcea?
 Urma sîngelui că lua,
 Peste Mogoș că mi-ș' da.
 Și Stanca ce mi-ș' făcea?
 115 La Mogoș că se ducea
 Și de mîna că mi-l lua,
 Capul la spate-i cădea;
 Îl săruta în tăietură,
 Parcă-l săruta-n gură!
 120 — D-ar da Stanca pînă-n iie,
 Să vă văd eu la domnie,
 Să vă văd pe trei legați
 Și pe patru spînzurați!
 Dar Stăncuța ce-mi făcea?
 125 În cucie se punea,

La domnie se ducea
 Și din gură că zicea :
 — Domnule, măria-ta,
 Turcii-n țară că mi-a dat
 130 De m-a ars și m-a prădat,
 Pe Mogoș mi l-a tăiat,
 Pe mine m-a văduvit,
 Copilași mi-a sărăcit!
 Și domnia, și-auzea,
 135 La ceauș că poruncea :
 — Măi ceauș, tu mi-ești rău,
 De cînd tu mi-ai ceaușit,
 Nici o slujbă n-ai făcut,
 Dar pe asta ca s-o faci!
 140 Firmanul în mîină că-i da
 Și din gură-i spunea :
 — Dacă la masă-i afla,
 Să-i lași pînă or cina,
 Că și ei or fi ceva!
 145 Dar ceaușu ce făcea?
 Firman în mîină le da,
 Dar ei, frate, ce făcea?
 Firmanul că-l citea,
 Lacrimile-i podidea
 150 Că le-a scurtat viața!
 Ei de frică ce făcea?
 Un catîr că mi-ș' lua
 Și de bani l-împovăra,
 La domnie că pleca,
 155 Domniei ca să-i dea.
 Dacă la domnie venea,
 Ei banii că-i aducea.
 Domnia banii că lua
 Și pe Stanca o sictirea,
 160 Jos din case-o sictirea.
 Dar Stanca ce mi-ș' făcea?
 — D-o da Stanca pînă-n iie,
 Să răzbească la-mpărăție,
 Să te scoată din domnie!
 165 Dar domnia ce făcea?
 Sta nițel și se gîndea,
 Și pe Stanca c-o chema,
 Îndărăt c-o aducea

Și pe Stanca c-o-ntreba.
 170 Stanca tot așa spunea :
 — Turcii în țară c-a intrat
 Și m-a ars, și m-a prădat,
 Și pe Mogoș l-a tăiat.
 Domnia așa auzea,
 175 Toți turcii-i aducea,
 La falangă că-i punea.
 Doi turci bătrâni s-alegea
 Și la domnie vorbea :
 — Baca, baca, gheaura,
 180 Domnule, măria-ta,
 Că bați pe dreptii
 Să spuie vinovații,
 Că pe Mogoș l-a tăiat
 Șapte frați d-ai Stanchii !
 185 Domnia, așa auzea,
 Drumul turcilor le da,
 Pe frații Stanchii îi lua,
 Pe cei patru îi spînzura
 Și pe trei că mi-i lega,
 190 Chefu Stanchii că făcea.
 Și-a murit, nu se mai vede,
 Lumile nu li se pierde,
 Și-a plătit la lăutari
 De l-a scris la sărindari,
 195 Să-l spuie la zile mari . . .
 Mă-nchinai cu cîntecul,
 Ca lupul cu urletul :
 Cît trăiește, lipovește,
 Dacă pușca-l dobîndește,
 200 Dă pielea și se plătește !

T o c i l e s c u, pp. 121—123;
 inf. Ioniță Nicolae
 (Roșiori—R.-de-Vede—București).

Frunză verde lămiuță,
 În oraș, în Dobrojiță,
 Trei boieri mojnegi bătrâni,
 Cu barbele pin' la brîu,
 5 Sînt prelinse pe albiu,
 Cu feasă pe troaca goală,
 Cîte-o cîrje-n subțioară,
 Merșeră să jeluiască
 La cea casă-mpărătească,
 10 Frunză verde de-o cicoare
 Pentru Enea vameș-mare.
 La domnie să ducea,
 De departe-ngenunchia
 Și de-aproape se ruga:
 15 — Au, doamne, măria-sa!
 Luminate de-mpărate,
 Trușorel fără păcate,
 Facă-ți Dumnezeu de-o parte
 De lumînare la moarte,
 20 Cum judeci o țară toată,
 Fă-ne și noauă dreptate!
 Frunză verde de-o cicoare,
 Pentru Enea vameș-mare.
 De cînd el s-a vameșit,
 25 Cu vama ne-a vămuit
 Și cu gloaba ne-a globit,
 Cu dijma ne-a dijmuit!
 Nu ia vama cum să ia,
 Să ia dintr-o mie-o sută
 30 Sau dintr-o sută — zece,
 Lucru ce se prea-nțelege,
 Ci te lasă gol și rece.
 Ne ia fruntea oilor,
 Fala negustorilor,
 35 Nădejdea ciobanilor.
 Ș-al doilea mai striga:
 — Hai, doamne, măria-sa,
 Pe toate le obignim,
 Iar pe ceasta n-obignim,

40 Măcar să ne prăpădim :
 Iată seara că-nserează,
 Aprinde felerile
 Și-ncîrduie slugile.
 Ne izbesc pimnițile,
 45 Ne cearcă vinurile.
 Care vin că mi-i plăcea,
 Cu argații-l împărțea ;
 Care vin că nu mi-i place,
 Trage iataganele
 50 Și taie cercurile,
 Ne varsă vinurile,
 Uplete toate văile,
 Se scaldă păsările,
 Blestemă mătușile !
 55 Iar al treilea striga :
 — Luminat de-mpărate,
 Trușorel făr' de păcate,
 Pe toate le obignim,
 Iar pe ceasta n-obignim,
 60 Măcar să ne prăpădim :
 Iată seara că-nserează,
 C-aprinde felerile
 Și-ncîrduie slugile,
 Ia nurori după bărbați
 65 Și le-mparte la argați,
 Lasă copilași săraci.
 Rămîn copilași plîngînd,
 Bărbăteii rău oftînd !
 Împăratu, de-auzea,
 70 Frumos firman încheia.
 Iară Enea ce făcea ?
 Dacă blagă mult-avea,
 Trei cămile-mpovora,
 Drumu-nainte le da.
 75 Da una chelarului,
 Și-alta grămăticului,
 Și-una da portarului,
 Ca să ție de dreptate
 La dalba-i de judecată,
 80 Nu taie pe Enea-ndată !
 Iară Enea ce făcea ?
 Mai-nainte că mergea,

Pe la argintar că da,
 Din guriță-așa grăia :
 85 — Iar voi, argintarilor,
 Din ce știți, din ce nu știți,
 Toți, voi, măre, să-m' gătiți
 Tot un căruț de argint,
 Cu doi pui de bidivii,
 90 Pentru ai feciori de domn,
 Ca să ție de-ndreptate
 La dalba-mi de judecată,
 Nu taie pe Enea-ndată !
 Cînd pe Enea-l aducea
 95 Și pe poartă că intra,
 Sta gealapi capu să-i ia.
 Grămăticu-adăvărea,
 Cu chelaru-alătura,
 Și portarul că grăia,
 100 Astfel din gură zicea :
 — Luminare de-mpărate,
 Cînd pe Enea l-ai tăia,
 Sîngurei ne-om spînzura,
 De s-o duce pomina !
 105 Cît ne-aduce-o țară toată,
 Enea ne-a adus o dată !
 Grăia și-ai feciori de domn,
 Dintr-ăl căruț de argint,
 De la Enea dăruit :
 110 — D-alei taică, taic-al nostru,
 Cînd pe Enea l-ai tăia,
 Sîngurei ne-om spînzura,
 De s-o duce pomina !
 Nu vezi ce ne-a dăruit,
 115 Ce nu s-a mai pomenit ?
 Cît ne-a adus o țară toată,
 Enea ne-a adus o dată !
 Împăratu, de-auzea,
 Frumos pe Enea-l ierta.
 120 Iară Enea ce făcea ?
 Mîna cu-mpăratu da,
 Și el, mări, că pleca.
 Cînd acas' că se ducea,
 Îndoia și întreia,
 125 Pungile și le-mplinea,

Mai nimic nu pricepea.
Cu dijma mi-i dijmuia
Și cu gloaba mi-i globea,
Doamne, de să pomenea,
130 Și, Doamne, s-o pomeni
Cît soare pe cer o fi!

Ciobanu-Plenița, pp. 268—272;
inf. Ion a lu Băloi
(Cetate—Calafat—Oltenia).

186 (233) MATEAȘ-CRAI

Sus, pe apa Dunării,
La cetatea veche-a Budii,
În curți mari și curți domnești
S-au strîns nemeși ungurești
5 Și îmi șed la masă-ntinsă,
Tot de nemeși mari cuprinsă.
Dar în frunte cin' se vede?
Mateaș-crai în frunte șede,
Și cu ei se sfătuia
10 Și din grai așa grăia:
— Auziți, voi, domnilor,
Auziți, nemeșilor,
P-unde-n țară am umblat,
Tot plînsori am căpătat
15 Și de vaiete am dat:
« Doamne-al nostru, Mateaș-crai,
Ce puterea-n mîni o ai,
De-i cu drept, ne folosește,
De nu-i drept, ne prăpădește,
20 Fă cum știi, dar fă dreptate,
Nu lăsa țara-n păcate! »
Nemeșii, cînd auzea,
Nici un grai nu mai grăia

25 Și știind toți că-i așa,
Frică mare îi prindea.
Mateaș iară-ntreba,
Dar răspuns nu căpăta.
Șapte cumeți d-ai bătrîni,
Ce-s cu barba până-n sin,
30 Șapte cumeți s-arătară
Și la craiu-ngenuncheară,
De iertare se rugară.
Mateaș bine-asculta,
Dar mai rău se mînia
35 Și îndată porunci,
Potinteaș Iacob veni,
Cu cătane sarangele,
Care poartă slujbe grele,
Cu trei tunuri d-ăle mari,
40 Care sparg și ziduri tari.
— Iacob, potinteaș bătrîn,
Să. ascuți de-al tău stăpîn
Și trei tunuri să-mi îndrepti,
Și pe nime' să nu-mi ierți
45 Ca din Buda cea bătrînă
Cumva viu să mai rămînă !
Dar Iacob se spăria
Și de Mateaș se ruga :
— Craiule,-acum mi-i ierta,
50 Crede, nu pot d-astă dată,
Căci am vro trei coconași,
Și-s ai tăi vestiți armași,
Ba am și o nevăstiță,
Ba am dragă măiculiță !
55 Apoi Mateaș cuvînta :
— De tu tunuri nu-i-ndrepta,
Capul tău în sus n-a sta ;
Ca să piară cei mulți răi,
Piară și buni între ei,
60 Dară trebe să-mplinești
A mele porunci crăiești !
Iacob atunci îndrepta,
Tunurile slobozea
Tot pe rînd, cum le chema :

- 65 Cel întâiu e Lupei,
Al doilea e Ursei,
Al treilea e Știrban
Ce tot plin sta de un an...
Tunurile când pocnea,
70 Cetatea-o dărăburea
Și toți nemeșii pierea.
Pîntre ziduri cin-umbla?
Iacob, și mi se văita
Că-ntre cei morți el afla
75 Dragi coconi ai lui,
Pe nevasta lui
Și pe mama lui,
Și-apoi tare se-ntrista,
Cu cuțitul se junghea.

Marienescu, II, pp. 94—97
[Banat].

187 (234) MARCU

- Sus, la țara Streiului,
În cetatea Marcului,
Marcu bea și mai mînca
Și cu muma-i s-ospăta,
5 Dar afar-un călăreț,
Cu cal negru și păr creț,
Aducînd în mînă-o carte,
La fereastră-ncepe-a bate:
— Măi Marcule, îi striga,
10 Bocalul de l-ai lăsa,
Vin,ia cartea de-o citește
Și te poartă bărbătește!
Marcu cartea o primea,
Cu mirare o privea
15 Și-apoi cartea-o deschidea,
Mumei sale o citea:

— Filip de la Buda scrie
 Că pe mine-i cu mînie,
 Și de el m-a căpăta,
 20 Lancea-n mine o-a-mpînta,
 Cu cuțit m-a despica
 Și-n frinturi m-a dimica
 Și la cîni mă va-arunca
 Și că cîinii m-or mînca!
 25 Măi fecior, măi voinicel,
 Du-te, zî-i lui Filipel
 Că mă poate aștepta,
 Eu cu el mă voi lupta!
 Muma,-n haine de mătasă,
 30 Mai îmbla, mai sta prin casă,
 Necăjită, supărată,
 Ca și ziua cea-nnorată.
 — Mamă, mămulîța mea,
 (Marcu-atuncea îi zicea)
 35 Nu mai cugeta nimic,
 Să mă crezi că sînt voinic,
 Nu mă tem eu nici de doi,
 Fost-am eu și prin război!
 — Marcule, feciorul meu,
 40 Cum să nu mă-ngrijesc eu?
 Că de cînd eu te-am născut,
 Bucurie n-am avut!
 — Mamă, mămulîța mea,
 Taci tu, nu te supăra,
 45 Că n-oi bea, nici n-oi mînca,
 Ci de loc voi-ncăleca
 Și cu Filip față-oi da
 Și-n minut l-oi dimica!
 Marcu-atunci afar-ieșea
 50 Și în staul se ducea,
 Calul galben îl scotea,
 Frînele pe el punea
 Și cu șeaua-l înșela,
 Cătră Buda el pleca.
 55 Mumă-sa îl săruta
 Și-i zicea cînd lăcrăma:
 — Știu că nu te-oi mai vedea,
 Filip că te va tăia!
 Marcu-n Buda a intrat

60 Și pe noapte s-a băgat
La un birt cît mai vestit,
Ca să-l știe c-a venit.
— Nevăstuță, adă-mi vin,
Setea mare să mi-o-alin,
65 Vin de-l roșu cu pelin,
Că-ți dau galbenul deplin !
Filip iute-a auzit
Marcu că a și sosit,
Și-ntr-o clipă s-a armat,
70 La fereastră s-a arătat
Și la Marcu s-a uitat.
Marcu-nluntru se prîmbla
Și bocale perinda,
Șabia-i ca foc sclipea
75 Și la brîu îi zurăia,
Și de-afar' i se grăia :
— Alelei, măi Marcule,
Te-mbățași ca un mascure,
Nu bea vinul bun, cînește,
80 Ieși la mine, bărbătește !
— Bună seara, măi tu, frate,
Azi răspunzi pentru păcate,
Că mi-ai scris, mă-i căpăta,
Lancea-n mine-o vei-implînta,
85 Cu cuțit mă-i despica
Și-n frînturi mă-i dimica
Și la cîni mă-i arunca
Și că cîinii m-or mînca.
Vină-n casă, omenește,
90 Nu sta sub ferești, lotrește,
Că afară de-oi veni,
Știu că bine nu ți-a fi !
Marcu-atunci afar-ieșea
Și mînios la el pășea,
95 Și cînd paloșu-ntorcea :
— Măi mișele, îi zicea,
Te-am ținut frate de cruce,
Dară ești cîne de curte !
Și pe Filip atingea
100 Cît și barba îi rădea,
Sîngele de împrășca,
La pămînt de mi-l culca :

— Na, mai scrie, zî ce-i vrea,
Ştiu, de-acuma vei tăcea!
105 Cînd acasă se-ntorcea,
Arma lui Filip ducea,
Ca să vadă mumă-sa
Că de Filip nu-i păsa...

Marienescu, I, pp. 40—44.

V. Familiare

/'

1. ÎNDRĂGOSTIȚII

188 (235) BRUMĂRELUL

Într-o verde grădiniță
Șade-o dalbă copiliță
Pe-așternut de calonfiri,
La umbră de trandafiri.
5 Trece-un voinicel cu grabă,
Și din fugă o întreabă:
— Spune-mi, dalbă copiliță,
Cu rumena ta guriță,
Ești nevestă, ori ești fată,
10 Ori zână din ceri picată?
— Nici nevestă sînt, nici fată,
Nici zână din ceri picată,
Ci sînt floare garofiță,
Răsărită-n grădiniță;
15 Dar tu, voinicele, spune,
Ești însurat, ori ești june?
— Eu sînt, dragă, Brumărelul,
Îi răspunse voinicelul.
Eu vin seara, pe răcoare,
20 De mă culc pe sîn de floare,
Și cînd plec voios, cu soare,
După mine floarea moare!

Alexandri, p. 33.

Foică izmă-creață,
 Într-o joi de dimineață
 Tuturor le-i cu dulceață,
 Numai unul are greață,
 5 Voinicel bălai la față.
 Foică vinețea,
 Voinicelul se scula,
 Năstrăpioara-n mâini lua,
 Pe ochi negri se spăla,
 10 Față albă-și limpezea,
 La icoane se-nchina,
 Tot la Domnul se ruga,
 Murgului șeaua-i punea
 Și pe murgu-ncălica,
 15 Drum d-a lungul apuca,
 Potecuța că-mi ținea.
 Foaie verde peliniță,
 Sus, pe verdea moviliță,
 Voinicelul se urca,
 20 'N toate părțile căta,
 Ochii roată că-și făcea.
 Foică de lăptucă,
 Când privea în jos pe luncă,
 Colo,-n verdea lunculiță,
 25 La mijloc de poieniță,
 El vedea d-o grădiniță
 Cu tot felul de sămînță.
 Subt o mîndră garofiță
 Îmi dormea d-o copiliță,
 30 Lin întinsă pe răzor
 Și cu brațul plin de flori,
 Și cu brațul,
 Și cu sînul.
 Voinicelul mi-o privea
 35 Somnul dulce cum dormea,
 Și mereu se tot gîndea,
 Și mereu se socotea:
 S-o deștepte-n grab,-au ba?
 S-o deștepte nu-ndrăznea,

40 S-o scoale nu cuteza,
Gîndu-n cumpănă-i erea.
Foică trei noarele,
Gîndu-i zice: « Voinicele,
Bagă mîna-n sîn, la piele ».

45 Şi voinicu-l asculta,
Mîna-n sîn degrab' băga,
Cutioară că-şi scotea,
Cutioară deschidea,
Şi tabac daca lua,

50 Murgului la nas îi da.
Murgul, daca mirosea,
Începea a străfida,
Începea a strănuta,
Copiliţa-mi deştepta.

55 Şi ea, măre, ce-mi făcea?
Din ochi negri lăcrăma,
Mîna-n cap că aducea,
Păr din cap dărăpăna,
Fir cu fir că şi-l smulgea,

60 Singură se blestema
Şi din gură-şi tot zicea:
— Vai de mine, ce păţii!
Cum făcui de aromii,
Singură mă logodii!

65 Ce făcui de mă culcai,
Singură mă măritai,
Singurea,
Cu voia mea!
Voinicelul, d-auzea,

70 Şi mai mult s-apropia
Şi copilei răspundea,
Şi din gură mi-i grăia:
— Nu mai plînge şi ofta,
Că e vina toat-a mea.

75 Ticălos e voinicul
Cînd îşi pierde cumpătul,
Că nu pleacă p-o cărare
Ca să-l ducă-n drumul mare
Ci-mi aleargă pînă-n zori

80 Ca un fluture prin flori.
Nu mai plînge şi ofta,
Ci te scoală d-acolea

Și dă neichii gurița,
 Că e toată vin-a mea.
 85 Copilița mi-l privea
 Și cu vorba-i răspundea:
 — Nu-mi mai cere gurița,
 Că eu nu sînt fată mare
 Să dau gura la oricare
 90 Și voinicului călare,
 Ci sînt floare
 De pe mare,
 Cine mă miroase moare!
 Iar voinicu-i răspundea
 95 Și cu drag mi-o tot ruga:
 — Nu mai plînge și ofta,
 Ci te scoală d-acolea
 Și dă neichii gurița,
 Că nici eu, măre, nu sînt
 100 Vrun ăl lup să te mănînc,
 Ci voinic să te sărut.
 Copilița iar zicea
 Și cu vorba-i răspundea:
 — Nu-mi mai cere gurița,
 105 Că ți-o părea rău de ea.
 Eu nu sînt d-o fată mare
 Să dau gura la oricare
 Și voinicului călare,
 Ci sînt floare
 110 De pe mare,
 Cine mă miroase moare!
 Voinicelul, d-auzea,
 Copiliței răspundea:
 — Nu mai plînge și ofta,
 115 Ci te scoală d-acolea
 Și dă neichii gurița,
 Că nici eu nu-s voinicel,
 Ci sînt mîndrul Brumărel,
 Mor florile tot cu el.
 120 Astăzi sînt Brumarul mic,
 Florilor mirosul stric,
 Mîine sînt Brumarul mare,
 Iau cu mine orice floare.
 Seara peste ele pic,
 125 În prînz mare mă ridic,

Fețele la toate stric.
Nu mai plînge și ofta,
Acum poți să-mi dai gura.
Copilița-l asculta
130 Și din gură-i răspundea :
— Bată-mi-te căldura,
Tu ai fost ursita mea,
Cu tine m-am logodit,
Cu tine m-am îndrăgit !
135 Brumărelul se grăbea,
De pe murg descăleca,
La copilă năvălea,
Pe guriță-o săruta,
Pe cosițe-o mîngîia,
140 Cu dreapta o-mbrățișa,
Cu el pe cal o lua,
Din grădină că ieșea,
Poienița
Părăsea,
145 Potecuța
Apuca,
Cu copila se ducea
Depart, la maică-sa,
La maică-sa Tomnica.
150 Mă-sa, unde mi-i vedea,
P-amîndoi i-îmbrățișa,
P-amîndoi îi cununa,
Mîndră nuntă că făcea,
Bine la toți le părea.
155 Nunta unde mi-o făcea,
Hora unde mi-o-nvîrtea?
Tot în grădina crăiască,
P-aici să se pomenească,
Și la cruce de voinici,
160 C-a boierilor d-aici.

Teodorescu, pp. 450—452;
inf. Petrea Crețul Șolcan
(Lacul-Sărat—Brăila—Galați),
14. VIII. 1883.

Printr-o grădină verduță
 Mere-o tină ră fetiță,
 Și-un voinic trecînd o-ntreabă :
 — Da' ce ești tu, mîndră dragă?
 5 Fată ești, nevestă ești,
 Ori din cer picată ești?
 — Io sînt floare de gafire,
 Pe tufă de trandafire!
 Spune-mi și tu, voinicele,
 10 Spune tu inimii mele,
 Însurat ești, băiat june,
 Ori nu ți-o știi nici tu spune?
 — Io sînt rece Brumărel,
 De pic sara pe răcoare;
 15 Veștejesc orișice floare!

B o l o g a, p. 238 (n. 810)
 (Geoagiu-de-Jos — Orăștie — Hunedoara),
 1890 — 1900.

191 (236) CUCUL ȘI TURTURICA

— Dulce păsărică,
 Albă Turturică,
 Hai să ne iubim,
 Să ne drăgostim
 5 Pin' vara ne cheamă
 Și frunza ne-ndeamnă!
 — Ba, Cucule, ba,
 Pentru dumneata
 N-aș mai zice ba,
 10 Dar zic ba și ba

Pentru maică-ta,
Că-i bănuitoare
Și-i fermecătoare;
Că de ne-om iubi,
15 Ea ne-o bănuie;
De ne-om săruta,
Ea ne-o fermeca.
— Dulce păsărică,
Albă Turturică,
20 Nu-mi fii dușmănică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim
Pîn' vara ne cheamă
Și frunza ne-ndeamnă,
25 La lună, la soare,
La huci, la răcoare!
— Ba, Cucule, ba,
Pentru dumneata
N-aș mai zice ba,
30 Dar zic ba și ba
Pentru maică-ta,
Că-i bănuitoare
Și-i fermecătoare;
De ne-om săruta,
35 Ea ne-o fermeca,
Și de ne-om iubi,
Ea ne-o bănuie.
— Dulce păsărică,
Albă Turturică,
40 Nu-mi fii dușmănică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim
Pîn' vara ne cheamă
Și frunza ne-ndeamnă!
45 — Ba, Cucule, ba,
Pentru dumneata
N-aș mai zice ba,
Dar zic ba și ba
Pentru maică-ta.
50 Mai bine m-oi face
Azimioară-n vatră
Și-n spuză uscată,
Cu lacrimi udată,

De toți lepădată.
55 — Dulce păsărică,
Albă Turturică,
Dar și eu m-oi face
Un mic vătărel,
Și-n foc m-oi băga,
60 Și te-oi căuta,
Și mi-i săruta
Dacă nu de milă,
Cel puțin de silă.
Dulce păsărică,
65 Albă Turturică,
Nu-mi fii dușmănică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim
Pîn' vara ne cheamă
70 Și frunza ne-ndeamnă !
— Ba, Cucule, ba,
Pentru dumneata
N-aș mai zice ba,
Dar zic ba și ba
75 Pentru maică-ta,
Că maică-ta-i rea,
Și decît cu ea,
Mai bine m-oi face
Trestioară-n baltă,
80 Subțire și-naltă.
— Dulce păsărică,
Albă Turturică,
Dar și eu m-oi face
Un mic ciobănaș,
85 Din fluier doinaș,
Ș-oi căta prin baltă
Trestioară-naltă,
Și cînd te-oi vedea,
Pe loc te-oi tăia
90 Și-n tine-oi cînta
Și te-oi săruta,
De min' nu-i scăpa.
Dulce păsărică,
Albă Turturică,
95 Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim !

— Ba, Cucule, ba,
Mai bine m-oi face
O mic' iconiță.
100 'N cea bisericuță.
— Dulce păsărică,
Albă Turturică,
Dar și eu m-oi face
Un mic dăscălaș
105 La ăst sfânt sălaș,
Ș-oi duce plocoane
Tot pe la icoane,
Și cînd te-oi zări,
Așa ți-oi grăi:
110 « Mică iconică,
Fă-te-o păsărică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim
Pîn' vara ne cheamă
115 Și frunza ne-ndeamnă,
La lună, la soare,
În frunzi, la răcoare;
La stele, la lună,
În veac dimpreună! »

Densușianu, Florialese, pp. 167—172
[Moldova].

192 (237) MIERLA ȘI STURZUL

Foaie trei lălele,
Două păsărele
Stau pe rămurele:
Mierla prin stușiș,
5 Sturzu-n cărpeniș,
Și se cicălesc,
Și mi se sfădesc.
Sturzul de colea
Mierlei că-i vorbea,

10 Din gură-i grăia :
— Mierliță, Mierliță,
Pasăre pestriță,
Pestriță și sură,
Farfara de gură,
15 La pene ușoară,
La bot rotunjoară,
Io ți-am tot zis ție,
Plin de bucurie,
Ca să-mi fii soție
20 Vara
Pe cîmpie,
Iarna
'N pribegie.
Ți-am mai zis, ți-am zis,
25 Ți-am zis într-adins
Să nu-ți faci aiure
Cuibul prin pădure,
Să nu ți-l ia Cucul,
Că Ț-ei pierde lucrul,
30 Ci să-l faci mai bine
Aproape de mine,
Să ți-l încălzesc
Și să ți-l păzesc.
Ți-am mai zis, ți-am zis,
35 Ți-am zis înadins
Cuibul să nu-ți pui
Și să nu scoți pui
În coji de alun,
La margini de drum,
40 Călători c-or trece,
Cu ei c-or petrece,
Că tot merg în cale
Vinători pe vale
Din jos de Ploiești
45 Tot spre București,
Cu gloanțe leșești
Și cai mocănești ;
Ei c-or desjuga,
Boii c-or lăsa,
50 Cuibul ți-or călca ;
Ei că mi-or tăia
Resteie

Bulfeie,
Dalbe strămurări,
55 Pari pentru căldări ;
Peste cuib c-or da,
Puii ți-or lua.
Io ți le-am cîntat,
Dar n-ai ascultat ;
60 N-ai vrut, pentru tine,
Să m-ascuți pe mine,
Ci tu, ca neroadă,
Tot mișcai din coadă
Și-ți deschideai
65 Ciocul
De răsunai
Locul,
De-mi aprindeai
Focul.
70 Cuibul ți-au stricat,
Puii ți-au luat,
Ș-acum, singurică,
Cînți pe rămurică.
Mierliță, Mierliță,
75 Pasăre pestriță,
Pestriță și sură,
Plăcută la gură,
Hai să ne iubim,
Hai să ne-nsoțim,
80 Că-i iarba
Pletoasă,
Și frunza
Umbroasă.
Iar dacă n-ai vrea
85 Și n-ai asculta,
Să știi de la mine
Că mă țiiu de tine
Pîn' t-ei învoi,
Pîn' ne-om însoți.
90 Mierla, d-auzea,
Sturzului grăia,
Din gură-i zicea :
— Ba, Sturzule, ba,
Io nu te-oi lua
95 Măcar d-ai crăpa !

Și Sturzul ofta,
 Mierliței zicea :
 — D-aș ști c-oi crăpa,
 Io tot te-oi lua
 100 Și te-oi săruta,
 Că bine ți-am vrut,
 Rău nu ți-am făcut.
 Mierla-i răspundea,
 Sturzului zicea :
 105 — Așa e, așa,
 Dar nu te-oi lua,
 C-am dat de necaz,
 Singur-am rămas,
 Fără cuibușor,
 110 Fără puișor.
 Sturzul iar zicea,
 Mierliței vorbea :
 — Cuibușorul tău
 Ți l-oi face eu,
 115 Copilașii tăi
 Fir-or puii mei.
 Și Mierla cînta,
 Iar îi răspundea :
 — Ba, Sturzule, ba,
 120 Io nu te-oi lua,
 Nu te-oi săruta,
 Că ești farfara,
 Baș-marghiol de gură,
 Care inimi fură.
 125 Sturzul iar vorbea,
 Mierlei iar zicea :
 — Ba io te-oi lua
 Și te-oi săruta,
 Măcar d-aș crăpa.
 130 D-ăi fugi de mine,
 Mă Țiu după tine,
 Și und' te-oi ajunge,
 În brațe te-oi strînge,
 Și te-oi săruta
 135 Noaptea și ziua.
 Foaie ș-o lalea,
 Mierla, d-auzea,
 Din aripi

Sălta,
140 Prin crînguri
Zbura,
În sus se-nălța
Și mi se ducea
Prin codri, prin munți
145 Și prin văi adînci.
Sturzul o vedea,
După ea se lua
Și mi-o ajungea,
Iar ea, de-l vedea
150 Și mi-l cunoștea,
Peste cap se da,
În baltă cădea
Și mi se făcea
Trestică
155 Pitică,
Cu foaia-nverzită,
La vîrf înflorită.
Sturzul, d-o vedea,
Mi-o și cunoștea,
160 Din gură-i zicea :
— Mierliță, Mierliță,
Pasăre pestriță,
Io te-oi săruta,
Io te-oi apuca !
165 Și el, cum zicea,
Peste cap se da
De mi se făcea
Mică păsărea,
Ușoară și mică,
170 De stat pe trestică,
Și la ea zbura,
Pe vîrf se punea,
Dar nici n-apuca
Pe vîrfu-i să stea,
175 Și n-o săruta,
Că mi se schimba
Iar în păsărea,
Cu aripi zbura.
Sturzul se lua
180 În zbor după ea,
Și mereu zicea :

— Mierlică, Mierlică,
 Nu fii sălbătică,
 Că io te-oi lua
 185 Și te-oi săruta.
 Mierla iar zbură,
 În sus
 Se-nălța,
 Jos
 190 Că se lăsa,
 Peste cap se da
 Și mi se făcea,
 Se făcea d-o baltă
 Cu papură-naltă,
 195 Cu papură groasă,
 Naltă și stufoasă.
 Sturzul o vedea
 Și mi-o cunoștea,
 Peste cap se da
 200 Și mi se făcea
 Șalcie pletoasă,
 Verde și umbroasă,
 Ce pe mal creștea,
 Pletele-și lăsa,
 205 Apa c-ajungea,
 Doar d-o săruta.
 Dar el n-apuca,
 Că balta
 Seca,
 210 Și Mierla zbură,
 Din gură-i zicea:
 — Ba, Sturzule, ba,
 N-o să fiu a ta,
 Nici m-ai apuca,
 215 Nici m-ai săruta!
 Mierla iar zbură,
 Peste cap se da,
 Floare se făcea,
 Pe cîmpuri creștea.
 220 Sturzul o vedea,
 Iar o cunoștea
 Și se prefăcea,
 Rouă că-mi cădea,
 Doar d-o săruta.

225 Dar iar nu putea,
 Că floarea
 Pierea,
 Mierlița
 Zbura
 230 Și se prefăcea
 D-o turtă
 Pe vatră,
 La casă
 Bogată,
 235 D-o turtă
 Dospită,
 Cu spuză
 'Nvelită.
 Sturzul o vedea,
 240 Sturzul o știa
 Și mi-o cunoștea :
 În sus că
 Zbura,
 În jos
 245 Se lăsa,
 Peste cap se da,
 Vătrai se făcea,
 Pe vatră ședea
 Și turta păzea.
 250 Gazda, când venea,
 Gazda, stăpîna,
 Vătraiul lua,
 Spuza rîcîia,
 Turta că-ntorcea,
 255 Iar Sturzul zicea
 Și bine-i părea :
 — Mierliță, Mierliță,
 Pasăre pestriță,
 Sic, Mierliță, sic,
 260 Că nu poți nimic ;
 Io, cum am putut,
 Vătrai m-am făcut,
 Și te-am apucat,
 Și te-am sărutat.
 265 Mierla, d-auzea,
 Mai rău suspîna,
 Din vatră zbura

Și mi se ducea
 Prin munți, prin cîmpii,
 270 Prin locuri pustii;
 Și iar se ducea
 Pînă-mi ajungea
 La o minăstire,
 Loc de pomenire,
 275 Veche și uitată,
 Cu mușchiul d-o șchioapă.
 Și, dac-ajungea,
 Peste cap se da
 Și mi se făcea
 280 D-o cruce
 Răscruce,
 Sus pe minăstire,
 Pentru pomenire.
 Sturzul rămînea,
 285 Urma că-i pierdea.
 Trei zile-o striga,
 Trei se învîrtea
 Și trei ocolea
 Țara romînească
 290 Și moldovenească,
 Mierla să-și găsească.
 Iar daca vedea,
 Sturzul apuca
 Prin munți, prin cîmpii,
 295 Prin locuri pustii
 Către minăstire,
 Loc de pomenire.
 Cînd s-apropia,
 Mierla mi-l vedea
 300 Și mi-l cunoștea,
 Sărmana de ea.
 Peste cap se da
 Și se prefăcea,
 Și zbura, zbura
 305 Pînă-mi ostenea.
 Unde se puneă,
 Ramuri se frîngea,
 Frunza se golea,
 Sturzul mi-o vedea,
 310 Mai s-apropia.

Dar ea, vai de ea,
Aşa de-mi vedea,
La cer se uita,
Pe Domnul ruga.
315 Domnul se-ndura,
Ruga-i asculta,
Şi ea cînd cădea
De pe rămurea,
Vînător ieşea,
320 De coad-o prindea,
Acas-o ducea,
Lumea
D-o privea,
Jalea
325 I-asculta,
Şi aşa scăpa
De Sturzul, Mierla.

Teodorescú, pp. 453—457;
inf. Petrea Creţul Şolcan
(Lacul-Sărat—Brăila—Galaţi),
9 V. 1884.

193 (238) [VOINICEL STRĂIN]

Verde de pelin
Şi de rozmalin,
Voinicul străin —
Ca măr dulce-n drum:
5 Care pe drum trece,
Mi-l zburătoreşte
Cu lemne, cu pietre,
Crăcile că-i frînge,
Merile că-i curge,
10 Tulpiniţa-i plînge
Cu lacrimi de sînge!

D-ale, vîrful ce-mi grăiară?
— Taci, tulpină, taci,
Că tot tu le faci
15 Și bune, și rele,
Voie, de plăcere.
Taci, tulpină, taci,
Că nu-i vina mea
Și-i a celuia,
20 A cui te-a sădit
Și nu te-a-ngrădit!
Iar foaie de pelin
Și de rozmalin,
Voinicul strein;
25 Strein și sărac,
Intră seara-n sat
De toți cîini' lătrat,
De babe muștrat.
D-ale, unde-mi poposește,
30 Gazdă nu găsește,
Ușcioara mi-e-nchisă,
Lumînarea stinsă
Și mescioara strînsă.
Iar foaie de pelin
35 Și de rozmalin,
Voinicul străin,
Străin și bogat,
Intră seara-n sat
De nici un cîine lătrat,
40 De babe-i chemat.
Ale, unde-mi poposește,
Gazdă că găsește,
Ușcioara deschisă,
Lumînarea-aprinsă
45 Și mescioara-ntinsă.
Inimă ursuză,
Cîinii să te-ntinză,
Cîinii și cloncanii,
Și carnea, ogarii,
50 C-așa vor dușmanii! . . .

Fierăscu—Neagu, pp. 132—133;
inf. N. M. Deacu
(Șocariciu—Fetești—București),
1933.

- Verde de sipică
 Și de măturică,
 Pe ulița strîmtă,
 Strîmtă și boltită,
 5 Var și cărămidă. . .
 Mi-este-o casă mititică,
 Cu șovar verde-nvelită,
 Cu ferestrele de sticlă,
 Cu ușile de sipică,
 10 Cu sîrmă-ngrădită.
 Și-o nevastă tinerică
 Șade-n pat, toarce la furcă,
 Cu caieru de bumbac
 Și furca de liliac.
 15 Verde și-o lalea
 Și d-o viorea,
 Și mi se certa
 Cu o cumnățea,
 Cu o surățea;
 20 Cu o surățică,
 Cu o cumnățică:
 — Verde foaie lată,
 Surată,
 Cumnată,
 25 Bărbățelu tău
 Mult e nătărău,
 Doarme-n patul meu.
 Foaie matostat,
 Dacă ai bărbat,
 30 Ține-ți-l legat
 De furcă de pat,
 Nu-i da drumu-n sat.
 Verde de cicoare
 Și de salbă moale,
 35 Du-l la tîrg, în vale,
 Strigă-n gura mare:
 Bărbat de vînzare,
 Cinsprece parale! . . .

Tocilescu, p. 1111
 [Arges].

Frunză de pelin
 Și de rosmalin,
 Voinicos străin,
 Ca măr dulce-n drum!
 5 Cîți călători trec
 Mi-l sburătăcesc;
 Ramurile-mi curge,
 Tulpioara-mi plînge
 Cu lacrimi de sînge...
 10 — Taci, tulpină, taci,
 Că tot tu le faci
 Și tot tu le tragi!
 Nu e vina ta
 Și-i a celuia
 15 Care te-a sădit
 Și te-a prosădit
 Și nu te-a-ngrădit
 Cu pari, cu nuiele,
 Mărăcini prin ele.
 20 Frunză de pelin
 Și de rosmarin,
 Voinicos străin,
 Străin și bogat,
 Intră noaptea-n sat
 25 De toți cîni lătrat.
 Înaintea lui,
 Tot mescioare-ntinse,
 Făclioare-aprinse,
 Și trei nevestele,
 30 Și trei surățele:
 Una mi-i mocancă,
 Una delureancă
 Și-alta e cîmpeancă.
 Strigă a mocancă:
 35 — Vin, voinice, vin
 La oile tale,
 Că sînt fătătoare,
 La margini de drum,

Tufă de alun.
40 Strigă delureanca:
— Vin, voinice, vin
La viile tale,
S-au copt,
S-au răscopt,
45 S-a scuturat tot.
Vine mierla neagră
Și ia coarda-ntreagă
Și-o ciugule toată.
Vine-o coarbă negru
50 Și ia cornu-ntregu
Și-l ciugule tot.
Strigă a cîmpeancă:
— Vin, voinice, vin
La griiele tale.
55 S-au copt, s-au răscopt,
Se scutură tot!

Pamfile, pp. 33—34
[Dimbovița].

196 (239.III) LA CRÎȘMUȚA
SUB CETATE

La crîșmuța sub cetate
Să bat două frunze late.
Acele nu-s frunze late,
Ce-s două fete surate,
5 Fată mîndră de sărac
Și una de om bogat.
Ceie de bogat zicea:
— Cine m-a lua pre mine,
Căpăta-u-a mare bine:
10 Un pluguț cu șase boi,
Boteiaș mare de oi!
Cea sărac-așa zicea:
— Cine mi-a vede ochii,

15 Te-a lăsa și cu boii ;
Mi-a vede sprincenile,
Te-a lăsa cu oile !

Birlea, II, p. 94 ;
inf. Anuță Codrea
(Rona-de-Jos—Sigheț—Maramureș).

197 (240) IANCU SIBIIANCU ȘI ANA

Strigă, Doamne, cine-mi strigă ?
Strigă Ana,
Belgrădana,
De pe zid, de pe cetate,
5 Preste văi, tare departe :
— Care-n lume s-a afla
Gurița a-i săruta,
Mîna-n sîn de a-i băga,
Pe picior de-a o călca,
10 Acela va fi a sa !
Nime-n lume nu s-afla,
Fără Iancu
Sibiiancu.
El la Ana se ducea
15 Și din gură-așa-i zicea :
— Auzi, Ano,
Dragă Ano,
Gurița-ți voi săruta,
Mîna-n sîn eu ți-oi băga,
20 Pe picior că te-oi călca !
Ana, cînd îl auzea,
Tare se mai minia
Și așa lui îi grăia :
— Iancule,
25 Și dragule,
Nu te prinde tu cu mine,
Că va fi cam rău de tine,

Că ești ficior tinerel,
 Tinerel, nenvățăcel,
 30 Și cîți cu mine s-au prins,
 La nimic nu au ajuns.
 Iancu, dacă auzea,
 Iar din gură îi grăia :
 — Ano, Ano,
 35 Dragă Ano,
 Dacă nu te-oi săruta,
 Iancu nu m-a mai chema,
 Să dea dragul Dumnezeu
 Să nu-ncalec calul meu !
 40 Ana, dacă-mi auzea,
 Și ea mi se cam jura :
 — Iancule,
 Și dragule,
 Dacă tu mi-i săruta,
 45 Să dea Maica Precesta
 Să nu-mbrac rochița mea !
 Iancu-acasă se ducea,
 Pe pragul căsii ședea
 Și-așa de rău căuta,
 50 Încît maică-sa-l vedea
 Și pe el îl întreba :
 — Iancule,
 Și dragule,
 De cînd maica te-a făcut
 55 Așa nu te-am mai văzut,
 Ce-i cu tine, spune-mi mie,
 Doar îți pot ajuta ție?
 — Nu știi, maică, ce să fac,
 M-a mînat al meu păcat
 60 Că eu tare m-am jurat
 Și tare m-am răămășat
 Cu Ana,
 Belgrădana,
 Isteața pămîntului,
 65 Frumoasa Belgradului,
 Gurița de-a-i săruta,
 Mîna-n sîn de a-i băga,
 Pe picior de-a o călca !
 Mumă-sa așa-i zicea :
 70 — Nu-ți fie, maichii, de-asta,

Ascultă maica ce-ți spune:
 Mîinile la brîu tu-ți pune,
 Prin ocol tu să te porți,
 Vaită-te tare, cît poți,
 75 Cînd o fi soare-n desară,
 Mort te fă-n ocol afară;
 Că eu o să îmi pornesc
 C-un glas mare, muieresc,
 Multă țară s-aduna
 80 De pe tine te-o vedea,
 Vestea Ana v-auzi
 Cum că Iancul îmi muri,
 Și de tine s-o lăsa,
 Grija ta n-a mai avea.
 85 Iancul, cum o auzea,
 Mîinile la brîu punea,
 Prin ocol mi se purta,
 Se purta, se văieta.
 Cînd fu soarele-n deseară,
 90 Se lăsa el mort afară,
 Maică-sa că se punea,
 Un glas mare-mi slobozea,
 Multă țară se strîngea
 Și pe Iancul mi-l vedea;
 95 Vestea iute se lățea
 Că Iancul mort îmi era.
 Dacă bine însera,
 Mumă-sa că mi-l lua,
 În chilie mi-l băga,
 100 Se punea și-l îmbrăca,
 Îl încingea sus fetește,
 Îl învălea nevestește,
 Nevestică îl făcea
 Și la Ana-l trimetea.
 105 Dacă la Ana-ajungea,
 Se punea și-așa striga:
 — Ano, Ano,
 Soro, Ano,
 Ian deschide tu ușița,
 110 Ca să-ți vină vecinița,
 C-a bătut-o bărbățelul,
 Doar l-a bate bănățelul
 Tot cu fierul plugului,

Tot din lungul trupului !
 115 Ana, dacă-o auzea,
 C-o vecină-o potrivea,
 Iute ea că se scula
 Și ușa îi descuia,
 În casă că o lăsa,
 120 Apoi ei că îi zicea :
 — Ilencuțo, dragă soră,
 Răi-s bărbații, te-omoară !
 Nici lumină n-am făcut,
 Să te văd cum te-a bătut.
 125 — Ba lumină să nu faci,
 Că bărbatu-i plin de draci,
 Zarea el o va vedea
 Și după ea s-a lua.
 Aicea că ar veni
 130 Și pe mine-ar năvăli,
 Și m-ar scoate de la tine,
 De m-ar bate și mai bine ;
 Ci mai bine m-aș culca
 Cu tine alătura,
 135 Că eu-s, soro, somnoroasă
 Și eu-s tare friguroasă
 Și sînt frîntă eu de oasă.
 Ana, dacă auzea,
 Se punea, îi așternea,
 140 Și-amîndoi ei se culca.
 Ana de loc adormea,
 Că nici o grije n-avea,
 Dar Iancu nu adormea,
 Că mare grije avea.
 145 Dacă vedea că durmea,
 Se punea o săruta,
 Mîna-n sîn că îi băga,
 Pe picior că o călca.
 Cînd zorile să vărsa,
 150 Iancu atunci îi zicea :
 — Ano, Ano,
 Soro, Ano,
 Ian deșteaptă-te tu bine
 De vezi cine-i lîngă tine,
 155 Cu cine te-ai rămășat
 E culcat cu tine-n pat !

Mai o dată-o săruta,
 Mîna-n sîn că îi băga,
 Pe picior că o călca,
 160 Ciudă mare îi făcea.
 Ana din pat îmi sărea,
 Cu palmele se lovea
 Și din grai așa zicea :
 — Iancule
 165 Și dragule,
 Să nu te lauzi prin sat
 C-ai dormit cu Ana-n pat,
 Pîn-azi nime n-a putut,
 Rămașul io l-am pierdut,
 170 Nu mai-mbrac rochița mea,
 Căci acum sînt io a ta.
 Iancu iară se scula
 Și acasă el pleca,
 Și din gură-așa zicea :
 175 — Rămii, Ano, sănătoasă,
 Ca o floare prea frumoasă,
 Cînd o bate vîntu-n dos,
 Uplete lumea de miros ;
 Cînd o bate vîntu-n față,
 180 Uplete lumea de dulceață !
 — Mergi, Iancule, sănătos,
 Ca un trandafir frumos,
 Să vii iară tu la mine
 Ca să mă cunun cu tine !
 185 Așa Iancu
 Sibiiiancu
 S-a-nsurat
 Și a luat
 Pe Ana
 190 Belgrădana,
 Isteața pămîntului,
 Frumoasa Belgradului.
 Și fiți voi, cu voie bună,
 De la mine c-o minciună,
 195 Minciună lăutărească,
 De-o poveste bătrînească !

Corcea, pp. 53—59 ;
 inf. Vichentie Micu
 <Coștei—Banatul Sîrbesc>.

Frunză verde de lipan,
 Ticălosul de Vălean
 Cît era săptămîna
 El nimică nu lucra ;
 5 Cînd venea duminica,
 Demineța se scula,
 Pe ochi negri se spăla,
 Pe cap mi se pieptăna,
 La icoane se-nchina,
 10 Bățu-n mînă își lua,
 Pe ulicioară pleca,
 Toată ziua se primbla
 Tot cîntînd și fluierînd,
 Mîndrilor din mîni făcînd.
 15 Cîte mîndre le-ntîlnea,
 La toate din ochi făcea ;
 Cîte mîndre mi-l videa,
 Inimioara le rîdea,
 Doamne, bine le părea !
 20 Soarele dac-apunea,
 Toate focul dezvălea,
 Luminile aprindea,
 Fereștile deschidea
 Și cu degetul făcea
 25 Și din gură îi zicea :
 — Vină tu, Vălene,-n casă,
 Că-s bucatele pe masă
 Și vin roșu pe fereastră !
 Văleanul, cum le vedea,
 30 Inimioara îi rîdea,
 Doamne, bine îi părea !
 El în casă se băga,
 După masă s-așeza,
 Din bucate că mînca,
 35 Din vin roșu că gusta
 Pînă capul mi-l durea ;
 Iar cînd capul mi-l durea,
 El acasă se-ntorcea,

Și-acasă dac-ajungea,
 40 Maicii sale îi zicea :
 — Maică, măicuțița mea,
 Vină de mi-i ajuta
 Hainele a-mi dezbrăca !
 Vin', așterne patul meu,
 45 Că mă doare capul rău !
 Iară maică-sa plîngea
 Și din gură că-i zicea :
 — Măi Vălene, fătul meu,
 Fătul meu, iubitul meu,
 50 Spusu-ți-am ție, ț-am spus
 Că la mîndre nu-i de dus ;
 Spusu-ți-am și ți-oi mai spune,
 Mîndrele capul ți-or pune ;
 Spusu-ți-am și iar îți spun,
 55 Ascultă-mă, nu fii nebun :
 Lasă mîndrele la dracul,
 Că ele ți-or minca capul !
 Iar Văleanul ce făcea ?
 Maicii sale răspundea :
 60 — Taci, mamă, nu mă muștra,
 C-așa-i lumea de-acuma ;
 Taci, mamă, nu mă sfădi,
 C-așa împlă tinerii,
 Cu anii, cu lunile,
 65 Pîn' ce-și curmă zilele !
 Și cum sta și cuvînta,
 Somnul iute-l apuca,
 În pat mi se culca,
 Pîn-a doua zi dormea.
 70 Frunză verde odolean,
 Vai, săleacul de Vălean,
 De cu seară s-a culcat,
 Demineață s-a sculat,
 Pe ochi negri s-a spălat,
 75 Chica neagr-a pieptănat
 Și frumos s-a mai gătat,
 La icoane s-a-nchinat,
 Cu ciubote s-a-ncălțat,
 Cu cămeșă s-a-mbrăcat,
 80 Mîndrelor să fie drag ;
 Iar după ce s-a-mbrăcat,

Pe fereastră s-a uitat,
 Maică-sa l-a blăstămat,
 El tare s-a supărat,
 85 La grajd iute-a alergat,
 Murgul său l-a înșăuat,
 Pe murg a încălicat
 Și pe uliț-a plecat,
 La mîndre a alergat;
 90 Și pe murg el s-a suit
 Și la mîndre s-a pornit.
 Mîndrele, cînd l-au văzut,
 Doamne, bine le-au părut!
 Mîndrele, cînd l-au zărit,
 95 În drum iute i-au ieșit:
 Una poarta-i deschidea,
 Doauă-n casă mi-l poțtea;
 Una murgul îi lua
 Și în grajdi că mi-l băga,
 100 Și de iesle mi-l lega,
 Fîn cu florile îi da;
 Una masa-i așternea,
 Doauă găini îi frigea;
 Una bucate-i punea,
 105 Doauă la masă-l poțtea.
 Și-au pus blide lîngă blide,
 Tot cu pui, cu găini fripte,
 Pe deasupra zugrăvite,
 Tot pentru Vălean gătite.
 110 Vălean în cas-a întrat,
 La masă s-a așezat,
 Din bucate a gustat,
 De la inim-a oftat.
 Și-a gustat o dată gras,
 115 Sufletul de-abia și-a tras;
 Și-a gustat de două ori,
 Și-a oftat de nouă ori;
 Și-a gustat a treia oară,
 Și pe loc era să moară;
 120 Și-a gustat a patra oară,
 Și-a ieșit pe prisp-afară,
 Spre răsărit s-a înturnat
 Și din gur-a cuvîntat:
 — Răsai, soare, mai curînd,

125 C-aici nu zăbăvesc mult,
 C-aici mult de-oi zăbăvi,
 Nu știu, zău, cum mi-a mai fi!
 Frunză verde lemn dubit,
 Când a gătit de vorbit,
 130 Soarele s-a și ivit,
 Vălean de drum s-a gătit.
 La grajdi iute-a alergat
 Și pe murg a-ncălicat,
 De la mîndre a plecat.
 135 Mîndrele, cînd l-au văzut
 Că e gata de pornit,
 Toate-afară au ieșit
 Și din gură i-au vorbit:
 — Stăi, Vălene, nu te duce,
 140 Că te-om scâlda-n lapte dulce!
 Dar Vălean, amar scîrbit,
 Le-a răspuns și le-a vorbit:
 — Să mă scâldați și-n zăhar,
 Dac-am pus șaua pe cal,
 145 Tot mă duc cale de-un an,
 Și mă duc să nu mai vin,
 Pentru că mi-ați dat venin.
 Eu-pre voi că v-am iubit,
 Iară voi m-ați otrăvit.
 150 Rămîneți de-acum în pace,
 Că mai mult nu m-oi întoarce!
 Rămîneți voi sănătoase
 Dacă n-ați fost bucuroase
 Să mă mai vedeți prin case!
 155 Mîndrele la el priveau
 Și din gur-așa-i ziceau:
 — Mergi, Vălene, sănătos
 Dacă nu ești bucuros
 Să mai stai cu noi la masă
 160 Și să te primbli prin casă!
 Frunză verde lemn sucit,
 Văleanul nostru, scîrbit,
 De la mîndre s-a pornit,
 Și i-a fost drumul cotit,
 165 Cu Moartea s-a întilnit.
 Moartea, cum l-a-ntimpinat,
 Cale bună ea i-a dat

Și din gur-a cuvîntat :
 — Bună calea, voinicele !
 170 — Mulțămesc moșichii mele !
 — Voinice, ce-mi zici așa ?
 Că eu nu-s moșica ta,
 Că m-a trimis Dumnezeu
 Ca să-ți iau sufletul tău !
 175 — Moșică, moșica mea,
 Sufletul nu mi-l lua,
 Husoși și ruble ți-oi da
 Numai de mi-i aștepta
 Pin' ce-oi merge la maica,
 180 Să-mi răcoresc inima !
 Frunză verde lemn uscat,
 Moartea de el s-a-ndurat
 Și puțin l-a mai lăsat,
 Sufletul nu i-a luat,
 185 Vălean spre cas-a plecat.
 Și pe drum cum se ducea,
 Cîte mîndre le-ntîlnea,
 Nici în ochi nu le videa.
 Acasă cînd a sosit,
 190 Maicei sale i-a vorbit :
 — Maică, măicuțița mea,
 Hai, deschide-mi porțița,
 Că mă doare inima !
 Maică-sa că i-a răspuns
 195 Și din gură că i-a zis :
 — Deschidă-ți mîndrele,
 Că ți-au mîncat zilele
 Și ți-au băut sîngele !
 Văleanul, rău supărat,
 200 De la inim-a oftat,
 Murgul lui a nechezat,
 Poarta-n trei s-a detunat,
 Curtea s-a cutremurat.
 Maică-sa s-a-nspăimîntat
 205 Și afară c-a ieșit
 Și din gură a vorbit :
 — Măi Vălene, fătul meu,
 Spusu-ți-am ție, ți-am spus
 Că la mîndre nu-i de dus ;
 210 Spusu-ți-am și ți-oi mai spune,

Mîndrele capul ți-or pune;
 Spusu-ți-am și iar îți spun,
 Ascultă-mă, nu fii nebun:
 Lasă mîndrele la dracul,
 215 Că ele ți-au mîncat capul!
 — Taică, maică, nu mă muștra,
 C-așa-i lumea de-acuma;
 Taci, maică, nu mă sfădi,
 C-așa împlă tinerii,
 220 Cu anii, cu lunile,
 Pin' ce-și curmă zilele!
 Maică-sa l-a ascultat,
 De la inim-a oftat,
 Mînecele-a suflecat,
 225 De pe murg jos l-a luat,
 Murgu în grajdi l-a băgat,
 De iesle l-a legat
 Și de mîncare i-a dat.
 Iar Văleanul, supărat,
 230 În casă s-a băgat,
 Din inimă greu a oftat,
 Pe laiță s-a dezbrăcat,
 Pe vatră s-a desculțat.
 Maică-sa îl întreba:
 235 — La masă te-oi așeza
 Și de mîncare ți-oi da,
 Ori pe pat te vei culca?
 — La masă nu mă-așeza,
 Nici de mîncare nu-mi da,
 240 Ci-mi așterne, maică,-n pat,
 Că mîndrele m-au gătat,
 Așterne-mi chilotele,
 Să mă culc pe dînsele,
 Că m-au mîncat mîndrele!
 245 Maică-sa iar întreba:
 — Maica ce leac ți-a căta?
 Iară el îi răspundea
 Și din gur-așa-i zicea:
 — Leacul ce mi-l poți căta
 250 E popa cu cadelnița!
 Ș-apoi iară cuvînta:
 — Na, maică, șapte grițari
 Și te du la clopotari,

Să tragă clopotele
255 În tuspătru părțile,
Să răsune văile,
Ca s-audă mîndrele
De prin toate țările,
Ca să vină să mă plîngă,
260 Să lase părul pe spate
Cîte-un an și jumătate,
Că de mine nu au parte,
Și să spui, măicuță, spui,
Să spui clopotariului
265 Că el clopotul cel mare
Să-l tragă cu mult mai tare,
Să facă răsunset mare,
Să răsune deal și vale,
Ca s-audă mîndrele
270 De prin toate părțile:
Mîndrele de la Gălați,
Cu perciunii retezați,
Mîndrele de la Belgrad
Și cele din Țărigrad,
275 Cu coci albe de geolog
Și cu pană verde-n conc,
Pre mine să mă jelească,
Mereu să mă pomenească!
Frunză verde leuștean,
280 La curțile lui Vălean
Răsărit-au mazărean.
Mazăreanu-a veștejit,
Văleanul șede-amețit.
Cînd era colea la cină,
285 Lui Vălean ținea lumină.
Soarele cînd apunea,
Vălean rău se chinuia.
Cînd era pe la-nserate,
Vălenaș din pat în pat
290 Și la faț-era schimbat.
Cînd era la miez de noapte,
Vălenaș trăgea de moarte.
Cînd era la cîntători,
Din Vălean curgea sudori,
295 Într-un ceas de nouă ori.
Cînd era în ziușoară,

Vălenaș sta pe lăcioară,
Învălit în pînzișoară.
300 Cînd era spre dimineață,
Vălean cu pînza pe față.
Cînd răsărea soarele,
Îi trăgea clopotele
În tuspătru părțile,
De răsunau văile
305 Și toate dealurile,
Ca s-audă mindrele,
Degrabă ca să sosească
Și pre dînsul să-l jălească.
Iar cînd ziua se făcea,
310 Șapte clopote trăgea,
Șapte popi îl prohodea,
Șapte feciori trîmbița,
Șapte din fluier cînta,
Șapte mindre mi-l jălea
315 Și amar mi-l mai bocea,
Cu părul lăsat pe spate,
Că n-avură din el parte.
Iară maică-sa plîngea
Și din gur-așa zicea:
320 — Lăsați, mindre, nu-l jăliți,
Nu-l jăliți, nu-l mai bociti,
Că tot așa l-ați purtat
Pîn-amu ce l-ați gătat.
Că la voi l-ați tot poftit
325 Pîn' de zile l-ați gătit.
Că voi i-ați dat găini fripte,
Găini fripte, rumenite,
Pe deasupra poleite,
Pe dinuntru otrăvite.
330 Și i-ați dat otravă mare,
Vălean să nu se mai scoale!
Cîntă cucul sus pe casă,
Vălenaș sta mort pe masă.
Cîntă cucul pe fîtină,
335 La Vălean la cap lumină.
Cîntă cucul sus pe fîn,
Din Vălean curge venin.
Cîntă cucul pe otavă,
Din Vălean curge otravă.

340 Cîntă cucul sus pe cruce,
 Vălean de la noi se duce.
 Cîntă cucul sus pe prun,
 Unde duc omul cel bun?
 345 Unde duc omul de iarbă,
 Unde duc omul de treabă?
 Cîntă cucul sus pe nuc,
 Pre Vălean la groapă-l duc.
 Cîntă cucul sus pe toacă,
 Pre Vălean la groapă-l pleacă.
 350 Iară murgul lui iubit
 Nu mai poate de scîrbit.
 Murgul lui de jele moare
 Pentru că nu este-n stare
 Ca să mi-l ducă călare.
 355 Cînd la groapă au ajuns,
 Toate mîndrele s-au strîns
 Și nu mai puteau de plîns.
 Cînd în groapă îl băga,
 Toate mîndrele-l bocea,
 360 Mă-s-amar se tînguia
 Și din gură cuvînta:
 — Dragul mamei fecioraș,
 Iubitul meu Vălenaș,
 Cum te-au mîncat mîndrele
 365 Și ți-au băut sîngele?
 Căci cînd seara se făcea,
 Vălenaș al meu mergea,
 Iar cînd ziua se făcea,
 Vălenaș al meu venea.
 370 Frumos seara se ducea,
 Mai mîrt înapoi venea.
 În urmă cînd s-a pornit,
 A doua zi a venit,
 La pămînt s-a trîntit,
 375 Mai nimică n-a vorbit.
 Și era slab de cu seară,
 Iară pînă-n ziușoară
 A fost și sub pînzișoară.
 Cînd pe el țerna turna,
 380 Maică-sa amar striga,
 Tot poporul lăcrăma
 Și din gură cuvînta:

« Orice maică e așa
 Când o doare inima! »
 385 Iar după ce-l îngropa
 Și-napoi se înturna,
 Mă-s-amar mai blăstăma,
 Blăstăma și cuvînta :
 — Hoțelor, măiestrelor,
 390 Mi-ați mîncat pre-al meu ficior,
 I-ați pus capăt zilelor!
 Să n-aveți parte de lumină,
 Cum n-am eu de voie bună!
 Cucu-nceată de cîntat,
 395 Că Vălean e-nmormîntat !

Ф и т и н ă, pp. 52—64
 / (Vicovu-de-Jos—Rădăuți—Suceava).

199 (242) MILEA

Foaie verde de trei rugi,
 Strigă Milea dintre lunci,
 Dintre lunci, din văi adînci.
 De trei zile de cînd strigă,
 5 Taică-său mi-l auzea,
 Așa pe Milea-ntreba :
 — Mileo, Mileo, dragul taichii,
 Ori oile le-ai pierdut,
 Ori haine mi-ai ponosit,
 10 Or gălbiori mi-ai firșit,
 Ori cineva te-a bătut?
 — Nici oile n-am pierdut,
 Nici haine n-am ponosit,
 Nici gălbeori n-am firșit,
 15 Nimenea nu m-a bătut.
 Sub ăl păr mare, rotat,
 De floricele-ncărcat,

Puținel somn am somnat,
 Frumușel vis am visat,
 20 Bur' de ploaie mi-a plouat,
 Florile s-au scuturat,
 Șarpele-n sîn mi-a intrat,
 Șarpele bălăurel,
 Tot cu solzii de oțel,
 25 Șarpele balaur,
 Cu solzii de aur.
 Înfășoară, taică, mîna,
 Bag-o-n sîn
 Pe sub zăbun,
 30 Scoate-mi șarpele din sîn;
 Cînd se-ntinde,
 Mă cuprinde;
 Se zgîrcește,
 Mă sfîrșește,
 35 Inimioara mi-o topește.
 — Mileo, Mileo, dragul taichii,
 Decît să fiu fără mîna,
 Mai bine eu fără tine.
 El așa că-mi auzea,
 40 Ochișorii-i lăcrăma
 Și la mă-sa se ducea:
 — Maică, măiculița mea,
 Ai văzut de mine mic,
 Dar acu, că sînt voinic,
 45 'Nfășoară mîna-n basma,
 Bag-o-n sîn
 Pe sub zăbun,
 Scoate-mi șarpele din sîn,
 Că e tot șarpe balaur,
 50 Maică, cu solzii de aur.
 — Mileo, Mileo, dragul maichii,
 Decît să fiu fără mîna,
 Mai bine eu fără tine,
 Că mai am copii ca tine.
 55 El așa cînd auzea,
 Ochișorii-i lăcrăma,
 La frate-său se ducea
 Și din gură cuvînta:
 — Neică, neicușorul meu,
 60 Amîndoi sîntem d-un tată,

Crescui în pustietate,
 Înfașoară, neică, mîna,
 Bag-o-n sîn
 Pe sub zăbun,
 65 Scoate șarpele din sîn.
 — Mileo, Mileo, dragu neichii,
 Decît să fiu fără mînă,
 Tot mai bine fără tine,
 Că mai sînt voinici ca tine.
 70 Milea-așa cînd auzea,
 Ochișorii-i lăcrăma,
 La soru-sa se ducea :
 — Leică, leicușoara mea,
 Soră, surioara mea,
 75 Amîndoi sîntem d-un tată,
 Crescui în pustietate ;
 Amîndoi sîntem d-o mumă,
 Ca doi pomi dintr-o tulpină.
 Înfașoară, leică, mîna,
 80 Bag-o-n sîn
 Pe sub zăbun,
 Scoate-mi șarpele din sîn,
 Că se-ntinde,
 Mă cuprinde ;
 85 Se lungește,
 Mă topește.
 — Mileo, Mileo, dragu leichii,
 Decît să fiu fără mînă,
 Hai, mai bine fără tine,
 90 Că mai sînt voinici ca tine.
 Milea-așa cînd auzea,
 Ochișorii-i lăcrăma,
 Pe Dunăre-n sus pleca
 Și pe Lina mi-o striga :
 95 — Lino, Linișoara mea,
 Soțioara mea cea bună,
 Înfașoară, Lino, mîna,
 Bag-o-n sîn
 Pe sub zăbun,
 100 Scoate-mi șarpele din sîn,
 Cînd se-ntinde,
 Mă cuprinde ;
 Se lungește,

Mă sfișește,
 105 Inimioara mi-o topește.
 Lina așa cînd auzea,
 Nici mîna n-o-nfășura,
 Mîna-n sîn că i-o băga,
 Pungi de galbeni că-mi scotea.
 110 Milea atuncea-mi zicea :
 — Decît un tată și-o mumă,
 Mai bine-o puică cu milă,
 Că de-ar fi cît de streină,
 Are dor și are milă ;
 115 Decît un frate și-o sor',
 Mai bine-o puică cu dor,
 Să fii cît de striior,
 Prinde milă, prinde dor.
 Nu e milă, nu e dor
 120 De la frați, de la surori ;
 Nu e dor și nu e milă
 De la tată, de la mumă,
 Ca de la soție bună.

Brăiloiu, pp. 75—78
 (Beleți—Găești—Argeș).

200 (243) [ÎNTEMNIȚATUL ȘI IUBITA]

Bate vîntu romanu,
 Din ce bate, din ce-nfloare,
 Tinăr voinic în prinsoare !
 Merg părinții
 5 Cu florinții,
 Doară l-or răscumpăra,
 Domnii zic că nu l-or da ;
 Și merg frații
 Cu bani lați,
 10 Doară l-or răscumpăra,

Domnii zic că nu l-or da ;
 Merg surori
 Cu gălbiori,
 Doară l-or răscumpăra,
 15 Domnii zic că nu l-or da.
 Și cînd fuse mai în urmă,
 Mearsă și a lui mîndruță,
 Cu inelu de credință,
 Doară l-o răscumpăra.
 20 Domnii zic că nu l-or da
 Până ea și-o mătura
 Tot gîrliciu temniții,
 Tot cu vîrfu costiții,
 Și gunoiu să-l mai ducă
 25 Cu poalele de la sucnă
 În mijlocu uliții,
 Unde țin sfat bătrînii
 Și se joacă tinerii.
 Ea din grai așa grăia :
 30 — Rabde-mi-vă Dumnezeu,
 Sloboziți drăguțu meu,
 Că azi e anu-ncheiat
 De cînd ne-am încredințat,
 Și-o vint vremea de luat !

B o l o g a, p. 90 (n. 282)
 (Geoagiu-de-Sus—Alba—Hunedoara),
 1880—1890.

201 (244) NEGUȚA

Foaie de cicoare,
 Pe Mureș devale,
 Spre soare
 Răsare,
 5 Este-o casă mare,

Cu ferestre-n soare,
 Cu ușa spre vale,
 Cu var
 Văruită,
 10 Cu gard
 Îngrădită
 Și-n jur cu grădină
 De creițe plină.
 În casă că-mi șade
 15 O muică
 Ș-o fică,
 Iar numele-i este
 Neguța Neguță,
 La lume drăguță,
 20 Cu față duioasă,
 La chip drăgăstoasă.
 Muica
 Tot lucrează,
 Fiica
 25 Dormitează
 Și visuri visează.
 Mă-sa, d-o vedea,
 Din gur-o-ntreba :
 — Neguță, Neguță,
 30 La lume drăguță,
 Căci tot dormitezi
 Și nu mai lucrezi,
 Ci visuri visezi
 Ș-aiurea le vezi?
 35 Nu cumva te doare
 Pe la cingătoare,
 Pe la subsiori,
 Pe la ochișori,
 Ori pe la căpșor
 40 Ai simțit vrun dor?
 Neguța vorbea,
 Din gură-i zicea :
 — Măicuță, măicuță,
 În lume drăguță,
 45 Nimic nu mă doare
 Pe la cingătoare ;
 Nici la subsiori,
 Nici la ochișori,

Și nici la căpșor
50 N-am simțit vrun dor.
Dar tot dormitez
Și nu mai lucrez,
Ci visuri visez,
Ș-aiurea le văz,
55 Că... știi, au nu știi,
Ori minte mai ții,
Că io îmi aveam
Și io îmi iubeam
D-un ibovnicel,
60 Nalt și subțirel?
Dar, de l-am avut,
Mult nu l-am ținut,
Ci mi l-am trimes,
Prin munte, prin șes,
65 La târg în Brașov,
Să călătorească
Și să-mi târguiască
Pinzuță de in,
Fir
70 Și ibrișin,
Postav de cel bun,
Sculuri de mătase,
Împletite-n șase,
Din ele să fac
75 Frumos baibarac,
Nunta să-mi îmbrac
Și lui ca să-i plac.
La târg în Brașov
El că mi-a plecat,
80 Dar n-a târguit
Cum l-am domuit,
Ci s-a ispitit
De s-a logodit;
Și, d-atunci încoace,
85 Ce mănînc nu-mi place,
Ce beau nu-mi priește,
Ce cînt nu-mi slujește,
Dorul mă robește,
Fața-mi vestejește
90 Și trupu-mi bolește.
Mult că n-a trecut,

Vreme n-a pierdut
 Și, de scris, n-a scris,
 Dar mi-a tot trimis
 95 Scrisoare pe vînt,
 Răspuns pe pămînt,
 Io să mi-l cunun,
 Că n-a găsit nun.
 Nu știu, cununa-l-oi,
 100 Nu știu, blestema-l-oi
 Dorul să-l ajungă,
 Jalea să-l străpungă?
 Măicuță, măicuță,
 Pe lume drăguță,
 105 D-aia nu lucrez,
 Ci tot dormitez,
 Cu gîndul la el,
 Drag ibovnicel.
 De s-o logodi,
 110 Nuntă și-o nunti,
 De foc oi muri!
 Mă-sa, d-auzea,
 Mă-sa nu tăcea,
 Ci mi-o învăța,
 115 Din gură-i zicea:
 — Neguță, Neguță,
 La lume drăguță,
 Nu mai dormita
 Și nu mai ofta.
 120 Pasă de-l cunună
 Nu cu mîină
 Bună,
 Ci să zici din gură,
 Cînd l-ai cununa,
 125 Popi cînd or cînta:
 « Fina, drăguța,
 Uri-o-ar lumea;
 Finul, drăguțul,
 Întoarcă-și gîndul,
 130 Întoarcă-și dorul
 Și inimioara
 Tot la Neguța! »
 Cînd l-ai cununa,
 Tu l-ai blestema

135 De trei ori așa,
Așa, tot așa !
La masă d-ăi sta,
Pahar d-a închina,
Tu-nchină la fin
140 Cu pahar de vin,
Și-nchină
La fină
Cu-altul, de venin.
Neguța Neguță,
145 La lume drăguță,
Ea, cît auzea,
Nu mai dormita
Și nu mai zăcea.
Iute se scula,
150 Răspunsul că-i da.
Și, cînd se-mplinea,
Ea mi-l cununa.
Dar ce mi-și făcea?
Cînd îl cununa,
155 De trei ori zicea
Și mi-l blestema :
« Fina, drăguța,
Urî-o-ar lumea ;
Finul, drăguțul,
160 Întoarcă-și gîndul,
Întoarcă-și dorul
Și inimioara
Tot la Neguța ! »
Nunta se nuntea,
165 Dar mult nu trecea,
Blestem se-mplinea,
Casa se spărgea
Și finul lăsa,
Finul pe fina,
170 Și el că-mi venea
La ibovnicea,
Tot la Neguța,
Tot la drăguța.

Teodorescu, pp. 658—660 ;
inf. Petrea Crețul Șolcan
(Lacul-Sărat—Brăila—Galați),
12. V. 1884.

Am avut un drăguț drag
 Și departe l-am minat,
 Tocma-n târg la Țăligrad,
 Ca el să-mi mai târguiască
 5 Suluț de mătasă neagră.
 Nu știi cum mi-o târguit,
 Că la mine n-o mai vint,
 Fără el mi-o poruncit,
 Pe frunzuță de săcară,
 10 Să mă duc, că el se-nsoară.
 Da' io iară i-am trimes,
 Pe frunzuța de ovăs,
 Să se-nsoare sănătos.
 Și el iară mi-o trimes,
 15 Pe frunzuța de alun,
 Să mă duc ca să-l cunun.
 Nu știi, duce-m-oi ori ba,
 Până-ntreb pe maică-mea.
 Dacă întrebai pe maica,
 20 Ea din grai așa-mi grăia :
 — Du-te, fiică, și-l cunună
 Și te fă cu voie bună,
 Și cînd îl vei cununa,
 Blastămă-l, ficuță,-așa :
 25 « Finule, nevastă-ta
 Să n-ajungă 'sîmbăta,
 Să te-nsori, să-ți iei alta,
 O' să mai șezi văduvoi,
 Să ne luăm amîndoi ! »
 30 Cînd îi închina păharu,
 Să strigi cum să-i fie daru :
 « Să trăiești, finuț, cu bine,
 Și finuța până mîne ;
 Să trăiești, finuț, cu drag,
 35 Și finuța până-n prag ! . . . »

B o l o g a, pp. 93—94 (n. 287)
 (Geoagiu-de-Sus—Alba—Hunedoara),
 1880—1890.

- Cine urcă dealu?
 Gheorghită cu calu,
 C-o fată frumoasă,
 Albă la pielită,
 5 Neagră la hăinuță.
 Fata că-i zicea :
 — Pune-mă, Gheorghe, călare,
 Că nu mai pot de picioare,
 Că mi-e locu gloduros,
 10 Nu mai poci merge pe jos.
 Pune-mă, Gheorghe, călare
 Dindărătul dumitale,
 Că mi-e drumu ars de soare,
 M-a bășicat la picioare !
 15 Dară Gheorghe-așa zicea :
 — Nu te pui, fată, călare,
 Că mi-e murgu mititel,
 Mititel, frate, cam crud,
 De la greu război venit.
 20 Abia-mi duce trupul meu,
 Trupul meu și armele
 Și toate pistoalele.
 Fetița că-l blestema :
 — Du-te, Gheorghe, să te duci
 25 Până-i da de plug de cuci,
 La cormană,
 O coșofană ;
 Pițigoi,
 Pe lângă boi ;
 30 Pitulicea, fată mare,
 Duce la plug de mîncare,
 Pe Negrulețu călare . . .
 Tu, Gheorghe, să mi te duci,
 Și tu, Gheorghe, ca să treci
 35 Tot d-o dumbrăvioară deasă,
 Lupii-nainte să-ți iasă,
 Calu să se spăimîntească,

La pămînt să te trîntească,
Mîna dreaptă să-ți scrîntească
40 Și p-a stîngă
Să ți-o frîngă,
Și să ții frîu cu dinții,
Și să mîi murgu ca muții.
Tu, Gheorghe, să te mai duci
45 Și s-ajungi tu rob la turci,
Rob la turci pe Marea Neagră,
Și să tragi tu la catargă,
La catargă, pe uscat,
Să vezi că te-am blestemat.
50 Blestemu de fată
E ca și-ăl de tată!
Da' Gheorghe n-o asculta,
Blestemul că-l ajungea...

C o d i n, Chira Chiralina, pp. 50—51
[Muscel].

204 (245) DRĂGUȚUL NECREDINCIOS
BLĂSTĂMAT DE MÎNDRĂ-SA

Sub stăjar fîntină este,
Mîndra măieran plevește,
Mîndru trece călărește,
De lacrimi abia zărește,
5 De suspin abia grăiește:
— Hei, tu, mîndrulica mea,
Ce ești așe supărată,
Cum nu ți-ai fost niciodată?
— Hei, tu, mîndruluțule,
10 Cum nu mi-oi fi supărată,
C-astă-noapte mi-am visat,
Curălușa ta cea nouă
Am visat că-i ruptă-n doauă.

— Hei, tu, mîndrulica mea,
15 Nu mi-e ruptă curaua,
Da' ți-i ruptă inima,
Că te temi că ti-oi lăsa.
De ce te temi, nu-i scăpa !
— Hei, tu, mîndruluțule,
20 Oriîncătro ți-i pleca,
Da' mă ia cu dumata.
Du-mă, mîndruluț, cu tine,
Că-i vede c-om trăi bine.
— Eu, mîndrucă, ti-aș lua,
25 Da' murgu-i fătat de joi
Și nu duce cîte doi ;
Murgu mi-i fătat de marți,
Nu duce necununați.
— Hei, tu, mîndruluțule,
30 Ia-mă, mîndruluț, cu tine,
Că-i vede c-om trăi bine.
— Eu, mîndrucă, ti-aș lua,
Da', mîndră, unde merg eu,
Tot în jos, cătră Brașău,
35 Cu știrea lui Dumnezeu.
Și unde m-oi așeza,
Nici-i apă de băut,
Nici-i iarbă de păscut,
Nici-i umbră de șăzut,
40 Ți-i trăi cu amar mult.
— Ia-mă, măi mîndruț, cu tine,
Că-i vede c-om trăi bine.
C-am coadă-mpletită-n șasă,
Și coada oi despleti,
45 Și iarbă-ș va răsări,
Și apă-ș va izvorî,
Și umbruță da-ș va fi,
Și tare bine-om trăi.
— Du-te, mîndră, și m-așteaptă
50 Dă culesu cînepii,
Că pe vineri oi vini,
Și tot laolalt-om fi.
Ș-atîta l-o agodit,
Fața i s-o veștejit,
55 Dinții-n gură i-o năjit,
Și el tot n-o mai vinit.

Ea numai și-o zis așe:
— Hei, tu, pui de turturea,
Doară ești din țara mea,
60 Da, și voi mult ați îmblat,
De-a mieu mîndruluț n-ați dat?
— Noi poate că l-am văzut,
Bine nu l-am cunoscut.
— Hei, tu, pui de turturea,
65 Mîndru meu îl poți cunoaște:
Pe din sus de gurioară,
Cunună de mustecioară,
Și numai la fața lui,
Da-i ca spuma laptelui,
70 Cu păruț mîndru și creț,
Care nu poți să mai vezi,
Și pe pana clopului,
Un bumbuț mîndru de-argint,
Nu-i ca el pe ăst pămînt.
75 — Apoi dară l-am văzut,
Una pe brațe-l ținea,
Una cu vinu-l' stropea,
Una patu-i așternea.
Ea tare s-o supărat,
80 Tare rău l-o blăstămat:
— Da-ți-ar, mîndruț, Dumnezău
Să te-nsori de doauă ori
Și să ai nouă feciori,
Dup-acee-o coconiță,
85 Să-ți care apă-n temniță,
Care apă cu cofa
Pînă ce-a stărpi Iza,
Și să mîie temnița.
Dup-acee-on fecioraș,
90 Să se poarte prin oraș
Cu căruț' cu doauă roate,
Pe la tîrguri, pe la toate,
Cu căruță coldușască,
Pe ulița romînească,
95 Să te poarte cu caru,
Să te miluia' tîrgu.
Eu încă ti-oi milui
Cu ce nu mi-a trebui,
Cu o coajă de mălai,

100 Uscată de doi-trei ai.
Nici acee nu ți-oi da
Pînă ce ti-oi întreba:
Drăgucioră ți-am fost, ori ba?

Bîrlea, I, pp. 47—49;
inf. Anuță Ivașco
(Ieud—Vișeu—Maramureș).

205 (246) LOGODNICII NEFERICIȚI

Frunzuliță, foaie lată,
Fost-a un ficior și-o fată,
Ei de mici că s-au iubit,
Părinții nu i-a știut.
5 Cînd fură la luat,
Părinții mi i-au aflat,
Să se ia nu i-au lăsat.
Ei de mîină s-au luat
Și la vale c-au plecat,
10 Sub un pom mîndru rotat,
Unde-i apa înfundat',
Și-acolo s-au înecat.
Părinții mi i-a cătat,
Năvoadele le-au băgat
15 Și i-a scos și i-a-ngropat.
Pe băiat mi l-a-ngropat
În mijlocul drumului,
În calea voinicului;
Și pe fată mi-a-ngropat-o
20 În mijlocul drumului,
În marginea cîmpului.
Din băiat ce-a răsărit?
Un brad mare,-mpodobit.
Din fată ce-a răsărit?
25 Viță albă, poleită,

Poleită, aurită.
Cine pe-acolo trecea,
Pe părinți îi blestema:
« Bate, Doamne, pe părinți,
30 C-a despărțit doi iubiți ! »

B r d i l o i u, pp. 92—93
(Poiana-Mare—Calafat—Oltenia).

206 (247) NUNTA CHIVII

La făgădău Chivii
Beau ficiorii, săracii,
Beau, cîntă, să veselesc,
Pe Chivuța o pețesc.
5 Joi și vineri o pețesc,
Cînd o fost vineri la-amiiaz',
Ei rea boală i-a venit,
Sîmbătă o și murit;
Duminică dimineța
10 Pe ea frumos c-o gătesc,
Tăt cu haine de mătase,
Și-o puseră după masă,
Unde-i locul de mireasă.
Iese măicuță-sa afară
15 Și să uită pe sub soare,
Văzu nunii mari venind,
Cu cai negri potcoviți,
Din potcoave pară ardea
Și din cai scînteii sărea.
20 Maică-sa așa grăia:
— Faceți bine și iertați
Și-n casă nu vă băgați,
Că Chivuța cea frumoasă
E-adormită după masă,
25 Unde-i locul de mireasă,

Tăt în haine de mătasă !
 Mirele n-o ascultat
 Și în casă s-o băgat
 Și-n brațe o-a-mbrățișat
 30 Și-n gură o-a sărutat
 Și astfel a cuvîntat :
 — Maică, măiculuța mea,
 Taie giolgiu din noi doi
 Și ne-ngroapă pe-amîndoi,
 35 Taie giolgiu din doi lați
 Și ne-ngroapă ca pe frați,
 În poartă la Rusalin,
 Su-o tufă de rujmalin,
 Să se-ntindă viță-n viță,
 40 Să ne cuprindă laolaltă,
 Să se mire lumea toată
 Că-o fost dragoste curată
 De la un ficioraș cu-o fată !

P o p o v i c i , pp. 63—64 ;
 inf. Șt. Buzea
 (Milașul-Mare—Reghin—Reg. Muzeș-Au-
 tonomă-Maghiară),
 1907.

207 (248) GHIORGHITĂ

Trec trei care pe hotare,
 Dar carele cui erau ?
 Sînt carele lui Ghiorghită,
 Trecînd dup-o feciorită.
 5 Ghiorghită din grai grăia :
 — Feciori, fecioreii mei,
 Veniți voi mai linișor,
 Eu mă duc mai tărișor,
 Să-mi deschidu porțile
 10 Și să-ntindu mesele,

Să aprind făcliile,
Să umplu paharele !
Care la poart-ajungeau
Și pe Ghiorghită-l strigau.
15 Ieșea maica lui Ghiorghită,
Cu costița despletită,
De lacrimi de-abia vorbește,
De suspin' de-abia grăiește
Că Ghiorghită-i mort în casă,
20 Sus, pe masă,
Cu căpșorul la fereastră,
Și pe Ghiorghită-l slujesc
Nouă popi, nouă dieci.
Feciorița-așa-i grăia :
25 — Sărăcuț' de mine, Doamne,
De cu seara fui fecioară,
Miez de noapte fecioriță,
Zori de ziuă văduviță !
Maică, maică, draga mea,
30 Scoate giolgiu din doi foi
Și ne-ngroapă p-amîndoi :
Pe mine, maică, mă-ngroapă
La ușa lîngă altar,
Unde cîntă cei mai mari ;
35 Pe Ghiorghe, maică, -l îngroapă
La ușa bisericii,
Unde cîntă diecii.
Cine p-acolea mi-o trece,
Tot să vadă și să creadă
40 C-a fost dragoste curată
Dintr-un june și c-o fată !

Alexici, pp. 83—84
(Căpîlnaș—Lipova—Banat).

Pe luncile Brăilii
 Merg carăle Gheorghii,
 Cu cincizeci de călărași
 Și cu doi d-albi de nănași,
 5 Dar anume unde merg?
 Dar la Iova din Craiova,
 S-aducă Gheorghii nevastă,
 Să i-o puie crîsmăreasă.
 Cînd acolo el pleca,
 10 Frate-so calu-i găta,
 Maică-sa mi-l învăța:
 — Gheorghe, Gheorghe, dragu maicii,
 Cînd acolo vei intra,
 Tu să nu bei nenchinat,
 15 Nici să nu mînci negustat.
 Că-n Craiova-s oameni răi
 Și pe tin' te-or otrăvi
 Și tu-ndată vei muri!
 Cînd acolo-mi ajungea,
 20 Iese-un cîne craiovean,
 Iese cu un păhar plin,
 Pe deasupra cu pelin,
 Pe la fund îi tot venin,
 Și din gură-așa zicea:
 25 — Na, tu, mire tinerel,
 Și bea acest păhărel.
 De nu li-i bea dintr-o dușcă,
 Îți va fi moartea din pușcă!
 El din grai așa-mi grăia:
 30 — Da-nchinați-mi dumneavoastră,
 C-așa-nchină-n țara noastră!
 Și i-o zis ș-a doua oară,
 El paharul l-o luat
 Și l-o băut nenchinat
 35 Și puținel îmi mai sta
 Și din grai așa-mi grăia:
 — Nănașă, nănașa mea,
 Grăbește cu ospătatu,

Că pe min' mă doare capu !
40 — Știu io, fine, ce ți-e leacu,
Că fina-i prea tinerea
Și ții ți-e prea drag de ea.
Ia-o-n brațe și-o sărută,
Doar ție la cap ți-ajută.
45 O luat, o sărutat,
Nimic nu i-o ajutat.
— Nănașă, nănașa mea,
Grăbește cu oaspeții,
Că io nu mai pot trăi !
50 Ea carăle întorcea
Și cătră casă pornea.
Cînd la calea jumătate,
Gheorghită trăgea de moarte.
Nănașa din grai grăia :
55 — Fine, fine, dragul meu,
Dar cu fina ce să facem ?
Înainte duce-om
O-ndărăpt întoarce-om ?
— Ba nainte duce-om,
60 C-are maica două căsi :
Într-una-o fi nuntă și joc,
Și-ntr-una jale și foc.
Cînd la poartă-mi ajungea,
Nănașa din grai grăia :
65 — Cumătră, cumătra mea,
Hai, deschide porțile,
Că pe fina ți-o-am adus
Și pe finu ți l-am pus !

*Monogr. Tirnava-Mare, p. 463 ;
inf. Irina Porfil
(Retiș—Agnita—Brașov),
15. IV. 1931.*

Luncă, luncă,
 Mult ești lungă,
 Fug doi voinici să te-ajungă,
 Doi voinici,
 5 Cu doi cai murgi.
 La mijloc de lunculiță
 Este-o mîndră poieniță,
 Îngrădită-n romăniță;
 La mijloc de poieniță
 10 Este-o mîndră fîntîniță,
 Zidită cu tămăiță;
 Iară lîngă fîntîniță
 Este-un mîndru stejărel,
 Cu frunza de aurel,
 15 Cu coaja de argințal.
 Sub umbra stejarului
 Este-un pat
 Mîndru rotat,
 Din scînduri albe durat.
 20 Și pe pat ce-i așternut?
 Pîslă albă salumut,
 Adusă de peste Prut.
 Da' pe pat
 Cine-i culcat?
 25 Voinic tare războlit,
 Războlit până-n pămînt,
 Că puicuța i-a fugit.
 Dar la capu-i cine șăde?
 Puiculița, păun verde,
 30 Cu băsmăua vînt îi trage,
 Cu cununa florilor
 Face umbra ochilor
 Și din gură-așa zice:
 — Scoală, bădiță, de-aice!
 35 — Ba de-aici nu m-oi scula
 Păn' n-a veni maică-ta
 Ca să-mi aducă ce-oi vrea:
 Boț de caș în miez de iarnă,

Sloi de gheață-n miez de vară,
40 Mure coapte-n postul mare!
— Unde s-a mai auzit,
Unde s-a mai pomenit
Boț de caș în miez de iarnă,
Sloi de gheață-n miez de vară,
45 Mure coapte-n postul mare?!
— Oliolio, puicuța mea,
Cum nu-mi înțalegi voia:
Boț de caș îi fața ta,
Sloi de gheață, inima,
50 Mure coapte-s ochii tăi!

Sevastos, pp. 165—167
[Moldova].

210 (249) LIACUL DRĂGUȚEI

Mere voinicel gătat,
Pe murg negru-ncălecat,
Cu murg negru nenvățat,
La drăguță, în alt sat.
5 Se-ntîlnea c-on moș bătrîn:
— Bună ziua, moșule!
— Sănătos, voinicule!
Unde mergi, voinic gătat,
Cu murg negru nenvățat,
10 Pe murg negru-ncălecat?
— La drăguță, în alt sat.
— Poți mere, poți înturna,
Mîndruluț, drăguța ta
Tinsă-i pe fața căsii
15 Și grăiește cu morții.
Mă-sa lumină îi face,
Soru-sa pînză îi taie,
Tată-său scînduri ciople.

Păze-ți, voinic, murguța,
20 Că îți moare drăguța!
Și murguța o păzit,
Și îndată o sosît.
Căci în sat că și-o întrat,
Pe ea răuțu-o lăsat.
25 Numai ea că și-o strîgat:
— Mamă, nu strîca ciara,
Soră, nu tăie pînza,
Strîgă-n casă pe tata,
Mie scînduri nu-mi cioplea,
30 Nu știu-n sat cine-o venit,
Răuțu m-o-ngăduit;
Nu știu-n sat cine-o întrat,
Că răuțu m-o lăsat.
Pe cînd el da sosîie,
35 Mă-sa scăldușă-implie.
— Năroc bun, mîndruța mea!
— Sinătos, voinicule!
— Ce ți-e, mîndră, lecuțu?
De ți-e liacu doftoru,
40 Da-mi-oi murgu de sub mine
Și ti-oi doftori pe tine.
— Nu mi-i liacu doftoru,
Că, ia, mie mi-e leacu:
Sloi de gheață-n miază-vară,
45 Neajuns de liac de soare,
Mure coapte la pămînt,
Neajunse de liac de vînt.
Da' ea iar o zis așe:
— Mutu ești, bolundu ești,
50 Puținel te năzuești:
Mure negre ți-s ochii,
Cu-aceia mi-i doftori;
Sloi de gheață ți-i gura,
Cu acee mi-i sătura!

Birlea, I, p. 41;
inf. Ileană Ardelean
(Berbești - Sighet - Maramureș).

Un frăgar mare-nflorit,
 Sub frăgar un pat gătit,
 Și în pat cine-i culcat?
 Da' bădița-i rău beteag.
 5 Și la cap cine-l păzește?
 Mîndra lui se chinuiește
 Și din grai așa-i grăiește:
 — O' mori, bade, o' te scoală,
 O' tu-mi dă și mie boală,
 10 Perina n-o pot mutare
 Și la umbră, și la soare,
 Și la cap, și la picioare!
 — Mîndruț', mîndruleana mea,
 Atunci, dragă, m-oi scula
 15 Cînd tu mie mi-i aduce
 Două mure din pădure,
 Apă rece din Dunăre,
 Sloi de gheață din țărmure.
 — Bădiț', bădișoru meu,
 20 O' ti-i scula tu, o' ba,
 D-elea n-am de unde-ți da:
 Două mure mi-au trecut,
 Apa rece s-a-ncălzit,
 Sloi de gheață s-a topit!
 25 — Mîndruț', mîndruleana mea,
 Mare ești, puțin pricepi:
 Două mure-s ochii tăi,
 Hai cu ei lîngă-ai mei;
 Apa rece-s buzele,
 30 Hai cu ele lîngă-a mele;
 Sloi de gheață-i inima,
 Hai cu ea lîngă a mea!...

B o l o g a, p. 140 (n. 464)
 (Mesentea — Alba — Hunedoara).
 1880 — 1890.

- Foaie verde și-un costor,
 Somn mi-i, mamă, ochilor,
 Mult mi-i greu sprincenelor!
 — Du-te, fată, de te culcă
- 5 În patul lui tată-tău,
 Unde mă mai culc și eu!
 — Ba eu, mamă, nu m-oi duce,
 Că nu mi-i hodina dulce.
 Levicerul cel de lână
- 10 Miroase-a babă bătrână!
 Somn mi-i, mamă, ochilor,
 Și mi-i greu sprincenelor!
 — Mergi, fată, și te-i culca
 În patul surori-ta!
- 15 — Ba eu, mamă, nu m-oi duce,
 Că nu mi-i hodina dulce,
 Că-i așternut flori cu flori,
 Amiroase-a mulți feciori;
 Somn mi-i, mamă, ochilor,
- 20 Greu tare sprincenelor!
 — Mergi, fată, și te-i culca
 În patul lui frate-tău,
 Mama nu te-nvață rău!
 — Ba eu, mamă, nu mă duc,
- 25 Nu mă duc și nici mă culc,
 Că-i așternut tot cu flori,
 Miroase-a două surori.
 Somn mi-i, mamă, ochilor,
 Tare greu sprincenelor!
- 30 — Du-te, fată, un' te-ai duce,
 Und' ți-a fi hodina dulce:
 În podul grăjdiișului,
 În patul drăgușului!
 — Deie-ți Domnul, maică, zile,
- 35 Acol' m-oi hodini bine,

Cu mîna la subsioară,
Cu mîna la bărbioară,
Cu focul la inimioară!

Pamfile, p. 174 (nr. 17)
(Țepu—Tecuci—Galați).

213 (250) ÎNDRĂGOSTITA SAU BOALA FETEI

Deminează mă sculai
Și pe obraz mă spălai;
Mă spălai, mă pieptînai,
Mă luai pe lingă rîu,
5 La ce holdiță de grîu.
Mă plecai și secerai,
Găsii frunzuță de jai.
Drept în doauă o crepai
Și cu una șuierai,
10 Și cu una tilincai.
Pe mine m-o auzit
Păcurarii de la oi
Și boarii de la boi,
Și la mine ș-o venit,
15 Nemica n-am zăbovit,
Zi de vară pînă-n seară.
Și noaptea m-o apucat,
Și holda nu-o am gătat.
Mămuca da' m-o-ntrebat:
20 — Gătat-ai, fică, holda?
— Gătatu-o pustia!
Eu holda nu o-am gătat,
Că pe mine m-o-apucat
Durere de cea mai rea
25 De cînd am fost mititea.
— Du-te, șie, și te culcă
D-în pătuț cu soru-ta.

— D-acolo nu m-oi culca,
 Că-n pat este mintă-creață,
 30 Și mie mi-i tare greață.
 — Du-te, șie, și te culcă
 D-în pătuț cu tată-tău.
 — D-acolo nu m-oi culca,
 Patu-i așternut cu fîn,
 35 M-oi împlera de moș bătrîn.
 — Du-te, șie, și te culcă
 D-în pătuț cu frate-tău.
 — D-acolo nu m-oi culca,
 Frate-meu umblă prin sat
 40 Și m-oi umplea de păcat.
 — Hei, șie, draga mamii,
 Eu de-aș ști ce ți-e liacu,
 Duce-m-aș după dînsu.
 — Hei, tu mămulica mea,
 45 Mie-acela mi-i liacu:
 Tot vârzar cu armurar,
 Din tașcă de păcurar.
 Mi-aș mânca urdă cu pită
 Din tășcuța cea bumbită.
 50 — Du-te, șie, și te culcă
 D-în poduțu grajdului,
 În patu drăguțului.
 — Hei, tu, mămulica mea,
 Ierte-ți Domnul păcatu,
 55 Acolo mi-o stat gîndu!

Birlea, I, pp. 42-43;
 inf. Ileană Ardelean
 (Berbești—Sighet—Maramureș).

- Neghiniță neagră,
 Mîndra mea cea dragă,
 Vino după mine,
 Că vei trăi bine.
- 5 — Decît după tine,
 Mai bine m-oi face
 Trestie pe lac
 Și-oi trăi cu drag.
 — Fă-te, mîndră, fă-te,
- 10 Că și eu m-oi face
 Mică secerea,
 Trestie voi tăia,
 Tu vei fi a mea!
 — Bădișorul meu,
- 15 Decît după tine,
 Mai bine m-oi face
 Tufă înflorită
 'N pădure oprită.
 — Fă-te, mîndră, fă-te,
- 20 Că și eu m-oi face
 Cinaș toporel,
 În pădure-oi intra,
 Răchita oi tăia,
 Tu vei fi a mea.
- 25 Neghiniță neagră,
 Mîndra mea cea dragă,
 Vino după mine,
 Că vei trăi bine.
 — Decît după tine,
- 30 Mai bine m-oi face
 Floricea domnească
 'N grădină crăiască.
 — Fă-te, mîndră, fă-te,
 Că eu voi intra
- 35 Slujitor la domn,

Plivitor la flori,
Florile-oi plivi,
Pe tin' te-oi răpi
Și tu a mea vei fi!

Cocișiu, p. 60
[sudul Transilvaniei].

215 (251) [METAMORFOZE]

— Floricică de pe tău,
Ce să mă fac, bade, eu,
Bade, de uritul tău?
M-oi face o umbreniță,
5 Umbreniță-n apă lină,
M-oi duce-n țară străină;
Umbreniță-n apă lată,
Oi trece-n țară secretă,
De urît să fiu scăpată!
10 — Fă-te, mîndră, ce ti-i face,
Că și eu, mîndră, m-oi face,
Eu m-oi face-un pescărel,
P-îngă apă te-oi căta
Și pe tine te-oi afla,
15 Și de mine nu-i scăpa!
— Fă-te, bade, ce ti-i face,
Eu m-oi face-o vîzdoguță,
La măicuța-n grădiniuță,
Soarele să nu m-ajungă
20 Și vîntul să nu mă bată,
De urît voi fi scăpată.
— Fă-te, mîndră, ce ti-i face,
Eu m-oi face-un grădinar
Și la mă-ta m-oi ruga
25 Ca să-mi deie cheița
Să descui grădinița,

Voi tăia vizdoguța
Și de mine nu-i scăpa!
— Fă-te, bade, ce ti-i face,
30 Că și eu, bade, m-oi face
O florică-ntr-un rit,
Vai, bade, de-al tău urit!
— Și, mîndruțo, m-oi face
Un cosaș cu coasa-n spate
35 Și-oi cosi florile toate
Și te-oi cosi și pe tine,
Și tot nu-i scăpa de mine!

Cocișiu, p. 62;
inf. Elena Timiș
(Șanț—Năsăud—Cluj),
1935.

216 (252) RĂDIȚA

Foaie verde ca nalba,
Și era una, Rada.
De frumoasă ce era,
Se mira lumea de ea:
5 Din cosițe-aur pica
Și din ochii-i tot așa;
Și codița pardosită
Tot cu parale mărunte...
Na, na, na, nafna, na, na,
10 Na, na, na, Rădițo, na...
Și-altă foaie ca nalba,
Iată Rada ce făcea:
Rada ibomnic avea,
Și-o foiță trei măslina,
15 Unu, căprăraș Vasile.
Și mă-sa tot îi zicea:
— Rada maichii, ascultă-ncoa,
Nu te duce, Rada mea,

Nu te du după căprar,
 20 C-ala e om cu belea,
 Pică ordinu și-l ia,
 Rămii, Rado, tot așa...
 Radă, maică,-ascultă-ncoa,
 Păcat de fetia ta,
 25 De copilăria ta,
 Alte fete, nu frumoase,
 Le joacă logodna-n casă;
 Tu fuseși fată de fală,
 Tu mă dedeși de ocară!
 30 Foaie verde trei costrei,
 La Rădița la bordei,
 Cu martacii subțirei,
 Cu grindioara de tei,
 Sprinceana trasă-n condei,
 35 Te uiți la Rada să piei.
 Foaie verde ca nalba,
 Iar căpraru ce făcea?
 Toată oastea c-o pornea.
 Mi-era capu la Găiești
 40 Și coada era-n Pitești,
 Cum n-ai văzut de când ești!
 Atunci Rada mi-l vedea,
 Cu pumnii-n piept se bătea,
 Pe plîns, märe, se punea,
 45 Mîna pe cheie punea,
 La lădiță se ducea.
 Șeapte ii Rada scotea,
 Șeapte ii, tot felurite,
 Numai cu fluturi cusute,
 50 Tot de Rada sînt făcute.
 Șeapte ii Rada scotea,
 Se-mbrăca Rada c-o iie
 Care nu mai era-n lume,
 Mînica cu nisipiți,
 55 De mi-a luat lumea din minți,
 Tot de Rada sînt făcuți.
 Șeapte ii Rada scotea,
 Din gură le blestema:
 — Șeapte ii avusei, frate,
 60 De nici una n-avui parte,
 Da-le-aș de pomană toate,

Că-mi plecă căpraru, frate!
 D-aci Rada se gătea,
 Se gătea, se premenea,
 65 După căprar că pleca
 Și din gură se ruga:
 — Fă-mă, Doamne, ce m-ai face,
 Fă-mă, Doamne, o porumbiță
 La căprar pe pușculiță,
 70 S-aud tunul bubuind
 Și pe căprar chiuind!
 Rada tot mereu mergea,
 Cu frate-său se-ntîlnea
 Și frate-său că-i grăia:
 75 — Nu te duce, fata mea,
 Că-i păcat de viața ta.
 Alte fete, mai geloase,
 Le joacă logodna-n casă;
 Tu fuseși fată de fală,
 80 Tu mă dedeși de ocară.
 Hai îndărăt, Rada mea,
 Soră, surioara mea,
 Să-ți dau plugu cu opt boi,
 Să-ți dau trei turme de oi,
 85 Numai ca să stai la noi.
 Nu te du după căprar,
 C-ala e om cu belea,
 Pică ordinu și-l ia,
 Rămii, Rado, tot așa!
 90 Atunci Rada ce zicea?
 — Nu mă duc după căprar
 Și mă duc pînă colea,
 Să descînt maichii ceva,
 Că-i bolnavă, sāraca,
 95 Și tu n-ai dat pe la ea.
 Neică, să-mi dai plugu cu opt boi,
 Să-mi dai cinci turme de oi,
 Eu tot nu mai stau la voi;
 Să știu c-oi goni trei ani,
 100 Tot mă duc după căprar!
 Mergea Rada cît mergea,
 Mergea
 Rada
 Cît colea,

105 Toată oștirea sosea,
Iar căpraru mi-o zărea,
De departe că striga:
— Hai, domnule, dumneata,
Mai oprește-ți oștirea,
110 Mai mărește porția,
C-a sosit și Rada mea!
Și-o foiță ca nalba,
Comandiru ce zicea:
— Măi căprare dumneata,
115 Brutu-ăl mare,
Opt parale,
Și cu ăl mic, cinci parale,
Nu-ți moare Rada de foame...
Las' să vie, frățioare,
120 Rada din Poiana-Mare,
Cu codița gălbeoară,
Pardosită cu parale
Și lăsată pe spinare,
Unde-o vede, neica moare...

Tocilescu, pp. 1063—1064
[Dimbovița].

217 (253) CĂLINA-MĂLINA

Foaie de-alunică,
Cine se mînică
Și se întunică
Joi de dimineață,
5 Pe rouă, pe ceață?
Călina-Mălina,
Frumoasă copilă,
Tînără mezină.
Ea se mîneca
10 Cu roua-n picioare,

Cu bruma-n spinare,
Și se-ncălța-nalt,
Și se-ncingea lat.
15 Și ea mi-a plecat
În târg la Birlad,
La cel popă Vlad,
Să se spovedească,
Să mărturisească
Că ea s-a iertat
20 De trup de bărbat,
Și ea s-a lipsit
De trup de voinic.
Se mărturisea,
Se cuminica,
25 Se împărtașea,
Iertare afla.
Și cum mi-o ierta,
Ce gânduri lua?
De drum se gătea
30 La codrii Ghinghii,
Ai Măgdăliii
Și ai Șovirgii.
Acol-ajungea,
Îmi descăleca,
35 Chilie dura,
Chilie de piatră,
Cu slovă săpată,
Slovă latinească,
Slovă-mpărâtească ;`
40 Tot slove săpate,
Cu vorbe din carte.
Gînd bun își lua,
Gînd dumnezeiesc,
Gînd călugăresc.
45 Straie că-și cernea,
Se călugărea
Și ea se vestea :
Maic' călugăriță,
Albă la peliță,
50 Ca o lebediță,
Neagră la străiță,
De soi și de viță.
Iată, mare, ia,

Că se auzea
55 De o veste rea,
Și mi se vesteaa
Din iad la Bacău :
Cine s-a afla,
Cine-a cuteza
60 S-aducă rasa,
Rasa, coroana
De la Călina
Călugărița !
Și el se găsea
65 De-un Vasile Uță,
Lumea mea drăguță !
Lepăda straie domnești,
Îmbrăca călugărești,
El încăleca
70 Pe-un cal porumbac,
La coadă cudalb,
Cu țintă la cap,
La un picior pag.
Și se mîneca,
75 Și se-ntuneca,
Și el se-ndrepta
La codrii Ghinghii
Și-ai Măgdălinii
Și ai Șovergii.
80 Și el îmi mergea,
Și el îmi călca
Locuri neumbrate,
De pustietate,
Și-ntr-o dimineață,
85 Cam pe fum și ceață,
El că nimerea
De-o chilie-naltă,
Chilie de piatră,
Cu slovă săpată,
90 Slovă lătinească,
Slovă-mpărătească,
Tot slove săpate
Cu vorbe din carte.
El descăleca,
95 La poartă bătea,
Din gură striga :

— Călină-Mălină,
 Tinăra copilă,
 Frumoasă mezină,
 100 Frumoas' ca o zână,
 Mă seci la inimă!
 Ea că auzea,
 Afară ieșea,
 Și de mi-l vedea,
 105 Ea mi-l cunoștea,
 Lacrimi izvora,
 Inima-i ofta,
 Din gură zicea:
 — Tu de unde ești?
 110 Tu mi te vestești,
 Vasilică Uță,
 Lumea mea drăguță!
 Cu cal porumbac,
 La coadă cudalb,
 115 Cu țintă la cap,
 La picioare pag,
 Lelițai ești drag.
 Vasilică Uță,
 Lumea mea drăguță!
 120 El că îndrăznea
 Și el îmi cerea,
 După voia sa,
 Un loc de divan
 Și iarbă de cal.
 125 Ea mi-l asculta,
 Îl înțelegea,
 Din gură-i zicea:
 — Vasilică Uță,
 Lumea mea drăguță!
 130 Cu cal porumbac,
 Cu țintă la cap,
 La picioare pag,
 Lelițicai drag!
 Eu, mări, ți-oi da
 135 Iarbă pentru cal
 Cît a fi pe deal,
 Iar loc de divan,
 Afară pe prispă!
 — Călină-Mălină,

140 Tinăra copilă,
Frumoasă mezină,
Mă seci la inimă!
Eu m-oi duce, duce,
Lupi să mă mănînce!
145 Păcatele mele,
Samă-i da de ele!
Afară pe prispă,
Cîinii m-or lătra,
Eu m-oi apăra,
150 Somnul mi-oi strica,
Ploaia a ploua,
Streșina-a pica
Și-a fi vai de ea,
De hodina mea!
155 Maica auzea
Și se-nduioșea
Și iar îmi zicea:
— Voinice, pusnice,
Stăi și nu te duce,
160 Că de mas ți-oi da
De pe prispă-n tindă!
Uță ce-mi zicea?
— În tindă, pe grindă,
Cocoș a cînta
165 Și m-a deștepta,
Somnul mi-a strica.
Și eu tot m-oi duce,
Lupi să mă mănînce,
Păcatele mele,
170 Dai samă de ele!
Maica auzea,
Bine nu-i părea,
Iar se-nduioșea
Și iar îi zicea:
175 — Voinice, pusnice,
Stăi și nu te duce,
Că alt loc ți-oi da:
Din tindă pe vatră!
— Puricii mă latră!
180 Și de dus m-oi duce,
Lupi să mă mănînce,
Păcatele mele,

Samă-i da de ele!
Călugărița
185 Iar se-nduioșea,
Milă-i se făcea,
Cu lacrimi grăia:
— Voinice pusnice,
Stai și nu te duce,
190 Că de mas ți-oi da
Așternutul meu,
După dorul tău;
Țițișoara mea,
După voia ta;
195 De pe vatră-n pat,
Din pat la picioare,
Sub umbră de soc,
S-avem loc de joc...

Pamfile, pp. 55—57
(Negrilești—Tecuci—Galați)

218 (254) [LEACUL ADEVĂRAT]

Auzit-am de departe
Că-mi trage puica de moarte.
Șeaua pe murg am zvîrlit
Și la puică m-am pornit.
5 La poartă cînd am ajuns,
Poarta-n șapte mi s-a dus,
La poartă nu m-am uitat,
În ogradă m-am băgat,
Murgu-n șapte mi-a crăpat,
10 Eu la murg nu m-am uitat,
Drept în casă m-am băgat.
Mă-sa lumina-i ținea,
Tat-său sicriu-i cioplea,
Soră-sa patu-i făcea

- 15 Și cămeșa i-o croia.
— Stînge, maică, lumina,
Că mi-a venit viața!
Măi bădiță, vai de mine,
Bagă mîna pe sub mine
20 Și mă strînge-o dată bine,
Că mi-i leacul de la tine!

T O R O U Ș I U, pp. 110—111 (n. 96)
(Părteștii-de-Jos—Gura-Humorului—Suceava).

219 (255) TODIRAN

- Foaie verde leuștean,
Colea-n vale, pe teșean,
La poarta lui Todiran,
Ce mi-și zace, mări, de-un an,
5 Crește-un măr și-un calapăr,
Crește, crește, colț gătește,
Mugurește, mugurește,
Frunza crește, frunza crește,
Și-nflorește, și-nflorește,
10 Toader zace și bolește.
Și tot zace, nu se scoală,
Și mi-și zace de grea boală,
De-mi trage, mări, să moară!
Cîntă cucul, se rotește,
15 Todiran mi se gătește,
Către maică-sa grăiește:
— Maică, maică, maică dulce,
Țărn-are să mă mănince!
Plătește la clopotari,
20 Să tragă clopote mari;
Plătește la ușanici,
Să tragă clopote mici,
Că mă duc, maică, de-aici!

25 Să le tragă cu pui,
Că merg, maică, de la voi,
Să răsunе văile,
Să s-adune mîndrele,
Că le las, săracele!

Pamfile, p. 66
(Țepu—Tecuci—Galati).

220 (256) [LA BISERICA DE PIATRĂ]

Frunză verde, frunzuliță,
O tînără copiliță,
Mîndră ca o garofiță,
Cu ochii la cer cătînd,
5 Din gură șoptea grăind:
— Jură, lună, jură, soare,
Jurați, stele lucitoare,
Că-s copilă nepătată,
Cu nimica vinovată.
10 Jură, lună, pentru mine
Că n-am dragoste cu nime!
— Ba noi, dragă, n-om jura,
Las' să jure maică-ta,
C-ai petrecut cu dînsa.
15 — Jură, mamă, pentru mine,
C-am fost pururea cu tine.
— Dragul mamei, n-oi jura,
Sufletul n-oi lepăda,
Că ș-aseară te-am văzut,
20 Te-am văzut, te-am cunoscut
Cum ședeai în pieptăraș,
Sub umbra de mărăraș,
În brațe la Dumitraș,
Sub un corci de rozmarin,
25 În brațe la Constantin,

Și ei te strîngeau în brațe,
Te sărutau cu dulceață,
Te țineau pe genunchile,
Te hrăneau cu alunele.
30 — Jură, mamă, pentru mine,
Să nu rămîn de rușine.
Mă-sa-ncepe a jura,
Soarele se-ntuneca,
Luna-n sînge-a se schimba
35 Și pămîntu-a tremura.
— Vezi, copilă, fapta ta
Prăpădi pe maică-ta !

Eminescu, pp. 260—261 (n. 371).

221 (258) RADA

La cea casă mare,
Cu ferești în soare,
Multe buți de toate
Se lovesc în coate,
5 Buți mari, nencepute,
De cîte cinci sute,
Ș-altele mai mici,
De-o sută și cinci.
La cea casă mare,
10 Cu ferești în soare,
Vinu-i bun și rece,
Mult vinaț se trece,
Că-l vinde Rădița,
Rada crișmărița,
15 Și-l beau cazaclii,
Negustori de vii.
Iar unul din ei,
Căpitan Matei,
Cazacliu bătrîn

20 Și cu moartea-n sîn,
La Rada căta,
Din suflet ofta
Ș-apoi cuvînta:
— Rado, Rădișoară,
25 Mîndră viișoară,
Ia-mă tu pe mine,
Că te-oi ținea bine
Și ți-oi da eu ție
Ruble chiar o mie,
30 Papuci în badii,
Ađuși din Indii,
Blană lungă, moale,
Cu samur în poale,
Și un așternut
35 Cu aur țesut.
Rada mi-l videa
Și îi răspundea:
— Căpitan Matei,
Mă vrei, nu mă vrei,
40 Cît ești de bogat,
Nu mi-i fi bărbat,
Că ți-e barba sură
Și n-ai dinți în gură.
Bărbat oi lua
45 Care s-a afla
Dunărea să-noate
Rădicînd din coate,
În picioare stînd,
Buzdugan purtînd.
50 Nime nu s-afla
Care cuteza
Din cei cazaclii,
Negustori de vii.
Iar un argățel,
55 Tînăr, voinicel,
Pe loc s-apuca
De se încerca.
Dunărea trecea
Și iar se-ntorcea,
60 Din coate-notînd,
În picioare stînd,
Buzdugan purtînd.

Rada-nveselea
Și astfel grăia :
65 — Vin', voinicule,
Argățelule,
Pe tine te vreu
Bărbat să te ieu,
Că-i o zicătoare
70 De însurătoare :
« Cine bate Dunărea,
Nu mi-l bate muierea ! »

Alexandri, pp. 121—122.

222 (259) [VOINICUL
ȘI MÎNDRA MOARTĂ]

— Oltule, rîu blăstămat,
Ce vii mare, turburat
Și cu sînge-amestecat?
Or' la coadă te-a plouat,
5 Or' vrun mal ți s-a surpat,
Or' pe mîndra mi-a-ngropat?
— Nici la coadă n-a plouat,
Nici un mal nu-mi s-a surpat,
Dar ți-e mîndra, mări, pe pat.
10 Dar voinicul ce-mi făcea?
Tare că se spăimînta
Și spre casă c-o pornea,
La murgul în grajd intra
Și tare, mări,-mi ofta.
15 Șeaua pe el cînd punea,
Afară că mi-l scotea
Și cruce, mări,-și făcea.
Picioru-n scară-mi punea
Și spre Olt că mi-și pornea,
20 La margine c-ajungea,
Cruce, mări, că-și făcea

Și lui murgu că-i zicea :
 — Ia-ți, murgule, drumulețu
 Pin-ăl mare Oltețu !
 25 Murgu, mări,-n Olt intra,
 Pe lat, mări, se punea,
 Și la margine-l scotea,
 Nițel că se odinea,
 Drumul friului dedea,
 30 La mîndra că-mi ajungea.
 Îdată că ce sosea,
 Pe mîndra că mi-o vedea,
 La biserică-o ducea
 Și lui tot i se părea
 35 Că din cap se ridica.
 Și el de s-apropia,
 El din gură că-i grăia :
 — Scoal', mîndro, mîndruțo fa,
 Ca să mai vorbim ceva !
 40 El vedea că nu se scoală,
 Mare jale-l împresoară.

E m i n e s c u, pp. 135—136 (n. 21).

223 (260) CÎNTECUL CRIȘULUI

— Crișule, Crișuțule,
 Crișule, drăguțule,
 Apă limpejioară,
 De supt lespejioară,
 5 Tu-mi ești curătoare,
 Să-mi fii vorbitoare.
 Eu te-aș întreba
 De-o mîndruț-a mea.
 Apa așa-mi grăia :
 10 — Și să fi văzut,
 Eu n-am cunoscut !

Voinicu-mi grăia:
 — Lesne-i a cunoaște:
 Fețișoara ei,
 15 Ca floarea de tei,
 Coală de hîrtie,
 Vara-n prăvălie,
 Logofeți mi-o scrie;
 Ochișorii ei,
 20 Doi luceferei,
 Două mure negre
 Într-un povrag verde,
 Puse la pămînt,
 Neatinse de vînt,
 25 Puse la răcoare,
 Neatinse de soare;
 Cosicioara ei,
 Doi bălăurei,
 În gură-ncleștați,
 30 În coadă-nnodați.
 Dar acea mîndră frumoasă,
 Mult mîndră și drăgăstoasă,
 Dimineața cam pe ceață,
 Pe ceață, pe negureață,
 35 De pe vale că-mi venea,
 Vaci din urmă că mîna,
 Cu mîndruțu se-ntîlnea
 Și-ncepea de-a-l săruta;
 Îl săruta, îl îmbrățișa.
 40 Ea din gură că-mi zicea:
 — Fă surată dumneata,
 Mîi vacile tele,
 Mîi și p-ale mele,
 Dă și-ntr-ale mele;
 45 Să spui maicii mele
 Că m-am depărtat
 Departe de sat
 C-un băiețel înalt,
 Înalt și sprîncenat,
 50 Cu semne învârstat;
 Mustăcioara lui,
 Spicul griului,
 Sprîncenele lui,
 Pana corbului,

55 Ochișorii lui,
Mura cîmpului.
M-am dus în țări pustii,
În cele nadolii,
Ziduri părăsite,
60 De mine-s gătite !

Tocilescu, p. 32;
inf. D. Pirladi
(Vădeni—Tg.-Jiu—Oltenia).

224 (261) D-ABA GAGĂ (D-ABA LELE)

— Verde floare, flori domnești,
D-aba gagă, ce gîndești
D-atîta pîine zolești,
Ori o să te logodești?
5 Dară gaga sta, zicea :
— Ba, 'ce, nu mă logodesc,
Și la asta nici gîndesc,
Dar e mîine o zi mare,
Face taica d-o prînzare,
10 Să vii și tu, băiețane.
Frunzuliță avrămeasă,
Mă sculai de dimineață,
Cam pe roauă, cam pe ceață,
Pe ochi negri mă spălai,
15 Cu marama mă ștersai,
În grajd de piatră că intrai,
Frumos murgu-mi țăsălai,
Cu ghebreaua mi-l ștersai,
Șeaua pe el așezai,
20 De căpăstru că-l luai,
Cărăruia apuca
Pîn' la neica-n grădiniță,
Și găsii d-o porumbiță

La vatră de trandafir,
25 La umbră de calofir,
Și cu brațul plin de flori,
Cu brațul și cu sînul.
Și ea era adormită,
Adormită, încelnită,
30 Și stătui să mi-o sărut
Și pe frunte s-o alint.
Să mi-o sărut d-adormită,
Ea s-o ține-ncluită !
Mîna-n buzunar băgai,
35 Tabacherea o scosai,
Tabac din dînsa luai,
La nas murgului pusai,
Și murgul că-mi străfîga
Și din picior că-mi bătea,
40 Porumbița deștepta.
Prunca mi să speria,
Ochii în patru că-și făcea,
Mîndrul flăcăiaș vedea
Și din gură-l blestema :
45 — Dar-ar dragul Dumnezeu
Peste călușelu tău,
Și vezi, lupul să-l mînînce
Și furul ca să ți-l fure !
Pe mine mă deșteptași,
50 Și ce mai frumos dormeam,
Și un vis mîndru visam,
Că eu că mă logodeam,
Verde floare de susai,
Cu un fecior, vezi, de crai,
55 Ce domnește peste plai.
Dar voinicul răspundea :
— Verde floare de dudău,
Ala, dragă, oi fi eu !
Piciorul în scări punea,
60 Cruce cu dreapta-și făcea
Și la Domnul să ruga :
— Ajută-mi, Doamne, cu bine,
C-acum sînt voinic în fire,
De ce oi fugi, să scap,
65 Ce-oi gîndi, să izbîndesc,
Inima să-mi potolesc !

Frîul cu stînga lua
 Și pe dreapta întindea,
 În brîul prunței îl înfigea
 70 Și la spate-o arunca
 Și o așeza pe șea,
 Ș-o mai lega c-o curea,
 Să nu cază undeva . . .
 Dară prunca răspundea,
 75 Din gură că-mi blestema :
 — Dar-ar dragul Dumnezeu
 Să fie cum gîndesc eu :
 Calul să se poticnească,
 Drept în gît să te trîntească,
 80 Mîna stîngă să ți-o frîngă
 Și p-a dreaptă s-o scrîntească,
 Să duci frîul cu dinții,
 Să mîi calul ca mușii,
 Să te vadă părinții !
 85 Dar voinicul ce-mi făcea ?
 Mîna calul, fluiera,
 Inima-i să bucura,
 Drumul drept că mi-l ținea
 Și la părinți să ducea
 90 Și către dînșii grăia :
 — Am adus sluga părinților
 Și stăpîna curților !

Păsculescu, pp. 159—160;
 inf. P. Stăncilă
 (Orlea—Corabia—Oltenia).

225 (262) NĂIȚĂ

Frunză verde sălcioară,
 La casa cu trestioară
 Trage Năiță să moară,

Nici nu moare, nici se scoală!
 5 Foaie verde peliniță,
 Mă-sa-i zice din guriță:
 — Scoală-mi-te, măiculiță,
 C-a ostenit măicuța
 Tot mutîndu-ți pernuța,
 10 Ni la umbră, ni la soare,
 Ni la cap, ni la picioare!
 Frunză verde de măr dulce,
 Pe Naie la groapă-l duce,
 Iar de plîns cine mi-l plînge?
 15 Maică-sa și soră-sa,
 Mai cu foc ibovnica:
 Mă-sa plînge, ori nu plînge,
 Ibovnica varsă sînge.
 Foaie verde ș-o crăiță,
 20 Ibovnica lui Năiță
 S-a făcut călugăriță,
 Și-l tot cată în neștire
 Colo sus la mînăstire,
 Și-l tot cheamă, și-l tot plînge,
 25 Vărsînd lacrimi, vărsînd sînge.

Teodorescu, p. 288
 (Clejani—Videle—București),
 1868.

226 (263) DI LA ODOBEȘTI LA DIAL

De la Odobești la deal,
 Șade Niță mort în car,
 Cu picioare pe răscoale
 Și cu capul gios, la splină,
 5 De-i mor cărauși de milă.
 De bocit, cine-l bocea?
 Și l-ar boci maică-sa,

Și ea nu ști', sărmana ;
L-ar boci surorile,
10 Și nu știu, sărmanele ;
Îl bocea ibovnica,
Toată lumea se mira
Ș-o-ntreba și maică-sa :
— Oi, draga mamei copilă,
15 Ce te bocești așa greu,
Ce-ți curg lacrimii pîrau ?
Frate nu ți-i,
Soț iar nu ți-i,
Ce plîngi și faci hălăgii ?
20 — Alei, maică, fătul meu,
Aista-i amorul meu,
A murit el, mor și eu !
Dar Niță nu era mort,
Numai cît era-mbețit
25 Și de minte zăluzit.
Ibovnica mi-l bocea,
Pe obraz că mi-l spăla,
Niță-n sus se ridica,
Pe obraz o săruta.
30 Atunci maică-sa zicea :
— Ești voinică, fata mea,
De ți-i drag, meri să te iei',
Vreau să-ți dau destul-avere !
— Ori îi vrea să-mi dai, ori ba,
35 De Niță nu m-oi lăsa.
Nu-mi trăbă nici boi, nici vaci,
Numai Niță, el îmi placi !
Boii la car îi punea
Și pe drum în gios făcea,
40 În Tătărăși c-agiungea.
Mama lui, cînd o vedea,
Înainte că-i ieșea,
Păr galben că-i despletea,
În brațe mi-o cuprindea :
45 — Oi, săraca nora mea,
Cum ai păzit tu pe Niță !

Chiar din mort, viu l-ai făcut
Dacă ție ți-a plăcut.
Hai, cu el ti-i cununa!
50 Mîndră nuntă ridică,
Foarte bine că-mi trăia.

Vasiliu, p. 111;
inf. Toader Mihai Buchilă
(Tătăruși—Pașcani—Iași),
23. IX. 1897.

227 (264) FATA CETINII

Frunză verde de trei flori,
Sînt la Bradu trei feciori
Și se gată a peți
La fetele cetinii.
5 Cea tînără atunci grăia:
— Mîndru, mîndruluțule,
Decît noră mîne-ta,
Mai bine eu că m-oi fa'
Tot colbuțul vîntului,
10 Pe mijlocul drumului!
— Și eu, mîndrucă, m-oi fa'
Un vîntușel
Linișel,
Și-in atîta oi sufla,
15 Pulberea oi ridica
Și pe tine te-oi afla,
Tot mamii noră te-oi da!
— Decît eu nevasta ta,
Mai bine eu că m-oi fa'
20 Tot mîncarea peștilor
Și culcușul racilor!
— Mîndră, mîndruloara mea,
Și eu numai că m-oi fa'
Un pescărel

25 Frumușel,
 Și-atîta mi-oi pescui,
 Apa-n Tisa oi stîrpi
 Și pe tine te-oi găsi,
 Tot a mea nevastă-i fi!
 30 — Decît eu nevasta ta,
 Mai bine eu că m-oi fa'
 Tot o albină galbină
 Și-oi zbura peste țarină
 Pînă-ntr-o pădure lină!
 35 — Mîndră, mîndruloara mea,
 Și eu numai că m-oi fa'
 Un iegărel
 Tinerel,
 Și-atîta mi-oi iegări,
 40 În păduri oi pribegi
 Pînă, mîndră, te-oi găsi,
 Tot a mea nevastă-i fi!
 — Hei, tu, mîndruluțule,
 Decît noră mîne-ta,
 45 Mai bine eu că m-oi fa'
 O rujiță mîndră, plină,
 Și-oi fi la doamne-n grădină!
 — Dar eu, mîndrucă, m-oi face
 Un cocișel
 50 Frumușel,
 Și-atîta mi-oi cociși,
 La doamne-ncrezut oi fi
 Și-n grădină m-or lăsa,
 Nici o floare n-oi ciunta,
 55 Făr', mîndră, pe dumneata,
 Tot mami noră te-oi da!
 — Decît noră mîne-ta,
 Mai bine eu că m-oi fa'
 Doșîntele mînîntele,
 60 La armeni în boldurele!
 — Hei, tu, mîndrulica mea,
 Și eu numai că m-oi fa'
 Tot un frumos voinicel,
 Doșîntele lua-mi-oi,
 65 Dac-acasă duce-te-oi,
 Noră mami face-te-oi!
 — Decît noră mîne-ta,

Mai bine eu că m-oi fa'
 Floricica cîmpului
 70 Din mijlocul rîtului !
 — Mîndră, mîndruloara mea,
 Și eu numai că m-oi fa'
 Tot un frumos cosășel,
 Și-ntr-atîta mi-oi cosi,
 75 Pînă eu că te-oi găsi
 Și la clop te-oi răsădi.
 Dac-acasă duce-te-oi,
 Noră mamii face-te-oi !
 — Decît noră mîne-ta,
 80 Mai bine eu că m-oi fa'
 Tot floarea sîntienii
 Din funduțul poienii !
 — Și eu, mîndrucă, m-oi fa'
 Un păstorel
 85 Frumușel,
 Și-atîta mi-oi păstori,
 Pîn' pe tine te-oi găsi,
 Tot a mamii noră-i fi !
 — Decît noră mîne-ta,
 90 Mai bine eu că m-oi fa'
 Un dosnic de către soare,
 Cît îi umbla lumea mare,
 Pe mine nu mi-i afla-re ;
 Cînd îi fi la răsărit,
 95 M-oi întoarce la sfînțit.
 Atunci doară ne-om vedea,
 Cînd luna cu soarele,
 Și atunci ne-om aduna,
 Cînd soarele cu luna,
 100 Pîn-atunci, bădiță, ba !

Țiplea, pp. 26—27;
 inf. Măriuța Țiplea *
 [Maramureș],
 iulie 1902.

Trei cocoși negri cîntau,
 De ziuă se revărsa,
 Trei voinici se deșteptau,
 Trei voinici cu trei cai suri,
 5 Cu tarnițe tătărești,
 Cu frîie moldovenești.
 Mergînd printr-o poieniță,
 Vedeau colea-o coconiță
 Împletind o cununiță.
 10 Pe unde cum o-mpletea,
 Lacrămi de foc o stropea;
 Pe unde cum o-nvîrsta,
 Lacrămi de foc o uda.
 Unu ș-a-ntins sabia
 15 Și i-a luat cununa.
 Ea din gură cuvînta:
 — Hei, tu, mîndruluțule,
 Dacă tu cu sabia
 Mi-ai luat-o cununa,
 20 Ia-mă, mîndruț, și pe mine
 Și mă du-n lume cu tine,
 Că și eu ți-oi prinde bine!
 — Hei, tu, mîndruluca mea,
 Pe tine nu te-oi lua,
 25 Că pe unde plec, săracă,
 Nici e umbră, nici e apă,
 Nici e loc ție să-ți placă!
 — Hei, tu, mîndruluțul meu,
 Am cosițe-n patru ițe,
 30 Cosița oi despleti,
 Nouă umbră că ne-a fi.
 Ochii mei or lăcrăma,
 Fintînă-n piatră s-a fa',
 Murguțul l-om adăpa!
 35 — Eu, mîndră, nu te-oi lua,
 Că murgu-i fătat de luni,
 Nu poartă pe doi nebuni;
 Că murgu-i fătat de marți,

Nu poartă necununați !
40 — Ia-mă, mîndruț, ia-mă, dragă,
Că mi-ai luat cununa,
Pot înconjura țara,
Mîndruluț, cu dumneata !
— Eu, mîndră, nu te-oi lua,
45 Că murgu-i fătăt de joi,
Nu poate purta pe doi.
Dar de asta-ar fi ce-ar fi,
Da-am o mamă tare rea,
Intră-n casă mînioasă,
50 Iese-afară bucuroasă
Și dă-n mine ca și-n cîne,
Rău mă tem c-a da și-n tine !
— Ia-mă, mîndruț, ia-mă, dragă,
Că io-s fata fetelor
55 Și știu iarba-fiarelor,
Numa' eu mamii-ți i-oi da
Și la noi nu s-a uita !
— Eu, mîndră, nu te-oi lua,
Că tu de ti-i mînia,
60 Și cu mine-i face-așa !

Tiplea, pp. 9-10;
inf. Niță Tiplea
[Maramureș],
iulie 1902.

229 (266) NĂZDRAVINUL

Tot horea Năzdravînul,
De se legăna codrul,
Tot codruțul se leagănă
Din vîrf pînă-n rădăcină.
5 Și mă-sa l-a d-auzit.
— Năzdravîn, dragul mamii,
Horești tu, ori tînguești,

Ori pe mîndra-ți agodești?
— Nu horesc, nu tînguesc,
10 Dar pe mîndra-mi agodesc.
— Năzdravîn, dragul mamii,
Nu hori, nu tîngui,
Du-te-n fundul grădinii
Și fă morișcă de-aramă
15 Și macină fără vamă.
Cîți de hir ș-or auzi,
La morișcă ș-or veni
Și mîndra ta a sosi!
Cîți de hir ș-au auzit,
20 La morișcă ș-au venit,
Dar mîndra lui n-a sosit.
Tot horea Năzdravînul,
De se legăna codrul,
Tot codruțul se leagănă
25 Din vîrf pînă-n rădăcină.
Și mă-sa l-a auzit.
— Năzdravîn, dragul mamii,
Horești tu, ori tînguești,
Ori pe mîndra agodești?
30 — Nu horesc, nu tînguesc,
Dar pe mîndra-mi agodesc.
— Năzdravîn, dragul mamii,
Nu hori, nu tîngui,
Da-n grădina cea cu flori
35 Fă fîntînă cu izvor.
Cîți de hir ș-or auzi,
La fîntînă ș-or veni
Și mîndra ta a sosi.
Cîți de hir ș-au auzit,
40 La fîntînă ș-au venit,
Dar mîndra lui n-a sosit.
Tot horea Năzdravînul,
De se legăna codrul,
Tot codruțul se leagănă
45 Din vîrf pînă-n rădăcină.
Și mă-sa l-a d-auzit.
— Năzdravîn, dragul mamii,
Horești tu, ori tînguești,
Ori pe mîndra-ți agodești?
50 — Nu horesc, nu tînguesc,

Dar pe mîndra-mi agodesc.
 — Năzdravîn, dragul mamii,
 Nu hori, nu tîngui,
 Du-te numai tu acasă
 55 Şi te-aruncă, mort, pe masă.
 Cîţi de hir ş-or auzi,
 Toţi la mort că ş-or veni
 Şi mîndra ta a sosi.
 Cîţi de hir ş-au auzit,
 60 Toţi la mortuţ ş-au venit,
 Şi mîndra lui a auzit
 Şi pe soru-sa mîna
 Să vadă: drept-îi, ori ba?
 Soru-sa mort îl vedea,
 65 Înapoi că îşi venea,
 Pe Ioana c-o găsea
 Şezînd între floricele
 Şi cosînd la struţucele.
 — Țîpă, Ioană, struţu,
 70 Că ți-a murit drăguţu!
 Ioana s-a şi sculat
 Şi din gură-a blestemat:
 — Creşteţi, flori, ca gardurile
 Ş-astupaţi prilazurile,
 75 Nu v-oi ciunţa vîrfurile;
 Creşteţi, flori, şi înfloriţi,
 Că mie nu-mi trebuiţi,
 Pentru-al cui dor v-am plivit
 Iată-te că ş-a murit!
 80 Cînd a fost amu la prag,
 Din gură ş-a cuvîntat:
 — Ia pînza de pe obraz,
 Să văd moartea cu necaz;
 Ia pînza de pe picioare,
 85 Să văd moartea-nşelătoare!
 Cine, biata, ş-a văzut:
 Obraz roşu ca ruja,
 La mortuţ e ca tina;
 Mînuri albe ca spuma,
 90 La mortuţ îs ca ceara!
 El atunci s-a şi sculat
 Ş-a prins-o ş-a sărutat.
 Inima-n éi a crăpat,

Ş-a treia zi i-a-ngropat.
95 La popă a alergat,
Ş-a treia zi i-a cununat! ¹

Țiplea, pp. 17—19;
inf. Nița Țiplea
[Maramureș],
iulie 1902.

230 (267) SFÎRȘITUL DRĂGUTEI
Ș-A DRĂGUȚULUI ÎNȘELĂTOR

— Mîndruluț cu ochi căprii,
Unde mergi, de unde vii,
Unde-ți gați murguțu tău,
Spune-m', bade, dragul meu?
5 Ori la tîrg, a tîrgui,
Ori vii la mine-a peți?
— Nici la tîrg a tîrgui,
Nici merg la tine-a peți,
Ci mă duc a-ncredinți
10 Peste vîrful dialului,
În țara Bănatului,
La fata bogatului.
— Măi mîndrule, fii tu bun,
Nu umbla așa nebun.
15 Fata ceie nu-i de tine,
Mai bine vină la mine.
Noi de cînd ni-am cunoscut,
Tot cu bine ni-am avut,
Și de cînd am coconit,
20 Șohănit nu ni-am urît.
Tu frumos, eu nu urîtă,
Ni-a fi lumea fericită;
Eu cuminte, tu voinic,
De năcaz n-om ști nemic.
25 Cît pe lume ni-om trăi,

Ultimele două versuri sînt încheierea altei variante (după indicația culegătorului).

De năcazuri n-om mai ști.
 Tot om lucra, ș-om cruța,
 Dumnezeu destul ni-a da.
 Ș-om trăi, bade, și noi,
 30 Ca și cei cu vaci și oi.
 Bade, ține-n minte bine,
 Fata ceie nu-i de tine.
 Tu hireș, da' sărac tare,
 Ea gazdă și proastă mare.
 35 Ce folos de boi și casă
 Dacă n-ai nevast-aleasă;
 Ce folos, moșie lată,
 Dacă ciuma șede-n vatră!
 — Tu, mîndrucă, nu fi rea,
 40 Numai tu îi fi a mea,
 Tu ești bună și frumoasă,
 Numai tu mi-i fi mireasă.
 De s-ar pune lumea-ntreagă,
 Nu las pe cine mi-e dragă.
 45 — Griji, bădiță, că-i minți,
 Și, vai, rău ți-i bănui!
 Tu, mîndrior, îi ajunge
 De-i vini la noi și-i plînge.
 Da' eu nu ti-oi auzi,
 50 Și, vai, tare mi-i dori!
 — Tu, mîndrucă, fii cuminte,
 Ascult-a mele cuvinte:
 Mie de nu mi-a plăce',
 Ea acolo-a rămîne'.
 55 Că averea oi lăsa
 Și la tine-oi înturna.
 — Nu te fă, mîndrule, prost,
 Și nu grăi fără rost,
 De-acolo dacă-i vini,
 60 Tu gîndești că ti-oi iubi
 Și cu drag ti-oi agodi?
 Nu, decît să te iubesc,
 Mai bine moartea-m' doresc;
 Decît după-nșălător,
 65 Mai bine amu să mor.
 Te rog, bădiță, cu bine,
 De mergi, nu vini la mine.
 Bădița n-o ascultat,

Tot s-o dus el la Bănat,
 70 La cea fată de bogat,
 Unde s-o și cununat.
 Vestea tristă s-o lățit,
 La mîndra lui o și vinit.
 Mîndra cînd o auzit
 75 Că drăguțu s-o-nsurat
 Și pe dînsa o lăsat,
 Ea tare s-o supărat,
 De pe picioare-o picat
 Și din gur-o cuvîntat:
 80 — Măi mîndrule, mîndrior,
 Eu te-am ținut pușor,
 Da' tu-ai fost înșălător.
 De-ai luat în butul mieu,
 Nu-ți ajute Dumnezeu.
 85 De-ai luat pîntru pămînt,
 Să-ți fie locul mormînt.
 De-ai luat pentru moșie,
 Dumnezeu să nu te ție.
 De-ai luat-o din plăcere,
 90 Fie-ți zilele de miere!
 Și ea din aceea zi
 O-nceput a veștezi,
 Pînă-n urmă și muri. `
 Da' badea cum o trăit?
 95 O trăit cum o trăit,
 Pîn' s-o aflat celuit.
 În urmă dor i-o venit,
 Doruțu din holteiie,
 De drăguța lui dîntîie.
 100 Bănuit și supărat,
 De dor el da ș-o plecat
 La drăguța lui din sat.
 Cu care mi s-o-ntîlnit,
 Toți din gură aș-o grăit:
 105 — Voinice, ți-ai și plecat,
 Dipce-ai iubit ș-ai lăsat?
 Drăguța-ta de-oarecînd
 Zace moartă în mormînt.
 Bădița, cînd-o-auzit,
 110 Toată puterea i-o pierit
 Și din gură aș-o grăit:

— Duceți-mă la mormînt,
 Să-i spun mîndrei on cuvînt.
 Bădița cînd o sosît
 115 La mormînt împăjîștit,
 Lui în minte i-o povestit,
 Cînd mîndra i-o povestit,
 Cînd s-o dus ș-o-ncredințit.
 Numa ea așa zice':
 120 « Hei, tu, mîndruluțu meu,
 Da-u-ar bunul Dumnezeu
 Tu să mergi, să bănuiești,
 Să vii, să nu mă găsești,
 Inima de te-a lăsa
 125 Ca să vrei-a mă cerca,
 Tu mormîntul să-m' găsești,
 Lîngă el să hodinești
 Și în tine să gîndești:
 „Decît, cum îs pre pămînt,
 130 Mai bine-aș fi în mormînt!“ »
 Cînd acestea li-o sfîrșit,
 Un somn dulce i-o venit.
 Pe mormînt că s-o culcat,
 Și mai mult nu s-o sculat.

Bîrlea, I, p. 51;
 inf. Susana Borodi
 (Berbești—Sighet—Maramureș).

231 (268) LORINTE

Sufică vîntu-ntre morminte,
 Vine vestea de Lorinte,
 Zace nebun, fără minte.
 Strigă tare,-n gură mare,
 5 Nime nu ști' ce bai are.
 Din durerea lui cea grea,

Nime nu-l ști mîngîia.
 Că a scris în testamînt
 Să nu-l îngroape-n mormînt,
 10 Ci să-l deie focului,
 De ce-a ars viața lui.
 El a scris pe o hîrtie
 Carte, cu limbă de moarte:
 Neamul lui să nu se strîngă,
 15 Surorile să nu-l plîngă,
 Maica lui să-și puie struț,
 C-a murit și-acest fiuț.
 Maica lui și-o d-auzit
 Și la el că o venit
 20 Cu doftori, cu vrăjitoare,
 Mai știute pe sub soare.
 L-au doftorit, l-au vrăjit,
 Leacul nu i l-au găsit;
 Batăr unde o îmblat,
 25 Leacul nu i l-o aflat.
 Maica-și rupse ș-așa zise:
 — Lorincuț, dragu mamii,
 Scris-ai rele, scris-ai bune,
 Cîte le-ai știut pe lume,
 30 Ș-amu le grăiești nebune.
 El își scrise pe hîrtie
 Neamul lui să nu mai vie:
 — Fraților mei, faceți bine,
 Nu v-apropieți de mine.
 35 V-eți împlea de boală rea,
 Nu iute v-eți scoate de ea.
 La fîntîna unei biete
 Se scaldă și niște fete,
 Pină-n douăzeci și șapte.
 40 Tot se scaldă și se-ntreabă:
 La care-i fața mai albă?
 Într-o vineri dimineață
 Se scaldă și o nevastă.
 Nevasta o fost tăroasă
 45 Ș-o născut fată frumoasă.
 Acee mi-o adus mie,
 Mult doruț și rea urgie.
 Mireasa inimii lui
 Șede-n dunga patului,

- 50 Ea se pleacă pe-a lui față,
Și el o cuprinde-n brață.
El se-ntinde și o strînge,
Și de-acolo nu mai plînge.

Birlea, I, p. 74;
inf. Ion Cupcea
(Călinești—Sighet—Maramureș).

232 (269) MÎNDRUL LECUIT

- Pă cel cîmp cu siminic
Zace mîndru de murit.
Mîndra lui l-o lecuit,
Tăt i-o mutat perina,
5 Ni la cap, ni la pchicioare,
Doară s-a putea-ntrăma-re.
Numa ea o zîs așa:
— Hei, tu, mîndrioru meu,
Muri-i, o scula-ti-i?
10 Doa' pă mine lua-mi-i?
— Hei, tu, mîndrulica mea,
Pleacă-te și mă sărută
Și te du și te mărită,
Nu șede a hichetuită!
15 S-o plecat, l-o sărutat,
S-o dus și s-o măritat;
De la ei a treia casă,
Acolo-i mîndra nevastă.
Dacă ea s-o măritat,
20 Mîndru ei i s-o-ntrămat,
Numa el că ș-o făcut
Din lemnuş
Numa arcuş,
Din lemn verde, ceterele,
25 Tăt o prins a tra' cu ele.
Mumă-sa îl d-întrăba:

— Hei, tu, puiuțu mamii,
Ce trageni așa cu jele?
Plîng pchetrile pă vâlcele,
30 Pasărilor-n cuiburele!
Numa el așa o zis:
— Hei, tu, mămulica mea,
Taci, mamă, nu mă-ntrăba,
Nu știu, spune-ț-oi, o ba.
35 Cum focu n-oi trăgăna?
Mni s-o măritat mîndra!
Batăr s-ar si măritat
De la noi a triia sat,
N-aș si așa supărat;
40 Da' așa, s-o măritat
De la noi a triia casă:
Ies afară, vădu-o,
Mărg în cas', audu-o...

P a p a h a g i, p. 104;
inf. Ioana Codrea
(Vad—Sighet—Maramureș),
1920.

233 (270) DORUL LUI ION

Șuieră, mamă, șuieră,
Șuieră voinic Ion,
Cu coatele pă oblon.
Într-atîta șuiera,
5 Nimeni nu s-o d-alina.
— Mă Ion, dragu mamii,
Ce șuieri tu d-atîta,
De nu mă poci alina?
Ia, numa de jălea ta
10 Nici domnii nu pot gusta!
— Cum, mamă, n-oi șuiera?
Cînd în cătane-am plecat,
Io, mămucă, mni-am lăsat

Holdele nesăcerate,
 15 Mîndrele nemăritate,
 Cînehile neculesă,
 Mîndrele tăte ne-alesă.
 Şi pă cînd am înturnat,
 Holdele s-o săcerat,
 20 Mîndrele s-o măritat,
 Cînehile s-o cules,
 Mîndrele tăte s-o-ales.
 Nu mni-i jăle ca jălea,
 Că mă doare inima,
 25 Mni s-o măritat mîndra !
 Ea de s-ar fi măritată
 De la noi a treia sat,
 Mamă, nu mni-ar si bănat ;
 Da' ea tăt s-o măritat
 30 De la noi a treia casă :
 Ies afară, vădu-o,
 Intru-n casă,-audu-o,
 Mamă, mă topăscu-mă !
 — Ionu, dragu mamii,
 35 Nu te tare supăra ;
 Sîmtu-ţ stele mănunţale
 Şi cocoane frumuşăle,
 Ca aceia ţ-ai alege !
 — Şi luniţa-i lumninoasă,
 40 Nu-i ca mîndra de frumoasă !
 Şi iel numa s-o luat
 Pîn răchiţ făcîn chilingi,
 Şi pîn iederu
 Făcîn ceteri.
 45 La păruţu rărmurat
 O şăzut ş-o tilincat,
 Cu cetera-o ceterat
 Şi lui tăt i-o negurat,
 Neguriţă,
 50 Coconiţă,
 Şi tăt ceaţă de neveste,
 Că a lui mîndră nu ieste !

P a p a h a g i, pp. 116—117;
 inf. Irina Țiplea
 (Șieu—Vișeu—Maramureș),
 1922.

Pe deluț, pe delușel
 Merge-un tinăr voinicel
 C-o pruncuță după el.
 Voinicul mergea călare
 5 Și pruncuța pe picioare.
 Pruncuța din grai grăia:
 — Șoimănele, mila mea,
 Fă tu bine și mă ia
 Până ce-s mai tinerea,
 10 Că dac-oi îmbătrîni,
 Fața mi s-a veșteji,
 Ochii mi-or împăngeni
 Și părul mi-a cărunți,
 La nime n-oi trebui!
 15 — Alelei, tu, mîndra mea,
 Eu pe tine te-oi lua
 Dacă tu mie mi-i da
 Piept rotund de-mbrățișat,
 Buze moi de sărutat.
 20 — Șoimănele, mila mea,
 Eu d-acelea nu ți-oi da,
 Căci mă tem de Dumnezeu
 Că m-a pedepsi prea rău.
 Ba doar m-a și pedepsit
 25 Să n-am loc de odihnit,
 Căci de caut spre-ăst izvor,
 Dor m-ajunge după dor,
 De-arunc ochii pe vâlcele,
 Inima-mi să scaldă-n jele.
 30 Dorul nu-i dor de drăguță,
 Ci e dor după măicuță,
 Jalea-i pentru surorele,
 Pentru-a mele zile grele.
 Dusu-s-au cît s-au mai dus
 35 Pe părîu la deal, în sus,
 Și-n cale s-au întîlnit
 Cu un tinerel voinic,
 Nici prea mare, nici prea gros,

Cum e omul mai frumos.
 40 Șoimănel la el privea
 Și din grai așa-i zicea:
 — Bună vremea, măi voinice,
 D-unde ești, ce cați p-aice?
 — Să trăiți, voi călători,
 45 Eu sînt tata florilor,
 Frumosul frumoșilor,
 Vitejelul munților
 Din țara tâlharilor.
 Eu p-aici am rătăcit
 50 De mult dor, de mult iubit
 Dup-o pruncă tinerea,
 Frumoasă numai ca ea,
 Nici prea naltă, nici prea mică,
 Cum e mîndra mai voinică.
 55 Și pe tin' te-aș întreba:
 Nu cumva aceasta-i ea?
 — Ce grăiești tu, măi fărtate?
 Nu mi-i face nedreptate
 Să-mi iai mîndra frumușea,
 60 Care m-am iubit cu ea?
 — Ba o iau, zău, și o duc
 Peste lunca cu bulbuc,
 Peste valea cu bujor,
 Peste lunca cea cu dor,
 65 Unde iarba-i șovîrcoasă
 Și viața drăgostoasă!
 — Și eu jur pe legea mea
 Că nîcîcînd n-o fi a ta!
 — Dacă nu vrei să mi-o dai,
 70 Caută-n luptă să te dai!
 Luptă mare se-ncleșta,
 Dar Șoimănel nu se da
 Nice mort, nici împușcat,
 Nici de paloș dimicat,
 75 Ci-nvîrtea sabia sa,
 Capul lotrului ciunta
 Și-apoi pe braț mi-l punea
 Și d-a dura mi-l dădea
 Peste valea cu bujorul,
 80 Peste silha cea cu dorul,
 Unde iarba-i șovîrcoasă

Și viața drăgostoasă.
 Și d-aici iar au plecat
 Peste codrul aburat,
 85 Dar în vârful muntelui,
 La fântâna corbului,
 Întîlniră trei voinici
 Culegînd flori d-arșenici.
 Șoimănel stă și să uită
 90 Și din gură le cuvîntă :
 — Bună vremea, trei voinici,
 Ce lucrați singuri p-aici?
 — Ce lucrăm, nu-i grija ta,
 Dar una te-am întreba :
 95 Nu ne vinzi tu prunțuța?
 Că ne place la umblat
 Și de rîsu-i dezmiertat ;
 Ne plac ochișorii ei,
 Că-s destul de frumoșei ;
 100 Ne plac a ei buzișoare,
 Că-s destul de rumenioare.
 Spune, vinzi-o, măi fîrtate,
 Că de nu, aid' la luptate,
 Și-apoi știm c-o fi dreptate !
 105 Șoimănel stă și să uită
 Și din gură le cuvîntă :
 — Eu puicuța nu mi-oi vinde
 Chiar cerul de s-ar aprinde,
 Ci v-oi vinde murgul meu,
 110 Că-i din neam de paraleu,
 Ori v-oi vinde miorele
 Ce pasc vara prin vâlcele,
 Ori v-oi vinde oi cornute
 Ce cîntă vara pe munte.
 115 — Noi d-acelea n-om lua,
 Făr' numai pe mîndra ta !
 — Și eu mîndra nu v-oi da
 Pînă capul sus mi-o sta !
 Ascultați, voi, trei voinici,
 120 Faceți-mi drumul p-aici,
 Să mă duc la maică-mea,
 Să-și vadă pe noru-sa,
 Că v-oi da mii bărbăcași
 Ce pasc vara prin buhași,

125 V-oi da miei și cîrlănițe
 Ce pasc vara-n poienițe.
 — Noi d-acelea n-om lua,
 Ci-om lua pe mîndra ta!
 — Alelei, dar, trei voinici,
 130 Dacă e să mor aici,
 Lăsați-mă ca să scriu
 Carte mamii, la Sîbiu,
 Să plătească slujbă-n sat
 Că și eu m-am însurat
 135 Sus, în casa cucului,
 La fîntîna corbului.
 Voinicii pace-i dădea,
 Șoimănel cartea scria,
 Și cînd cartea-mpătura,
 140 Voinicii iar întreba:
 — Da-i-ne mîndra, ori ba?
 — Nu vi-o dau, că e a mea
 Și m-ar durea inima!
 Voinicii se supărau
 145 Și din grai așa ziceau:
 — Șoimănele,
 Voinicele,
 De n-o dai, ești mort aici,
 În poiana cu bulbuci!
 150 Și acestea cînd ziceau,
 Pe Șoiman ei îl prindeau,
 Dar Șoiman nu se lăsa,
 Ci în luptă se-nceșta,
 Pe toți trei mi-i arunca:
 155 Unu-n deal și altu-n vale,
 Unul mort, jos, lîngă cale;
 Și-apoi mîndra și-o lua
 Și cu dînsa se ducea
 La iubită maică-sa,
 160 Să-și vadă pe noru-sa.

Bugnariu, pp. 50—55
 (Coșbuc—Năsăud—Cluj).

În picior, la curmătură,
 Cîntă-un voinicel din gură:
 — Sînt străin și sînt sărac,
 Nimănui nu sînt pe plac,
 5 Mîndra nu mă mai iubește,
 Toată lumea mă urăște!
 Tot voinicu-i fericit,
 Numai eu sînt pedepsit;
 Toată lumea-i cu noroc,
 10 Numai eu ard ca în foc.
 Cine vede și nu crede,
 Nu mai calce iarbă verde;
 Cine zice că mi-e bine,
 Pătimizească ca și mine!
 15 Nime-n lume n-auzea,
 Nime-n lume nu știa,
 Num-o fată tinerea,
 Frumoasă numai ca ea,
 Cu păpuși noi în picioare,
 20 Cu cămeșă ca o floare,
 Cu talpanul narangiu,
 Cu cosițe pîn' la brîu.
 Și din grai așa zicea:
 — Auzi, maică, pe badea
 25 Cum doinește hora mea?
 Pieptu-mi arde de mă stîng,
 Rău vînt bate de mă frîng,
 Spune-mi, maică, ce să fac
 De durere ca să scap?
 30 — Fetișoară, puiul meu,
 Ascultă tu ce-ți spun eu:
 Dacă-ți pare că-i departe,
 Ia pana și-i scrie carte,
 Pe de laturi
 35 Cu bănături,
 La mijloc
 Pară de foc,
 Iar în patru cornurele

Un dor mestecat cu jele,
40 Cu jelea inimii tele;
Iar de-ți pare apropior,
Mergi la dînsul iuțișor,
Că ți-o fi drumul ușor!
Abia vorba și-a gătat,
45 Și fetița i-a plecat
Tot d-a lungul drumului,
Pin' pe badea l-a aflat
Și din grai i-a cuvîntat:
— De tinără m-ai iubit,
50 Degrabă m-ai părăsit;
Mult am stat și-am așteptat
Să te văd iară-nturnat.
Stat-ai ani și n-ai întors,
Inima-n mine s-a stors;
55 Stat-ai ani și n-ai venit,
Inima mi s-a topit,
Ca o floare-am veștezit
De mult dor, de mult urît.
Da-vei samă tu, nu eu,
60 Năntea lui Dumnezeu,
De nu-aici, în ceea lume,
Că m-ai părăsit pe mine,
Că din mîndră floritică
Nu-i mai bună de nemică;
65 Știu că plată vei avea
După cum ți s-a cădea!
Voinicelul lăcrima
Și din gură cuvînta:
— Nu-i de vină gura mea,
70 Ci-i de vină gura ta,
Că tu pe min' m-ai hulit
Și cu alții te-ai iubit.
Du-te dar la maică-ta
Și îi spune ei așa:
75 Că mai mult nu m-a vedea
Pînă lumea-n sus va sta,
Că mi-oi lua straiiele,
Straiele, buhaiele,
Și le-oi duce-ntre hotară

80 Și li-oi dare foc și pară,
Să vadă și mîndra mea
Că mai mult nu mi-e de ea!

B u g n a r i u, pp. 59—61
(Coșbuc—Năsăud—Cluj).

236 (274) DORUL OSTAȘULUI

Zis-a, Doamne, măicuța,
Măicuța și mîndruța
Bădiții ostașului
Din țara Ardealului:
5 — Frunză verde de săcfiu,
Cum vei merge, ca să știi?
Iară el le-a dat răspuns
Prin un puiuț de albină:
— Vină, mîndruliță, vină,
10 Unde tu vei auzi
Dobele dobălind,
Căprarii pe noi strîgînd,
Pe drumul Răteagului,
În fruntea șireagului,
15 Pe murg negru de un an,
Tocmai lîngă căpitan!
Multă vreme nu trecea,
Și mîndra lui se gătea
Și la dînsul se ducea,
20 Și mergea, puica, mergea,
Pămîntul nici atîngea.
Și cînd soare apunea,
Și cînd luna răsărea,
Iată colo-n depărtare
25 Un voinic pe-un murg călare,
Ce fugea ca pasărea
Cînd vede primejdia.
Mîndra lui în loc stătea

Și din gură cuvînta :
 30 — Struț frumos, mîndru-ncrăngat,
 Călăreț frumos gătat,
 Să nu-ți fie cu bănat,
 Drumul unde-ai apucat
 De ți-e murgul asudat?
 35 — Merg la mîndra mea frumoasă,
 Că m-așteaptă des cu masă,
 Sara tot cu sorbitură,
 Dimineața cu friptură,
 Sara cu plosca cu vin,
 40 Dimineața cu cald sîn !
 — Măi voinice-voinicele,
 Strînge-ți murgul în zăbrele,
 Strînge-l tare și nu prea,
 Că eu sînt drăguța ta !
 45 Voinicu-n față roșea
 Și din grai așa zicea :
 — Dacă tu ești draga mea,
 Vin' cu mine-n codrul verde,
 Unde căpitanul șede,
 50 Să cer de la el iertare
 Pînă mîni la prînzul mare !
 Mîndruța îl asculta
 Și cu dînsul se ducea,
 Pîn' la căpitan sosea,
 55 Acolo cînd se vedea,
 Voinicul din grai zicea :
 — Căpitan, domnule drag,
 Slobozi-mă de sub steag,
 C-a venit cine mi-i drag !
 60 Căpitan, domnule dulce,
 Slobozi-mă de sub cruce,
 C-a venit cine mi-i dulce,
 Să-i dau gură, că se duce !

Bugnariu, pp. 63—65
 (Coșbuc—Năsăud—Cluj).

În cel rît încuntenit,
 Zace-un voinic prăvălit
 De trei zile la pămînt;
 De o parte vîntu-l bate,
 5 De una soarele-l arde,
 Iar deasupra, prin prejur,
 Zboară-un pui de vultur sur.
 — Tu, puiuț de vultur mare,
 Dacă vrei să ai mîncare,
 10 Zboară-n crucea bradului
 De vezi mîndra satului
 În ce loc îmi poposește
 Că la mine nu sosește?
 De-i zări-o undeva,
 15 Zboară iute la dînsa
 Și îi spune ei așa:
 Că eu zac de dorul său,
 Nu-i ajute Dumnezeu,
 Și eu zac pentru dînsa,
 20 Nu-i ajute Precista!
 Cel puiuț de vultur mare
 N-aștepta multă rugare,
 Ci el iute îmi zbura
 În crucița bradului,
 25 Unde-i place numai lui,
 Și d-acolo se uita
 Preste toată lumuța,
 Doară vede pe mîndra.
 Cum vulturul se uita
 30 Și cum dînsul priveghea,
 Iată colo că-mi zărea
 O copilă sprintenioară,
 Cu mîna pe inimioară,
 Ce venea de sta să moară.
 35 Cînd la voinicul sosea,
 Ea din grai așa zicea:
 — Măi bădiță, mila mea,
 Scoală-te și nu zăcea,
 Că ți-a venit iubita!

- 40 Iar voinicul îi zicea :
— Of, leliță drăgușoară,
Dă-mi un pic de gurișoară,
Să-mi alin cea inimioară,
S-o alin, să nu mă doară !
- 45 Copilița-l asculta,
Multă vorbă nu făcea,
Ci guriță îi dădea,
Guriță de sărutat,
Piept rotund de-mbrățișat.

B u g n a r i u, pp. 82—83
(Coșbuc—Năsăud—Cluj).

238 (276) FRUNZĂ VERDE DE PE BALTĂ

- Frunză verde de pe baltă,
Dragi și-o mai fost doi odată !
Cine-n lume s-o aflat,
Ură-ntre dinșii o țipat ;
- 5 Cine-n lume s-o găsit,
Ură-ntre ei o zvirlit.
Badea, de uritu ei,
S-o luat a hăitui
Pe coasta cu bulbucii,
10 Pe dealul cu călinii.
Mîndra, dac-o auzit,
Tare frumos s-o gătit,
Tot cu haine de mătasă,
S-o făcut dusă de-acasă
- 15 În cea pădurică deasă.
Badea o prins a șuiera,
Mîndra o prins a suspina.
— Cine ești tu, hai încoace !
— Io-s mîndra ta cea dintîie !
- 20 — Decît tu să-mi fii soție,
Mai bine moarte să-mi vie

În iast' pădure pustie;
Decît tu soție dreaptă,
Mai bine moartea mă bată
25 În ast' pădure săcreată!

I. Pop *Reteganul*, p. 20
(Rodna—Năsăud—Cluj).

239 (277) OSÎNDIȚII

Bate vînt de la sfințit
Și rea veste mi-a venit,
Veste de la Bălgărad,
Că-s trei frați de spînzurat.
5 Și fratele cel mai mare
Să-ngrozea de moarte tare;
Să-ngrozea
Și să ruga:
— Domnule, măria-ta,
10 Mai lungește-mi viața
Pînă-mi vine soția,
Că soția-i tinerea
Ș-am trăit bine cu ea!
Fratele cel mijlociu
15 Și cu părul castaniu
Din ochi tare lăcrima,
Lăcrima
Și să ruga:
— Domnule, măria-ta,
20 Mai lungește-mi viața
Pînă vine maică-mea,
Că maica-i bătrînă tare
Și* alt sprijin nu mai are!
Dar fratele cel mai mic,
25 Că-i mai mic, e mai voinic,
De moarte nu să-ngrozea
Și din ochi nu lăcrima,

Dar deodată greu ofta
Și domnului că-i zicea :
30 — Domnule, măria-ta,
Cu mine să faci ce-i vrea,
Că eu n-am pe nimenea ;
Ba o mîndră am iubit
Și foarte m-a celuit !

Jarnik-Birseanu, pp. 410-411
[Transilvania].

240 (278) PE-O VALE, PE-O CĂRARE

Pe-o vale, pe-o cărare,
Eu trecui în cale
La cea casă mare.
În cea șezătoare
5 De nouă fecioare,
Nouă îngerei,
Zece cu-a gazdei.
Foaie verde-n trei,
Fiicuța gazdei
10 Pe fir ce-nfira
Tot își lăcrăma,
Mamă-sa o-ntreba :
— Pe fir ce-nfirezi,
De ce lăcrămezi ?
15 Fiica cuvînta :
— Maică, maica mea,
Cum n-oi lăcrăma
Și n-oi suspina ?
Că știu c-am avut
20 Un drăguț în sat *
Și mi s-a-nsurat,
Pe min' m-a lăsat.
Mă-sa-i cuvînta :
— Lasă-l, fata mea,

25 Că el te-a iubit
Cît a prețuit,
Ș-apoi te-a lăsat
Ca un blăstămat,
Blăstămat să fie.
30 De-acum în vecie!
— Taci, măicuța mea,
Nu mi-l blăstăma!
Cîte stele-n cer,
Nici una ca el:
35 Era părul lui
Peana corbului,
Mustăcioara lui,
Spicul griului,
Sprîncenele lui,
40 Mura cîmpului,
Obrăjorii lui,
Raza soarelui,
Gurișoara lui,
Mierea stupului,
45 Ochișorii lui,
Vlaga ceriului;
Luceferi de noapte,
Două mure coapte,
Coapte la pămînt,
50 Neajunse de vînt,
Coapte la răcoare,
Neajunse de soare!

T u l b u r e, pp. 61—62
[Făgăraș].

241 (279) CÎNTĂTURA LENUȚI

Mult mai stau și mă gîndesc,
De dor cum să mai trăiesc!
Maica mă pricepe bine
Că mi-i dor de omenime.

- 5 Și îmi zice măicuța:
 — Ce-i cu tine, fata mea?
 Nici nu lucrî, nici nu mîncî,
 Numa' tot suspini și plîngî.
 Decît să te văz așa,
 10 Mai bine te-aș îngropa
 La o gură de izvor,
 Să văz de cine ți-i dor.
 — Maico, măculița mea,
 De cumva mă-i îngropa,
 15 Te rog, ascultă de mine
 Și mă-ngroapă cît de bine:
 La umbriță de făguț,
 Să-mi vie al meu drăguț;
 Oile să și le strîngă
 20 Și pe mine să mă plîngă! . . .

Ș a n d r u—B r î n z e u, pp. 67—68;
 inf. Mărina Bobdănel
 (Jina—Sebeș—Hunedoara).

242 (280) GEORGE A LU MOLIN

- Sărac George-a lu Molin,
 Cum l-or pus domnii la chin,
 Și pe el, și mîndra lui!
 Mîndra din grai îi grăia:
 5 — Fă tu, George, ce vii face
 Și pune cu domnii pace,
 Că mie mi s-o urît
 Pimniți negre măturînd,
 Fere reci zdrîncînd.
 10 Da' George cînd d-auzea
 La fereastă să d-uita,
 Dor din țara lui vedea.
 — Căpitane Negoită,
 Scoate-mi robii din timiță,

15 Că io slujesc și mi-s vina,
 Mîndra-mi slujește, nu-i vina.
 Domnii să prinseră d-a rîde:
 — Cine, George, te-o învățat,
 De fapte ț-ai arătat?
 20 De nouă ani și jumătate
 N-ai spus faptele toate!
 — D-o mîndră că m-o învățat,
 Că io slujesc și mi-s vina
 Și ia slujește, nu-i vina.
 25 Dar mîndra i-o slobozeau,
 Lui George sudu-i făceau.
 La fereastă să uita,
 Mîndra slobodă o vedea.
 La fereastă mi-o chema:
 30 — Du-mi-te, mîndruță,-acas',
 Ie pușchița sub' cotrîntă
 Și piștoale subsuoare,
 Uplete sînu de fișaguri
 Și iar mîneci de șăreturi
 35 Și vină, mîndruță,-aici.
 Ia bine-l d-asculta
 Și d-acas' mi să ducea.
 Ie pușchița sub cotrîntă
 Și piștoale subsuoare,
 40 Uplete sînu de fișaguri
 Și iar mîneci de șăreturi.
 Cînd ziuă mi să făcea,
 Mîndra la George-ș iera.
 Hoheriu ochiu-i lega.
 45 — Ia stăi, stăi, hoheriule,
 Nu-i lega vederile,
 Moșii bune o avut,
 Tăte bine le-o vîndut,
 Dar cu banii ce-o făcut?
 50 Dar George s-apropia,
 Mică briceguță-i da,
 Tăte sfõrile tăia
 Și jos iel mi-ș pica.
 La mîndra mi să ducea,
 55 Ie pușchița de sub cotrîntă
 Ș-o umplea, ș-o slobozea
 Și din gură așa-m' grăia:

— Căpitane Negoită,
Mai remîni cu sănătate,
60 Că de mine n-avuși parte!
— Du-te, George, sănătos,
Că la mîină tu mi-ai fost,
Vrednic de tine n-am fost!

Popovici, pp. 78—80;
inf. Marla Popescu
(Cliciova—Făget—Banat),
1898.

243 (281) RAFILA

Colo-n coasta dealului,
La marginea satului,
Este-o casă micutea,
Oare cine șede-n ea?
5 Șede mîndra mîndrelor,
Crăișoara stelelor!
Într-o zi de primăvară
Iată c-a ieșit afară
Să culeagă flori frumoase,
10 Flori de cele ce miroase,
Să le ducă Nișului,
Nișului voinicului,
De la turma satului,
Drept în coasta dealului.
15 Fata-ncetișor mergea,
Și cum floarea o rupea,
La inimă o punea
Și la Nișu se gîndea:
« Nișule,
20 Bădișule,
Dorul tău e dor nebun,
Nu-mi dă pace nicidecum!... »
Florile le-a sărutat

Și lui Nițu i le-a dat:
 25 — Nițule, bădițul meu,
 Aște flori ți le dau eu;
 De-i vedea c-or veșteji,
 Bădițo, bine să știi
 Pețitori că mi-or veni,
 30 Pețitori
 Pe cai ușori,
 Și-or intra la noi în casă
 Și m-or cere de mireasă!
 Zice Nițu cătră ea:
 35 — Rafilă, aleasa mea,
 Florile io le-oi griji;
 De-oi vedea c-or veșteji,
 Oi părăsi oile,
 Oile și florile,
 40 Și m-oi duce-n dorul tău
 Și te-oi scoate de la rău!
 Colo-n coasta dealului,
 La marginea satului,
 La o casă micutea
 45 O căruță se oprea
 Și doi inși se coborea.
 Și-o cerură de mireasă
 Pe Rafila cea frumoasă.
 — Rafilă, copila mea,
 50 Zise maica cătră ea,
 Să-ți alegi din ăștia doi,
 Că bogați-s amîndoi,
 Au ciopoară de boi mari
 Și-o erghele d-armăsari,
 55 Mai au case zugrăvite,
 Pe dinluntru aurite!
 — Maico, măiculița mea,
 Nu-mi face inima rea,
 Io nu-i vreau pe ăștia doi,
 60 Fie bogați amîndoi,
 Că de Nițu mult mi-i dor,
 Fără el, mai bine mor!
 Maică-sa din grai grăia:
 — Rafilă, copila mea,
 65 Dorul tău nu s-a-mplini
 Chiar acuma de-i muri!

Unul trebui' să-ți alegi
 Și cu-acela să te legi!
 Colo-n coasta dealului,
 70 La marginea satului,
 În cea casă micutea
 Oare ce mi se vedea?
 Nuntă mare și voioasă,
 Oaspeți mulți în jur de masă,
 75 Că Rafila e mireasă.
 Ochii ei nu mai lucea,
 Lacrimile îi curgea,
 Junele o mîngăia:
 — Rafilă, aleasa mea,
 80 Io îți jur pe Dumnezeu
 Că ți-oi fi alesul tău,
 Și-i veni la mine-acasă
 Și-i trăi ca o crăiasă,
 Slujitori, căruță, cai,
 85 Cîte-ți trebui', toate ai!
 Soarele dac-au apus,
 Oaspeții cu toți s-au dus.
 Rafila, mîndră mireasă,
 Nu se depărta de-acasă.
 90 Mumă-sa mi-o tot mîna,
 Junele o tot chema:
 — Hai, Rafilă, nu glumi,
 Vezi căruța, că-i aci!
 Cînd era s-o pună sus,
 95 Venea Nițu, ce-o fost dus:
 — Ian stai, frate,
 Stai, fîrtate,
 De iubești pe mîndra mea,
 Vin' cu mine-a te lupta,
 100 Și de-i fi biruitor,
 Fi-veți voi viețuitori,
 Dar de te-oi birui eu,
 Să te ierte Dumnezeu!
 Se luptară pînă-n sară.
 105 Atunci Nițu-l apuca
 Și în brațe mi-l strîngea,
 Oasele de-i sfărîma
 Și Rafilii îi grăia:
 — Vin', Rafilă, mîndra mea,

110 Vîno la bădițul tău
Care te-a scos de la rău!
Colo-n coasta dealului,
La marginea satului,
Este-o casă micutea,
115 Acolo cine-mi ședea
Și la rău nu mai gîndea?
Ședea Nițul cel aflat,
Cu Rafila cununat. . .

H o d o ș, pp. 138—142;
inf. Sofron Velceanu
(Văliug—Reșița—Banat).

244 (282) MUSTRAREA FETEI

Fată albă
Cai adapă,
Cîți cai fură,
Toți băură,
5 Numai murgul porumbu,
Numai dînsul nu bău.
Fata blînd la el căuta,
Cu mîna mi-l neteza,
Cu gura mi-l întreba:
10 — Hei, murgule,
Porumbule,
Pare-ți apa tulburoasă,
Pare-ți iarba șovîrcoasă,
Pare-ți lunca neguroasă?
15 — Sorioară drăgostoasă,
Nice-i apa tulburoasă,
Nice-i iarba șovîrcoasă,
Nice-i lunca neguroasă,
Dară mie mi-o vinit
20 Voie mare de pornit.
Pune șaua binișor

Să te duc unde ți-i dor,
Chiar la irimuța ta,
La bădița,-n Lipova,
25 Să-i pui prânzul cald pe masă,
Să-i pui apă rece-n vasă.
Fata murgul înșela,
Veselă încăleca
Și ca vîntul se ducea
30 Și la badea-i ajungea,
Și-ncepu a mi-l mustra
C-a prînzit el cu alta.
Jura badea și nu prea,
Că știa c-a fost așa!

P o m p i l i u, pp. 20—21
(Stei—Beiuș—Crișana).

245 (283) FATA RADULUI

Colo-n jos, cătră Solnoc,
Se vede-o pară de foc,
Dar la para focului
Cine-și șede locului?
5 Șede fata Radului,
Slujnica-mpăratului,
Tot horește-mpărătește
Și-mpletește brîu șerpește.
Nime-n lume
10 N-o aude,
Numai singură una,
Numai împărăteasa,
Ce uimită asculta
Și din gură cuvînta:
15 — D-oi, slujnică, draga mea,
Ce horești așa cu jele
În butul dragostei mele,

Soțul meu te-a auzi
Și pre tine te-a-ndrăgi
20 Și pre mine m-a urî!
Iară slujnica zicea:
— Draga mea, stăpîna mea,
Înălțată-mpărăteasă,
Doamnă mîndră și aleasă,
25 Eu nu cînt în butul teu,
Ci horesc de-aleanul meu,
Mă tînguiesc prunilor
De jelea părinților,
Și mă vaier brazilor
30 De bănatul fraților;
Mă tînguiesc florilor
De dorul surorilor,
Și mă plîng brîndușilor
De jelea mătușilor!

Pompiliu, pp. 40—41
(Steiu—Beiuș—Crișana).

246 (285) FATA RĂPITĂ

Cine-aleargă, cine,
Pe cel cîmp cu flori,
Ziua pînă-n zori
Pe margini de țară,
5 Prin neguri de vară?
Cine-aleargă, cine,
Cîmpii mari, bătrîni,
Din gură-ntrebînd,
Din ochi rourînd?
10 E fecior din sat,
Nalt și sprîncenat,
Și-a pierdut mîndra.
Cum o căuta,
Dînsul întreba,

15 Din grai cuvînta :
— Negură de vară,
Margine de țară,
Ce v-aș întreba?
N-ați văzut mîndra?
20 Marginea de țară,
Negura de vară,
Sta și se gîndea
Ș-apoi răspundea :
— Poate o-am văzut,
25 Dar cum a trecut,
Nu o-am cunoscut.
Feciorul din sat,
Nalt și sprîncenat,
Din grai a-ntrebat :
30 — Negură de vară,
Margine de țară,
Ce v-aș întreba?
N-ați văzut mîndra?
Că ea-i cunoscută
35 Măcar dintr-o sută :
De-naltă-i înaltă
Ca trestia-n baltă,
Subțire-i subțire
Ca mlădița-n vie ;
40 Sprîncenele ei,
Trase cu condei ;
Ochișorii ei,
Doi luceferei,
Luceferi de noapte,
45 Două mure coapte,
Coapte la răcoare,
Neajunse de soare,
Coapte la pămînt,
Neajunse de vînt ;
50 Obrăjiorii ei,
Doi trandafirei,
Două flori în floare,
Albe roșioare.
Și drăguța mea
55 Toată-i vîzdogea,
Și cînd ride ea,
Tot te-aprinzi ca para,

Ca soarele vara.
Deci v-aş întreba :
60 N-aţi văzut mîndra ?
Negura de vară,
Marginea de ţară,
Cum îl auzea,
Din gură-i zicea,
65 Astfel răspundea :
— Dacă-i chiar așa,
Zău, noi o-am văzut
Şi o-am cunoscut,
Că ea a trecut
70 Cîmpul cu bulbucii
Şi codrul cu hucii,
Şi mergea, mergea
Trei feciori cu ea
La izvoare reci,
75 Trei feciori de greci,
Mijlocul strîngînd,
Buze sărutînd,
Inele schimbînd.

Densușianu, Flori alese,
pp. 178—181
[Crișana].

2. SOȚII

247 (286) GHIȚĂ CĂTĂNUȚĂ

Foaie verde mă răcine,
Ascultați, boieri, la mine,
Să vă spui pe « Ghiță » bine!
Pe culmița dealului,
5 Dealului Ardealului,
Vine Ghiță
Cătănuță,
Cu-a lui dalbă
De mîndruță:
10 Vine
De la taică-său
Și-mi mere
La socru-său,
Vine
15 De la maică-sa
Și-mi mere
La soacră-sa,
Cu trei-patru catîrași,
C-un samar de gălbinași,
20 Cu doi bani în posunari,
Cu doisprece lăutari
Și cu doi-trei călușei,
Cu mîndruța printre ei.
Foicică ș-o lalea,
25 Nici puțin că nu mergea,
Pînă-n codri verzi intra.
Dacă-n codri verzi intra,
Florile
Că-i îmbăta,

30 Ierburile
 Le plăcea,
 La odihnă că-i chema,
 La mîncare-i îndemna.
 Și ei, măre, se oprea,
 35 Punea masa și mînca,
 Frumușel se ospăta.
 Ei mînca și mai vorbea,
 Pînă Ghiță ce-mi zicea?
 — Mîndro, soțioara mea
 40 De la costișoara mea,
 De cînd, mîndro, te-am luat,
 Adevărul nu mi-ai dat,
 Nici cîntec nu mi-ai cîntat.
 Acum, mîndro, voi să-mi cînți,
 45 Inimioara să-mi dăscînți.
 Mîndra ce mi-i răspundea
 Și din gură ce-i grăia?
 — Ghiță, soțioara mea
 De la costișoara ta,
 50 De cînd, Ghiță, m-ai luat,
 Adevărul nu ți-am dat,
 Nici cîntec nu ți-am cîntat;
 Dar știi, Ghiță, au nu știi
 Că viersul meu, femeiesc,
 55 Seamănă a haiducesc?
 Și, d-oi 'cepe d-a cînta,
 Codri verzi c-or răsuna,
 Munții s-or cutremura,
 Maluri mari că s-or surpa:
 60 Arambașa ne-o afla,
 Arambașa de voinici
 Peste patruzeci și cinci,
 Cincizeci, măre, fără cinci,
 Și cu Gruia căpitan,
 65 Și cu Pană Roșcodan?
 Cătănuță, d-auzea,
 Lung la dînsa se uita
 Și pe gînduri se punea.
 Dar gîndea, ori nu gîndea,
 70 Că din gură ce-i grăia?
 — Mîndro, mîndruliță fa
 De la costișoara mea,

75 Ți-o fi glasul femeiesc
 Semănînd a haiducesc,
 Dar io nu l-am auzit
 La cîntat, au la jelit.
 Fie-ți, mîndro, cum ți-o fi,
 Cată d-a mă-nveseli,
 Și n-ai teamă de nimic,
 80 Ghiță-i cătănuț voinic!
 Mîndra, unde-l auzea,
 Cu gurița-i răspundea:
 — Ghiță, soțioara mea
 De la costișoara ta,
 85 Cîntecul ți l-oi cînta,
 Codri verzi c-or răsuna,
 Munții s-or cutremura,
 Malurile s-or surpa,
 Arambașa ne-o afla
 90 Și tu nu te-i speria;
 Dar știi, Ghiță, au nu știi
 Că io, chiar de mititică,
 Eream bașii ibovnică:
 El d-ai șapte,
 95 Io d-ai șapte,
 Amîndoi de paisprezece,
 Cînd copilul se-ndrăgește?
 Mai știi, Ghiță, au nu știi
 Că el, mică, m-a iubit,
 100 Io, mare, l-am părăsit,
 Inimioara i-am pîrlit?
 Și el, dac-o auzi,
 De prin codri c-o ieși,
 Cu tine
 105 Că s-o lupta,
 Și pe mine
 M-o lua?
 Unde Ghiță-mi auzea,
 La inimă că-l seca,
 110 În suflet că-l săgeta,
 Dar din gură tot zicea:
 — Cîntă, mîndro, nu tăcea,
 Că mi-o fi cîntecul
 Tău
 115 Drag ca sufletelul

Meu.
 'Ncepea mîndra d-a cînta,
 Codrii verzi se scutura,
 Văi adînci că răsuna,
 120 Munții se cutremura,
 Maluri mari că se surpa,
 Apele se turbura,
 Vîntu-n cale se oprea.
 Arambașa-mi auzea,
 125 Înainte
 Le ieșea,
 Drum d-a curmeziș le sta,
 De departe
 I-ntreba
 130 Și d-aproape
 Ce-mi zicea?
 — D-alei, Ghiță
 Cătănuță,
 Cine dracul te-a adus,
 135 Cine-n calea mea te-a pus?
 Zile scurte
 D-ale tele,
 Ori păcate
 D-ale mele?
 140 Să-mi calci tu locurile,
 Să-mi încurci
 Fînețele,
 Să-mi dîrăști
 Livezile
 145 Și să-mi paști
 Ierburile?
 Ia să-mi dai tu mie seamă,
 Ia să-mi dai pe Negrul vamă,
 Ca să nu te fac pastramă!
 150 Dară Ghiță ce-i vorbea
 Și din gură ce-i zicea?
 — Ba nu ți-oi da pe Negrul
 Cît mi-o fi zdravăn capul,
 Că mi l-a dat socru-meu
 155 Să-mi poarte trupșorul
 Greu
 Unde-o fi locul
 Mai rău!

Arambaşa
 160 Nu tăcea,
 P-atîta
 Nu se lăsa.
 D-al doilea că-i cerea
 Şi d-al doilea-i zicea :
 165 — D-alei, Ghiţă
 Cătănuţă,
 Ia să-mi dai tu mie seamă,
 Ia să-mi dai paloşul vamă,
 Ca să nu te fac pastramă !
 170 Ghiţă iar îi răspundea,
 Ghiţă iarăşi îi zicea :
 — Ba nu ți-oi da paloşul
 Nici o dată cu capul,
 Că mi l-a dat cumnatul
 175 Să-mi podobească şoldul !
 Arambaşa, d-auzea,
 Arambaşa ce-mi făcea ?
 P-atîta nu se lăsa,
 Al treilea că-i cerea,
 180 Şi d-al treilea-i zicea :
 — D-alei, Ghiţă
 Cătănuţă,
 Ia să-mi dai tu mie seamă,
 Ia să-mi dai pe mîndra vamă,
 185 Ca să nu te fac pastramă ;
 Că mîndra de mititică
 Mi-era mie ibovnică :
 Ea d-ai şapte,
 Io d-ai şapte,
 190 Amîndoi de paisprezece,
 Cînd copilul se-ndrăgeşte.
 Ea de mică m-a iubit,
 La mare m-a părăsit,
 Cu tine că s-a-ndrăgit !
 195 Atunci mîndra, d-auzea,
 La Ghiţă că se uita
 Şi din gură mi-i zicea :
 — Ai venit la vorba mea !
 Ghiţă nici că-i răspundea,
 200 Ci la başa se uita
 Şi din gură mi-i zicea :

— Ba nu ți-oi da pe mîndra,
Că mi-a dat-o soacră-mea
Ca să țiu casă cu ea !
205 Foaie verde ș-o lalea,
Ei de luptă se gătea,
Dar ce luptă, nu știa :
Au în spată să se taie,
Au la piept să se-ncovoiaie,
210 Cînd tot mîndra-l învăța
Și din gură că-i zicea :
— Ghiță, soțioara mea
De la costișoara ta,
În spată
215 Nu vă tăiați,
Ci-n luptă
Să vă luptați,
Că lupta
E voinicească,
220 Iar spata
E mișească !
Unde Ghiț-o auzea,
Dodată se repezea,
Mîna-n paloșe punea,
225 Spatele că apuca,
La genuche le-aducea,
În genuche le-ndoia
Și pe toate le rupea,
Num-a lui nu se frîngea.
230 Ei la luptă se lua,
Ei la luptă se-ncerca,
Care din doi o cădea.
Și ei, măre, se lupta
Zi de vară
235 Pînă-n seară.
Nici unul nu dovedea,
Nici unul nu biruia,
Cînd Ghiță pe mîndruța
Cu fapta mi-o ispitea ;
240 Brăcinar că-și desprindea,
Cioarecii-n vine-i cădea
Și din gură că-i zicea :
— Mîndro, soțioara mea
De la costișoara mea,

245 Sai, mîndruță,
Sai, drăguță!
Brăcinarul mi s-a rupt,
Cioarecii-n vine-au căzut
Și io m-oi împiedica,
250 Arambașa m-o tăia,
Făr' de mine-i rămînea!
Dar mîndruța ce-i zicea,
Ce-i zicea și ce-i vorbea
(Că așa e muierea:
255 Poale lungi și minte scurtă,
Judecată mai mărunță,
Cap legat, inimă-ncinsă
Și de nimeni necuprinsă)?
Ea lui Ghiță răspundea,
260 În gura mare-i zicea:
— Ia mai dați
De vă luptați,
Că oricare-o birui
Tot un bărbățel mi-o fi!
265 Unde Ghiță-mi auzea,
Brăcinarul că-și rupea.
Arambașa, de-l vedea,
La dînsul se repezea.
Dar Ghiță se necăjea,
270 Din necaz se îndîrjea,
Mîna-n chimir că-i punea,
De mijloc că-l apuca,
Vro trei roate-l învîrtea.
Cînd în pămînt îl trîntea,
275 Pînă-n brîu mi-l îngropa:
Scotea paloș și-l tăia,
Carnea corbilor c-o da.
Atunci mîndra, de vedea,
Să-i zîmbească începea
280 Și mai veselă-i striga:
— Bravo, soțioara mea!
Dar Ghiță, d-o auzea,
Pînă-n suflet se mîhnea.
Nici vorbă nu-i răspundea,
285 Ci la Negrul alerga,
În scară picior punea,
Către soacră-sa pornea

Și ca vîntul se ducea
 Pînă colo-n Valea-Rea.
 290 Mîndra-n urmă-i se lua
 Și mîna, mîre, mîna
 Pînă cînd mi-l ajungea.
 Iar dacă mi-l ajungea,
 Cătănuță ce-mi făcea?
 295 Supărat nu s-arăta,
 Mîna
 Sub șea că băga,
 Plosca
 Din baieri scotea,
 300 Un pahar de vin turna,
 Mîndrii-n mîna că i-l da
 Și din gură o-mbia:
 — Ține, mîndro, vin de bea,
 Vinișor din mîna mea,
 305 Că, d-acilea încolea,
 Ori ai bea,
 Ori n-ai mai bea
 Vin rece din mîna mea!
 Și ea, biet, îi răspundea,
 310 Răspundea și se ruga
 Și din gură că-i zicea:
 — Iartă-mi, Ghiță, greșeala,
 Că n-oi mai face alta!
 Atunci Ghiță, d-auzea,
 315 De pe Negru jos sărea,
 Cu gura mi-o judeca
 Și la urmă-i mai zicea:
 — Știi tu, mîndro, au nu știi,
 Mînte, mîndro, de mai ții,
 320 C-astă-vară, vară mare,
 Ce-am cosit
 Am căpițit?
 La ce căpiți mi-a ajuns,
 La toate vîrfuri le-am pus;
 325 Dar acuma dinspre toamnă
 Am făcut d-o căpicioară
 Și pustia, vîrf că n-are.
 D-o vrea bunul Dumnezeu,
 Să-i fac vîrf cu capul tău!
 330 Mîndra se cutremura,

Dar el vorba nu sfîrşea
 Şi la ea se repezea,
 Paloşul
 Că răsucea,
 335 Capul
 Dodată-i zbura.
 Trupul
 La pămînt cădea,
 Guriţa-i bolborosea
 340 Şi cu Ghiţă se ierta.
 Ghiţă nu mai zăbăvea,
 Cosicioarele-i tăia,
 În posunar le băga,
 Iară capu-i ridica,
 345 Vîrf la claie de-l punea.
 La Negrul năvală da
 Şi, dacă-l încălica,
 Îmi pleca, măre, pleca
 D-a dreptul la soacră-sa,
 350 Dincolo de Valea-Rea.
 Soacră-sa,
 De-l auzea,
 Soacră-sa,
 Dacă-l vedea,
 355 În deal, măre, că-l chema.
 Pînă Ghiţă că urca,
 Masă mare-i întindea;
 Pînă Ghiţă se suia,
 Iată masa se-ncheia;
 360 Pînă masa se-ncheia,
 Toţi vecinii că chema.
 Ghiţă, dacă mi-şi sosea,
 Drept în casă că intra,
 Drept la masă că trăgea
 365 Şi la masă s-aşeza.
 Soacră-sa
 Mi-i ospăta,
 Le da vin,
 Le da pelin.
 370 Dete-un pahar, dete două,
 Băură pînă la nouă.
 Cînd fuse pahar la zece,
 Tot la Ghiţă se-mplineşte.

Atunci soacră-sa-i zicea
 375 Și din gură că-i grăia :
 — D-alei, Ghiță
 Cătănuță,
 Și mai bine ți-ar șede
 Când ar fi și fata mea,
 380 Mîndra soțioara ta,
 Să ciocnești pahar cu ea,
 Că, de cînd pe mîndr-ai luat,
 Cu toții n-am ospătat.
 Atunci Ghiță, d-auzea,
 385 Tocmai din adînc ofta,
 Mîna-n posunar băga,
 Cosicioarele-i scotea
 Și pe masă le pune,
 Și cu soacră-sa vorbea :
 390 -- Iată ce-a trimes mîndra,
 C-a rămas în Valea-Rea,
 Să păzească fîneața !
 Megiașii-ncremenea.
 Soacră-sa, de le vedea,
 395 La ele se repezea,
 Pe inimă
 Le pune,
 În genuche-ngenuchea,
 Marama
 400 Din cap scotea,
 Tot păru-și dărăpăna
 Și pe fii-sa blestema :
 -- Să-ți fie rău, nu așa,
 Că nu-mi ascultai vorba !
 405 Io-ți ziceam să te mărit
 După flăcăi din vecini,
 Tu la toți găseai pricini ;
 Veni Ghiț,-un călător,
 Și mă lăsă cu mult dor.
 410 Ia vezi călător ce-ți face,
 Că te lasă-n Valea-Rea,
 Ca să-ngrași păsărima !
 Atunci Ghiță se scula
 Și din gură ce-i grăia ?
 415 — Nu mai plînge, soacră-mea,
 Toate sînt din vina ta,

C-o lăsai de se-ndrăgea
Cu oricine
Se-ntîlnea.
420 Rîzi mai bine
De dînsa,
Cum rîdea de mine ea
Și la păs mare-mi zicea
Că oricare-o birui
425 Tot un bărbățel i-o fi!
Ghiță nu mai zăbăvea,
Spata-n mîină că-și lua,
La meseni c-o arăta
Și din gură le zicea:
430 — Iat-acum mîndruța mea:
Credincioasă ca dînsa
N-o mai fi-n toată țara!
Și pe Negru-ncălica,
Spata-n dinți că-și apuca,
435 Prin deși codri că-mi pleca.
Cîți haiduci că întîlnea,
Pe subt paloș că-i trecea
Și din gură tot zicea:
— D-alei, mîndrulița mea,
440 Credincioasă ca dînsa
N-o mai sta-n toată lumea!
Apoi Ghiță ce-mi făcea?
Ghiță, mare, se ducea
Pe culmea
445 Ardelenească,
Pe cărarea
Voinicească,
Către țara
Ungurească,
450 Acolo să-mi haiducească!
Boierașii să-mi trăiască,
Pe lăutar să cinstească,
Ca și el să-i pomenească
Pe la cruce de voinici,
455 Cum sînteți, boieri, p-aici.

Teodorescu, pp. 626—631:
inf. Petrea Crețul Șolcan
(Lacul-Sărat—Brăila—Galați),
august 1883.

Verde de-o negară
 Și-un bob de secară,
 Sus, la Inindioară,
 Voinicel să-nsoară;
 5 Voinicel Oleac,
 De blagă bogat,
 De părinți sărac.
 Blagă ce-mi avea?
 Noao mori în vînt,
 10 Noao su' pămînt,
 Macină l-argint,
 Aur poleit,
 Ce nu s-a văzut,
 Nu s-a pomenit!
 15 Una la fereastră,
 De-arunca argintu-n casă...
 Cele oi cornute,
 Tot cu stema-n frunte,
 Multe și cornute,
 20 L-al Oleac sînt multe;
 Tot cirezi de boi
 Și turme de oi.
 Lui că mi-i venea,
 Vremea că-i sosea
 25 De căsătorit;
 El să căstorească,
 Mîndră să-și găsească,
 Mîndruță c-a lui
 N-ar fi-a nimeni:
 30 Cu geana sumeasă,
 Cu sprînceana trasă,
 Soi de jupîneasă.
 El că mi-ș pleca
 Pe-a gură de rai,
 35 Pe-l picior de plai.
 Ceartă-mi-să ceartă
 Doao surățele
 Ca nește cățăle,
 'Nvrăjbite de el:

40 Una că-mi era
Urîță, bogată,
Ea, cînd mi-ș vorbește,
Cu gușa-i hîrăiește
Ca Doamne păzăște!

45 Una că-mi era
Frumoasă, săracă,
Cu sprînceana trasă,
Soi de jupîneasă.
El că-mi asculta

50 Unde să certa.
Urîta-mi grăia:
— Surată, surată,
Ibomnicu tău
Și-al lui Dumnezeu

55 O să ți-l iau eu!
Săraca-mi grăia:
— Surată, surată,
Ibomnicu meu
Nu te ia pe tine,
60 Sărmana de mine!
Sprîncenele mele
Bat turmele tele;
Fețișoara mea
Bate blaga ta!

65 El că să gîndea
Și să socotea:
« Iar eu ca s-o iau,
Pe-a bogat-o iau,
Iar eu ca să-mi stau
70 Cu argintu-n lacră
Și cu urîta pe vatră?
Mai bine s-o iau,
Pe-a sărac-o iau,
Iar eu ca să stau

75 Tot cu lacra goală
Și cu trandafiru-n poală,
Că mă scoală dupe boală! »
Nainte mergea,
Mîndra și-o lua

80 Care că-i plăcea;
Pe-a frumoas-o lua,
Nainte mergea,

Acas' să ducea,
 Gata că era,
 85 Nuntă că făcea,
 Naș că nu găsea.
 Domnu că-l privea,
 Cu Pătru-mi vorbea :
 — Petre, dumneata,
 90 Ce stai, te gîndești
 Și nu te gătești?
 Fă scară de-argint
 Să coborîm pe pămînt,
 Ce, Petre, nu s-a văzut !
 95 Pătru, d-auzea,
 Din umeri făcea,
 Putere n-avea . . .
 Domnu comanda,
 Scara c-o făcea,
 100 Scară de argint
 De cobora pe pămînt.
 Cine cobora?
 Maica Precesta,
 Domnu-alătura,
 105 Pătru de-al treilea,
 Staroche era . . .
 Nunta c-o făcea,
 Domnu-i dăruia
 Aur și argint,
 110 Milă și mertig,
 L-al Oleac e molt.
 Iar Oleac că-mi sta
 Cu mîndruța-n pat
 Și cu vorbă-n sat.
 115 Dușmani că-l prindea,
 La bir l-așăza :
 Biru-al leneșăsc
 Și cu-al unguresc
 Și cu-al inglizăsc ;
 120 Noao pungi de bani,
 Noao și cu noao,
 Car' fac optsprezece,
 P-ăl Oleac să-l sece.
 Și din lună-n lună
 125 Cîte-o pungă plină,

Și din an în an
 Cîte-un car de bani!
 Verde viorea,
 Oleac ce-mi făcea?
 130 Toți banii că-i da,
 Biru și-l plătea
 De să odihnea,
 Iar el că-mi șădea
 Tot cu mîndra-n pat,
 135 Făr' de vorbă-n sat.
 Verde micșonea,
 El că să culca,
 Un somn că-mi dormea,
 Un vis că-mi visa,
 140 Ș-apoi să scula,
 Cu mîndra-mi vorbea:
 — Mîndră, mîndra mea,
 Eu că m-am culcat,
 Un vis c-am visat:
 145 Iar noi ca să mergem
 La tîrgul de flori,
 La cei negustori,
 Să cumpere boi,
 Mîndră, de la noi.
 150 Bagă față la albeală,
 Buză moi la romeneală
 Și sprîncene la căneală.
 Ea cînd auza,
 Ea că pricepea,
 155 'Ncepea de-a plîngea.
 Verde micșonea,
 De mîn-o lua,
 Frumoasă era,
 Nici nu să găsa!
 160 El că mi-și pleca
 La tîrgul de flori,
 La cei negustori,
 Iar el că striga:
 — Că răvani, la sare,
 165 Mîndră de vînzare
 Cine-o-avea parale!
 Cine l-auza,
 Cine l-asculta?

Turc bezerghidan
 170 Șădea pe maidan,
 Înșira la mărgean,
 Fereca la bani;
 Ficioraș de sîrb,
 Bașmanghiol de tîrg,
 175 Iubeș de neveste,
 Drăgălaș de fete...
 Turcu de-auza:
 — Olece,
 Olece,
 180 Streine Olece,
 Dă-ți pă mîndra-ncoace
 De ț-ă de vînzare,
 Să-ți număr parale!
 Pe mîndra c-o lua,
 185 La cîntar c-o lua,
 Cît ea c-atîrna,
 Atîți bani că-i da.
 Disagi-i umplea,
 Pe cal că-i punea
 190 Și mi-i dăruia.
 Mîndra-mi rămînea.
 Turcu ce-mi făcea?
 'N camară-o băga,
 'Ncepea de-a glumea.
 195 Mîndra ce-i grăia?
 — Turculețule,
 Jengășelule,
 Nu-mi glumi cu gluma,
 Nu-mi pildi cu pilda!
 200 Hai să ne-ntrebăm
 Din ce neam sîntem,
 Căci prea semănăm.
 Turcu ce-i grăia?
 — Eu pui mîna-n piept
 205 Și-am să jur pe drept
 Că eu nu sînt turc!
 Eu sînt ficioru popii
 Oprii,
 Oprii
 210 Din Țara Moldovii.
 Și ea că spunea:

— Și eu sînt fata popii
 Oprii,
 Oprii
 215 Din Țara Moldovii!
 Mititei eram,
 Coptoraș făceam,
 Boabe că coceam;
 Tu m-ai supărat,
 220 Cu vătraiu-am dat,
 Capu ți l-am spart,
 Uită-adevărat!
 (Sămnu i-l lua,
 Fesu-i doboră,
 225 Sămnu i-arăta,
 Atunci că-mi credea.)
 Mititei eram,
 Turcii ne-o-a robît,
 De ne-au despărțit!
 230 Turcu de-auza,
 'N brață c-o lua
 Și mi-o săruta.
 Afar' că ieșa,
 L-al Oleac striga:
 235 — Olece,
 Olece,
 Streine Olece,
 Na-ți pe mîndra ta,
 Surioara mea!
 240 Banii cari ț-am dat
 Te-am înzăiestrat
 Ca pe-un bun cumnat;
 Și iar ț-oi mai da
 Franci cu chivăra,
 245 Poli cu căruța.
 Cele oi cornute,
 Tot cu stema-n frunte,
 L-al Oleac sînt multe.
 Noao mori în vînt,
 250 Noao su' pămînt,
 De la Oleac sînt.
 Oleac de-auza,
 Lăutari tomnea,
 Drag ce mi-i avea,

255 Îndărăt venea,
Nuntă că făcea,
Trei zile că sta
De mi-și petrecea
Și să pomenea...

Balade populare, pp. 106—114;
Inf. Mihai Constantin
(Desa—Calafat—Oltenia),
22. II. 1951.

249 (287.II) O NEVASTĂ SĂRACĂ
VÎNDUTĂ DE BĂRBATUL SĂU LA TURCI

Mersu-și-a, numai și-a mers,
Pe cărare prin ovăs,
Un fecior de om găzdac,
La fată de om sărac.
5 El a prins a o peți,
Mă-sa o făgădui;
Și fata din grai grăi:
— Nu mă da dup-acela,
Că n-a tre' săptămîna,
10 Și-a-ncepe a mă mustra:
Unde mi-e, mamă, zestrea?
Feciorul și-a zis așa:
— Hei, tu, mindrulica mea,
Să fi gîndit de-acele,
15 N-aș fi venit a te cere!
Numai mă-sa că o-a dat,
Și de nuntă s-au gătat.
Dacă nunta s-a făcut,
Vorba fetei s-a umplut.
20 Dacă nunta s-a gătat,
Soacră-sa o-a întrebat:
— Unde ți-e, noră, zestrea?
Doar să-ți deschid vranița,

Să poți intra cu dînsa,
 25 Să-ți poți boii aduna.
 Mireas-a zis cu suspine:
 — Adunu-mă eu pe mine,
 Că ți-am spusu-ți eu dintîie
 Că n-am multă avuție!
 30 Mirele-ndată și-a plîns,
 Cătră mamă-sa și-a zis:
 — Ian mai rabdă-ne-olecuță,
 Nu-mi toî biata mîndruță
 Dacă vezi că-i sărăcuță.
 35 C-a fi tîrg în Brăila,
 Și la tîrg eu oi mîna;
 Alții-și mîna oi și boi,
 Eu nevasta vinde-mi-oi!
 Dacă-n oraș a sosit,
 40 Nici leacă n-a hodinit,
 Ci s-a dus în boldurele
 Și-a cumpărat trei curele;
 Cu una legatu-o-a,
 Cu alta gătatu-o-a,
 45 De una purtatu-o-a
 Pe ulița turcilor
 Din drumul voinicilor,
 Pe ulița cea turcească,
 Numai să o prăpădească.
 50 Vine turc tînăr, voinic,
 Cătră dînsul și-a grăit:
 — De vîndut e nevasta?
 — De vîndut e, săleaca!
 — Cît i cere pe dînsa?
 55 — Ia, tot mia și suta.
 Nu o vînd de beutoare,
 Ori că doar nu ști lucra-re,
 Ci m-a ajuns o scîrbă mare,
 Cît trebui s-o fac vînzare.
 60 Turcul bani își număra,
 Ea a prins a lăcrima
 Și pe mire-a-l blăstăma:
 + — Fire-ai, soțuc, blăstămat!
 Nici m-ai lăsat la mama,
 65 Nice ți-s femeia ta,
 Că te lăcomești la bani

Și mă vinzi tu la lutrani,
 Te lăcomești banilor
 Și mă dai lutranelor!
 70 Turcul că o neteziră,
 Cătră ea din grai grăiră:
 — Taci, tu, mîndră, nu mai plînge,
 Că eu pe tine te-oi duce
 Tot la curți ce-s văruite,
 75 Ție nu ți-or fi urîte.
 Numai eu ție ți-oi da
 Tot pită de grîu curat
 Și vin roșu pipărat!
 Ea și-a zis cătră dînsul:
 80 — Mănînce-ți curtea focul
 Și grîuțul săritul,
 Și vinul slobozitul,
 Dacă nu-mi place locul
 Unde mă vinde mîndrul!
 85 Turcu-acasă și-a plecat
 Și nevasta o-a luat;
 Și dacă-n casă a intrat,
 Numai el o-a întrebat:
 — Dă-i, mîndră, să ne-ntrebăm,
 90 Care din cine sîntem,
 Că noi bine sămănăm.
 — Eu că mi-s fata babii
 Din țermurele apii,
 Tot Anica cea mai mică.
 95 Eu mi-s viță nemeșească,
 Copiluță romînească
 Din Țara Moroșenească.
 Și mama m-a măritat
 După cel om blăstămat,
 100 Dac-a fost tare bogat
 Și nemeș la noi în sat.
 Dumnezeu l-ar fi bătut .
 Cînd pe mine m-a cerut,
 C-amu ție m-a vîndut,
 105 Nici un rău nu i-am făcut!
 Turcul și-a-nceput a-și plînge
 Și cătră Anița-a-și zice:
 — Soră, nu te tîngui,
 Că drept îți spun ca să știi:

110 Eu-s Ionu Moşului
 Din funduţul codrului,
 Din ţermurul râului,
 Tot de care tu îmi spui,
 Eu ți-s frate-adevărat,
 115 Bater că-s înstreinat.
 Când şi-a fost o vreme-amară
 Şi-au fost turci la noi în ţară,
 Prins-au pe tata-ntr-o sară,
 Şi pe mine, sorioară,
 120 Înc-au vrut să mă omoară.
 Tata şi-a zis cătră ei:
 « Măi, turcilor, nu fiţi răi!
 Nu-mi ucideţi copilul,
 Că-i tînerel, săracul;
 125 Şi-i copilul tînerel
 Şi-i sînge de nemişel
 Şi vi-ţi folosi de el.
 Voi turceşte-l învăţaţi,
 Că-i pagubă să-l stricaţi! »
 130 Turcii, ia, nu m-au stricat,
 Turceşte m-au învăţat.
 Tata era rob legat
 În temniţă la-mpărat.
 Popă la turci m-am făcut,
 135 Tata şi-a murit de mult,
 Eu frumos l-am petrecut.
 Spune-mi, soră, dumata,
 Mai trăieşte mămuca,
 Şi ce face, săleaca?
 140 Ana-atunci şi-a suspinat,
 Lui Ion i-a cuvîntat:
 — Mămuca plînge cu jele,
 Că mi-a făcut zile grele.
 Scrie, frate, dumata
 145 O carte la mămuca,
 Să nu plîngă, săleaca.
 Ion şi-a-nceput a scrie
 Cu peana pe o hîrtie,
 Ce voinicicu-i acela
 150 Ce şi-a vîndut nevasta,
 Să vie după dînsa,
 Că-napoi o-a căpăta.

Cartea numai și-a sosit,
Cînd mirele și-a prînzit;
155 Și el tare s-a scîrbit
Și s-a lăsat de prînzit
Și cartea că și-a cetit.
Mirele s-a supărat
Și-ntr-una s-a preumblat,
160 Ni în tindă, ni în casă,
Pe șinură de mătăasă.
De lacrimi abia vedea,
De suspin abia grăia.
Mă-sa din grai și-a grăit
165 Dacă l-a văzut scîrbit:
— Hei tu, fiuțul mamii,
Lasă-te, nu te scîrbi,
Ci du comoara-napoi,
Adă pe mîndra la noi.
170 El îndată și-a pornit,
Și la turc dac-a sosit,
« Bună ziua! » în cas-a dat,
Și turcu l-a întrebat:
— Mai vinde-ți-i nevasta
175 Dacă o-ai mai căpăta?
Mirele jos și-a picat,
Pe turc tare l-a rugat
Să-i năpoastă nevasta,
Că banii-napoi i-a da.
180 Turcul tare s-a răstit
Și lui Ion i-a grăit:
— Na-ți, șogore, nevasta
Și ți-o las și comoara,
Doară tu nu i muștra,
185 Că bună zestre i-oi da;
De te-a ajunge hiea,
Mă mai cearcă undeva.
Și nevasta nu ți-o da,
Ci trăiți asemenea.

B u d, pp. 13—15
[Maramureș].

250 (287.III) NEGUSTORII TURCI
ȘI NEVASTA VÎNDUTĂ

Foileana ce-nflorește,
Cîntă cucul, se rotește,
Puica șade și-l prăvește.
Dar păgînul de bărbat,
5 El din grajd că mi-a strigat:
— Ce șăzi, puică, și-l prăvești,
Ori poate moarte-ți dorești?
— Dă-mi în cap o suliță
Și m-aruncă-n uliță,
10 Ca să vadă toți vecinii
Cum am trăit eu cu tine,
Ca s-audă și părinții,
Că-i blăstămul de la dînșii.
În trăsură-o arunca
15 Și la tîrg îmi alerga.
Numa-n tîrg bine-a sosit,
Negustorul s-a găsit,
Un cîne de turc bătrîn:
— Hei, voinice-voinicele,
20 Ia s-ascuți vorbele mele:
De ce-ți porți nevasta-așa?
Ori o porți femeie rea,
Ori îi vara somnoroasă,
Ori îi iarna friguroasă?
25 — Nici n-o port femeie rea,
Nici nu-i vara somnoroasă,
Nici nu-i iarna friguroasă,
Numai împlă mînioasă
Și vreau să vînd nevasta mea!
30 — Ce-mi cei, voinice, pe ea?
— Numai mia și suta.
— Așterne-ți mantaua jos,
Să-ți număr banii frumos.
El, cînd banii jos turna,
35 Ea a prins a suspina;
Cînd a prins a număra,
Ea a prins a lăcrăma:
— Așteaptă, bărbate,-un strop,
Poate-mi pică alt noroc!

40 Ea cuvîntul n-a sfîrșit,
Alt negustor a sosit :
— Hei, voinice-voinicele,
Ce-ți porți nevasta așa?
Ori o porți femeie rea,
45 Ori îi vara somnoroasă,
Ori îi iarna friguroasă?
— Nici n-o port femeie rea,
Nici nu-i vara somnoroasă,
Nici nu-i iarna friguroasă,
50 Numai împlă mînioasă
Și vreau să vînd nevasta mea !
— Ce-mi cei, voinice, pe ea?
— Șapte buți
De bani bătuți,
55 Ceialalți,
Nenumărați.
El banii jos îi turna,
În trăsură-o arunca
Și la fugă alerga,
60 În capătul tîrgului,
La crășma-mpăratului :
— Măi crășmare, măi crășmar,
Foc cu pară ardă-te-ar,
Dă-mi o vadră și mai bine,
65 Că am și-o puică cu mine.
De trei zile de cînd bem,
De-ntrebat nu ne-ntrebăm
Care de unde sîntem.
Eu îs feciorul Radului
70 Din țara Banatului !
— Eu îs fata Radului
Din țara Banatului,
Fata mamei, Ilinca,
Care pe mă-sa n-asculta,
75 Și plîngea și blăstăma !
— Sorioară, draga mea,
Îți fac straie de mătăasă,
Du-te tu la maica-acasă
Și spune-i cu-adevărat

80 Cum eu mi te-am cumpărat
De la păgînul de bărbat.

Furtună, pp. 31—33;
inf. *Domnica Focărița*
(Vlăsinești—Săveni—Suceava).

251 (288.I.1.) [NEVASTA FUGITĂ]

Foaie verde rugi de mure,
Pe din vale de pădure
Fuge o nevestă-n lume,
Alungată de bărbat,
5 C-un pruncuț nevinovat.
În pădure o întrat
Pe sub umbra fagilor,
La răcoarea brazilor.
Pruncuțu amar plîngea,
10 Maică-sa din grai grăia :
— Taci, tu, taci, tu, pruncule,
Taci, tu, taci, tu, dragule,
C-aicea îi codru mare
Și ni-or ieși hoții-n cale!
15 Bine vorba n-o s'fîrșit,
Hoții în drum s-o nimerit.
— Tu, nevestă tinerea,
Tu, nevestă frumușea,
Țipă pruncuțu din brață
20 Și hai cu noi în fînață.
— Ba pruncu nu l-oi țipa,
Că mă doare inima,
Că io îi sînt măicuța,
Și m-a bate Dumnezeu
25 De arunc ce este-al meu.
Dar hoții n-o ascultau,
Pruncu din brațe-i smulgeau,
Măicuța tare plîngea
Și cu lacrimi se ruga :

- 30 — Frunzuliță stăjerel,
Mai lăsați-mă cu el
Ca să-i fac un legănuț
Într-un vîrv de păltinuț.
Cînd dimineața a ploua;
35 Pruncuțu mi l-a scâlda,
Și vîntu cînd a sufla,
Cu drag mi l-a legăna,
L-a legăna și-a cînta,
Jalea lui și jalea mea !

Nicoară—Netea, pp. 37—39 (n. 28)
[Transilvania].

252 (288.I.2.) ANIȚA CRÎȘMĂRIȚA

- Pe din sus de casa noastă
Fuge-o tinăra nevastă,
Cu fiuț micuț pe brață,
Cu lacrimi galbin' pe față;
5 Fiul plînge, nu mai tace,
Maică-sa n-are ce face. —
Maică-sa a zis așa :
— Taci, fiuț, nu te cînta,
Că pe noi ne-or auzi
10 Păunașii codrilor,
Vătavii tîlharilor ;
Ei la noi că or veni,
Pe tine te-or omorî,
Iar pe min' m-or îndrăgi,
15 Și pe mine pune-m-or
Crîșmărița buților,
Samîșa florinților !
Abia vorba și-o gătea,
Păunași la ei sosea
20 Și din grai așa-mi zicea :
— Măi nevastă,
Draga noastă,

Lasă fiuțul la focu
Și vino cu noi la codru!
25 — Eu fiul nu mi-oi lăsa
Pînă capul sus mi-o sta!
— Măi nevestă,
Draga noastă,
Lasă fiuțul la focu
30 Și vino cu noi la codru,
Că dacă nu li-i lăsa,
Noi capul i-om râteza!
— Păunași ai codrilor,
Vătavi ai tîlharilor,
35 Lăsați-mă voi pe mine
Ca să-mi strîg o dată-n lume,
Doar m-aude cineva,
Cineva, de undeva,
Ca să-mi ia pruncul esta,
40 Să mi-l iaie, să mi-l crească
Și cu el să se slujească!
Nime-n lume n-o aude,
Nime-n lume nu răspunde,
Numai mama cucului
45 Din vîrvuțul muntelui,
Din crucița bradului;
Ea la ei a alergat
Și pruncuțul l-a luat,
Și cu dînsul a zburat
50 În vîrvuțul muntelui,
În crucița bradului,
Unde-i place cucului.
Cînd ploua,
Mîndru-l scâlda
55 Și vîntul îl legăna,
Și el mare s-apuca
Și din grai îmi cuvînta:
— Oh, iubita mea măicuță,
Da' unde-i a mea căsuță?
60 Maică-sa-i zise cu dor:
— Dragul mamii puișor,
Nu ți-s maică de născut,
Ci ți-s maică de crescut,
Nu ți-s maic-adevărată,
65 Ci ți-s maică fără tată!

— Spune-mi dar că unde-i ea,
 Spune-mi, unde-i maică-mea?
 — Pe maică-ta au furat-o,
 Și pe dînsa au luat-o
 70 Păunașii codrilor,
 Vătavii țilharilor,
 Și pe dînsa că o-au pus
 Crișmărița buților,
 Samișa florinților!
 75 — Măiculițo, dulcea mea,
 Ascultă-mi rugarea mea
 Și-mi fă mie merinjoară,
 Să mă duc într-a ei țară.
 Maică-sa l-a ascultat
 80 Și merinde i-a gătat,
 Dar cînd dînsul purcedea,
 Maică-sa din grai grăia:
 — Dragul maicii copilaș,
 Îngerul meu drăgălaș,
 85 Eu merinde ți-am gătat
 Și-apoi la drum te-am plecat,
 Dar ia, dragul meu, sama
 Că căsuța maică-ta
 Dinafară-i văruiță,
 90 Pe dinlontru-i zugrăvită;
 Pe dinafară-i cu var,
 Pe dinlontru-i cu amar!
 Nici o zi nu s-a mînat,
 Și pe mă-sa o-a aflat,
 95 Și din grai a cuvîntat:
 — D-oi, Aniță,
 Crișmăriță,
 Prea frumoasă birtășiță,
 Adă-mi vin cu feria,
 100 Că-ți dau bani cu chivăra;
 Adă-mi vin cu vedrele,
 Că-ți dau bani cu cupele!
 — D-oi, voinice-voinicele,
 Cum de-mi știi numele mele?
 105 Cîți voinici aici o-ntrat
 Numele-mi nu l-au aflat!
 — Crișmăriță, draga mea,
 Nu păzi cu vorba-ți grea,

Că-mi ești maică din născut,
110 Nu-mi ești maică din crescut ;
M-ai născut și m-ai lăsat
Și-am trăit tot supărat !

B u g n a r i u, pp. 13- 16
(Șant—Năsăud—Cluj),
1884.

253 (288.I.3) [NEVASTA FUGITĂ]

P-ingă Zlatna, p-ingă Abrud,
Este-un drum frumos bătut,
Da' nu-i bătut de-abrudeni,
Că-i bătut de bănațeni,
5 De-o nevestă din Bănat,
Ce-i fugită de bărbat
Cu un fiu nebotezat.
Da' ea de tri luni tot vine
Și nu s-o-ntilnit cu nime,
10 Făr' cu tri popi-preoței.
— Aști tri veri prea mari ai mei,
Hai, mă treceți Dunărea,
Să mă duc la măicuța,
Dunărea și Murășu,
15 Că m-ajunge ghilcoșu !
— Noi, nevestă, nu te-om trece,
Că n-ar fi lucru cu lege,
Că bărbatu ți-o veni
Și pe noi ne-o omori !
20 Da' ea iară s-a rugat :
— Dragii mei popi-preoței,
Hai, mă treceți Dunărea,
Să mă duc la măicuța,
Dunărea și Murășu,
25 Că m-ajunge ghilcoșu !
— Noi, nevestă, nu te-om trece,
Că n-ar fi lucru cu lege,
Până faci răscumpărate

La tri inși, tri sărutate!
30 — Fie-l focu sărutat,
Că de la el am plecat!
Și-apoi iară s-a rugat:
— Dragii mei popi-preoței,
Ăști trei veri prea mari ai mei,
35 Hai, mă treceți Dunărea,
Să mă duc la măicuța,
Că io bine v-oi plăti:
De-un pășuț,
Un tăleruț,
40 De fiuț,
Un husoșuț,
De cosiță,
O groșiță;
Dacă voi, zău, nu mi-ți trece
45 Pentru că n-ar fi pe lege,
Cizme roșii-oi desculța,
Mîneci mîndre-oi suvilca,
Poale d-albe-oi ridica
Și prin apă m-oi băga,
50 Și dacă m-oi îneca,
Sufletu vost' samă-o da,
Cîte păcate-s a mele,
Voi îți da samă de ele!

B o l o g a, pp. 91—92,
(Geoagiu-de-Sus—Alba—Hunedoara),
1880—1890.

254 (288.II.1) IANCU ȘI LENA

Strigă Iancu la fereastră:
— Leși afară, tu, nevestă!
Len-afară a ieșit,
Iară Iancu i-a grăit:
5 — Lena mea, eu viu la tine
Ca să pleci astăzi cu mine,
Că acasă, de bărbat,

Nu ajung la sărutat!
— Ba eu, badeo, nu m-oi duce,
10 Că m-a bate sfînta cruce
Și voi da de greu păcat,
Că am prunc nebotezat!
— De păcat nu te-nfrica,
Că liturgie voi da
15 Și Dumnezeu te-a ierta.
Vino, Lenuțo, cu mine,
Dacă vrei să-ți fie bine,
Că mi-i punga grea de bani
Și am cai de patru ani,
20 Patru cai ca niște zmei,
Numai să-ncaleci pe ei,
Și de punga s-o goli,
Noi cu doi putem trăi
Și cu doi călători!
25 Lena atunci a plecat,
Lăsînd prunc mic înfășat,
Nelăptat, nebotezat,
Și bărbatul necinat,
Și s-o dus pe cale-n sus,
30 Dusu-s-au și s-au tot dus,
O săptămîină întregă,
Zi de vară, pînă-n seară,
Dar cînd fu a opta zi,
Iancu Lenei îi grăi:
35 — Lenă, să mai odihnim,
Că prea rău ne ostenim!
Netezește-mi perișorul,
Ca să îmi dorm somnișorul.
Iancu capul și-l punea
40 În poală la Lena sa.
Lena-ncepe-a-l netezi,
Iar el prinde a dormi.
Atunci Lena lăcrima,
Lacrămi pe capu-i pica,
45 Ș-așa tare mi-l ardea,
Că el din somn se trezea
Și cătră Lena zicea:
— Vai, Leno, tu mi-ai pîrlit
Creștetul, așa urît;
50 Văd că tu nu mă iubești,

Ci pe altul îl dorești !
 — Iancule, eu te iubesc
 Și pe altul nu doresc,
 Ci eu plîng că m-a pătruns
 55 Și jalea că m-a ajuns
 După cel ce l-am lăsat
 Nelăptat, nebotezat,
 Și mi-i frică de păcat.
 Atunci Iancu-o săruta
 60 Și cătră dînsa zicea :
 — Du-te dar, sufletul meu,
 De mai vezi pe pruncul tău
 Și cu bărbatul te-mpacă,
 Traiul bun Domnul vă facă.
 65 Ia și doi din caii mei
 Și zi că sînt caii tăi,
 Că eu mîne voi pleca
 Și caii-napoi i-oi lua.
 Și s-a dus Lena, s-a dus,
 70 Pîn-acasă a ajuns.
 Cînd în curte a intrat,
 Bărbatul și l-a aflat
 Lemne pentru foc tîind
 Și copilașul plîngînd.
 75 — Bună seara, măi voinice,
 Nu mi-i da cortel aice,
 Că ajung din țară lată
 Și mi-i calea înnoptată?
 — Bucuros Ț-aș da cortel,
 80 Dar am un prunc mititel,
 Mititel, nebotezat,
 N-are maică de lăptat;
 Ziua plînge și mai rîde,
 Noaptea, ochii nu-și închide.
 85 — Bade, eu voi adormi
 Și pe prunc n-oi auzi.
 — Dacă crezi că vei dormi,
 În cortel te voi primi.
 Și Lena-a descălecat,
 90 Caii-n grajd și i-a băgat
 Și în casă a intrat,
 Pe bărbat l-a întrebat :
 — Pruncul nu e botezat?

— Nu, și plînge nelăptat.
 95 — Doară muma i-a murit?
 — Ba, ci-n lume a fugit
 Cu drăguțu,-afurisit!
 — Dacă mamă-s-ar veni,
 Cu ce moarte-o-ai prăpădi?
 100 Sau de moarte o vei bate,
 Sau în paie o vei arde?
 — Nici de moarte nu aș bate-o,
 Nici în paie nu aș arde-o,
 Că pruncuțul l-ar lăpta,
 105 Pe mine m-ar cîștiga.
 Numai una mi-ar plăcea,
 Șă pot pune mîna mea
 Pe iubitul cel spurcat,
 Ca să-l calc în lung și-n lat;
 110 Să-l învăț să nu mai zică
 Că mie de el mi-i frică!
 — Dacă zici că nu ai bate-o,
 Nici în paie nu ai arde-o,
 Apoi, bărbățelul meu,
 115 Am venit la pruncuțul tău.
 Eu sînt mamă, tu ești tată,
 Și din sînge nu faci apă.
 Că la tîrg eu m-am fost dus,
 Doi cai ție ț-am adus;
 120 Vino-n grajd cail să-i vezi
 Și, bărbate, să mă crezi!
 Atunci el o-mbrățișa,
 Cu dulce o săruta
 Și de toate o ierta.
 125 Apoi ei că se luau
 Și în grajd că se băgau,
 Dar acolo ce vedeau?
 Iancu cail desprindea,
 Voind bine a-i fura.
 130 Bărbatul, cum îl vedea,
 Tare rău se mînia
 Și cătră dînsul zicea:
 — Vai, Iancule, tu om rău,
 Mult stricași tu traiul meu
 135 Cînd muierea mi-o-nșelași,
 Cînd și cail mi-i furași!

Și-și făcu o dată vint
Și mi-l trînti la pămînt
Și-l călca în lung și-n lat,
140 Mațele din el or dat *
Și aci l-or și-ngropat
Și-așa lumea o scăpat
D-un hoț și d-un blăstămat.

Căta nă, pp. 39—44
[Banat].

255 (288.II.2) CE FACE DRAGOSTEA

Strigă hoțul la fereastră:
— Ieși afară, tu, nevastă!
— Ba io-afară n-oi ieși,
Că bărbatu-mi doarme-n pat
5 Cu pușca plină la cap,
Cu piștoale la picioare,
Dumnezeu să nu-l mai scoale!
Strigă hoțu-a doua oară:
— Ieși, nevastă, pîn-afară!
10 — Ba io-afară n-oi ieși,
C-am o cățea lătrătoare
Și-o ușă scîrțietoare!
— Unge ușa cu slănină,
La cățea îi dă fărînă,
15 Că ușa n-a scîrțâi,
Cățeaua nu va gîrbi!
Strigă hoțu-a treia oară:
— Ieși, nevastă, pîn-afară!
— Eu afară n-oi ieși;
20 Oala la foc clocotește,
Pruncuț mic îmi țipotește!
— Las' pruncul să țipotească,
Vină-n țara cea drăcească!
Ea mîna pe ușă-a pus
25 Și-amîndoi că mi s-au dus.
La Poiana Turcului,
La Fîntîna Corbului,

Acolo se odihnea,
 Apă din fântină bea
 30 Și la hoț ea tot privea,
 Lacrimele-o năpădea
 Și pe obraz mi-o frigea.
 Hoțul din grai îi grăia:
 — Doar pe tine te-a ajuns
 35 Ori bănat după bărbat,
 Ori doruț după pruncuț?
 — Ba pe min' nu m-a ajuns
 Nici bănat după bărbat,
 Nici doruț după pruncuț,
 40 Făr' că sus eu am văzut
 Un puiuț de veveriță
 Cu altul de porumbiță,
 Și-am gândit că-i prunc la țîță!
 Bărbatul, cînd s-o trezit,
 45 A dat de ea c-a fugit
 Și pruncului i-a grăit:
 — Taci, fiule, nu mai plînge,
 Nu vărsa lacrimi cu sînge,
 Că mă-ta-i cățea de cîne
 50 Și-a fugit cu hoțu-n lume;
 Și mă-ta-i poamă amară
 Și-a fugit cu dracu-n țară!
 Pe muiere-o ajungea
 D-oi, bănat de la bărbat
 55 Și doruț după pruncuț,
 Și-ntr-o noapte s-a gătat
 Și acasă a plecat.
 Cînd acasă îmi sosi,
 Ea din grai așa grăi:
 60 — Bărbate, sufletul meu,
 Lasă-mă la pruncul meu!
 — Dacă-n casă vei intra,
 Eu toată te-oi dimica,
 În căldare te-oi țipa
 65 Și pre tine te-oi topi,
 Să știi ce-s ibovnicii!
 — Fă, bărbate, ce-i voi,
 Că baremi m-oi pocăi!
 Pruncu-n brațe ea l-a strîns,
 70 Dar bărbatu-so o-a prins

Și toată o-a dimicat
Și-n căldare o-a țipat
Și pre ea că o-a topit,
Lumini din ea a gătit;
75 Iar prunçuțul lăcrima
Și din grai așa zicea :
— Luminița arde-n masă,
Că-i din a măicuții brațe;
Luminița arde bine,
80 Că-i din a măicuții zile!
Iar tată-său îi zicea :
— Taci, fiule, nu ofta,
Că voi merge-n păduriță,
Voi tăia o nuieluță
85 Și ți-oi face o măicuță;
Voi tăia un păltinaș
Și ți-oi face legănaș !

B u g n a r i u, pp. 89—92
(Coșbuc — Năsăud — Cluj).

256 (289) CHIRA

Frunză peliniță,
Bădiță Gheorghită,
Zi din frunzuliță
Cum ziceai și-asară,
5 Pe sub dumbrăvioară,
Cum ziceai, ziceai,
Înima-mi rupeai;
Ia mai zi o dată
Și mi-o rupe toată !
10 — Foaie și-o neghină,
Vină-napoi, Chiră,
Străițele tale
Plîng în cui cu jale !
— Las' să șadă, șadă,
15 Focul să le ardă;
Las' să plîngă, plîngă,

Focul să le-aprindă,
De-a fi-o țară-n pace,
Eu straie mi-oi face!
20 — Foaie și-o neghină,
Vină-napoi, Chiră,
Văcuțele tale
Mereu rag de foame!
— Las' să ragă, ragă,
25 Cîinii mi le tragă,
De-a fi-o țară-n pace,
Eu vaci mi-oi mai face!
— Foaie și-o neghină,
Vină-napoi, Chiră,
30 Oițele tale
Mereu zbier de foame!
— Las' să zbeie, zbeie,
Moartea mi le ieie,
De-a fi-o țară-n pace,
35 Eu oi mi-oi mă face!
— Foaie și-o neghină,
Vină-napoi, Chiră,
Copilașii tăi
Plîng prin gîrli, prin văi!
40 — Las' să plîngă, plîngă,
Domnul să mi-i strîngă,
De-a fi-o țară-n pace,
Eu copii mi-oi face!
— Foaie și-o neghină,
45 Vină-napoi, Chiră,
Căci bărbatul tău
Zace la Bacău!
— Las' să zacă, zacă,
Boala să nu-i treacă,
50 Că eu am zăcut,
El nu m-a crezut.
Pace de mi-ar fi,
Bărbat mi-oi găsi,
Căci m-am mulțămît
55 De gospodărit,
Și m-am săturat
Cu amar în sat!

FURTUNĂ, pp. 187—189
(Bozieni—Săveni—Suceava).

Foicică brebenel,
 Și era d-un uncheșel;
 El d-un fecioraș avea,
 Cu el împeșit pleca
 5 Într-o sfântă vinerea.
 Simbăta că-l logodea,
 Duminecă îl nuntea,
 Luni pica carte domnească,
 La oaste să mi-l pornească.
 10 Iară Dragnea ce-mi zicea?
 — Stăncuță, nevasta mea,
 Tu s-ascuți de maică-ta
 Până-o veni neicuța.
 Și să semeni busuioc
 15 În vatră nouă de loc;
 Și d-o răsări frumos,
 Să știi că sînt sănătos;
 Iar d-o răsări pălit,
 Să știi că m-am prăpădit.
 20 Foicică ș-o lalea,
 Dar Stăncuța ce-mi făcea?
 Nouă ani că-mi văduvea,
 Nici mai mult că nu ținea,
 Și cu altul logodea.
 25 Dar unchiașul ce-mi făcea?
 Sapă și săpoi lua,
 La grădină că-mi pleca,
 La grădina din luncet,
 Unde curge apa-ncet.
 30 Pe drum că mi se uita;
 Cînd, în lungul drumului,
 Zări coama murgului
 Și șaua voinicului.
 De repede ce-mi venea,
 35 Nici ziua bună că-mi da
 Și din gură-așa zicea:
 — Ce faci, moșule,-n grădină?
 — Sap via pe supt tulpină,

Să sece din rădăcină.
 40 C-am avut d-un fecioraş
 Şi l-a luat turcii ostaş;
 Ş-am avut d-o noră rea,
 Şi azi e nuntă la ea.
 Dar voinicul ce-mi zicea?
 45 — Lasă, moşule, via
 Şi hai să vedem nunta.
 Că vie îi mai săpa,
 Dar nuntă nu-i mai vedea.
 Şi de zor ce se zorea,
 50 Pe moş nici că-l aştepta,
 Ci nainte că-mi pleca,
 Nici locul nu-l cunoştea:
 Pe unde era ogorul,
 Creştea pirul şi mohorul;
 55 Unde erau curţile,
 Crescuse cucuţile.
 Şi mergea şi iar mergea,
 Şi peste nuntă că-mi da,
 De pe cal descăleca,
 60 În grajdi de piatră-l băga
 Şi la masă că-mi venea.
 Iar naşul mi-l întreba:
 — De unde eşti, băieţuş.
 Din ce sat, din ce oraş?
 65 Aici cum de te aflaşi?
 — Sînt băiat din Țaligrad
 Şi-am cătănit la-mpărat,
 Şi acum m-a liberat.
 Aduceţi mireasa-ncoa
 70 S-o dăruiesc cu ceva,
 C-aşa este datina.
 Iar naşul că poruncea,
 Mireasa că-mi aducea.
 Dară el ce-mi mai făcea?
 75 În ochi negri mi-o privea,
 Şi el că o dăruia,
 C-un galben o dăruia.
 Dar mîna cînd întindea,
 Ea în deget că-mi zărea
 80 Ineluşul de argint
 Schimbat de la logodit.

Foaie verde iarbă-amară,
Îmi intra Stanca-n cămară
Și-mi plîngea pînă-n diseară;
85 Soarele cînd scăpăta,
Din cămară că-mi ieșea
Și din gură-așa grăia:
— Beți, copii, vă veseliți,
La nuntă nu mai gîndiți,
90 Că mie că mi-a venit
Dragnea cu care-am nuntit,
Că mi-a fost mie ursit!
Foaie verde ș-o lalăa,
Dară Dragnea ce-mi făcea?
95 Mare masă că-ntindea
Și mi-și bea,
Și mi-și mînca,
Și tare se veselea
Cu nuntașii-alătura.

Mateescu, pp. 97—100
(Titești — Pitești — Argeș).

258 (291.I) IENĂȘEL CEL FRUMUȘEL

Prepurta se prepurta
Și cu fală îmi pășea,
Cu murguțul porumbior,
Cu căpăstrul de șinior,
5 Cu trei pene-n comănac,
Prin oraș, prin Țerigrad,
Cît e de lung și de lat,
Fără frică de soldat,
Mîndru june moldovan,
10 Ienășel cel frumușel,
Frumușel și tinerel,
Parcă-i tras printr-un inel.

C-o mînă ținea de friu,
Cu altă, sabia-n briu.
15 De frumseța ce-o avea
Tot orașul se mira,
Ferestriile deschidea,
Toate fetele-l privea,
Dar nime nu-l cunoștea,
20 Făr-Ileana lui Bogdan,
Că-l știa că-i moldovan.
Ea din gură-așa-i zicea :
— Ienășele dumneata,
Ești din fruntea de voinici
25 Dacă ai ajuns p-aici ;
Vino dar și pe la noi,
Să ne iubim amîndoi,
Să-mi dai prunc în croiul tău,
Să-ncalece murgul meu !
30 Ienășel se întorcea
Și din grai așa-i grăia :
— Ileană, Ileană,
Nevăstuță prea vicleană,
Eu la tine aş veni,
35 Dar mă tem că voi pieri,
Tăiat cu murguțul meu
De Bogdan, bărbatul tău.
Dar Ileana îi grăia :
— Ienășele dumneata,
40 Ienășele, nu te teme,
Că Bogdan s-a dus în fene
Cu oastea în bătălie
Și nu-l mai văd în vecie.
Ajungînd oastea turcească,
45 Dumnezeu să-l prăpădească !
Ienășel, cînd auzea,
La Ileana se ducea,
Murgul în grajd îl băga,
Fîn de flori îi presăra.
50 Ileana-n cale-i ieșea
Și de mînă îl lua,
În casă că mi-l băga.
Cu blîndețe-l săruta,
Apoi ea mi-l întreba :
55 — Vom cina, ori ne-om culca ?

Ienășel atunci zîmbea
 Și din gură cuvînta :
 — De culcat nu ne-om culca,
 Ci mai bine vom cina !
 60 Cînd Ienășel petrecea,
 Iată și Bogdan sosea
 Și la poartă tăbăra,
 O bătea, o scutura
 Și din gură-așa grăia :
 65 — Ileană, doamnă Ileană,
 Și frumoasa mea cocoană,
 Ia deschide-mi porțile,
 Să intru cu oștile,
 Ca să-mi văd iar cășile !
 70 Și Ileana, prăpădită
 Și de frică-nmărmurită,
 Ce să facă, vai de ea ?
 Nouă lăzi ce le avea,
 Pe toate le deschidea,
 75 Pe Ienășel încuia
 În lada cu gălbeniori,
 Pe deasupra cu scrisori ;
 Dar oastea nu suferea
 Că prea mult p-afară sta.
 80 Atunci domnul Bogdan
 Făcea pumnul buzdugan,
 În poartă cu el dădea,
 Poarta-n nouă părți sărea,
 Oastea peste ea trecea,
 85 Dar în grajd ce mi-și afla ?
 Cal strein de curtea sa !
 Mînios în casă intra :
 — O, Ileană, draga mea,
 Spune-mi drept
 90 Ce eu te-ntreb :
 Ienășel cu murgul său
 Ce caută în grajdul meu ?
 Iar Ileana-i răspundea :
 — El la noi s-o abătut
 95 Și prea mult vin a băut,
 Și pentru că n-a plătit,
 Eu murgul i l-am oprit !
 Bogdan atunci îi zicea :

— Eu te-aş crede şi nu prea
 100 Ce îmi spui acum, Ileană,
 Că te ştiu că eşti vicleană!
 Bogdan prin casă umbla,
 Sabia-n cui mi-şi afla,
 Apoi iară întreba:
 105 — Dar apoi sabia lui
 Cum de-o văd aici în cui?
 Masa ce-i așa gătită,
 Ca o grădină-nflorită?
 Şi Ileana-i răspundea:
 110 — O, Bogdane, dragul meu,
 Am ştiut de drumul tău
 Că acasă ai pornit,
 Şi eu masa Ț-am gătit!
 Şi Bogdan iar întreba:
 115 — Dar să-mi spui, nevasta mea,
 Ce Ți-e părul flușturat,
 Fața cine Ț-a mușcat?
 Iar Ileana-i răspundea:
 — Eu cu mîța m-am jucat,
 120 Şi în joc m-a zgîriat!
 Dară Bogdan îi zicea:
 — Dă-mi tu mie cheile,
 Să deschid eu lăzile,
 Ca să-mi plătesc oștile,
 125 Că mi-au scutit zilele!
 Ileana-atunci răspundea:
 — Ştii, Bogdane dumneata,
 Coconașul s-a rugat,
 Eu cheile i le-am dat,
 130 Cu ele ș-a petrecut
 Şi nu ştiu ce le-a făcut!
 Şi Bogdan se mînia,
 Nouă fauri aducea,
 Nouă chei îi făurea,
 135 Lăzile le deschidea
 Şi pe Ienășel afla
 În lada cu gălbiniori,
 Pe deasupra cu scrisori.
 Şi Bogdan l-a întrebat:
 140 — Ienășele, dragul meu,
 Ce cauți tu în bunul meu?

Și Bogdan se încorda, .
 Șabia o ridica,
 Vrînd dărabe a-l tăia.
 145 Dar Ienășel îi zicea :
 — Stai, Bogdane, nu lovi,
 Că eu drept ți-oi povesti :
 Prin oraș cînd am trecut,
 Ileana cum m-a văzut,
 150 După mine ea striga :
 « Ienășele dumneata,
 Ești din fruntea de voinici
 Dacă ai ajuns p-aici ;
 Vino dară și la noi,
 155 Să ne iubim amîndoi,
 Să-mi dai prunc în croiul tău,
 Să-ncalece murgul meu ! »
 Atunci eu mă întorceam
 Și din gură îi ziceam :
 160 « Ileană, Ileană,
 Nevăstuță prea vicleană,
 Eu la tine aș veni,
 Dar mă tem că voi pieri,
 Tăiat eu și murgul meu
 165 De Bogdan, bărbatul tău ! »
 Și Ileana că-mi grăia :
 « Ienășele dumneata,
 Ienășele, nu te teme,
 Că Bogdan s-a dus în fene,
 170 Cu oastea în bătălie
 Și în veci n-o să mai vie.
 Acolo,-n oastea turcească,
 Dumnezeu să-l prăpădească ! »
 Eu atunci mă întorceam,
 175 La Ileana mă duceam,
 Murgul în grajd îl băgam,
 Fîn de flori îi presăram.
 Ileana-n cale-mi ieșea
 Și de mîină mă prindea
 180 Și cu drag mă săruta
 Și apoi mă întreba :
 « Vom cina, ori ne-om culca ? »
 Atunci eu îi răspundeam :
 « De culcat nu ne-om culca,

185 Ci mai bine vom cina! »
 Dacă Bogdan auzea,
 Pe Ienășel îl lăsa
 Și mai mult nu-l mai bătea,
 Ci prin casă-l preumbla,
 190 Foarte bine-l ospăta,
 Mînca de se sătura
 Și murgul își înșela,
 Sănătate își lua
 Și cu pace el pleca.
 195 Iar Bogdan se întorcea,
 Cătră Ileana zicea:
 — Vrei tu moarte vederoasă,
 Ori vrei moarte-ntunecoasă?
 Ileana așa-i grăia:
 200 — Ce să văd eu moartea mea?
 Eu vreau ca să mai trăiesc,
 Pe tine să te iubesc.
 Dar Bogdan ce mi-și făcea?
 Pe Ileana o-apuca,
 205 Cu bumbac o-nfășura,
 Cu rășină-o rășina
 Și cu drot o-nfășura,
 Lîngă un stîlp o lega,
 La picioare foc îi da.
 210 Focul în sus se suia,
 Cînd la brîu mi-și ajungea,
 Ea plîngea și mi-și grăia:
 — Oh, Bogdane, dragul meu,
 Să-ți ajute Dumnezeu,
 215 Au nu-ți pare ție rău,
 Iată, arde sînul meu,
 Sînul meu ce-l sărutai,
 Cu blîndețe-l dezmierdai?
 Bogdan atunci îi grăia:
 220 — Las' să arză, draga mea,
 Că nu arde-n vina mea,
 Ci arde din vina ta!
 Focu-n față-i ajungea,
 Ileana plîngînd grăia:
 225 — Oh, Bogdane, scumpul meu,
 Să-ți ajute Dumnezeu,
 Iată, ard și buzele,

Au nu-ți pare ție rău?
Iar Bogdan îi răspundea:
230 — Las' să arză pînă-n oase,
Pînă-n oase păcătoase!
Și cînd focul se stingea,
Vîntul tare mi-și bătea
Și cenușa o sufla,
235 Nici un semn nu rămînea,
Numai vestea ei mergea,
Mergea în toată lumea.

Căntănd, pp. 65-73
(Crijma - Caransebeș - Banat).

259 (291.II) PĂȚENIA NEVESTII CU DRĂGUȚ

— Ce stai, bade, în cărare,
Vîntul suflă, geru-i mare?
Dar mai bine hai în casă,
Că bărbatu-i dus de-acasă.
5 Vîno, bade, lîngă mine,
Dă-mi o dulce sărutare,
Că el mult lucru-n sat are!
Dară badea din cărare
N-așteaptă multă rugare.
10 Intră-n cas', o stringe-n brațe
Și-o sărută cu dulceață.
Dar, vai, cînd era mai bine,
Iacă bărbățul vine!
— Ce să mă fac, vai de mine?
15 A venit dracu acasă,
Bagă-te iute în ladă,
Că lada-i mare și goală,
Doar s-o duce iar în boală!
Vrea să intre-n casă-ndată,
20 Dar, vai, ușa-i încuiată.

— Hai, muiere, strigă-n grabă,
Deschide-mi, că mi-i degrabă!
— Merg, scumpule, merg de loc,
Numai să-ți pun lemn pe foc.
25 — Am venit după cojoc,
Că eram să-ngheț de loc.
Cată, numai, și mi-l adă,
Că l-am îndesat în ladă.
— Cojocul în ladă nu-i,
30 Ci-i în fundul podului.
— Cată, numai, mîndră dragă,
Că trebe să fie-n ladă.
Dar ce te temi tu, mîndruță,
Poate-n ladă-i păpușiță?!
35 Păpușiță, draga mea,
Ce-ai cătat în lada mea?
Apoi luă un băț mare
Și îl unse pe spinare
Și se-ntoarce la nevestă:
40 — Unde-i cojocu,-unde-i acul,
Ca să scot din tine dracul?
Și apucă un zbici mare
Și mi-o fripse pe spinare:
— Mîncu-i ochii cui te ține,
45 Să te-nvăț a trăi bine
Cu drăguțul lîngă tine! . . .

Alexici, pp. 193—194
(Șiria—Arad—Banat).

260 (291.III) ROȘMON-CRAI

La o masă ciont de pește,
Beau toți craii călărește;
La o masă ciont de nuc,
Beau toți craii și se duc.

5 Numa' domnul Roşmon-crai
 Nici bea, nici se veselea,
 Doamna nu şi-o pomenea,
 Tot pe doamna Rujalină,
 Floare scumpă din grădină,
 10 Stîmpărare de inimă,
 Numa' el că şi-a văzut
 Tot inelul doamnei lui
 La feciorul şpanului.
 Numa' el că şi-a strigat:
 15 — Cociş, cocişelul meu,
 Prinde cai la hinteu,
 Să merem ca şi vîntul,
 Să sosim ca şi gîndul;
 Să merem ca vînturile,
 20 Să sosim ca gîndurile!
 Cînd la poartă a sosit,
 Cu picioru-n poartă-a dat,
 Poarta-n trei s-a despicat.
 Cînd a fost amu la uşe:
 25 — Hei, tu, doamnă Rujalină,
 Floare mîndră din grădină,
 Stîmpărare de inimă,
 Vină, deschide uşa,
 Ca să-ţi ciunt eu viaţa!
 30 Ea atunci a rupt şi-a zis:
 — Hei, tu, domnuţ, Roşmon-crai,
 Cum o poţi zice asta,
 Că mi-i ciunta viaţa?
 — Inelul tău unde ţi-i?
 35 — La feciorul şpanului,
 În fruntea şireagului,
 Ţine ruda steagului!
 — Hei, tu, doamnă Rujalină,
 Floare scumpă din grădină,
 40 Stîmpărare de inimă,
 Ce mortişă vrei să-ţi fac:
 Ori din puşcă împuşcată,
 Ori de sabie retezată?
 — Hei, tu, domnuţ, Roşmon-crai,
 45 Nici din puşcă împuşcată,
 Nici din sabie tăiată,
 Dar cu seu şi cu răşină.

Ți-oi arde pînă la cină!
Cînd a fost pe la ojină,
50 Pusu-o-n seu și rășină,
Iară pînă ce-a cinat,
Ea mîndru i-a luminat.
Cînd a fost la miez de noapte,
Ars-a trupu-i jumătate;
55 Cînd a fost la cîntători,
Ars-a pînă-n subsuori.
Atunci domnul Roșmon-crai:
— Săriți, slugi și slujnicele,
Săriți de o potoliți!
60 Ea atunci a zis așa:
— Puteți sări, puteți ba,
Că mi-i arșă inima,
Că îs arșă jumătate
Și-amu trece-n ceia parte!

Țiplea, pp. 3—4;
inf. N.ța Țiplea
[Maramureș],
sept. 1902,

261 (292) CÎNTECUL LUI OANCEA CHIRIGIU

Foaie verde foi de nalbă,
Ce gilceavă-n cea dumbravă?
Ce război
În sat la noi?
5 Dar războiul cine-l face?
Vezi, Oancea cu Vlaicu,
Vlaicu pîrcălabu,
Cela înalt și subțirel,
Poartă căciulă de jdrel,
10 Ochii în cap ca de șoimel,
Parcă mi-e tras prin inel,
Moare Neaga după el!

Dară Neaga ce-mi făcea?
 Ea lui Oancea că-i cînta :
 15 — « Foaie verde d-asunie,
 Pleacă Oancea cu chirie,
 Cu trei flori la pălărie,
 Una verde și lămîie
 Și-alta-mi este prăzulinie,
 20 Una mie și-una ție,
 Bate vîntu, mi le-adie,
 Mi-aduce miroase mie,
 Bine-ar fi să nu mai vie !
 Că-mi pleacă la București
 25 Cu niște buți mari domnești,
 Cu pecețile-mpărătești,
 Să-mi aducă buți de vin
 Și de vin, și de pelin,
 Cu doisprece cai la car,
 30 Tot jugani și armăsari
 Și cîrlani de cîte-un an,
 Cari se țin după car. »
 Dară Oancea ce-mi făcea?
 În seamă cîntec nu băga,
 35 Și el, frate, cînd pleca,
 Ziua bună că-și lua :
 — Rămii, Neago, sănătoasă,
 Ca o garoafă frumoasă !
 Dară Neaga ce-mi zicea ?
 40 — Du-te, Oanceo, sănătos,
 Ca un trandafir frumos,
 Drumul fie-ți de folos !
 Dar Oancea cînd îmi pleca,
 Vlaicu-n urmă că pica ;
 45 Unde curva că-l vedea,
 Două rațe că-i tăia,
 Frumoasă masă-ntindea
 Și la masă că-mi ședea
 Și mi-ș' bea, și mi-ș' mînca
 50 Și din gură că-mi zicea :
 — Măi Vlaicule dumneata,
 O să omor pe Oancea,
 Să te iau pe dumneata !
 Dar Vlaicu că mi-i zicea :
 55 — Nu te fă, Neago, nebună

Să-ți omori tu soția,
 Să rîză toată lumea;
 Că Oancea este-n chirie
 Și-aduce băneturi ție,
 60 Dar eu sînt un pîrcălab
 Cu cîinii-n goană luat.
 Vlaicu mînca, nu mînca,
 Toiegele și-l lua
 Și prin sat că-mi pleca,
 65 Banii de bir să și-i ia.
 Dar Neguța ce-mi făcea?
 Dosu la moașă-sa-mi da
 Și din gură o-ntreba:
 — Fa moșică dumneata,
 70 Nu știi tu, soro, ceva
 Să dai lui Oancea să bea?
 Foaie verde și-un spanac,
 Că mi-a căzut Vlaicu drag,
 Foaie verde bob năut,
 75 Pe Oancea că l-am urît,
 Pe Vlaicu l-am îndrăgit,
 Of, moașă, m-am prăpădit!
 Dar moașă-sa că-i zicea:
 — Fă Neguțo dumneata,
 80 De ce-ți omori soția,
 Să-ți văduvești căscioara,
 Casa și bătătura,
 Priprejur ce-oi mai avea?
 Să vezi, case ca la tine
 85 Nu se află la domnie,
 Cîtă miere și de unt
 La tine s-a-ngrămădit,
 Și bun băiat l-ai avut,
 Ce-ai cătat de l-ai urît?
 90 Astăzi ești împărăteasă,
 Mîine te văz făr' de casă!
 Dar Neguța ce-mi zicea?
 — Fă moșică dumneata,
 Nu-mi mai răni inima!
 95 Nu știi tu, soro, ceva
 Să-mi omori pe Oancea?
 Dar moașă-sa că-i zicea:
 — Nepoată, nepoata mea,

Dacă ți-a venit așa
 100 Ca să-ți omori pe Oancea,
 Moașă-ta nu știe nimica;
 Dar dacă ți-e ție-așa,
 Du-mi-te pînă colea,
 Colea, în valea cea rea,
 105 La Gherghina țiganca,
 Ceia fermecătoarea,
 Care fermecă lumea,
 Aia de n-o ști ceva
 Să dea lui Oancea să bea.
 110 Dar Neguța ce-mi făcea?
 Tot acasă se ducea,
 Lua două-trei parale,
 Pleca după vrăjitoare.
 La Gherghina se ducea
 115 Și bună ziua că-i da:
 — Bună ziua, Gherghinițo!
 — Mulțumescu-ți, fa Neguțo!
 Dar Gherghina ce-i zicea?
 — Fa Neguțo dumneata,
 120 Foaie verde bob năut,
 Ce vînt mare c-a bătut
 De la mine c-ai venit?
 Că nu te-am văzut de mult,
 Parcă eu ți-am poruncit.
 125 Șezi la masă să mîncăm,
 Să mîncăm, să ospătăm,
 Bine seamă să ne dăm.
 Dar Neguța ce-mi zicea?
 — Fa Gherghino dumneata,
 130 N-am venit ca să mîncăm;
 Foaie verde ca nalba,
 Nu știi tu, soro, ceva
 Să faci lui Oancea să bea,
 Ca să-mi omori pe Oancea?
 135 Foaie verde bob năut,
 Eu pe Oancea l-am urît,
 Pe Vlaicu l-am îndrăgit,
 La inimă m-a topit!
 Dar Gherghina ce-mi zicea?
 140 — Fa Neguțo dumneata,
 La ce-ți omori pe Oancea?

Că-ți văduvești căscioara,
 Casa și bătătura,
 Împrejur ce-oi mai avea.
 145 Vezi, case ca la tine
 Nu se află la domnie;
 Astăzi ești împărăteasă,
 Mîine te văz făr' de casă!
 Dar Neguța ce-mi făcea?
 150 Vorba nu i-o asculta
 Și din gură că-i zicea:
 — Nu știi tu, soro, ceva
 Să faci lui Oancea să bea,
 Ca să-mi omor pe Oancea?
 155 Foaie verde și-un spanac,
 Că mi-a căzut Vlaicu drag!
 Dar Gherghina ce-mi zicea?
 — Fa Neguțo dumneata,
 Du-mi-te, Neguță,-acasă,
 160 Să pui să-ți faci demîncare.
 Fii cu ochii după soare.
 D-o da soarele-n chindie,
 Tu s-alergi la prăvălie,
 Tocmai la jupîn Ilie;
 165 Ia-mi sărănică d-o para,
 Argint-viu de cît oi vrea
 Și otravă de alta,
 Vino-ncoace la gaica,
 Să fac lui Oancea să bea.
 170 Dar Neguța ce-mi făcea?
 Foaie verde d-asunie,
 Sui-a-n deal la băcănie,
 La logofătul Ilie,
 Și lua sărănică d-o para
 175 Și otravă de alta.
 O para că-i rămînea
 Și p-aia pe vin c-o da
 Și-n pahar că mi-l punea,
 La Gherghina se ducea
 180 Și-n mîină că i le da.
 Dar Gherghina ce-mi făcea?
 Paharu-n mîină-l lua,
 Nu știu ce naiba zicea,
 Făcea lui Oancea să bea,

185 Ca să-mi omoare pe Oancea.
 Ieșea afar' în bătătură
 Și descînta-n gura mare,
 Să vie Oancea mai tare.
 Păhărelul că-l lua
 190 Și-n mîna Neguții-l da.
 Dar Neguța ce-mi făcea?
 Tot acasă se ducea,
 Deștiu cheie că-l făcea
 Și lada c-o descuia,
 195 Paharu-acolo punea
 Și afară că ieșea.
 Pe umbrar că se urca,
 În drum mare se uita
 Și pe Oancea-l năzărea.
 200 Venea Oancea cît venea,
 La o margine că-mi da,
 Căișorii-i deshăma,
 Îi deshăma,-i împiedica,
 Șeulița că mi-o lua,
 205 Ibîncele le-așternea,
 Chimirașul mi-l vărsa,
 Priboiașul mi-l lua,
 Gălbinași că-mi găurea,
 Salba Neaghii mi-o mărea
 210 De dragă lui ce-i era...
 Dar Neguța ce-mi făcea?
 Începea de mi-ș' cînta:
 — « Foaie verde d-asunie,
 Vine Oancea din chirie,
 215 Cu trei flori la pălărie,
 Una galbenă-lămîie
 Și-alta albă-colelie
 Și-alta verde-prăzulie,
 Bate vîntul și le-adie,
 220 Mi-aduce miroase mie,
 Bine-ar fi să nu mai vie! »
 Curva departe-l vedea,
 La poartă că alerga
 Și la poartă că ședea
 225 Pînă Oancea că sosea,
 Ea din guriță striga:
 — Măre, Oanceo dumneata,

De cînd, Oanceo, c-ai plecat,
 N-am băut, nici n-am mîncat,
 230 În drumu-ți că m-am uitat,
 De dorul tău m-am uscat!
 Curva de gît îl lua
 Și-n guriță-l săruta.
 Dar Oancea ce mi-ș' făcea?
 235 Dupe cal descăleca,
 Toți caii îi deshăma,
 Doar șelariu rămînea,
 O bură de ploaie-mi da,
 Ștreangurile le uda;
 240 Mîna-n pozînar băga,
 Un bricegel că scotea,
 Ștreangurile le tăia,
 Deștiul mic că și-l scrîntea,
 Lui semn că i se făcea.
 245 Dar Neguța ce-mi făcea?
 Pe Oancea-n casă-l poftea
 Și la masă-l așeza,
 Ea-n pivniță că intra,
 Scotea vin, scotea rachiu,
 250 Scotea rachiu, bașa-rachiu,
 Și lui Oancea că mi-i da,
 Pînă Oancea s-amețea.
 Dacă friptura mînca,
 Cu vadra la vin mergea,
 255 Cu vadra la vin scotea,
 Deștiul cheie că-l făcea,
 Lădița mi-o descuia,
 Păhărelu-l lua,
 Care pentru Oancea gătit era,
 260 Cu vin că mi-l umplea,
 Lui Oancea că i-l dedea
 Și din gură că-i zicea:
 — Poftim, Oanceo, vin de bea,
 Vin roșu din mîna mea,
 265 Ori oi bea, ori n-oi mai bea
 De la mînușița mea!
 Dar Oancea ce mi-ș' făcea?
 Mîna pe pahar punea
 Și din gură că-mi zicea:
 270 — Fa Neguțo dumneata,

Foaie verde bob năut,
 Eu am plecat cam de mult,
 N-ai pus gând de omorît?
 Eu viu, frate, călător,
 275 Ori ai vrun gând să mă omori?
 Unde curva c-auzea,
 Icoana-n brațe c-o lua,
 De trei ori că se jura
 D-o avea ea-n gând ceva,
 280 Și din gură că-i zicea:
 — Dragă Oanceo dumneata,
 Eu zic, zău, pre legea mea,
 D-oi știa de vorba-asta!
 Dară Oancea ce-mi făcea?
 285 Pe Neguța se-ncredea,
 Cruce la piept își făcea,
 La Dumnezeu se ruga,
 Pahar la gură punea,
 Tocma-n fund că-i răsufila.
 290 Ochii peste cap că-i da,
 De la masă că-mi cădea,
 Vărsa Oancea ce vărsa,
 Vărsa la sînge-nchegat,
 Cu boșogi amestecat.
 295 El din gură că-mi ofta:
 — Ah, mîndruțo, m-ai mîncat,
 Ast vin roșu mohorît
 La inimă m-a topit!
 Dar Oancea ce mai striga?
 300 — Fă Neguțo dumneata,
 Ia dă-mi tu d-un pic de apă,
 C-am la inimă cu greață!
 Dar Neguța ce-mi zicea?
 — Nu e, Oanceo, pic de apă!
 305 De cînd, Oanceo, mi-ai plecat,
 Fîntînele mi-a secat,
 N-a rămas, Oanceo, de leac!
 Vărsa Oancea și vărsa,
 Vărsa la sînge-nchegat,
 310 Cu boșogi amestecat.
 — Ah, mîndruțo, m-ai mîncat,
 Ia dă-mi tu d-un pa'r de vin,
 Să mă curăț de venin!

Și Neguța că-i spunea :
 315 — Nu e, Oanceo, pic de vin !
 De cînd, Oanceo, mi te-ai dus,
 Buțile că mi s-au scurs ;
 De cînd, Oanceo, mi-ai plecat,
 Cercurile s-au uscat,
 320 Doagile s-au răvărsat,
 N-a rămas, Oanceo, de leac !
 Vărsa Oancea și vărsa,
 Vărsa la singe-nchegat,
 Cu boșogi amestecat.
 325 — Ah, Neguțo, m-ai mîncat !
 Dar Neguța ce-mi făcea,
 Ceia curva și oața ?
 Nici acilea nu-l lăsa,
 Ștreangu-n gît că i-l punea,
 330 Pe fereastră mi-l trăgea,
 În pimniță că-l tîra,
 Între buți că-l arunca,
 Sapa-n mîină c-o lua,
 O gropiță că-i făcea,
 335 Jumătate-l îngropa.
 Oancea se păstrăvălea,
 Într-o rină că se da
 Și din gură că ofta
 Și de Neaga se ruga :
 340 — Neago, nu ți-o fi păcat
 Că tu pe mine m-ai mîncat ?
 Zace Oancea în cea tină,
 În cea tină,-n cea mocirlă.
 Zace Oancea într-o rină
 345 Și-i curge-otravă pe gură.
 Dar Neguța ce-mi făcea ?
 La Oancea nu se uita,
 În pimniță mi-l lăsa,
 Curva lacătu-i punea
 350 Și afară că ieșea,
 Două rațe că-mi tăia
 Și de masă se gătea,
 Știa Vlaicu cînd venea.
 Dar Neguța ce-mi făcea ?
 355 În chilie că intra,
 Lua iie

Dintr-o mie
 Și rochiță de cutie
 Și brîu lat, din Țaligrad,
 360 Cotul șapte galbeni luat,
 Tot de Oancea cumpărat,
 Cu papuci luați de la turci,
 Potcoviți cu coji de nuci. . .
 Ea la Vlaicu că intra,
 365 În gură că-l săruta,
 La masă cu el ședea.
 Dară Neaga ce-mi făcea?
 Din guriță că-mi striga:
 — Măi Vlaicule dumneata,
 370 Mi-am omorît soția,
 Să te iau pe dumneata!
 Unde Vlaicu c-auzea,
 Drept în picere-mi sărea,
 Două palme că mi-i da
 375 Și în urmă-o judeca:
 — Ai sictir, curvă cățea,
 Ți-ai omorît pe Oancea,
 Ți-ai văduvit cășcioara,
 De rîde toată lumea!
 380 Dar știi tu, curvă cățea,
 Oancea ți-a fost din chirie,
 Ți-aducea băneturi ție;
 Aducea ca o albină,
 De mă ținea și pe mine.
 385 Ți-ai omorît soția,
 Ți-ai văduvit cășcioara,
 Care mîine și poimîine
 O să mă omori și pe mine!
 Bastonu-n mîină că-l lua,
 390 Pe Neğuța îl rupea
 Și-n casă că mi-o-nhidea.
 Dar Vlaicu ce mi-și făcea?
 Afară că mi-și ieșea,
 Pe ea-n casă c-o lăsa,
 395 Veriga că i-o punea;
 În bătătură ieșea,
 Steajăr acolo bătea,
 Trei rogojini c-aducea
 Și, frate, le cătrănea,

400 În cas' la Neaga intra
Și de mîină mi-o lua
Și-n bătătură-o scotea,
Dar Neaga ce mi-și făcea?
Cu pumnii-n piept se bătea,
405 Păr negru că jumulea,
Fața albă o zgîria
Și din gură că-mi zicea :
— Bine zicea moșica
Să nu-mi omor soția,
410 Și nu i-am ascultat vorba !
Dar Vlaicu ce mi-ș' făcea?
În rogojini mi-o-nfășura,
La steajăr mi-o aducea,
Cu lanț de fier mi-o lega,
415 Foc de zece părți că-i da.
Cînd rogojinile plesnea
Și pe Neaga focu-ajungea,
Neaga din gură țipa :
— Măi Vlaicule dumneata,
420 Ajungă-ți d-atîta glumă,
Nu mă arde-n rogojină !
Dară Vlaicu că-mi striga :
— Ai sictir, curvă cățea,
C-ai omorît pe Oancea,
425 De-ți aducea ca albina,
Și cu mine-oi face așa !
Arde Neaga și plesnește,
Vlaicu bea, se-nveselește ;
El la Oancea se ducea,
430 Din pimniță că-l scotea,
Cu lacrimi că mi-l scâldea,
Tron de ceară că-i făcea,
Pe Oancea că-l îngropa.

Tocilescu, pp. 45—49;
inf. I. Neblea
(Roșiori—R.-de-Vede—București).

— Fire-ai, maică, blăstămată,
 C-ai avut și tu o fată
 Și-ai dat-o să fie dată
 După hoțu din pădure,
 5 Care ști' numai să fure,
 Că eu n-am fost învățată
 Să stau cu ușa-ncuiată,
 Să spăl haină sîngerată,
 De pe alții lăpădată,
 10 Și cuțite d-ascuțite,
 Și paloșe ruginite!
 Bărbatu și-o auzea
 Și din grai așa grăia:
 — Nevastă, nevasta mea,
 15 Asară cînd însăra
 Blăstămai pe maică-ta
 Și ochii tăi lăcrăma.
 — Ba io nu mi-am blăstămat,
 Că focu l-am ațîțat
 20 Și lemnele-au afumat,
 Și ochii mi-au lăcrămat.
 — Nevastă, nevasta mea,
 Cînd ți dor de maică-ta,
 Nu mai plînge, nu ofta,
 25 Spune-mi numa', c-om pleca.
 Vorba bine nu sfîrșea,
 Cu nevasta și pleca,
 S-o ducă la maică-sa,
 Să nu-i strice inima.
 30 S-a dus calea jumătate,
 Jumătate,-a treia parte,
 Și capu i l-a tăiat
 Și-n glugă i l-a băgat.
 — Deschide, soacră, ușa!
 35 Soacra lui atunci grăia:
 — Deschidă nevastă-ta,
 Că și ea știe treaba!
 — Nevasta-i în Valea-Rea

Și capu-i în gluga mea!
40 — Vai de mine, ce-i d-asta!
M-o blăstămat Precesta,
Că mi-au cerut-o din sat
Și le-am zis că nu-i de dat,
Și mi-au cerut-o vecini
45 Și am dat-o în străini.

B o l o g a, p. 190 (n. 668)
(Șpring—Sebeș—Hunedoara),
1890—1900.

263 (295) GHEORGHITĂ POIANU

Foaie verde salbă moale,
Cînd fu vineri în diseară,
Trei beșlii se ridicară,
Trei beșlii și trei zapcii,
5 Acuși sosiți de la Dii,
Cu căpute nărmzii.
Dar ei unde se trăgea?
La Gheorghită Poianu,
C-ala le e căpitanu,
10 C-un tînăr de Moldovean,
P-un cal galben dobrogean;
Ala le e căpitanu,
De le poartă tainu.
În puterea nopții ajungea,
15 Gheorghită Poianu în picere sărea,
Cu totu, frate,-i primea;
Călușeii îi lua,
În grajd de piatră-i băga,
Fîn cu flori le revârșa,
20 Dar el, frate, ce-mi făcea?
Le tăia cîte-o mioară
Și-un berbece de frigare,
Să le fie de gustare

Pîn-o veni prînzu mare...
 25 Masa-n foișor punea,
 Moldoveanu ce făcea?
 Hoțu, ciinele dușman,
 Văzuse cucoana lui Gheorghită,
 Mult e mîndră, drăguliță,
 30 Din creștet pînă-n pămînt
 Numai aur și argint,
 De la piept pîn' la guriță,
 Părea că e o porumbiță.
 Îl secase la inimioară,
 35 Așa mîndră frumușioară.
 El' apă de spălat cerea,
 Cine focu vrea să-i dea?
 Cucoana lui Gheorghit' se scula,
 Lua peșchiru pe stînga
 40 Și năstrapa în dreapta.
 Afară ea că-mi ieșea
 Și apă-n mîini că-i turna.
 Dar Moldovean ce făcea?
 Apă-n guriță lua,
 45 Pe cucoana c-o stropea
 Și-ncepea d-o săruta.
 Gheorghită ce mi-și făcea?
 Dor cu ochii se uita,
 La inimă că-l seca.
 50 Gheorghită că mi-l vedea
 Și din gură că striga:
 — Istudore, sluga mea,
 Țesală pe roșu meu,
 Pune șaua pe suru,
 55 Pe suru, pe nebunu,
 C-oi să-mpușc p-âl Moldovean,
 La inimă fu viclean,
 Că sărută cucoana mea,
 Mi-a secat inimioara!
 60 Lui Moldovean că-i spunea:
 — Moldovețe dumneata,
 Mi-ai sărutat cocoana,
 Mi-ai secat inimioara!
 N-o duseși în grădină, la bascea,
 65 S-o săruți tu cum oi vrea,
 Ș-o sărutași la iveală,

Mă secași la inimioară !
La Moldoveanu-alerga,
Cu pistolu îl împușca.
70 Pe deal pe la Ialomiță
Fuge căpitan Gheorghită
Cu a lui d-o sluguliță.
De gonit cine-l gonește?
Trei beșlii și trei zapcii,
75 Cu căpute nărîmzii,
Acuși sosiți de la Dii . . .

Tocilescu, p. 137;
inf. Precup Urgan
(Salcia—Tr.-Măgurele—București).

264 (296) DESPĂRȚIREA

Frunză verde
De nalt brad,
La curte
La Țarigrad,
5 Flăcău tînăr s-a însurat,
Nici mustața nu i-a dat.
Și hîrtie că-i venea,
Hîrtie
De la domnie,
10 Ca să-l ia de miliție.
El puțin că zăbăvea
Pîn' hîrtia că citea.
Din ochi negri lăcrăma
Și din gur-așa grăia :
15 — Of, dragă măicuța mea,
Să-mi păstrezi nevestica ;
Să-i dai, maică, lapte dulce,
Că d-aici nu s-o mai duce,
Să-i dai, maică, ș-un zahar

20 Daca i-o cădea amar !
 Nici dealul nu mi-l suia,
 Nevestica că-i murea.
 De-ngropat und' mi-o-ngropa ?
 În grădină,
 25 La stulpină.
 Dar de plîns cine mi-o plînge ?
 Mi-o jelește florile,
 Florile,
 Garoafele.
 30 El din oaste auzea
 Și din gură că-mi grăia :
 — Oleo-leo, soare rotund,
 Ia scapătă mai curînd,
 Că mie mi s-a urît
 35 Tot suind
 Și coborînd,
 Tot suind dealurile,
 Și mă dor
 Picioarele
 40 Scoborînd
 Vălcelele !
 Acasă cînd mi-ajungea,
 Pe maică-sa că-ntreba :
 — Oleo-leo, măicuța mea,
 45 Unde mi-e soțioara ?
 — A murit, maică, s-a dus !
 Din ochi negri lăcrăma,
 La ea, märe, se ducea.
 Acolo, cum ajungea,
 50 Din groapă mi-o dezgropa,
 El la ea că se uita,
 Din ochi negri lăcrăma
 Și din gur-așa grăia :
 — Oleo-leo, soția mea,
 55 Căci, puicuță, mi te-ai dus,
 Păcat mare ai făcut
 Că pe neica l-ai lăsat,
 Nu ți-a fost milă, păcat ?

Teodorescu, p. 622
 (Orăști-Lămotești—Oltenița—București),
 1870.

În cel mijlocăș de sat,
 Mîndru brad s-o răsturnat.
 Nu l-o răsturnat vîntu,
 Ci Nița cu drăguțu.
 5 Bărbatu și-o zis așa:
 — Trăi, Niță, cu cine-i vrea,
 Nu strica viața mea.
 Drăguțu că și-o strigat:
 — Dă, Niță, cu ciocanu,
 10 Pînă tu li-i omorî,
 Vin roșu ți-oi îndulci.
 Pînă tu li-i scoate-afară,
 Vin roșu ți-oi tipăra-re.
 Numai el că și-o strigat:
 15 — Ilișcă, puiu tatii,
 Prăbăluie, doar-oi ieși,
 Pă mine nu m-or omorî.
 — Tot pe ușa de la dial,
 Pus-o lăcată și zar,
 20 Să nu-ți văd al tău amar.
 Tot pe ușa de la vale,
 Pus-o lăcata cea mare,
 Să nu-ți văd, tată, mortia-re.
 Cînd o fost mai pe la cină,
 25 Îi ținea Nița lumină.
 Cînd-o fost în zor de ziuă,
 Cofa-n mîină o luat,
 La fîntînă-o alergat.
 Numai ea că și-o strigat:
 30 — Ni-tai, drace, ce-am lucrat,
 Nici am drăguț, nici bărbat,
 Fără suflet îngrecat,
 Și la sădrie de-mblat!

Birlea, I, p 54;
 inf. Ioană Oanea
 (Berbești — Sighet — Maramureș).

Sîmnion cu nevasta
 În vindig la soacră-sa,
 Un fecior de giurat mare
 Tăt ii cere nevasta-re;
 5 Între lături să-nvîrtea,
 Iară mîna i-o a da;
 Între lături o giucat,
 A mîna nu i-o a dat.
 Sîmnion s-o supărat,
 10 Cătă cociş o strîgat:
 — Frumuşăi cocişii mnei,
 Prindeţ caii la hincei
 Şi-mpuşcaţ cu zghiciurile,
 Să merem ca vînturile,
 15 Să sosim ca gîndurile!
 Şi ei numa' ş-o sosît,
 Sîmnion că ş-o strîgat:
 — Deschide, mamă, poarta,
 Gata-i, mamă, otrava?
 20 Mare curvă-i noru-ta!
 — Puiu mamii, Sîmnioa',
 De trei zile-i în dospală,
 Să o dau la nurioară!
 Ea napoi ş-o d-înturnat.
 25 Soacră-sa că ş-o strîgat:
 — Hei, tu, nurioara mea,
 Or ți lua paharu,
 Or ți oi răteza capu!
 — Hei, tu, socrioara mea,
 30 Atîta grație-m daţ
 Pînă eu numa' mni-oi mere
 În funduţu grădinei,
 La floricea călinei,
 Să-m d-ascriu o cărticea,
 35 S-o abat la mama mea,
 La mama, păste Braşău,
 Să-m trimată copîrşău,
 Copîrşău mîndru-nvărgat,

Mă omoar-a mneu bărbat;
40 Copîrşău mîndru cernit,
Că soacra m-o otrăzit!
Şî-n căsucă s-o-nturnat,
Paharu sus l-o luat.
Mă-sa încă ş-o zinit,
45 De la poartă ş-o strîgat:
—Deschide-mi, cuscră, poarta,
Că mni-i moartă siuca!
Şî coconu ş-o strîgat:
—Hei, tu, tătulucule,
50 Pînă-amu o ars mama,
Amu arde ţiţuca,
Eu, tătucă, ce m-oi fa' ?
Tu femeie ți afla,
Da' eu mămulucă, ba!
55 Şî el zinu-a apucat
Şî pă dînsa o turnat.
Da' ea numa' ş-o strîgat:
—Lasă zinu, nu-l strîca,
Că zinu-i bun de băut,
60 Da' eu n-oi mai trăi mult!

P a p a h a g i, Maram., p. 114;
inf. Ileana Rus
(Rozavlea—Vişeu—Maramureş),
1920.

267 (302) NICOLCEA

Coboară,
Cine-mi coboară
Pe culmiţa dealului,
Dealul Almăjanului,
5 La fîntîna fagului?
Căpitanul Dalapin,
Cu frate-so Nicolcea,

Nicolcea
 Arambaşa,
 10 Arambaşa hoţilor
 Şi stăpînul codrilor,
 Şi cu cincizeci de voinici,
 De voinici
 Dă-i tomocici,
 15 Raşi la berbe,
 Groşi la cefe,
 Cu musteţe-n vârvărice,
 Cum stă bine la voinici,
 Tot cu flinte d-ale lungi
 20 Şi cu țăvile de-argint,
 Ce n-am văzut de cînd sînt!
 Iar Nicolcea ce-mi lucra?
 În degete-mi fişconea,
 Toţi voinicii se strîngea
 25 Şi din gură le grăia:
 —Măi voinici
 D-ăi tomocici,
 Raşi la berbe,
 Groşi la cefe,
 30 Cu musteţe-n vârvărice,
 Cum stă bine la voinici,
 Cotaţi locu de-ntăriţi
 Şi-n şîlboc să ne păziţi!
 Cătră nuroria sa
 35 Nicolcea îmi cuvînta:
 —Hai, tu, doamnă jupîneasă,
 Să ne faci de cină-aleasă
 Nouă şi la cei voinici,
 Că-s voinici d-ăi tomocici!
 40 Şi cînd doamna auzea,
 În călcîne se-ntorcea
 Şi de cină că-mi făcea,
 Şi măsaiele-aşternea,
 Şi de cină le punea,
 45 Lingurile că le da.
 Dar Nicolcea ce făcea?
 Lingura-n mîină lua
 Şi din gură îmi grăia:
 —Frate, frate

50 Dalapine,
 Spune-mi mie
 În cin' te-ncrezi:
 Au în mine,
 Au în tine,
 55 Au în arme ce-s pe mine,
 Au în cincizeci de voinici,
 De voinici d-ăi tomocici?
 Dalapin îi răspundea:
 —Nici în tine,
 60 Nici în mine,
 Nici în arme ce-s pe tine,
 Nici în cincizeci de voinici,
 De voinici d-ăi tomocici,
 Ci io mă-ncred
 65 În albă doamna mea!
 Când Nicolcea auzea,
 Lingura că și-o zvîrlea
 Unde cîinii se culca,
 Și-n degete fișconea,
 70 Toți voinicii s-aduna:
 —Măi voinici
 D-ăi tomocici,
 Voi luați
 De cinați
 75 Și cu vin vă adăpați,
 Păn' la ziuă vă odihniți,
 Fără grijă să durmiți,
 Eu singur șîlboc voi sta!
 Toți voinicii asculta,
 80 Toți voinicii se culca.
 Dar cînd fu la miez de noapte,
 De dușmanii dorm de moarte,
 Vine hoțul d-Almăjan,
 Că e mîndru și viclean,
 85 Și la doamna se ducea,
 Cu piciorul o clinea,
 Ea capul și-l ridica,
 El din cap semne-i făcea.
 Pe poteaca pitulată,
 90 La poiana făr' de iarbă,
 La fîntîna făr' de apă,
 Amîndoi se-mbrățoșa,

Frumos ei se săruta
 Ş-amîndoi că se ducea,
 95 Iar Nicolcea tot vedea.
 Cînd de ziuă se făcea,
 Dalapin doamna-şi striga,
 Dar nime nu răspundea.
 Dalapin atunci zicea :
 100 —Măi tu, frate Nicolceo,
 Albă doamn-ai văzut-o
 Încotro ea mi-a plecat?
 Spune-mi drept ş-adevărat,
 Că io-n tine mă încred,
 105 Şi în tine,
 Şi în mine,
 Şi în arme ce-s pe tine,
 Şi în cincizeci de voinici,
 De voinici d-ăi tomocici;
 110 Că muierea-i mare drac,
 Mare drac împeliţat,
 Că omul o măriţeşte,
 Ea pe min' mă năpusteşte!
 Nicolcea îi răspundea :
 115 —Frăţioare Dalapine,
 Io ţie cu drept ţi-oi spune :
 Du-te iute,
 Tot mai iute
 Pe poteaca pitulată,
 120 La poiana făr' de iarbă,
 La fîntîna făr' de apă...
 Dalapin se ridică,
 Repede se îmbrăca,
 După doamna lui pleca.
 125 Iar Nicolcea ce lucra?
 În degete fişconeă,
 Toţi voinicii se scula,
 Că Nicolcea poruncea :
 — Sus, voinici
 130 D-ăi tomocici,
 Armele vi le-mbrăcaţi,
 Bine grijă să luaţi,
 După mine să-mi plecaţi,
 Voiniceşte să purtaţi;
 135 La poiana făr' de iarbă,

La fântâna făr' de apă,
 Dușmanul să-l ajungem,
 Noi pe el să-l prindem
 Viu, întreg, nevătămat,
 140 Cum e bun de judecat!
 Voinicii porneau,
 Poiana ocoleau.
 Dar Dalapin ce lucra?
 El la margine ședea,
 145 La dușman nu se ducea,
 Că mare frică purta.
 Iar în mijloc de poiană,
 Fără frică, fără teamă,
 Ședea hoțul d-Almăjan,
 150 Că e mîndru și viclean,
 Și pe doamna mi-o ținea,
 Pe genunchi o dezmierda,
 Cu vin alb o adăpa,
 Pe gură o săruta.
 155 Dar Nicolcea cuvînta:
 — Frățioare Dalapine,
 Dacă te încrezi în tine,
 Almăjanului vorbește
 Și degrabă-i poruncește
 160 Că pe doamna să ți-o dea!
 Dalapin așa striga:
 — Hei, voinice d-Almăjan,
 Că ești mîndru și viclean,
 Tu pe doamna mi-ai furat,
 165 Că ești hoț și blăstemat!
 Almăjanu-i răspundea:
 — Vin' la mine,
 Dalapine,
 Să-ți arăt iute și bine
 170 Cum cîntelarea-ai lăsat
 De urlă muștele-n ea,
 Stai, că io ți-oi arăta!
 Almăjanul se scula,
 La Dalapin se ducea
 175 Și la luptă se lua.
 Doamna la ei se uita,
 Almăjanul se-ncorda
 Și-n pămînt

Până-n genunchi
180 Pe Dalapin mi-l băga.
Dalapin se încorda,
Almăjan nici nu clinea.
Dalapin așa grăia :
— Albă doamnă jupîneasă,
185 Jupîneasă mea aleasă,
Vină, vină de-mi ajută,
Că dușmanul azi mă-mbucă !
Dar doamna așa-i grăia :
— Dați nainte, dragii mei,
190 Dați nainte, voinicei,
Care-ți birui,
Acela m-o stăpîni !
Cînd Nicolcea auzea,
În degete fișconea,
195 Toți voinicii s-arăta.
Iar doamna ce mai făcea ?
Mîna pe sucne puneă
Și la fugă mi se da ;
Iar voinicii mi-o prindea
200 Și pe ea, și p-Almăjan,
Că e mîndru și viclean,
P-amîndoi că mi-i lega,
Judecata le făcea,
Capetele le tăia.
205 Și Nicolcea rămînea
În codru cu ceata sa,
Iar Dalapin se ducea,
În cîntălare intra
Ș-apoi el se prensura,
210 Fată mare îmi lua.

H o d o ș, pp. 83—90 ;
inf. Isidor Saberca
(Prilipeți—Bozovici—Banat).

3. PĂRINȚI ȘI COPII

268 (304) TUDOREL

Foicica ulmului,
La marginea drumului,
Drumul Țarigradului
Și schelii-mpăratului,
5 Case nalte s-au zidit,
Cîrcumioară s-a gătit
Și frumos că s-a boit.
Dar cine mi le-a clădit?
Savalăși Tudor,
10 Pazarghian Tudor,
Reisicol Tudor.
Foaie verde ș-o lalea,
N-avea naiba ce lucra?
Tudorel mi se-ndemna
15 Și de tînăr se-nsura,
Frumoasă mîndră lua;
De frumoasă ce erea,
Cîrcumăreas-o punea,
Ș-o chema, măre, Voica.
20 Dar unde cîrcumărea?
La marginea drumului,
Drumul Țarigradului
Și schelii-mpăratului.
Cine pe' drum că trecea
25 La cîrciumă
Se oprea,
La Voichița
Se uita
Și de dragul ei tot bea :

30 Beau-și turcii
Papucii,
Iencieri
Hangerile,
Croitori
35 Foarfecile,
Cirezari
Cirezile,
Rămîneau
Cu pungile,
40 De le oftau
Buzele !
Tudorel se-mbogătea
Și, d-avere ce-și avea,
Își strîngea
45 Și-și cumpăra
Catîrași
Cu gălbenăși,
Și cirezi
De boi d-ăi grași,
50 Herghelii
De cai
Frumoși,
Turme
De juncani
55 Spătoși.
Dar p-atît nu se lăsa,
Ci-și făcea Tudor, făcea
Nouă late mori de vînt,
Nouă mori pe subt pămînt,
60 Că nouă d-or măcina,
Bănetul s-o aduna.
Tudorel se-mbogătea,
Dar la biruri
Mi-l pune
65 Și haraciuri
Că-i cerea,
Mare greu l-împresura.
Și da Tudor, și mai da
Tot pe ani
70 Cinci pungi de bani,
Și p-o lună,
Pungă plină.

Și da Tudor, și mai da :
Nu da banii
75 Cu punga,
Ci da sacii
Cu mîna,
Lăscăi
Cu dimirlia,
80 Parale
Cu banița,
Dar de biruri
Nu scăpa,
De haraci
85 Nu se plătea.
Tudorel îmi sărăcea,
Mare greu îl cuprindea
Și, de vedea și vedea,
Din guriță că-mi grăia :
90 — Voico, soțioara mea,
Io pe tine cînd te-am luat,
Eram tînăr și bogat,
Și mai mult m-am bogățit
De cînd, Voico, ne-am soțit.
95 Dar cîinii mahalagii
Ne-a pîrît pe la beșlii,
La haraciuri
Că m-a pus,
Bănișorii
100 Mi i-a scurs.
Am vîndut,
Cum am putut,
Catîrași
Pe gălbinași,
105 Cirezile
De boi
Grași,
Herghelii
De cai
110 Frumoși,
Turme
De juncani
Spătoși,
Ale nouă mori de vînt
115 Și p-ale de subt pămînt,

Dar de bir
 Nu m-am plătit,
 De haraci
 Nu m-am scutit,
 120 Ş-am rămas sărac lipit.
 Mătură hambarele
 Prin toate colţurile
 Şi, d-ei găsi făioară,
 Să mi-o cerni
 125 În sitişoară,
 S-o frământa
 În lăcrămioare
 Şi s-o coci
 La Țișoare,
 130 C-am să plec
 Din țară-n țară
 Ca s-ajung,
 Din sat în sat,
 Până-n târg
 135 La Țarigrad,
 La cinstitul de-mpărat,
 Şi la el să jeluiesc
 Că nu-i chip să mai trăiesc.
 Şi Voichița, d-auzea,
 140 Lacrămile
 Că-i curgea;
 Hambarele
 Mătura,
 Făioară
 145 Că-mi găsea,
 D-o turtică
 Mi-i făcea:
 În lacrimi o frământa
 Şi la țite
 150 I-o cocea,
 Şi în traistă
 I-o punea.
 Tudorel mi se gătea,
 Pe Voichița
 155 Săruta,
 Iar sârmana,
 Vai de ea,
 De foc mare leșina.

Soacră-sa îmi alerga,
 160 Apă rece că-i puneă,
 Pe Voichița deștepta.
 Tudorel că le grăia :
 --- Iacă, maică, nora ta,
 Păstreaz-o ca viața mea,
 165 La-ntoarcere s-o gășesc
 Așa cum ți-o dăruiesc.
 Tu, Voichițo, soața mea,
 Să-ți păstrezi toată mintea ta
 Și cinstea măicuță-mea,
 170 Că mă duc la Țarigrad,
 La-nălțatul de-mpărat,
 Ca la el să jeluiesc
 Că n-am hal să mai trăiesc.
 Tudorel le cuvînta,
 175 Mîna mă-si-i săruta,
 Pe Voichița-mbrățișă,
 Drumulețu-și apuca
 Și la Poartă se ducea.
 Acolo, de-mi ajungea,
 180 În genuche-ngenuchea,
 Trei zile-n poartă ședea.
 Împăratul se uita,
 Din ciubuc tutun trăgea,
 Și pe Tudor cînd vedea,
 185 Ciubucgiu-și trimetea,
 La serai că mi-l chema
 Și din gură-l întreba :
 — Pazarghian Tudor,
 Heisicol Tudor,
 190 Savalași Tudor,
 Pe la noi
 Ce-ai căutat,
 Avereă cui
 Ți-ai lăsat?
 195 — Preacinstiule-mpărat,
 Mare rău m-a-mpresurat
 La haraciuri
 Am fost pus
 Și la biruri
 200 Greu supus,
 Tot pe ani

Cinci pungi de bani,
Și pe lună,
Pungă plină.
205 N-am dat banii
Cu punga,
Ci-am dat sacii
Cu mîna,
Lăscăi
210 Cu dimirlia,
Parale
Cu banița.
De haraci
Nu m-am plătit
215 Și de bir
N-am isprăvit,
Dar de tot am sărăcit,
Ș-am venit
Să jeluiesc
220 Că n-am hal să mai trăiesc.
— D-alei, Tudor, Tudorel,
Pazarghian Tudor,
Savalași Tudor,
Heisicol Tudor,
225 Nu știi tu c-ai mai avut
Saxanale
Cu parale,
Sămărași
Cu gălbenăși,
230 Cirezi multe
De boi grași,
Herghelii
De cai
Frumoși,
235 Turme
De juncani
Spătoși,
Nouă mori
Pe subt pămînt
240 Ș-alte nouă
Mori de vînt?
— Împărate,
Le-am avut,
Dar pe toate

245 Le-am vîndut,
Și haraciul
Mi-am plătit,
Să mă văz cortorosit,
Cu măicuța odihnit.

250 Am plătit cît am putut,
Dar de bir n-am mai avut,
Ș-am venit să jeluiesc,
Să mă lași să sîngeclesc,
Că n-am hal să mai trăiesc !

255 Împăratul, d-auzea,
Nici mai mult că-l ispitea,
Ci din gură-l întreba :
— D-ai venit să jeluiești,
Unde vrei să sîngeclești ?

260 Ori în țara romînească,
Ori în a moldovenească,
Ori aici, în a turcească ?
— Ba aici, în a turcească,
Că sînt oile

265 Mai grase,
Albinele
Mai mieroase,
Văcșioarele
Mai lăptoase,

270 Și-st aproape
Și de case.
Împăratul se-nvoia,
Slobozenie
Că-i da,

275 Și poruncă
Porunca
Să strîngă
Cît o putea
Din sangeacul care-o vrea.

280 Tudorel că mi-și pleca,
Un vâtaf cu el lua,
Prin sangeacuri
Că umbla,
Zaharele

285 Că strîngea,
Beilicuri
Că punea,

Mari averi
 Că aduna,
 290 Pînă mi se sătura.
 La doi ani și jumătate,
 Frige-l
 Dorul,
 Gîndu-l
 295 Bate
 Să se-ntoarcă
 De departe
 Pin-acasă
 La mă-sa
 300 Și la draga
 Voichița.
 Două luni singecluia
 Ș-alte două mai trecea
 Pînă doru-l podidea,
 305 Ș-atunci, mare, ce făcea?
 La-mpăratul se-ntorcea
 Și din gură mi-l ruga:
 — Preacinstiule-mpărat,
 Io d-acas' cînd am plecat,
 310 Mămușoara
 Mi-am lăsat
 Nemîncată,
 Nebăută,
 De nevoie
 315 Doar știută.
 Pîn-acum am tot răbdat
 De măicuță depărtat,
 Acum dor m-a apucat,
 Ochi de lacrimi mi-au secat;
 320 Părul mi s-a cărunțit,
 Mustăcioara-mi s-a lungit,
 Dor de ducă mi-a venit.
 Să-mi dai voie să mă duc,
 Doar cu suflet s-o apuc,
 325 Și ce-o vrea măria-ta
 Din avere tot mi-o da.
 Împăratul l-asculta,
 Voie bună că-i dădea
 Și averea-i dăruia:
 330 Saxonale

Cu parale,
Sămărași
Cu gălbenăși,
Cirezi multe
335 De boi grași
Și turme
De juncănași.
La-mpăratul se-nchina,
Mîna, poala-i săruta,
340 Ziua bună că-și lua,
Ciobănașii că-și tocmea
Și spre casă se-ntorcea.
Merg pe cale
Tot cîntînd,
345 Din cavale
Șuierînd,
Ciobănașii
Tot jucînd,
Măgărușii
350 Tot zbierînd,
Juncănașii
Șir mergînd
Și boi grașii
Rumegînd.
355 Mergu-și ziua și noaptea,
Pînă iată-mi ajungea
Cam la drumul jumătate;
Făr-odihnă, nu se poate!
Atunci turmele oprea
360 Și din gură le grăia:
— D-alei, voi, vătafilor,
D-alei, voi, ciobanilor,
Încet cu cirezile,
Încet cu oițele;
365 Nu tăiați
Drumurile
Și nu călcați
Florile,
Să le pască mielele.
370 Io nainte-o să v-apuc,
Io nainte-o să mă duc;
Pînă voi că mi-eți sosi,
Io tainul v-oi găti:

375 Șapte buți oi destupa,
 Simbrioara că v-oi da
 Și pe trei v-oi însura,
 În Domnul v-oi cununa,
 Ca să fim ca niște frați,
 Toți de lume lăudați;
 380 Piine, sare c-am mâncat
 Și cu toți am asudat!
 Tudorel, de le grăia,
 Călișor încălica,
 Într-o fugă
 385 Se ducea,
 Pîn-acasă
 Mi-ajungea.
 Deștiul cheie că făcea,
 Porțile că descuia
 390 Și la pimniți năvălea,
 Că de mult, de cînd plecase,
 Vin în gură nu băgase.
 El în pimniță intra,
 Buți pe rînd tot încerca:
 395 Cerca una, cerca două,
 Cerca, mare, pîn' la nouă.
 Tudorel mi se-mbăta,
 De gîrlici se-mpiedica,
 Jos cu fața mi-și cădea,
 400 Somn adînc îl coprindea.
 Iată, mare, se-ntîmplase
 Mă-sa noaptea că visase
 Și din somn se deșteptase.
 Ea din somn se deștepta,
 405 Sete mare c-o ardea,
 Limba-n gură-i dogorea
 Și Voichiții că-i zicea:
 — Voică, Voică, nora mea,
 Mi-te scoală, maică, scoală
 410 Ș-adu mie vin în oală,
 C-așa sete n-am avut
 De cînd maica m-a făcut.
 Voica,-ndată
 Ce-auzea,
 415 Numa-n iie
 Se scula,

Oala-n mînă
 Că lua,
 Lumînarea
 420 C-aprindea,
 În gîrlici că se ducea
 Și de el se-mpiedica.
 Lumînarea
 Că stingea,
 425 Ulcelușa
 Că spârgea,
 Îndărăt mi se-ntorcea
 Și, de frică, ea zicea :
 — Maică, maică, soacra mea,
 430 Nu știi c-am să-ți spui ceva !
 Unul pimnița ne-a spart,
 Buțile c-a încercat,
 A băut pîn' s-a-mbătut
 Și-n gîrlici mi s-a culcat.
 435 Io de el m-am piedicat,
 Lumînarea
 C-am scăpat,
 Ulcelușa
 Mi s-a spart !
 440 Soacră-sa, unde-auzea,
 Mîna-n cui că mi-și punea,
 Lua biciul de curea
 Și da-n Voica cît putea,
 Și da-n Voica d-o bătea
 445 Și din gur-o suduia :
 — Hei, cățea
 De nora mea,
 De cînd Tudor mi-a plecat,
 Tu ibovnic ți-ai luat,
 450 Banii de pe vin i-ai dat
 Și cu el te-ai sărutat,
 Ba-l aduci pînă-n gîrlici,
 Parcă io n-aș fi p-aici !
 Voica, biet, se văieta
 455 Și din gură-i răspundea :
 — Ba mă jur, maică, pe sare,
 Pe pîine, pe lumînare
 Și pe sfintele icoane !
 De cînd Tudor mi-a plecat,

460 Nimeni nu m-a sărutat,
 Ibovnic nu mi-am luat;
 De vinul ce s-a vîndut
 Grija mare c-am avut,
 Și la tine c-am venit,
 465 Bani-n mînă i-ai primit.
 Soacră-sa n-o asculta,
 Lumîinare c-aprindea,
 O frînghie că-ndoia
 Și ca ștreangul o făcea;
 470 Pe-ntuneric se ducea,
 În gîrlici că ajungea,
 Peste Tudor că dedea,
 După gît că i-l punea
 Și trăgea, și iar trăgea,
 475 Și din gură tot zicea:
 — Trage bine, nora mea,
 De nu ți-e inima rea
 Și de nu e vina ta!
 Tudor sufletul își da,
 480 Iar mă-sa
 Și Voichița
 Tocma-n pimniță-l băga,
 După buți îl ascundea.
 Vreme multă nu trecea,
 485 Turmele
 S-apropia
 Și cirezile
 Sosea.
 De departe s-auzea
 490 Clopotele
 Răsunînd,
 Căvălașele
 Cîntînd,
 Măgărușii-n oi zbierînd.
 495 Și la poartă cînd sosea,
 Ciobănașii mi-l striga:
 — Ia te scoală, Tudore,
 Și deschide porțile,
 Să-ți băgăm averile;
 500 Ia destupă
 Buțile
 Și ne udă

Buzele,
Că ni-s arse gurile!
505 Tudorel nu le răspunde,
Că n-are, măre, de unde;
Numai Voica se scula,
Soacrii-si de veste-i da
Și cu rochie se-mbrăca.
510 Zorile
Se răvărsa,
Porțile
Se descuia
Și averile
515 Întra:
Saxanale
Cu parale,
Sămărași
Cu gălbenași,
520 Cirezi multe
De boi grași
Și turme
De juncănași.
Toate-n curte de intra,
525 Loc de pus nu se găsea,
Așa multe că era!
Voica și cu soacră-sa
Înainte
Le ieșea,
530 Toate-averile
Primea,
Masă mare
Le-ntindea,
Zece buți de vin scotea
535 Și frumos îi ospăta.
Dar la masă ce vorbea?
Că Tudor,
De dor
Fierbinte,
540 Se pornise mai înainte
Să găteasc' hambarele
Și toate coșearele,
Să-și puie averile.
Atunci toți înmărmurea
545 Ș-unul p-altul

Se-ntreba,
 Cînd . . . vătăful
 Neculcea
 În gîrlici se scobora,
 550 După buți că-mi căuta
 Și pe Tudor mi-l găsea,
 Înghețat și omorît,
 Cu frînghie
 Strîns de gît,
 555 Dup-o butie
 Tîrît.
 El, afară de-l scotea,
 'N sus cu fața
 Mi-l puneă,
 560 Iar Voichița,
 De-l vedea,
 Cu mîini părul
 Că-și smulgea,
 Lîngă dînsul
 565 Leșina.
 Mă-sa-ndată c-alerga
 Și, pe Tudor cînd vedea,
 Din teacă
 Cuțit trăgea,
 570 În inimă
 Și-l băga,
 Peste fii-su mi-și cădea,
 La un loc doi morți erea.
 Jale multă s-auzea,
 575 Lacrămi multe se vărsa.
 Stau ciobanii
 De-l plîngea,
 Din cavaleri
 Mi-l jelea;
 580 Zbieretul
 Oițelor,
 Ca plînsul
 Surorilor,
 Urletul
 585 Dulăilor,
 Ca oftatul
 Fraților.
 Ei pe Tudor mi-l scâldea,

* Mai frumos îl premenea ;
590 Coșciug unii
Mi-i făcea,
Groapă alții
Mi-i săpa
Lui Tudor și maică-sa.
595 La biserică-i îngropa,
Cruce mare le punea,
Îndărăt că se-ntorcea
Și la masă
S-așeza,
600 Din pomană
Le mânca,
După cum e datina.
Foicică ș-o lălea,
Voica, mare,
605 De vedea
Că rămînea
Singurea,
Soțior că-și alegea
P-un cioban mai tinerel,
610 Tinerel
Și frumușel,
Semănînd cu Tudorel.
Ea de mîna
Că-l lua,
615 La biserică
Mi-l ducea,
La icoane-ngenuchea,
Trei mătani că făcea,
Voie Domnului cerea
620 Și popa mi-i cununa,
După legea creștinească,
De ei să se pomenească.

Teodorescu, pp. 675—682 ;
inf. Ionitǎ Nic. Pantelimonceanul
(București),
2. I. 1885.

Fost-au fost un crăișor,
 Tinerel, mîndru fecior,
 Cum e bradul codrului
 Sus, pe vîrful muntelui.
 5 El soție ș-au luat
 O copilă din cel sat,
 O copilă romîncuță,
 Cum e mîndra mai drăguță,
 Că-i ca floarea cîmpului,
 10 Ca lumina soarelui,
 Dar cum nunta se găta,
 O luptă se începea
 Și el carte că-mi primea,
 Carte mare,-mpărătească,
 15 La război ca să pornească,
 La război cu oștile,
 Ca să-și scape țările.
 Cum el cartea o primea,
 Iute pecetul rupea
 20 Să vadă ce-i scris în ea.
 Dar cînd cartea o cetea,
 Lacrămile-l podidea;
 Dar iară se întărea,
 Lacrămile își ștergea
 25 Și în sine își zicea:
 — E poruncă-mpărătească,
 Trebuie să se-mplinească!
 Nici un pic el nu mai sta,
 Ci doamnei lui îi zicea:
 30 — Nevăstuță, doamna mea,
 Singură vei rămînea,
 Căci cartea ce am cetit
 Nu e carte de cetit,
 Ci-i poruncă de pornit,
 35 De pornit cu oștile,
 Ca să-mi apăr țările.
 Dar ține inelul meu,
 Pune-l pe degetul tău,

40 Și de-i vedea că albește,
Mai trage a mea nădejde;
De-i vedea c-o ruginit,
Să știi, mîndro, c-am murit!
Ea atunci se jeluia
Și din gură cuvînta:
45 — Na și tu, năframa mea,
Năframa mea de mătasă,
Pe margini cu aur trasă;
De-i vedea că se albește,
Poți trage a mea nădejde;
50 De-i vedea c-o ruginit,
Poți să știi că am murit!
Apoi craiu-o-mbrățișa,
Cu dulce o săruta,
Murgul că-l încăleca
55 Și cu oastea că-mi pleca;
Iară doamna-i rămînea
Supărată-n voie rea,
Ca și omul ce-a pierdut
Tot ce-n lume a avut.
60 După multă cale grea,
Crăișorul ajungea
La codru cu oastea sa,
Și mergînd pîn' la un loc,
Aprinseră-un mare foc
65 În mijlocul codrului,
La fîntîna corbului.
Dară craiul ce-mi făcea?
Dor de crăiasă-i venea,
Mîna-n pozonari băga
70 Și năframa o scotea.
Dar la ea cînd se uita,
Inima-i se despica,
Căci o văzu ruginită
Pe unde fu aurită.
75 Atunci craiul supărat
La ostași a cuvîntat:
— Bravii mei, ortacii mei,
Și feciori ca niște lei,
Stați pe loc, mă așteptați
80 Și la umbră vă culcați,
Că acasă mi-am zoițat

Paloşul cel rotilat
 Pe o masă aruncat,
 Paloşul cel aurit
 85 Pe o masă azvîrlit!
 Şi-napoi el se pornea
 Şi c-un tînăr se-ntîlnea,
 Cu un tînăr cu cal mic,
 Şi din gură i-a grăit:
 90 — Ce-i de nou, de unde vîi,
 De-a mea doamnă ce mai ştii?
 Voinicelul răspundea
 Crăişorului așa:
 — Să trăieşti, crăişor crai,
 95 Multe zile să mai ai!
 De unii poate-ar fi bine,
 Dar nu-i baş bine de tine;
 Tatăl tău ţar-a prădat,
 Pe mîndra ţ-a aruncat
 100 Într-un lac adînc şi lat!
 Crăişor, cum auzea,
 De dor mai că mi-şi pocnea,
 Din ochi lacrimi că-mi vărsa
 Şi din gură cuvînta:
 105 — Na, voinice, calul meu,
 Ca să-l duci la tatăl meu;
 Şi de mine de-a-ntreba,
 Să îi spui tu lui așa:
 Să îi spui că eu m-am dus
 110 Tot pe malu apii-n sus.
 Unde apa-o clocotit,
 Acolo eu am sărit!
 Voinicul încăleca,
 La împăratul pleca
 115 Şi toate îi povestea
 Cum crăişoru-i spunea.
 Tatăl său, cum auzea,
 Foarte rău se supăra,
 Toată ţara o scula,
 120 Lacu-ntreg că îl seca,
 Îl seca şi îl stîrpea
 Şi copiii şi-i găsea
 Amîndoi îmbrăţişaţi,
 Pe noroiul lui culcaţi.

125 Apoi tatăl, năcăjit,
În mătasă i-a-nvălit,
Și unde lacul era
Biserică ridica
Și acolo-i îngropa:
130 Pe el acolo-l puneă,
În altar, la răsărit,
Pe ea, la ușă,-n sfîntit.
Dar colea, cînd se-nsera,
O minune se ivea:
135 Din el, frate, că-mi ieșea
Un brad mîndru crengurat,
Spre biseric-aplecat;
Iar din ea că mi-și ieșea
O iederă frumoșea,
140 Care peste ea s-a-ntins
Și cu bradul s-a cuprins.
Și cîți oameni că-mi treceau
Și pe ei așa-i vedeau,
Toți din gură cuvîntau:
145 — Tună, Doamne, și trăsnește
În cela ce despărțește
Pe un june și p-o fată
Cînd li-i dragostea curată;
P-o nevastă ș-un bărbat
150 Cînd li-i doru-mpreunat!

Că t a n d, pp. 155—160
[Banat].

270 (305.II) DOUĂ MORMINTE

Da' iubitu-s-o iubit
Un fecior de om bogat
C-o fată de om sărac,
Și cînd au fost la luat,
5 Părinții nu l-au lăsat,

Ci-n cătane l-au băgat.
 El tare s-a supărat,
 La căpitan s-a rugat:
 — O, domnule căpitane,
 10 Slobozi-mă din cătane,
 Că la mîndra mea pe grindă
 Am inelul de dobîndă!
 Căpitanul l-a lăsat,
 El către casă-a plecat
 15 Și s-a dus printr-un oraș,
 S-a-nțîlnit c-un morăraș:
 — Bună ziua, morăraș!
 — Mulțămim, căpitănaș!
 — Ce hiri e la noi în sat?
 20 — Hiriu-ar fi bun de una,
 Dar nu-i bun de dumneata,
 Că ți s-a-necat mîndra
 În tăul cu trastia.
 — Hai, arată-mi tu apa!
 25 — Apa ți-o-aș arăta,
 Dar mă tem de maică-ta.
 — Nu te teme de mama,
 Hai și-mi arată apa!
 Și apa i-o arătat,
 30 El tăul l-a-ncunjurat,
 Drăguța și-o aflat,
 Pe mînuri că o-a luat,
 De trei ori o-a sărutat.
 S-a dus printr-un orășel,
 35 S-a băgat la un măistărel:
 — Bună ziua, măistărel!
 — Sănătos, căpitănel!
 — Măi maistere, maistărel,
 Haida, fă-mi un sălășel,
 40 Fă sălașul larg și mare,
 Să-ncap eu cu mîndra mea-re,
 Fă-mi sălașele de nuc,
 Că noi a fost să fim un trup,
 Și te roagă la maica
 45 Să ne-ngroape-n cintirim,
 Pe unde oamenii vin,
 Să ne-ngroape în cărare,
 Pe unde umblă mai tare!

Și din mormîntelul lui
50 A ieșit un măr-gutii,
Și din mormîntelul ei
A ieșit viță-de-vie.
Vița atîta s-a-ntins
Pînă mărul l-a cuprins.
55 Cîți oameni pe-aci trecea,
Toți din grai așa grăia :
« Cine despărțește dragi,
Tragă-i corbii carnea-n fagi,
Cioantele pe sub copaci ! »

I. Pop Reteaganul, p. 9
(Reteag—Dej—Cluj).

271 (305.III) SLUJNICA ȘI SOACRA

Pă cea coastă, mamă, arșă,
Mîndră ploaie să răvarsă ;
Nu-i ploaie, mamă, curată,
Că-s lacrimi de la o fată,
5 De la-o fată sălicea
Ce-i la curte slujnicea.
Cu fecioru să ibghia
Și doamna-i sălăduia.
Doamna numa ș-o strîgat :
10 — Ce-i aiasta de-aiasta,
De-a una li-i voroava,
Și blidu și lingura,
Și patu și perina ?
Ea tare s-o supărat,
15 Cătă dînsu ș-o strîgat :
— Tu, bunuc siu mamii,
Ție carte ț-o pchicat
La cătane de plecat !
— Eu, mamă, dacă m-oi duce,

20 Ține bine slujnica,
 Cu colac în lapte dulce,
 Doa' de la noi nu s-a duce!
 Și el numa ș-o strîgat:
 — Hei, tu, mîndrulica mea,
 25 Eu, mîndră, ție ț-oi da
 Unelu mneu cel de-argint
 De pă gedetu est mnic;
 Cînd îi vedea unelu,
 Unelu cu pchiatra-n sus,
 30 Poți ști bine că eu nu-s;
 De-i vedea că-i ruginit,
 Poți ști bine c-am murit!
 — Eu, mîndruț, iară ț-oi da
 Năfrămuca de la mine
 35 Să o pui în jeb la tine;
 De-i vedea că-i ponosîță,
 Poț ști bine că-s murită;
 De-i vedea că-i înfocată,
 Poț a ști că-s înecată!
 40 El de-acasă ș-o plecat
 Și pă dînsa o băgat
 Într-o chihniță-n pămînt,
 La masă de bolovan,
 Cu pchitucă de un ban
 45 Ca să-i sie pă un an;
 Și de-acolo o luat,
 Cofa-a mină că i-o dat,
 La Dunăre o mînat,
 Cofele-n prund le-o lăsat
 50 Și-n Dunăre s-o-aruncat.
 Și el numa ș-o văzut
 Năfrămuca deschezită
 Și la mnijloc ponosîță,
 Și s-o știut că-i murită;
 55 Năfrămuca-i înfocată,
 S-o știut că-i înecată.
 Și el numa ș-o strîgat:
 — Împărat, oaste frumoasă,
 Avea-u-aș de mărs acasă,
 60 Că eu numa mni-am uitat
 Pușcuța mea cea suflată,
 Tăt pă cuiuț aninată;

Pușcuța mni-a rugîni,
 Mămuca de ea n-a ști!
 65 Copchitanu ș-o strîgat:
 — C-aceia nu-i pușcuța,
 E drăguța, seleaca!
 El acasă ș-o zinit,
 De la poartă ș-o strîgat:
 70 — Mîină, mamă, slujnica
 Să-m deschidă portița!
 — De unde ți oi mîina?
 Căci în cătane-ai plecat,
 Ea de-aicea s-o luat
 75 Tăt la șuri
 Și la strînsuri,
 Pă unde-o văzut jocuri.
 El înapoi o-nturnat
 Și el numa ș-o tîlnit,
 80 Ș-o tîlnit un purcărel:
 — Purcărele, purcărele,
 N-ai văzut slujnica me-le?
 — Ba eu numa o-am văzut
 C-o lăsat cofele-n prund,
 85 Pă țărături le-o lăsat
 Și-n Dunăre s-o-aruncat.
 El la Dunăre s-o dus
 Și el numa ș-o văzut
 Păr gabăn pă apă îmblîn',
 90 Ș-acolo s-o aruncat
 Și pă dînsa o aflat.
 Mă-sa numa ș-o sculat
 Nouăzăci și nouă sate,
 Dunărea să o stîrchească.
 95 Dunărea că o stîrchit
 Și pă dînșii i-o găsit
 Pă supt un siruț de mac,
 Cu mîina pă după cap,
 Supt o sfîntă rădăcină,
 100 Tăt țindu-să de mîină.
 Și pă el l-o astupat
 Într-o sfîntă sărbătoare
 Supt cel prăguț de d-altare;
 Și pă dînsa-o astupat
 105 Într-o sfîntă duminecă

Supt cel prag de beserecă.
 Și din dînsa ș-o crescut,
 Ș-o crescut o rujnicea ;
 Și din dînsu ș-o crescut,
 110 O crescut un ruguț sfînt.
 Ruguțu-atîta s-o-ntins,
 Pă rujnică o cuprins.
 Mă-sa numa că ș-o zîs :
 — Cine-a fa' ce-am făcut eu,
 115 Bată-l unu Dumnezeu :
 Să strîce iboste dragă
 De fecior și cu de fată !

P a p a h a g i, Maram., pp. 115—116;
 inf. Ileana Rus
 (Rozavlea—Vișeu—Maramureș),
 1920.

272 (306) [SOACRA REA]

Colo-n tîrg la Țăligrad,
 Tinăr june s-a-nsurat.
 Luni și marți a tot nuntit,
 Joi cărțile i-au sosit,
 5 Tot cărți de la-mpărăție,
 Să meargă la cătănie.
 El cătană a și plecat
 Și din gură a cuvîntat :
 — Maică, măicuța mea,
 10 Să-mi grijești tu nevasta
 Cu colac, cu lapte dulce,
 Doar de la noi nu s-a duce.
 Cum de-acasă și-a plecat,
 Maică-sa nu l-ascultat,
 15 Nora-n temniță-a băgat,
 De mîncare ea i-a dat

Din ciubăru porcului,
 C-aşa-i legea robului...
 Nevasta mereu jelea,
 20 Din gură frumos cînta,
 De răsuna temniţa:
 « Varsă-mi, Doamne, Tîrnava
 Să se-ntoarcă tabăra,
 Să vie şi soţu meu,
 25 Să vadă cum o duc eu! »
 Vorba bine n-a gătat,
 Tîrnava a şi vărsat
 Şi bărbatu i-o sosit
 Şi din grai el a grăit:
 30 — Maică, măicuţiţa mea,
 Unde mi' nevasta mea?
 — Fiuţ, fiuşoru meu,
 Cît am plîns de doru tău,
 Că de cînd te-ai dus de-acasă,
 35' Am rămas inimă arsă,
 Şi de cînd ne-ai părăsit,
 Nevasta ta a murit!
 — Maică, măicuţiţa mea,
 Vorba ta, dacă-i aşa,
 40 Hai, arată-mi mormîntu,
 Să-mi mai stîmpăr sufletu;
 Hai, arată-mi ţărîna,
 Să îmi stîmpăr inima!
 — Fiuţ, fiuşoru meu,
 45 Ascultă ce-ţi grăiesc eu:
 De cînd nu te-am mai văzut,
 Multe vînturi au bătut,
 Țărîna s-a risipit
 Şi mormînt a coperit.
 50 — Dar dă-mi, maică, cheile
 Să deschid temniţele,
 Că-mi aud o păsărea
 La glas ca nevastă-mea.
 Maica cheile n-a dat
 55 Şi el rău s-a măniat,
 Cu picioru-n uşă a dat,
 Uşa-n patru s-a crepat,
 Amîndoi s-o-mbrăţoşat
 Şi ca morţi jos au picat

60 Și din grai așa grăia :
— Maică, măicuțița mea,
Meri la târg la Glogoveț
Și cumpără giolgi cu preț,
Și mi-l coasă-n patru foi
65 Și ne-ngroapă pe-amîndoi
În miriștea plugului,
De marginea drumului,
Cine-o trece, toți să vadă
C-a fost dragoste curată
70 De la un june și-o fată.
Rămas bun, măicuță dulce,
Io cu nevasta m-oi duce !

B o l o g a, pp. 191—193
(Șpring—Sebeș—Hunedoara),
1890—1900.

273 (307) COPILA BLESTEMATĂ

Ș-o fost o măicuțiță
Ș-avu două coconiță.
Pă cea mnic-o blăstăma,
Șapte ai să nu-ș plinea'
5 Și-n codru să-ș pribegea'.
Șapte ai nu ș-o plinit,
În codru ș-o pribegit.
Mă-sa numa ș-o minat
Pă pușcaș,
10 Pă Toderaș,
Căci în codru a o-afla
S-o împuște cu pușca.
Și pă dînsa o aflat
În mnijlocu jocului,
15 Cu fratele soarelui.
'Ntins-o pușca s-o împuște,
Da' ea numa ș-o strîgat :

— Ho, fărta', nu mă pușca,
 Multe am de-a te-ntreba:
 20 N-ai văzut pă măicuța?
 — Ba eu numa o-am văzut
 Tăt cernîndu-ș fărinioară,
 Să-ș facă de merindioară.
 — N-ai văzut pă soruca?
 25 — Ba eu numa o-am văzut
 Asogîn colac de grîu,
 Cu lăcrămnile pă briu.
 — Spune-așa sorucăi mele:
 Să o bată gîndurile
 30 Ca pă mine vînturile,
 Păste tâte opcinile;
 Că orice zină făcea,
 Tăt pă mine o-mpingea.
 Da' n-ai văzut pă frătiuțu?
 35 — Ba eu numa l-am văzut
 Tăt în șatră urmedească,
 Murgu să și-l potcozească,
 După tine să pornească.
 — Spune-așa frătiucului:
 40 Să nu plece,
 Să nu cerce,
 Că pă mine nu m-o-afla;
 Zua-s breană la vaduri,
 Noaptea zidră la cîmpuri;
 45 Zua mă cînt păsărește,
 Noaptea-m' șuier voinicește,
 Nime nu să nădăiește.
 Nouă ai și nouă zile,
 Și p-atîtea săptămîni,
 50 Și de-acolo mni-oi ieși
 Și eu soră nu oi si.
 Da' să-m scrie numele
 Pă tichia clopului,
 Pă coada băltagului,
 55 Că nu-i poci de doru lui!

P a p a h a g i, Maram., p. 116;
 inf. Ileana Rus
 (Rozavlea — Vișeu — Maramureș),
 1920.

Pe deluț, pe la Fiad,
 Merge-un car înferecat.
 Dar în car cine-i culcat?
 Un robuț tînăr legat.
 5 Dinapoia carului
 Merge-și mama robului,
 Tot plîngînd și suspinînd.
 Robu-și rupse și-așa zise:
 — Taci, mamă, nu suspina,
 10 Pînă mi-am fost mititel,
 Nu mă-nvățași plugărel,
 Ci mă-nvățași tâlhărel.
 Furam legume din grădini
 Și custuri de la vecini,
 15 Eu acasă le-aduceam
 Și tot ție ți le dam.
 Mama bine le-ascundea
 Și zicea că-i bine-așa.
 Cînd am fost de șapte luni,
 20 Cunoșteam banii de buni;
 Cînd eram de șapte ai,
 Știam fura boi și cai;
 Cînd am fost de doisprezece,
 Știam și Dunărea trece,
 25 Tot cu cai, cîte cu zece.
 Nu-ți ajute Dumnezeu
 Cum mi-ai mîncat capul meu!
 Capul meu tu l-ai mîncat,
 Și jendarii m-au legat,
 30 Și domnii m-au judecat
 Să fiu rob de spînzurat.
 Acum vezi, măicuță dragă,
 Unde funea mi-o leagă,
 Vezi, mamă, destul de bine
 35 Că stîlpul mi-e lîngă mine,
 Dac-am ascultat de tine.
 Să mă ierte oarmeghea
 Să grăiesc cu dumata!
 Oarmeghea că l-a iertat

40 Și pe mă-sa o-a strigat:
— Vină-ncoa, măicuță dragă,
Ca să-ți șopotesc oleacă.
Ea lingă el a venit,
Dar el nu i-a șoptit,
45 Ci la capu-i s-a plecat
Și urechea i-a mușcat.
Dup-aceea și-a strigat:
— Eu îți rup urechea ta,
Pină nu m-or spînzura,
50 Să vadă toată lumea;
Să se-nvețe tot omul
Cum să-și crească coconul,
Să-l înfrice mititel,
Să nu fie tâlhărel;
55 Să-l ducă la-nvățătură
Și să-l bată dacă fură.
Vezi, mămucă, dumata
Să-mi fi rupt urechea,
Amu nu m-ar spînzura.
60 Atunci domnii s-au îndurat
Și lui grație i-au dat,
Pe el nu l-au spînzurat.

B u d, pp. 21—22
[Maramureș].

275 (311) DĂNUȚĂ

Verde matostat,
Sus, la dealu-nalt,
Dănuță se trudește,
Caii-și potcovește
5 Și el se gătește
Tot de-nsurătoare.
Verde ș-o lălea,
Mă-sa că-i zicea:

— Dănuță, Dănuță,
10 Fiu de măiculiță
Și de tăiculiță,
Tu nu te-nsura,
Că cin' te-a spăla?
Fetițele mele,
15 Surorile tele,
Coase la basmale.
El că mi-și zicea:
— Mamă, mama mea,
Ele că s-or mărita,
20 Eu oi rămînea.
Mă-sa că-i zicea:
— Dănuță, Dănuță,
Sus la dealu-nalt
E un lup turbat,
25 Cu gura căscată,
Cu limba pe-o falcă,
Pe tine te-așteaptă.
Iar el că-i zicea:
— Mamă, mama mea,
30 Vezi cel lup turbat?
Oi să-l prinz cumnat.
Și ea ce-mi zicea?
— Dănuță, Dănuță,
La valea adîncă
35 E-o cățea turbată
Cu limba pe-o falcă,
Pe tine te-așteaptă.
Și el ce-mi zicea?
— Mamă, mama mea,
40 Cea cățea turbată
O s-o prinz cumnată.
El n-o asculta,
Nainte mergea,
Mireasă că lua
45 Din munte, din plai,
Fetiță de crai.
Acas' că-mi venea,
Mă-sa ce-mi făcea?
Masa c-o punea,
50 D-un pahar de vin că-i da,
Ca porumba-nvinețea

Și ea că-mi zicea :
 — Dănuță, Dănuță,
 Fiu de măiculiță
 55 Și de tăiculiță,
 Dă-mi un pic de lapte
 Gura să-mi clătesc,
 Eu să mai trăiesc,
 Să mi-și văcuiesc,
 60 Să vă pomenesc.
 Și el că-mi zicea :
 — Mamă, mama mea,
 Dă-mi un pic de lapte
 Miresii să-i dăm,
 65 Gura să-și clătească,
 Ea să mai trăiască,
 Să ne pomenească.
 Mă-sa că-i zicea :
 — Dănuță, Dănuță,
 70 Pupu-te-n guriță,
 Nu e, mamă, lapte.
 Surorile tele,
 Ele-a-nnegurat
 Tot la horă-n sat,
 75 Vițeii mi-a supt.
 Nu e, mamă, lapte.
 Mireasa-mi zicea :
 — Dănuță, Dănuță,
 Pupu-te-n guriță,
 80 Dă-mi un pic de apă
 Gura să-mi clătesc,
 Să mi-și văcuiesc,
 Să vă pomenesc.
 El că mi-și zicea :
 85 — Mamă, mama mea,
 Dă-mi un pic de apă
 Miresii să-i dăm,
 Gura să-și clătească,
 Ea să mai trăiască,
 90 Să mi-și văcuiescă,
 Să ne pomenească.
 Mă-sa că-mi zicea :
 — Nu e, mamă, apă,
 Surorile tele,

95 Ele-a-nnegurat
 Tot la clacă-n sat.
 Mireasa-mi zicea :
 — Dănuță, Dănuță,

 Pupu-te-n guriță,
 100 Pune-mă-n căruță,
 Du-mă la muichiță.
 El c-o asculta,
 În căruț-o punea,
 Pe drum că-mi pleca,
 105 La un puț mergea,
 Apă că-mi cerca,
 El apă că-i da,
 De-o vadă că-mi bea,
 Se-ntindea și murea.
 110 Da' el ce-mi făcea?
 La cai se ducea
 Și el le zicea :
 — Călușeii mei,
 Bergherașii mei,
 115 Cu picioarele-mi băteți,
 Groapă ne făceți,
 Cu dinții ne luați,
 În groapă ne-aruncați.
 Da' el ce-mi făcea?
 120 Cuțit că-mi scotea,
 În fिकाți că-l băga,
 Moarte că-și făcea.
 Și el că zicea :
 — Când ne-ți îngropa,
 125 Voi v-eți deshăma,
 Voi că v-eți ducea
 La cele livezi verzi,
 La cele ape curgătoare,
 Iarbă mi-ți păștea,
 130 Apă că-mi-ți bea
 Și-ți trăi așa.

C a n d r e a — D e n s u s i a n u , Din popor,
 pp. 75—80.

373

Olio, lio, lio, lio, lio, lio!
 Mi-a-avut Dedel o mămuță.
 Simbătă dimineață s-a sculat
 Și-a luat două-trei păscuțe
 5 Și vro două-trei ouțe
 Și la temniță-a alergat:
 — Dedel, Dedel, dragul mamei,
 Să mărită mîndra ta,
 Mîndra ta și nora mea,
 10 Mîne nunta i-om vedea.
 — Na-ți, mamă, inelul meu,
 Cînd îi trece pe-acole,
 Nuntașii mi te-or vede,
 Ei în casă te-or pofti,
 15 La mireasă mi-i cinsti,
 Inelu-n pahar i-i da
 Și mireasa l-a vedea.
 Ea pe-acolo mi-a trecut,
 Nuntașii o au văzut
 20 Și în casă o au poftit
 Și cu vin o au cinstit.
 Ea la mireasa-nchinat,
 Inelu-n pahar i-a dat.
 Mireasa, cînd a cinstit,
 25 Din ochi negri-a lacramat,
 Din guriț-a cuvîntat:
 — Beți, noroade, și mîncăți,
 De-amu eu nu mă mărit
 Că-ncă Dedel n-a murit,
 30 N-a murit, dar năcăjește,
 Că-i bat barba genunchele
 Și musteața brîiele,
 Da' chica călcîiele!
 Tatul lui a auzit
 35 Și pe cal a-ncălecat,
 La temniță-a alergat,
 Pe Dedel l-a spînzurat.
 Mireasa, cînd a aflat,
 De jele s-a giunghiat.

40 Tatăl său a cuvîntat
 Și din ochi a lacramat:
 — Of, Doamne, am făcut pacat
 Că dragii i-am departat!
 Șapte oameni a naimit,
 45 Zid de piatră mi-a-ngrădit
 Și li-a sapat două gropi,
 Colo-n vale, -n pomețel,
 Sub cel mîndru cireșel,
 Și pe dinșii i-a-ngropat.
 50 Și i-a-ngropat cap la cap,
 Că tare-au trăit cu drag;
 I-a-ngropat într-un mormînt,
 Că n-au trăit cu urît.
 Dintr-însul mi-a crescut rug,
 55 Da' dintr-însa lozioară;
 Rugușorul s-a întins,
 Lozioara mi-a cuprins.
 Tatăl său i-a îngădit,
 Nici paserea n-a trecut.
 60 — Of și vai, soția mea,
 Cine strică dragostea,
 Ardă-i focul căsuța!

Voronca, Datine, pp. 901—902

[Moldova].

277 (315) IANOȘ-CRAI ȘI ANUȚA

Dalba de măicuță
 Cătră-a sa Anuța
 Tot așa grăia:
 — Că eu te voi da
 5 Și te-oi mărita
 După-un purcărel,
 Cît de prostănel!
 Mîndra sa Anuța

Îi zicea : — Măicuță,
 10 Că eu n-oi pleca,
 Cînd o fulgera,
 Porci s-or spăria
 Și s-or răsîra,
 Grădini vor strica,
 15 El simbria-o-a da,
 Stăpîni de-a-mpăca.
 Ci de-o fi să plec,
 Singură-mi aleg
 Și-aștept pînă-n mai
 20 După Ianoș-crai.
 Cîte sînt crăiese,
 Toate-s doamne-alese !
 Măicuța-i grăia :
 — Dară te voi da
 25 După-un văcărel,
 Cît de prostănel !
 Mîndra sa Anuță
 Îi zicea : — Măicuță,
 Că eu n-oi voi,
 30 Musca de-a veni,
 Vacile-or fugi,
 Simbria-i s-a opri,
 El n-a ști-mpăca.
 Ci eu voi pleca
 35 În luna lui mai
 După Ianoș-crai.
 Toate-s doamne-alese
 Cîte sînt crăiese !
 Maica mai grăia :
 40 — Da-te-a maica, da
 L-un păcurărel,
 Cît de prostănel !
 — Ba eu n-oi porni,
 Că lupi vor bui,
 45 Turma-or răspîndi,
 Rău s-a păgubi.
 Ci eu voi porni
 În luna lui mai
 După Ianoș-crai.
 50 Cîte sînt crăiese,

Toate-s doamne-alese!
 Maica îi zicea :
 — Că și eu aș vrea,
 Dară n-oi avea
 55 Brîu d-aur curat,
 Pentru crai înalt,
 Rochii de mătăasă
 Pentru o crăiasă,
 Pintenei rotați
 60 La nouă cumnați!
 — Dulce maica mea,
 Grijă nu avea,
 Cînd ei m-or vedea,
 Toate le-or zuita
 65 Și m-or săruta!
 Ianoș auzea
 Și el o iubea,
 Bine o pețea,
 Mireasă-o ducea
 70 Pînă ajungea
 L-o fîntînă mare,
 Și-n mijloc de cale
 Paltin răcoros,
 La trupină gros.
 75 — Stai tu, Ianoș-crai,
 Să dai fîn la cai;
 Din cea vedrișoară
 Să beu o țirișoară!
 Ianoș îi grăi:
 80 — Nu te coborî,
 Nici te opinti,
 Că îți pot da eu
 Și din pumnul meu.
 — Ba din pumnul tău
 85 Eu nu vreau să beu,
 Pute-a prau de pușcă!
 — Ți-oi da dar din ploscă.
 — Ba nu-mi trebe mie,
 Că pute-a răchie!
 90 Ea se scoborea,
 Apă rece bea,
 Vîntul rău sufla,
 Creanga-o legăna,

În păr i-o-ncîlcea,
95 Pe-Anuța o ținea
Și o înălța,
Tare o durea.
Ianoș, cînd vedea,
Paloșul scotea
100 Ca să taie ramul,
Dar îi tăie capul.
Vai de-a sa mireasă,
De-a maicii crăiasă!
— Anuță, Anuță,
105 Frunză de sălcută,
Ai fost blăstămată
Chiar de a ta maică,
Că n-ai ascultat
Pentru măritat,
110 Dar eu te-aș ruga,
De m-ai săruta
Pentru iertăciune,
Că mi-amărăciune!
Ianoș că grăia,
115 Apoi el pleca
În Țara Romînească,
Ca să povestească
Horea voinicească.

Marienescu, II, pp. 80—84
(Doman—Reșița—Banat).

278 (316) LA RÎUL DE ROAUĂ

La rîul de roauă
Este o casă noauă,
Cu fundul spre mare,
Cu uși către soare,

5 Acolo-i o șezătoare
 De nouă ficioare.
 Toate tort firează
 Și se desfătează,
 Una lăcrimează
 10 Cînd pe fus firează,
 Una mai frumoasă,
 La chip drăgăstoasă,
 La față duioasă.
 Dar cine să fie
 15 Copila brudie
 Care lăcrimează
 Cînd pe fus firează?
 E copila gazdei,
 Tocma-n fruntea mesei.
 20 Mamă-sa lucra
 Și din grai grăia :
 — Scumpă, fata mea,
 Ce-ți este de rînd,
 Ce ți-a-ntrat în gînd
 25 De tot lăcrimezi
 Cînd pe fus firezi?
 — Cum n-oi lăcrima,
 Cum n-oi suspina?
 Că mie mi-au venit
 30 Peșitori de la sfințit,
 Un ficior de crai,
 Și tu nu mă dai;
 Un fiu de-mpărat,
 Și tu nu m-ai dat.
 35 — Draga mamii fică,
 D-albă, frumoșică,
 Da' eu cum te-oi da,
 Cum te-oi mărita?
 Că înaltul împărat
 40 Cere cal și comînac;
 La înalta împărăteasă
 Trebe sugnă de mătăasă,
 Pe margini în aur trasă;
 La înalta împărăție
 45 Trebe multă avuție;
 La patru cumnați,
 Patru cai gătați;

La patru cumnate,
Patru brîie late;
50 La patru sorori,
Patru brîne-n flori!

B u g n a r i u, pp. 18—19
(Coşbuc—Năsăud—Cluj).

279 (317) [BLESTEMUL MAMEI]

Voinic murgu-şi potcoveşte
Şi la drum mi se găteşte,
În sfînta duminică
Păn' popa-n biserică
5 Face slujba sîntelor,
Taina rugămintelor...
Maică-sa din grai grăia:
— Fiuţ, fişorul meu,
Ascultă ce-oi spune eu:
10 Ce tu murgu-ţi potcoveşti
Şi la drum mi te găteşti,
În sfînta duminică
Păn' popa-n biserică
Face slujba sîntelor,
15 Taina rugămintelor?
Ori pe tine te-a ajuns
Veste slabă pe ascuns,
Cu fire de pribegie
Ori fire de cătănie?
20 — Ba pe min' nu m-a ajuns
Veste slabă pe ascuns,
Nici fire de cătănie,
Nici fire de pribegie,
Că pe mine m-au ajuns
25 Gînduri bune de-nsurat,
Fără să mai fac mult sfat,
Că eu, zău, mi-am auzit,

Nu departe, spre sfințit,
Colo jos, în vaea sacă,
30 Este-o fată cam săracă,
Și m-aș duce după ea
Să mi-o fac mireasa mea.
Maică-sa din graia :
— Fiuț, fiușorul meu,
35 Ascultă tu ce-ți zic eu :
Tu la aceea nu te duce,
Că nu-i da de farmec dulce,
Că la-aceea mulți s-au dus,
Mulți s-au dus și n-au adus.
40 El grăiește voinicește :
— Eu m-oi duce și-oi aduce,
Că e ca și-un fagur dulce.
Maică-sa mult supărată,
Cu inima întristată,
45 Îi grăiește suspinînd
Și amarnic blăstămînd :
— Drag dulce copilul meu,
Dacă n-ascuți ce zic eu,
Murgu-ți să se poticnească,
50 Pe tine să te trîntească,
Mîna stîngă și-o zdrobească,
Cea dreaptă și-o strivească
Și-ndată te prăpădească !
Și, zău, el n-a d-ascultat
55 De al maicii dulce sfat
Și la ea că și-a plecat,
Dar murgu s-a poticnit
Și pe el rău l-a trîntit,
Mîna stîngă i-a zdrobit,
60 Cea dreaptă i-a strivit
Și în cap că l-a lovit
Și pe loc l-a omorît.
Fata, cum a auzit
De-al ei mîndru pribegit
65 Că la ea cînd a plecat
Pe drum moartea și-a aflat,
Un cuțit ea și-a luat,
În inimă s-a junghiat
Și din grai a cuvîntat :
70 — Maică, măicuțița mea,

Du-te-n tîrg la Țăligrad,
Cumpără giolgiu de cel lat
Și mi-l rupe-n patru foi
75 Și ne-ngroapă pe-amîndoi;
Și mi-l rupe-n patru lați
Și ne-ngroapă ca pe frați;
Lui îi pune trandafir,
Mie-mi pune flori de mir,
Trandafiru se va-ntinde,
80 Florile le va cuprinde
Și cu drag s-o-mbrătoșa,
Încît lumea s-o mira
C-a fost dragoste curată
Într-un june și o fată.

B o l o g a, pp. 33—36 (n. 98)
(Geoagiu-de-Sus—Alba—Hunedoara),
1880—1890.

280 (318) CALUL RADULUI

Pe drumul Bălgradului
Mere murgul Radului,
Din picioare scînteind,
Din gură pară țîpînd,
5 Cu frîu galben în picioare,
Cu șaua-ntoarsă sub foale.
Măiculița Radului,
Radului viteazului,
Murgulețu că-l vedea
10 Și din grai așa-i grăia:
— Murgule, cal minunat,
Cu vin roșu adăpat,
Cu lapte dulce-ngrășat,
Pe Radu un' l-ai lăsat?
15 — Nu te, maică, supăra,
Tristă veste de-i afla:

Pe Radu rău l-am lăsat
La poartă la Țărigrad,
Unde turcii l-or tăiat!
20 Biata maică, vai de ea,
Cosicioara că-și smulgea
Și murguțul blăstăma :
— Murgule, fii blăstămat
Că feciorul mi-ai lăsat
25 Pe loc tare depărtat ;
L-ai lăsat
Neîngropat,
Cu pământ neînvălit,
Fără loc de odihnit !
30 Murgu capu-n jos pleca
Și cu jale necheza :
— Nu te, maică, supăra
Și nu mă mai blăstăma,
Că drăguț feciorul tău
35 Și viteaz stăpînul meu
Cu pămîntu-i învălit
Și-i cu loc de odihnit.
Turcii, cum mi l-or tăiat,
Cu copita am lucrat
40 Pînă groapă i-am gătat
Și în ea l-am îngropat !

Jarnik-Birseanu, pp. 408—410
[Transilvania].

281 (319) PĂTRU ĂL CU PEȘTELE

Strigă maică-sa :
— Du-te, maică, du-te,
Du-te, muică, Petre,
Tu ca să-mi aduci
5 Pește de morun,
De morun, de-ăl bun,
Ciugă și păstrugă,

Plăticuță murgă,
Boieri mi-o mănincă,
10 Bucate să-mi făcem,
În oale să băgăm
Și noi să fierbem,
La nevasta ta să dăm!
Pătru ce-mi făcea?
15 Traista mi-o luva
Și el să ducea
La un păr mare, rotat,
Estă-un șarpe spinzurat.
Și el mi-l luva,
20 Bucăți mi-l făcea,
'N traistă mi-l băga
Și-acasă mi-l ducea,
La maică-sa-l da:
— Muică, muica mea,
25 Scoală de-mi gătește,
Că eu Ț-am adus
Pește de morun,
De morun d-ăl bun,
Ciugă și păstrugă,
30 Plăticuță murgă,
Boieri mi-o mănincă.
Maică-sa că-l loa,
În oală mi-l băga,
Bune bucate-mi făcea
35 Și mîna fata:
— Du-te, muică, du-te
În vale, la argea,
Chiam' pe leică-ta
Să-mi pună masa.
40 Fata să ducea,
Pe leică-sa o chema:
— Aida, leică, aida,
Te cheamă muica,
Ca să-mi pui masa
45 Și noi să mîncăm,
Să ne săturăm.
Da' ea să arîdea,
Din gură-mi zicea:
— Baiu, leică, baiu,
50 Că eu mi-am mîncat

Pește de-âl sărat
Și m-am săturat.
Fata, de-auzea,
Fuga să ducea,
55 La muică-sa spunea :
 Muică, muica mea,
Eu că mi-și fusăi,
Pe leica o chemai,
Ea nu vrea să vină.
60 Iote ce-mi zicea,
Că ea mi-a mîncat
Pește de-al sărat
Și s-o săturat.
Muică-sa, d-auzea,
65 Iar că mi-o mîna :
— Aida, leică, aida,
M-a mînat muica
Ca să-mi pui masa.
Ea, cît mi-auzea,
70 Din argea ieșea
Și ea să ducea
Și masa-mi punea.
Maică-sa-mi zicea :
— Muică, noru-mea,
75 Ia ia lingura
Să-mi guști bucata,
Că muic-a gătit
Bune legume-a făcut,
Pentru tine-a potrivit.
80 Ea iar că să arîdea,
Din gură zicea :
— Muică, muica mea,
Un' s-a pomenit
Și s-a dovedit
85 Ceal mai mic din casă
Să ia-ntîi din masă?
Ea că mi-o silea,
Moare ca să ia,
Să-mi guste bucata.
90 Cum ea că-mi luva,
Și să otrăvea,
Pe spate-mi cădea,
Din gură-mi zicea :

— Leico, sora mea,
 95 Dă-mi un pic de vin
 Să lapdă venin.
 Fata ce-mi zicea :
 — Leico, sora mea,
 Vin că mi-am 'tocit
 100 Și-n ploscă mi-am pus,
 Plosca-n cui mi-am pus.
 Arsita de mumă,
 Fac-o viermii spumă,
 Ea că mi-o luvat-o
 105 Și-afar' mi-a vărsat-o.
 Iar că îmi striga :
 — Leico, sora mea,
 Dă-mi un pic de apă
 Să lapdă otravă.
 110 Fata că-mi zicea :
 — Leico, sora mea,
 Apă mi-am adus,
 Vadra-n cui mi-am pus.
 Arsita de mumă,
 115 Fac-o viermii spumă,
 Ea că mi-a luvat-o
 Și-afar' mi-a vărsat-o.
 Ea iar că-mi zicea :
 — Dă-mi un pic de lapte,
 120 Să lapdă otrava.
 Fata că-mi zicea :
 — Leico, leica mea,
 Vaca că mi-am muls,
 Oala-n cui mi-am pus.
 125 Arsita de mumă,
 Fac-o viermii spumă,
 Ea că mi-a luvat-o
 Și-afar' mi-a vărsat-o.
 Și-așa că murea,
 130 Pe ea mi-o luva
 Și une că mi-o-ngropa ?
 La stolu cu busuioc,
 Să vină miros cu foc ;
 La stolu cu ocheșele,
 135 Să vină miros cu jele ;
 În grădină, la fereastră,

Să vină mirosu-n casă...
Frate, de să pomenea
Și poate să să pomenească
140 La boieri, la dumneavoastră.

Giuglea-Vîlsan, pp. 125-129;
inf. Iovan Blagoe
< Costol-Serbia >.

4. FRAȚII

282 (320) PE LUNCA ANEȘTILOR

Pe lunca Aneștilor
Sînt cireșe în toate leșe
Și nuci în toate luncile;
De păzit cin' le păzea?
5 Un junel cu-o fată mare.
Și păziră cît păziră,
Pînă-amîndoi se-ndrăgiră.
Și-apucară de fugiră,
Și fugiră cît fugiră,
10 Pin' la fîntîna fără-apă;
Fîntîna dacă-i văzu,
Mai multă apă făcu.
Și fugiră cît fugiră,
Pin' la cîmpul fără iarבă;
15 Și cîmpul dacă-i văzu,
Mai multă iarבă făcu.
Și fugiră cît fugiră,
Pin' la mărul fără mere;
Și mărul dacă-i văzu,
20 Mai multe mere făcu.
Frunză verde de lalale,
Se uita pe drum la vale,
Văzu frații ei călare.
Dar frati-său cel mai mare
25 Scoase sabia s-o taie.
Iar frati-său cel mai mic,
Mai mic și mai voinic
Și de minte și de trup:
— Ba, frate-meu, n-o tăia,

30 Că la noi nu e așa
A tăia nejudcată !
— Soro, surioara noastră,
Ce-ai fugit de casa noastră ?
Ori, soro, ți s-a urît
35 Nouă bice în cui puind,
Nouă pistoale ștergînd,
Nouă pături scuturînd,
Nouă batiste spălînd ?
— Frate, nu mi s-a urît,
40 Dar așa sîntem noi, fetile,
Ca mărul cu merile :
Cînd sînt mititele,
Stau bine pe rămurele ;
Iar dacă se măresc,
45 Pică jos și putrezesc.
Așa și noi, fetile,
Cînd sîntem mai mititele,
Sîntem dragi părinților
Și urîte strinilor ;
50 Iar dacă ne mărim,
Sîntem dragi străinilor
Și urîte părinților !
Iar fratele cel mai mare
'Și luă ziua bună de călare.
55 — Rămîi, soro, sănătoasă,
Ca o pară vermănoasă !
— Du-te, frate, sănătos,
Ca un măr putrigăios !
Iar fratele cel mai mic :
60 — Rămîi, soro, sănătoasă,
Ca o garoafă frumoasă !
— Du-te, frate, sănătos,
Ca un trandafir frumos,
Ce mi-l bate vîntu-n dos,
65 Umple curtea de miros ! . . .

To c i l e s c u, p. 1253 ;
inf. V. Grecu
(Imoasa — Strehaia — Oltenia).

283 (321) HORE DESPRE O FATĂ
CARE, ÎMBĂGIUATĂ DE DRĂGUȚ,
ÎȘI OMOARĂ DOI FRAȚI

- Merge-o pruncă
Pe cea luncă,
Ș-un voinic
Pe cel colnic.
- 5 Merge prunca tot cîntînd
Și voinicul șuierînd.
Numai prunca zice-așa :
— Vino, mîndruț, și mă ia
Pînă-s pruncă tinerea,
- 10 Că dacă eu mi-oi crește mare,
Ție mama nu m-a da-re,
C-oi fi mamii văcăriță
Și tătuchii boăriță.
Numai el a zis așa :
- 15 — Eu, mîndră, nu te-oi lua
Pînă tu de nu ți-i fa'
Tot o sugnă boboșoară,
Cine-a vedea-o să moară.
Ea aceea ș-a făcut.
- 20 Numai ea a zis așa :
— Vino, mîndruț, de mă ia
Pînă-s pruncă tinerea,
Că dacă eu mi-oi crește mare,
Ție mama nu m-a da-re,
- 25 C-oi fi mamii văcăriță
Și tătuchii boăriță.
D-apoi el a zis așa :
— Eu, mîndră, nu te-oi lua
Pînă tu de nu ți-i fa'
- 30 Tot o morișcă de-argint,
Să umble singură-n vînt.
Ea ș-aceea ș-a făcut.
Iară ea a zis așa :
- 35 — Vino, mîndruț, și mă ia
Pînă-s pruncă tinerea,
Că dacă eu mi-oi crește mare,

Ție mama nu m-a da-re,
 C-oi fi mamii văcăriță
 Și tătuchii boăriță.
 40 Numai el ș-a zis așa :
 — Eu, mîndră, nu te-oi lua
 Pînă tu de nu ți-i fa'
 Tot o morișcă de-aramă,
 Să macine fără vamă.
 45 Ea ș-aceea ș-a făcut.
 Numai ea a zis așa :
 — Vino, mîndruț, de mă ia
 Pînă-s pruncă tinerea,
 Că dacă eu mi-oi crește mare,
 50 Ție mama nu m-a da-re,
 C-oi fi mamii văcăriță
 Și tătuchii boăriță.
 El atunci a zis așa :
 — Eu, mîndră, nu te-oi lua
 55 Pînă tu de nu ți-i fa'
 S-otrăvești pe frate-tău,
 Pe frate-tău cel mai mare,
 Ce-i nănaș sfîntului Soare !
 — Cum, mîndruț, să-l otrăvesc ?
 60 — Hei, tu, mîndrulica mea,
 Colo,n fundul grădinii,
 Este-un corci de mălin verde
 Ș-acolo șerpele șede
 Și din gură
 65 Vin îi cură,
 Din coadă
 Venin picură.
 Du-te, ține paharul
 Și, de-a cura veninul,
 70 Dar d-închină frate-tău :
 « Să trăiești, frătiucul meu,
 De cînd mama m-a făcut,
 La o masă n-am șezut,
 Dintr-un pahar n-am băut,
 75 Nici n-om bea, frătiuc, mai mult ! »
 Ea ș-aceea ș-a făcut.
 — Vino, mîndruț, și mă ia
 Pînă-s pruncă tinerea,
 Că dacă eu mi-oi crește mare,

80 Ție mama nu m-a da-re,
C-oi fi mamii văcăriță
Și tătuchii boăriță.
Numai el a zis așa:
— Ba eu că nu te-oi lua

85 Pină tu nu-i otrăvi
Pe frate-tău cel mai mic,
Ce-i la mama-ți mizelnic!
— Cum, mîndruț, să-l otrăvesc?
— Cum ai și pe celălalt!

90 Numai ea că ș-a-nchinat:
— Să trăiești, frătiucul meu,
De cînd mama m-a făcut,
La o masă n-am șezut,
Dintr-un pahar n-am băut,

95 Nici n-om bea, frătiuc, mai mult!
Frate-său a zis așa:
— Atunci, soră, să te măriți
Cînd a face plopul pere
Și răchita vișinele

100 Ș-a mînca mama din ele;
Atunce și nici atunci,
Cînd a face plopul nuci
Și răchita mere dulci!
Numai ea că l-a rugat:

105 — Vino, mîndruț, de mă ia
Pină-s pruncă tinerea,
Că dacă eu mi-oi crește mare,
Ție mama nu m-a da-re,
C-oi fi mamii văcăriță

110 Și tătuchii boăriță.
Numai el a zis așa:
— Eu, mîndră, nu te-oi lua,
Că dacă tu ti-i mînia,
Și cu mine-i face-așa!

115 — Cine crede-ntr-un drăguț,
Tune-o dintr-un noruț
Vara, cînd plouă răruț;
Cine crede-ntr-un bărbat,
Tune-o din seninat

120 Vara, cînd plouă mășcat!
Și eu, una, am crezut,

Cinste bună n-am avut;
Și eu, una,-am ascultat,
Cinste bună n-am purtat!

Tiplea, pp. 29-31;
inf. Mărcuța Bocociu
[Maramureș],
iulie 1903.

284 (322) LA TEMNIȚĂ LA BOIȚA

La temniță la Boița
Stau doi frați, tare legați,
Tot cu lanț pînă-n grumaz,
Cu curele pînă-n șele,
5 Iar sora lor, Anghelina,
Le ducea prînzul și cina.
Într-o joi de dimineață,
Ea prînzul că și-l gătea
Și la temniță pleca.
10 Acolo cum ajungea,
Ea din grai așa grăia:
— Astă noapte ce-o trecut
Am visat un vis urît!
— Spune, soră, visul tău,
15 Să te ție Dumnezeu!
— Visai două pînze lungi,
Și la capu pînzelor
Sta doi corbi cari croncănea;
La mijlocul pînzelor
20 Sta doi șerpi încolăciți;
Iar la capu dinapoi,
O turmuliță de oi.
— Visul tău ce l-ai visat
Este foarte-adevărat:
25 Cele două pînze lungi,
Calea noastră pîn' la furci;

Cei doi corbi cari croncănea,
Domnii cari ne-or judeca ;
Cei doi șerpi încolăciți
30 Vom fi noi, ca doi pîrliți ;
Cea turmuliță de oi
Va fi lumea, după noi !

*Monogr. Tîrnava-Mare, pp. 476 – 477 ;
inf. Silvia Cocișiu
(Retișu – Agnita – Brașov),
1930.*

VI. Journale orale

.

Foaie verde foi dă foi,
 Pă anu cinzășitrei
 Cîn' s-a-ncoronat Știrbei,
 Puneai plugu cu doi boi
 5 Și arai
 Pă unde vrei,
 Dăjugai
 Unde puteai,
 Pășteai boii unde vrei,
 10 Dă nime grije n-aveai.
 Iar dacă veni Ghica,
 Bătrînii răsucea chica.
 Iar dacă veni, vez', Cuza,
 La ciocoi le pleznea buza.
 15 Domnu Cuza, om cu cap,
 Pă noi ne-a delimitat,
 Dă casă, șapte pogoane,
 Auzi-l și vezi-l, Doamne!
 Iar dă cîn' veni Carol,
 20 Ne-a lăsat cu capu gol.
 Carol e lege de neamț,
 La ciocoi sîntem argaț',
 Doamne, ce-om fi vinovaț'?!
 F...-vă-n lege, ciocoi,
 25 Vă-njugăm și noi pă voi,
 Vă-njugăm cocoanele,
 Vă muncim pogoanele!
 Iar acuma, vai dă noi,
 Să vez', hoți dă ciocoi

30 S-au pus, Doamne, pă noi.
 Nu mai vez' om cu doi boi,
 Văduvă cu zăce oi.
 F...-vă-n lege, ciocoi,
 Ne chitim și noi pă voi
 35 Cum v-aț' pus și voi pă noi!
 Să vez', în sa' la noi
 Hoți s-a făcu' ciocoi:
 Vine și trage-n ceardac,
 Cere apă cu rahat
 40 Și ne clatină din cap,
 Munca să-i facem pă plac.
 Și-alceva dă mai clinteș',
 Isprăvnicel te lovește,
 Foai verde colelie,
 45 Te gonește din moșie.
 Să te ia la socoteală,
 Mai datorez' înc-o vară;
 De to' pogonu găina,
 Și-m' spune c-așa-i dă mîna!
 50 Dă ce, Doamne, ne-ai lăsat
 Oameni toț' și toț' săraci?
 Doamne, că de cîn' n-am haiducit,
 Ciocoi s-au mazilit!...

 Arindașii sînt prea răi,
 55 Nu vrea să știe de noi.
 La noi una, la ei trei,
 De-aia ne-am chitit pe ei.
 Că ne loa una și una,
 La tot pogonu, găina!
 60 Cînd mergeam la socoteală,
 Mai datoram înc-o vară.
 Ce să mă fac, frățioare,
 Că mi-e gîndu la pogoane,
 Că-m' mor copiii de foame!
 65 Pentr-o vacă ce aveam,
 Toată vara clăcăceam.
 Venea țaranu la scară
 Cu căciula subțioară
 Și mi-l da pe ușe-afară,
 70 Ce să mă fac, frățioare?!...

Săriț', fraț', cu mic, cu mare,
Să dăm focuri și pirjoale,
Că nu mai e de răbdare!...

.

75 Foaie verde trei grante,
Anu nouă sute șapte,
Cînd am fost bătuți la spate
Cu bețe, funii udate,
Of, ce fapte blestemate!

80 Foaie verde de-artăraș,
De sus a venit răvaș,
A-nconcentrat călărași,
Foaie verde trei alune,
Și i-a trimis prin comune
Ca să-și bată joc de lume.

85 Pe care cum îi prindea,
Îi bătea
Și-i canunea
Și la pușcă-i trimetea,
Și-i vedeai pe toți căzînd
90 Tot ca iepurii din crîng.

.

Foaie verde trei lămîi,
Vreo zece-cinsprece mii
I-a băgat prin pușcării,
Despărțindu-i de copii,
95 Casele lor pustiind,
Nevestele lor plîngînd,
De-a făcut, de n-a făcut,
N-a fost credet pe pămînt.

.

100 Foaie verde matostat,
Doamne, cum ai fi răbdat
Așa ceas îngreunat
De sînge nevinovat?
Că cînd a fost la Pătule,
Oameni din comune vecine
105 Îi puneau sute la rînd,
Gloanțe de război trăgînd.

.

Foaie verde foi domnești,
Cînd a fost la Băilești,
Stai în loc și te jelești

110 Și pe urmă te gîndești,
 Cincizeci de case, la rînd,
 Le-a bombardat la minut.

 Foaie verde de trei bozi,
 Sărman de județu Dolj,
 115 Mult să stai și să-l privești
 Și pe urmă să-l jelești,
 Căci a fost județ cu jale,
 Omoriți prin bombardare,
 De-a mers vestea pîn' la mare!
 120 Foaie verde peliniță,
 Mare grije la Sălcuță!
 Foaie verde siminoc,
 În curte la Nae Pop,
 Foaie verde de sarmale,
 125 Sînt aduși din depărtare
 Fincă erea curtea mare
 Și putea ca să-i omoare.
 Foaie verde și-o lalea,
 După ce că-i împușca,
 130 O groapă mare făcea,
 O sută cinzeci băga
 Pînă groapa se umplea.
 Mulți pe-afară rămînea
 Și curcile-i ciocănea,
 135 Cu carnea lor se hrănea
 Pînă osu rămînea,
 Că nimenea nu-ndrăznea
 Să se ducă ca să-i ia,
 Că soldații foc trăgea,
 140 Nimeni nu s-apropia,
 C-așa ordinu avea.

 Foaie verde ș-o lalea,
 Sărmana Caraula,
 A fost mare jale-n ea
 145 Într-o sfînta duminica!
 Că armata cînd sosea,
 Cu boieru se vorbea,
 Tunurile le-așeza,
 Casele le bombarda.
 150 Foaie verde coelie,

Când fu soarele-n chindie,
 Lor le căzu cu minie
 Și trimeasă ră să vie
 Tot satu la primărie.
 155 Foaie verde matostat,
 Soldații-ndată-au plecat.
 Foaie verde ș-o lalea,
 Soldații dacă pleca,
 Pe care cum îl găsea,
 160 Frumos cu ștreangu-l lega,
 La primărie-ii aducea,
 Că așa ordin era,
 Și pe toți când îi strîngea,
 Îi bătea
 165 Pînă-i făcea
 De spunea
 Ce nu știa.
 Foaie verde și-o lalea,
 După ce rău îi bătea,
 170 Treizeci tineri alegea
 Și cot la cot îi lega,
 Pe șosea-n vale îi lua,
 Pînă din sat îi scotea
 Și-într-o vale ajungea.
 175 Foaie verde ș-o lalea,
 Căpitanul ce făcea?
 Dacă vedea ce vedea
 Că noaptea s-apropia,
 El de loc nu zăbăvea,
 180 Pe oameni la rînd punea
 Și la soldați comanda,
 Foc de salbă-n ei trăgea.

 Foaie verde matostat,
 Dacă primăria a aflat
 185 Că asediu s-a iertat,
 Cu boieri s-au învățat
 Și soldați cu ei au luat
 Și prin comună-a plecat
 Fără să fi cercetat
 190 Cine este vinovat.
 Foaie verde de-o smicea,
 Și la care-cum mergea,

Gaz pe case arunca,
 Cu chibritu scăpăra
 195 Și foc mare s-aprindea,
 De-ți era mare jalea.
 Foaie verde murele,
 Ardea, frate, casele
 Cum ard lumînările
 200 Cînd se fac deniile,
 Și trosnea pătulele
 Și cu mașaziile
 Cum pocnesc tunurile
 Cînd se fac manevrele.

 205 Foaie verde bob năut,
 Cobori, Doamne, pe pămînt,
 Vezi ciocoi ce-au făcut,
 Că ne-au pîrjolit de-a rînd,
 Ne-au rămas copii plîngînd,
 210 Mii de neveste jelînd,
 Cîinii prin sate urlînd,
 Sate pustii rămînd! . . .

Revista de folclor, II (1957), nr. 1-2,
 pp. 137-143
 (Oltenia)

286 (325) BARBU¹

Foaie verde-a bobului,
 Fata popii Radului,
 Ibomnica Barbului.
 Frunză verde și-o lălea,
 5 Barbu, măre, ce făcea?
 Nici mă-sii nu mai spunea,
 Zeghea pe umeri punea,

¹ Am corectat textul acestei balade față de original, unde, dintr-o evidentă greșeală de tipar, episoadele sînt inversate.

Într-alt sat că se ducea,
La șezătoare intra,
10 Lîngă Stăncuța ședea;
Fetili, cum îl vedea,
Din guriță-l întreba:
— Frunză verde usturoi,
Ce cați, Barbule, la noi?
15 Ori nu sînt fete la voi?
— Ba sînt fete și neveste,
Ca Stăncuța mea nu este;
Sînt fete și mai așa,
Și mai de toată mîna,
20 Tot nu sînt ca Stanca mea!
Frunzuliță și-o lalea,
Șezătoarea se sfîrșea,
Fetili se despărțea,
Barbu-acasă că-mi pleca,
25 Dar dușmanii ce-mi făcea?
După Bărbucu se lua,
Tot pîn umbra
Gardului
Dete una
30 Barbului
Pe cărarea
Capului,
Unde-i pasă Barbului.
Fecioru lui Baibarac
35 Puse mîna pe masdrac
Și plesni pe Barbu-n cap
Ca p-un mare vinovat!
Barbu-acasă că-mi pleca,
Plin de sînge, el plîngea,
40 Pîn' la ușe mi-ajungea.
Cu căciula
Neagră-n cap,
Cu cămașa
De bumbac,
45 Cu guleru
Porumbac,
Cu chipiu
Ca de cazac,
Cu izmene
50 De fuior,

Pe la poale
 Pesticior,
 Cu chipiu
 Ca de bujor...
 55 Tot pe mă-sa mi-o striga:
 — Descuie, maică, ușa.
 — Ba, ba, ba,
 Barbule, ba!
 Maica te ținea
 60 La coasă,
 Și tu cu Stanca
 Pe coastă!
 — Descuie, maică, ușa
 Și nu mă mai judica,
 65 Că rău mă doare țașta!
 — Ba, ba, ba,
 Barbule, ba!
 Maica te ținea
 La muncă,
 70 Tu cu Stăncuța
 Pe luncă;
 Maica te ținea
 La plug,
 Tu cu Stăncuța
 75 Pîn crîng!
 Foaie verde și-o lalea,
 Dacă vedea și vedea,
 Barbu nimic nu zicea
 Și-afară mi se culca.
 80 Foaie verde matostat,
 Supt un păr mare, rotat,
 Șeade Barbu nemișcat
 Și pe spate răsturnat.
 Frunză verde de măr dulce,
 85 Cîntă cucu sus pe cruce,
 Pe Barbu la groapă-l duce;
 Frunză verde de sulfină,
 Cîntă cucu pe fîntînă,
 Pe Barbu trage țărînă!
 90 De jelit cine-l jelea?
 Mă-sa
 Și cu soru-sa,
 Mai cu foc ibomnica,

Și din gură cum zicea?
95 — Barbule,
Bărbucule,
Semăna-ți-am numili
Pîn toate grădinili,
Să răsăie florili
100 Și cu gîcitorili,
Să s-adune
Fetili,
Fetili,
Nevestili,
105 Mai cu foc copilili,
Să nu-ți uite numili!

C o d i n, Din Muscel, pp. 290—294
(Zgripcești—Găiești—Argeș).

287 (327) BIMBAȘA SAVA

Foaie ș-o lălea,
Ceaș că-i venea
Bimbașii Sava;
Ceaș că-i venea,
5 Temenea-i făcea,
Din gură-i zicea:
— Pașa Kihăia
Cheamă pe Sava,
Cu delibașa,
10 Căpitan Ghencă,
Ca să bea, să bea
Ciubuc și cafea.
Bimbașa Sava,
Unde-mi auzea,
15 Bine se-mbrăca,
'N arme se arma,
Și cu el lua

Pe delibaşa,
Căpitan Ghencea,
20 Şi mi se ducea
Ca să-i dea, să-i dea
Paşa Kihaiia
Ciubuc şi cafea.
Daca se ducea
25 Colo la paşa,
Kihaiia-l poftea
Ciubucul să-şi bea
Şi cafea îi da
Bimbaşii Sava.
30 Sava c-o lua,
La gur-o ducea
Cafeaua să bea,
Dar o bea, n-o bea,
Că paşa-i zicea
35 Şi mi-l întreba :
— Bimbaşo Sava,
Ce-ai făcut oastea ?
Bimbaşa Sava,
Daca-l auzea,
40 Cafeaua lăsa,
Paşii răspundea :
— Oastea de la Dii
A pierit întâi ;
O sută cinci mii
45 De voinici delii !
Oastea de la munte,
Cu arme mărunte,
A pierit în frunte,
Ş-acolo se-mpute.
50 Oastea ceailaltă,
Oastea de la baltă,
Izbîndi îndată,
Pustia s-o bătă !
Aşa d-auzea,
55 Kihaiia-paşa
Gealat că chema.
Gealat că venea,
Sabia scotea,
Capul că tăia
60 Bimbaşii Sava,

Lui delibaşa,
Căpitan Ghencea,
Şi cînd li-l tăia,
Din gură zicea:
65 — Bimbaşo Sava,
Căpitan Ghencea,
Vă cheamă paşa
Ca să vă tot dea
Ciubuc şi cafea,
70 C-aţi pierdut oastea!

Teodorescu, pp. 484—486;
inf. Petrea Creţul Şolcan
(Lacul-Sîrat—Brăila—Galaţi),
9.V.1884.

288 (328) FATA NENOROCITĂ
LA LUCRUL CÎMPULUI

Foaie verde busuioc,
Jos, devale, la Cocioc,
Pe moşia lui Moţoc,
Arde-un motoraş cu foc,
5 Cu batoza la un loc.
Toate fetele era
Şi la grîu că-mi treiera,
Şi era şi Lenuţa,
Pusă pe lîngă maşină,
10 S-aleagă grîu din neghină.
Ea din gură că-mi striga
Şi nimeni nu auzea:
— Foaie verde mărăcine,
Logofete Costandine,
15 Mai schimbă-mă şi pe mine!
Logofătul auzea,
La Lenuţa se ducea,

Cinci-șase bice că-i da,
Pe batoză mi-o urca,
20 Ea mereu la snopi lua
Și în mașină băga.
Cînd să mai vîre un snop,
I-a scăpat piciorul drept
Și cu snopul i-a intrat,
25 Piciorul s-a rătezat,
Ea îndată-a leșinat.
Ei pe mîini că mi-au luat-o,
În trăsură că mi-au pus-o
Și la spital că mi-au dus-o.
30 În spital o au băgat,
Mi-au pus-o la operat.
Foaie verde și-o lălea,
Doctorul că îmi vorbea:
— Să-i tăiem piciorul jos,
35 Să-i punem unul de os.
— Decît picioruș de os,
Mai bine un tron frumos!
— Să-i punem unul de gumă,
Ca să meargă mai ușure.
40 — Decît picioruș de gumă,
Mai bine o moarte bună!
— Să-i punem unul de lemn,
Să nu rămîie cu semn.
— Decît picioruș de lemn,
45 Otrăviți-mă, să mor!
Te rog, domnul' doctor mare,
Dați-mi mie cinci parale
Ca să-mi iau de-o hîrtioară
S-o trimeț la maica-n țară,
50 Să-i spui că m-am logodit
C-un flăcău din cimitir . . .

Furtună, pp. 191—192
[Muntenia].

289 (329) CONDAMNAREA FĂLCOIANULUI

Foicică de lipan,
Fost-a fost un Fălcoian
De-ai domnului, din divan,
Care țara schingiuia,
5 Lumea se cutremura.
Morți de om el a făcut,
De nimic nu s-a temut.
Lumea rău îl blestema,
Răsplată că mi-și lua,
10 Țara-n temniță-l punea,
Cugetul rău îl muștra,
În Bucovăț el murea,
De el nu se pomenea !

Vulpian, p. 29
[Oltenia].

290 (330) LA GARĂ LA PALOTA

Foaie verde ș-o lalea,
La gară la Palota,
Doamne, nu-i mai ajuta,
Două trinuri se-ntilniră,
5 Multă lume omorîră !
Unul de marfă erea,
'Celăratul că venea,
Amîndouă se-ntilnea,
Mașinile se lovea,
10 Vagoanele se ciocnea,
Din ciocneală s-aprindea,
Gazurile foc lua,

Lumea-n vagoane ardea ;
Și-mi ardea boieri mai mari,
15 Ca peștele pe grătari ;
Și-mi ardea boieri bătrâni,
Ca peștele pe cărbuni !

F i r a, pp. 39 — 40
[Oltenia].

291 (332) FĂNICĂ DE LA BISTREȚ

Frunză verde de trei spilci,
Fănică de la Zimnici,
Frunză verde de măr creț,
Fănică de la Bistreț
5 Se poartă cu părul creț,
De frumos nu e-n județ,
S-a-ncăierat c-un majur pe fete...
— Frunză verde foi de prun,
Domnule sergent-majur !
10 Dar majurul ce-mi făcea?
Arma-n piept că i-o trîntea,
La spital că mi-l ducea.
Vin maiurii-n cercetare.
La companie-mi venea,
15 Compania o strîngea,
Toți soldații-i cerceta,
Frunză verde trei migdale,
Fănică ce boală are
De zace-n spitalu-al mare?!...

Monogr. jud. Dolj, vol. II, partea
I, p. 39 ;
inf. D. M. Ciuciulete
(Ploșor—Craiova—Oltenia).

Foaie verde iasomie,
 Într-o marți, pe la chindie,
 S-a-ntîmplat o istorie.
 Și iar verde ca măraru,
 5 Dar Costică-al lui Moraru
 La vînătoare-a plecat,
 Să vîneze rățișoare.
 Rățișoare n-a vînat,
 D-un gropan s-a-mpiedicat,
 10 D-un gropan mare,-nierbat,
 De la Dumnezeu lăsat,
 Pe frate-său l-a-mpușcat.
 — Nene, nene, nene-al meu,
 Nene, cum nu-ți pare rău
 15 D-un voinicel ca un crin,
 Mîndru ca un trandafir?
 — Taci cu neica, nu plîngea,
 Că-ți astup eu rana ta
 Cu vata dintr-o basma
 20 De la inimioara mea.
 — Nene, nene, nene-al meu,
 Nene, acas' de te-ai ducea,
 Mamei să nu-i spui așa
 Cum a fost istoria,
 25 Că-i mai faci inimă rea.
 Și de-o vrea să mă jelească,
 Părul să și-l despletească,
 Cîrpă neagră să-și cernească,
 Rochie de catifea,
 30 C-așa e inima mea.
 Foaie verde trei bujori,
 Ș-are Gicu trei surori:
 Îl jelește a mai mare,
 Cu trei coade pe spinare;
 35 Îl jelește-a mijlocie,
 Cu păru pînă-n călcîie;
 Îl jelește a mai mică,
 Frunza-n patru se despică;
 Îl jelește mamă-sa,

- 40 La fel și cumnată-sa.
Cîntă cucu sus pe cruce,
Pe Gicu la groapă-l duce,
Foaie verde-o buruiiană,
Cu dricu de la Poiana
45 Și cu muzica lui Vană.
Trageți dricu mai la pat,
Că e și Gicu dănac.
Foaie verde matostat,
Luminări din Calafat;
50 Trageți dricu mai la scară,
Să scoatem pe Gicu-afară.
— Foaie verde și-o lalea,
Maică, măiculița mea,
Mamă, stinge lumina,
55 Ca să nu pice ceara
Și umple pinzișoara.
Cîntă cucu sus pe cruce,
Pe Gicu la groapă-l duce.
Bucură-te, cimitir,
60 Că-ți aduc un trandafir,
Nu ți-l aduc să-nflorească,
Ți-l aduc să putrezească
Cîntă cucu pe fîntînă,
Pe Gicu trage țărînă;
65 Cîntă cucu și-a plecat,
Pe Gicu l-a-mormîntat.

Brăiloiu, pp. 149—151
(Poiana-Mare—Calafat—Oltenia).

293 (335) PLEACĂ GHEORGHE
DIN GÎRDEȘTI

Foaie verde de trei vreji,
Pleacă Gheorghe din Gîrdești
Pe la rude, prin Sutești.
Foaie verde și-o lalea,

5 Iar Gheorghe ce mi-și făcea?
Șaua pe cal o punea
Și la rude că pleca,
La cârciumă că-mi trăgea,
Calul de gard îl lega.
10 În cârciumă că intra
Și dușmanii îl vedea.
El la cărți mi s-apuca,
Un chil de vin că scotea
Și după ce că îl bea,
15 El afar' că mi-și ieșea,
Dușmanii mâna punea
Și de gît că mi-l trăgea
Și jos cu el că îmi da
Și cuțitul mi-l scotea
20 Și pe el mi-l junghia,
El din gură că-mi zicea :
— Dalei, frate Constantine,
Trage cuțitu din mine
Că sînt tinerel pe lume,
25 Nici mustață nu mi-a dat,
În armată nu m-a luat,
Nici la neveste-nvățat !
Foaie verde și-o lălea,
Cuțitu că mi-l trăgea
30 Și în deal mi se ducea
Și pe el mort îl lăsa.
Foaie verde matostat,
La un par de telegraf
Șade Gheorghe junghiat.
35 Foaie verde și-o lălea,
De jelit cine-l jelea?
Mă-sa și cu soru-sa,
Mai cu foc ibovnica !

F i r a, p. 59
Oltenia].

Frunzuliță lemn de tei,
 Drumul pîn' la Macovei
 Nu-i bătut de car cu boi,
 Nici de ciobănași cu oi,
 5 Ci-i bătut de murgii mei,
 Cînd de unul, cînd de trei,
 Trepădînd la Macovei,
 Să-mi iau bănișorii mei,
 Că sînt buni și la purtare,
 10 Au și sporuri la vînzare
 Și se cată la schimbare.
 Din Macovei mai la vale,
 La Trandafirul ăl mare
 S-a făcut d-o adunare.
 15 Adunarea se strîngea,
 Dar de vorbă ce vorbea?
 Că la Macovei în sat
 Nici că mai este de stat,
 Că te ține-n munc-afară
 20 Cît ține ziua de vară,
 Numai pe zece parale
 Pentru bir și angarale;
 Că săracii
 Pogonacii
 25 Sapte inși sînt p-o căldare,
 Mămăligă de secare,
 Socotită cinci parale;
 Că la zi de sărbătoare
 Umblă și după căldare,
 30 Ca să facă de mîncare
 Fără bani de cheltuială.
 Așa, măre, de vorbea,
 O scrisoare că scria
 Și scrisoarea trimetea
 35 Tocmai la măria-sa,
 La măria-sa cea mare
 Să le dea îndestulare.
 Cînd scrisoarea ajungea
 Și boierii o citea,

40 Milă că li se făcea :
Între ei se sfătuia
Și poruncă că dedea
Să se strice linia,
Să plece unde-or putea ;
45 Iar porunca de sosea,
Linia că se strica,
Satul mi se sfărîma,
Satul mi se părăsea,
De se ducea pomina
50 Din Buzău în Slatina.

Teodorescu, p. 297;
inf. Petrea Crețul Șolcan
(Lacul-Sărat—Brăila—Galați),
7. V. 1884.

295 (337) ISVORANUL

Frunzuliță salbă moale,
Isvoranul, boier mare,
Din Giulești pîn' mai devale,
Din Rudeni și din Catane
5 Și pînă la Chiajna-Mare,
Cîte fete mi-a aflat,
Pe toate că le-a-nșelat,
Nici una nu i-a scăpat
Nemușcată,
10 Nepișcată,
De dînsul nesărutată.
Azi așa și mîine-așa,
Vestea de el se ducea
Din Chiajna pînă-n Giulești,
15 Din Rudeni la București.
Frunzuliță gheață rece,

În luna lui mai în zece
Isvoranul rău petrece:
La divanul cel mai mare
20 Îl răstoarnă trei pistoale
Și cade-n sînge pe scară.
Vestea-ndată se ducea
La Giulești și la Chiajna.
Cocoana, dac-auzea,
25 În trăsură se punea,
În București ajungea,
La divan că alerga,
Pe scări iute se suia,
Pe Isvoranul vedea
30 Și-n gura mare zicea:
— Ierte-i Dumnezeu păcatul
Cui mi-a omorît bărbatul!
Unde Grecu-o auzea,
Isvorancei răspundea:
35 — Iaca, bărbățelul tău
Ți l-am omorît chiar eu,
Să scap lumea d-un om rău!
Vestea, măre, se ducea,
Vestea, măre, d-ajungea
40 Tocmai de la București
La Chiajna și la Giulești,
Țărănimea se scula,
Șeapte buți de vin scotea,
Mare chef că chefuia
45 Și trei zile că-mi tot bea,
Că scăpase de dușmanul,
Scăpase de Isvoranul.

Teodorescu, p. 298;
inf. Petrea Creșul Șolcan
(Fierbinți—Uziceni—București),
1870.

Frunză verde, vara-n pom,
 Vai, săracu Ulicior!
 Nu știu cum i-o-mblat de rînd,
 De-o luat crișmele-n rînd.
 5 Numai joi de-o d-intr-o vreme
 El acasă și-o d-înturnat,
 Femeia-sa și-o aflat,
 Aflat-o culcată-n pat.
 Nu se-ndur-a o scula,
 10 Da' și-o-ntrebat cocoana:
 — Hăi Mări', draga tatii,
 De mult s-o culcat mă-ta?
 — Mama amu s-o culcat,
 Focu, rău ti-o blăstămat.
 15 — Tu Niță, femeia mea,
 Scoală și-m dă de mîncat.
 Focu, iute s-o-apucat,
 Cină-n masă o gătat.
 Numai el că și-o cinat,
 20 Noapte bună și-o luat.
 — Noapte bună, că mă duc,
 Mai mult nu ți-oi me' la plug;
 Noapte bună, n-oi vini,
 Mai mult nu ți-oi plugări.
 25 — Noapte bună, hiruț vie,
 Cum fuși tu de-a ta soție!
 La poduțu Sighetului
 L-o așteptat pizmașii.
 Unu tăbacă i-o dat,
 30 Unu foc i-o scăpărat,
 Unu cu bota i-o dat,
 D-atîta i-o dat de rău,
 De i-o sărit capu-n tău;
 Atîta i-o dat de tare,
 35 De i-o sărit capu-n vale.
 Da' cel ce l-o omorît
 Să vedem ce-o hăznuit:
 Măji de aur și de-argînt,
 De-o făcut o groază-n tîrg;

40 Măji de aur ori de sare,
De-o făcut o groază mare
Și la coconi supărare.

Bîrlea, I, p. 73;
inf. Elisabeta Borodi
(Berbești—Sighet—Maramureș).

297 (343) CÎNTECUL EMIGRĂRII

Frunză verde lemn uscat,
Cînd de-acasă am plecat,
Frunză verde iarbă grasă,
Plecat-am, Doamne, de-acasă
5 Tot cu inimioara arsă.
Frunză verde lemn uscat,
Eu cînd am ieșit din sat,
Departa m-am depărtat
Și pe ai miei i-am lăsat.
10 Scumpul meu și iubit sat,
Eu pe tine te-am lăsat.
Rămas bun, iubite tată,
Adă mîna și mă iartă.
Să știți, părinți și soție,
15 Eu plec astăzi și vă las
Cu mult dor și cu năcaz.
O dată că mă mai uit,
Nu știu, vede-v-oi mai mult,
Și mă rog și de iertare,
20 De la mic, pînă la mare,
Faceți bine, mă iertați
Și de mine nu uitați.
Frunză verde lemn uscat,
Eu cînd am ieșit din sat,
25 De jele, de năcăjit,
Nicăiri nu m-am oprit,
Pin' la stație-am sosît,

Frunză verde de măcriș,
La stație la gheizăș.
30 Frunză verde de pelin,
De-acolo m-am pus pe trin.
Și pe trin cînd m-am urcat,
Ziuă bună mi-am luat.
Trinu pleacă-ncet și lin,
35 Eu de jele tot suspin,
Și nevasta tot plîngînd.
Frunză verde de cireș,
Ziua, noaptea tot am mers,
Frunză verde de săcară,
40 Pînă ce-am ieșit din țară.
A doua zi demineța
Amară mi-o fost viața!
Lăsai țara ungurească,
Intrai în țară orvățească,
45 În țara orvatului,
La apusu soarelui.
Acolo gheizăș o stat,
Că pămîntul s-o gătat,
Toți din gheizăș jos ni-am dat
50 În Fiume, stație-i mare,
Ce-i zidită lîngă mare.
D-acolo ni-am luat la cale
Pe-o uliță foarte mare,
Pîn' la vapor, la cînțălare.
55 Frunză verde de bujor,
Și ne-au dat cărți de vapor.
Dacă cărțile ni-au dat,
La vizită ne-au băgat.
Frunză verde de hemei,
60 În cortil, lîngă helei,
Stau trei doctori ca trei lei,
Frunză verde ca iarba,
Doctori din America,
Foarte tare vizita
65 Și sănătoși ne afla,
Cărțile ne ștempelea
Că sîntem buni a pleca
În țară,-n America,
Pentru orice muncă grea.

70 Nu mai este drum-de-fier,
Numai tot apă și cer.
La marginea apelor
E stația vapoarelor.
Și ni-am suit pe vapor
75 Cu multă jale și dor,
Și-n vapor ni-am așăzat
Fiecare l-a lui pat,
Ș-atunci vaporu-o plecat.
Cătră sfințitu soarelui,
80 Pe mijlocu Oceanului,
Vaporu se legăna,
Oamenii toți tremura.
Și într-o noapte deplin
Mers-o vaporu tot lin,
85 Fără grijă, fără chin.
A doua zi demineața
Amară ni-o fost viața!
Din pat jos dacă ni-am dat,
Ne duceam ca omu bat,
90 Că nu eram mai în stare
Nici să mai stăm pe picioare.
Cînd vaporu se scutura,
Tot de paturi ne trîntea,
Iară noi ne rădicam,
95 Lui Dumnezeu ne rugam.
Amețiți pe cum eram,
La nemică nu gîndeam,
Nici la lume, nici la dor,
Ci la chinul de pe vapor;
100 Oceanule, apă rece,
Dumnezău sfîntul te sece,
Să te fi săcat de mult,
Eu să nu te fi trecut,
Nici să nu te treacă nime,
105 Să fii tu plătit cu mine!
Eu din gur-am cuvîntat,
Lui Dumnezeu m-am rugat:
Du-mă, Doamne, la uscat,
Să fiu de popă-ngropat,
110 Nu în mare aruncat,
De peștii cei mari mîncat!

Dumnezău m-au ascultat,
În America-am intrat,
Iar aicea ce să vezi:
115 Numai negri și engleji.

B i r l e a, I, pp. 81—82;
inf. Vasile Mariș
(Ieud—Vișeu—Maramureș).

298 (344) MĂGHIERAN DIN GRĂDINIȚĂ

Măghieran din grădiniță,
Joi, mai pe la ujiniță,
Mare vînt că și-o suflat,
Mîndră creangă și-o dezghinat;
5 Mare crenguță de chidru,
Tot pe Vasalia lui Petru.
Unde i-o fost moartea lui?
În mijlocu Sirbiului,
De mîna pizmașului,
10 Unde-s arinii-nfrunziți,
Pe drept poarta lui Lorinți.
Lorințenii o strîgat:
— Duce-ți-l voi de aicea,
C-a vini comnișia
15 Și-n temniță v-or băga!
Iepurașu o strîgat:
— Nu-l duceți voi de-aicea,
C-atîta de rău i-o dat,
De pe murg jos a picat,
20 Și murgu și-o rîncezat,
C-o rămas întărnițat!
— N-ai fi, mămucă, iertată,
De ce nu m-ai înfricat
Cînd de-acasă mi-am plecat,
25 Că nu-m stă clopu-n cap bine,
Omori-m-a oarecine,

Calu nu vrea călări,
Știu bine, m-or omori!
— Vasali, pizmașii tăi,
30 Ardă temnița pe ei!
Ei de-acolo-atunci să iasă
Cînd îi merge tu acasă,
Să grăiești tu cu mă-ta,
Să-i stîmperi tu inima,
35 Rău o doare, săraca,
De gîndești c-a și crepa
De doruț de dumăta...

Birlea, II, pp. 187—188;
inf. Elisabeta Borodi
(Berbești—Sighet—Maramureș).

299 (345) FRUNZĂ VERDE, FRUNZULICĂ

Frunză verde, frunzulică,
Făcut-o și Radu nuntă.
Numai ei că toți ți-o mers
După mireasă-n Desești.
5 Dacă mirii s-o cununat,
Înapoi că s-o-nturnat.
Cînd acasă și-o sosît,
Frunză verde de pe laz,
Numai Radu și-o strîgat:
10 — Frunză verde de bujor,
Cîți is fete și feciori,
Frunză verde iarbă grasă,
Nici unu nu vie-n casă,
Că mesele vi-s gătate,
15 Frunză verde de volbură,
V-am gătat mesele-n șură.
Frunză verde de pe laz,
După mese i-o-așăzat;

Frunză verde de pe rît,
20 După mese i-o tocmit.
Numai lor că tot li-o dat
De băut și de mîncat,
Și li-o pus țipou pe masă.
Tot o hunțută de fată,
25 Numai ea că și-o luat,
Frunză verde de durzău,
O dărabă de țipău,
Ș-o dat la drăguțu său.
Păharnicii o văzut
30 Și cătră gazdă o spus.
Atunci gazda s-o supărat
De ce cu țipău o dat,
Și de pe mese li-o luat.
N-o băut și n-o mîncat,
35 Feciorii tare s-o supărat
Că ei flămînzi o rămas.
Și cînd ei că și-o jucat,
La fete sugne-o tăiat;
Numai ei, de mînioși,
40 O tăiet sugnele jos.
Și la una din Cornești,
Nu-i modru să o cîrțești,
Și de-aicea la vreo nouă
O tăiat sugnele noauă.
45 Frunză verde de pe laz,
Și fetele s-o-mbătat.
Și s-o-mbătat fără seamă,
Li-o dus acasă pe sanie.
Frunză verde-a chidrului,
50 Tot Lupa Hăinalului,
Frunză verde de pe laz,
S-o făcut de rîs în sat,
Frunză verde de durzău,
C-o adus-o văru-său.
55 Frunză verde mintă-creață,
O dus-o văru-so-acasă,
Să nu fie de pedeapsă!

Bîrlea, II, p. 279;
inf. Ileană Ardelean
(Berbești-Sighet-Maramureș).

Cînd oi zice colălie,
 S-ascuțați, boieri, la mine,
 Să vă spun o istorie,
 Cîntecel din Bulgărie;
 5 Cînd oi zice lin-pelin,
 Să vi-l cînt pe Costăndin!
 Istina, băiat sărac,
 Da' de carte-mi învăța,
 Nu poate, cît e Sirbia,
 10 Sirbia cu Bulgăria,
 Pe dincolo Rumînia...
 La Costăndin că-mi venea,
 În miliție să-l ia
 Nouă ani și jumătate,
 15 Să slujască-n direptate.
 Da' Costăndin că-mi avea,
 N-avea tată, decît mumă,
 Și-aia mi-era bătrînă.
 El din gură că-mi zicea:
 20 — Fă, tu, muică, dumneata,
 La-mpăratu te-oi ducea
 Și din gură i-oi spunea,
 Cînd oi zice trii spănace,
 Să nu-i ia și pe-i săraci!
 25 Da' mumă-sa, de-auzea,
 La-mpăratu să ducea
 Și la poartă că-mi plîngea,
 Trii săptămîni că-mi plîngea,
 Ochii-n cap i să scura,
 30 Ea chioară rămînea.
 Da-mpăratu, de vedea,
 La poartă că-mi ieșea
 Și pe babă mi-o-ntreba:
 — Fă, tu, babă, dumneata,
 35 De ce plîngi tu acia?
 Dară baba că-mi zicea:
 — Mă, mpărate, dumneata,
 De ce plîng eu aicea?

Un copil că mi-am avut,
 40 Când oi zice de-un spănac,
 Și pe-ala mi l-ați loat;
 Când oi zice trii măslina,
 De-aia mă rog eu la tine,
 Dac-ai vrea, să-mi faci un bine,
 45 Când oi zice trii spănace,
 Să nu iei și pe-i săraci,
 Că Costăndin mi-e sărac,
 N-are tată, decît mumă,
 Ș-aia mi-e bătrînă.
 50 Bătrînă, pe cum mă vezi,
 Nu mă scol pîn' nu oftez,
 Și Costăndin mi-e sărac,
 Da' de carte-i prea-nvățat,
 Nu poate, cît e Sîrbia,
 55 Sîrbia și Bulgăria,
 Pe dincolo Rumînia.
 Da-mpăratu că zicea:
 — Și io-am avut muică bătrînă,
 N-a pus gură pintru mine,
 60 Du-te-acasă și vezi de treabă,
 Că ești bătrînă și slabă!
 — Dacă estă tain-așa,
 Pe Costăndin să mi-l loați,
 Să-i dați cal de călărie
 65 C-o să meargă-n bătălie,
 Poate numili să-i vie!
 Pe Costăndin că mi-l loa
 Și-i da cal de călărie
 Și-l băga în bătălie.
 70 Zăstava-n mînă i-o da
 Și răzbielu-l începea
 Și-nainte că-l punea.
 Un tun ici, un tun colea,
 Și un tun că-mi pognea
 75 Și ghiuleaua să spărgea,
 Pe Costăndin îl lovea,
 Picioarele-i răteza
 Și zăstava că n-o da.
 Atunci Costăndin zicea:
 80 — Na-vă, na-vă zăstava,
 Că-mi mîncarăți viața!

Da-mpăratu că zicea :
— Bravos, bravos, ce voinic !
Da, zău, ține cu Sîrbia,
85 Ca să-mi bată Bulgăria !
Pe Costăndin mi-l loa,
La doctor l-aducea,
P-iel mi-l zvindua
Și șchiop că rămînea,
90 Și notar că mi-l punea,
Cin' sute de frangi că-i da,
Luna că i-o plătea.
Pe mumă-sa că mi-o lua,
Pe ea că mi-o arănea,
95 De să pomenea.

Giuglea-Vilsan, pp. 289—292;
inf. I. Ștefanovici-Roibu
<Grabovița—Serbia>.

G L O S A R *

* Alcătuit de ION IONICĂ

- Aba*, interj. — exprimă mirarea, îndoiala; precede în general o întrebare: II, 160, 196; III, 227.*
- abate*, vb. — a trimite: III, 335.
- acăr*, adv. — măcar, ori: II, 458.
- acioa*, vb. refl. — a se adăposti, a-și căuta adăpost, a-și face culcuș, a se ascunde: I, 295; II, 92.
- adăsta*, vb. — a aștepta: II, 57, 252; III, 91, 117.
- adet*, s.n. — obicei, deprindere, datină: II, 22.
- aferim*, interj. (Turcism inv.) — bine! bravo! perfect! admirabil!: I, 339; II, 115; III, 30.
- agá*, s.f. (pl. *agále*) (Înv.) — ofițer din armata otomană: II, 18, 75, 99, 104, 383, 422; III, 94.
- aghipeți*, s.m. pl. — draci: I, 444.
- agie*, s.f. — rangul de agă, instituția condusă de agă: II, 299.
- aglică*, s.f. — plantă cu inflorescența compusă din flori albe sau rozalbe, parfumate: III, 30.
- agodi*, vb. (Reg.) — a aștepta: III, 194, 237, 240.
- ai*, s.m. pl. (Înv. și Reg.) — ani: I, 283, 449, 460; II, 147, 228, 252, 410, 416; III, 196, 367, 369.
- alăiurea*, adv. — aiurea: II, 437.
- alămit*, adj. — ferecat în alamă, alămuit: I, 405.
- albeneț*, adj. (Reg.) — blond, bălai, albineț: II, 366.

* Cifrele din glosar și indici trimit la volum (cifra romană) și pagină (cifra arabă). În glosar, atunci când cuvântul se repetă în cadrul aceleiași balade, s-a făcut o singură mențiune de pagină.

albiu, adj. (Rar) — albicios: III, 136.
ales, adj. — acela (aceea) pe care și-l (și-o) alege cineva de mire (mireasă): III, 246.
alice — (?): II, 201.
aligni, vb. — a adia: II, 503.
âma, conj. — dar, însă: II, 508.
aman, interj. — îndurare! iertare!: II, 22, 426.
amejui, vb. — a fermeca, a adormi, a amăgi: I, 440.
amelnița, vb. — a amenința: II, 380; III, 132.
amet, interj. — (?): II, 22.
amînar, s.n. — amnar, bucată de oțel cu care se scot, prin lovire, scînteii din cremene: I, 326.
anasini, interj. — înjurătură trivială turcească: II, 143.
angarale, s.f. pl. — corvoade, biruri: II, 311; III, 79, 414.
araci, vezi *haraci*.
arambașa, vezi *harambașa*.
arâni, vb. — a hrâni: I, 461; III, 118, 426; var. *arîni*: II, 452.
arcân, s.n. — laț pentru prins sau pentru priponit vitele: II, 433; var. *harcân*: II, 433.
arcer, s.n. (Reg.) — gresie, cute: II, 175.
ardica, vb. (Reg.) — a ridica: II, 63.
ardoveá, s.f. (pl. *ardovéle*, art. *ardoávele*) — hîrdău: I, 462.
areu, s.m. — plantă numită și alior, laptele-cucului, laptele-cîinelui: II, 306.
arġea, s.f. — construcție de scînduri sau groapă săpată în pămînt în care se așază, vara, războiul de țesut: I, 283; II, 304; III, 384.
arghelar, vezi *arghelegiu*.
arghelegiu, s.m. (Reg.) — herghelegiu: II, 156; var. *arghelar*: II, 34.
arîde, vb. (Reg.) — a ride: III, 384.
arîmbașa, vezi *harambașa*.
arîni, vezi *arâni*.
arm, s.n. (Reg.) (pl. *armuri*) — partea piciorului de dinapoi a unui animal, între genunchi și șold: II, 427.
armaș, s.m. (Înv.) — slujbaș cu însărcinări administrative, judiciare: III, 61.

- armășel*, s.m. (Înv.) — diminutiv de la *armaș*: III, 89.
- armășie*, s.f. — funcția de armaș, instituția în fruntea căreia se afla vel-armașul: II, 317.
- armînt*, s.n. (Înv.) — arme, armament: II, 206.
- armurar*, s.m. — scai folosit contra dalacului: III, 208.
- arnăut*, s.m. — soldat mercenar (albănez) recrutat de domnia fanarioți; (p. ext.) servitor boieresc înarmat: II, 228, 275, 304, 427; III, 126.
- aromi*, vb. — a așipi, a adormi: II, 260, 474; III, 149.
- aromit*, adj. — așipit, adormit: I, 412.
- arsit*, adj. (Reg.) — afurisit, blestemat: II, 375; III, 386.
- arșenic*, s.m. (flori de arșenic) — plantă ornamentală din Orient: III, 249.
- arșeu*, s.n. (Reg.) — cazma, hîrleț: III, 105.
- artichel*, s.n. (Reg.) — diminutiv de la *artan*, hartan, halcă: II, 380.
- artie*, s.f. — hîrtie: I, 456.
- asoage*, vb. (gerunziu *asogîn*) — a soage, a pune aluatul din covată pe cîrpător și a-i da, frămîntîndu-l, o formă rotundă: III, 368.
- asunie*, s.f. — iasomie: III, 319.
- astrînge*, vb. — a strînge, a aduna: I, 455, 459; II, 19, 415, 419.
- așteamăt*, adv. — încet, agale: II, 94, 139.
- auli*, vb. — a cînta cu jale: II, 507.
- avaiet*, s.n. (Înv.) — impozit care se plătea pe diverse beneficii sau drepturi: II, 319.
- avîndătură*, s.f. — (probabil) adunătură (ca în alte variante): II, 403.
- Baca*, interj. (Turc.) — ian' vezi!: III, 135.
- badii*, s. pl. (în expr. în *badii*) — după plac: III, 223.
- bagceă*, vezi *bascéă*.
- bai*, s.n. (Reg.) — suferință, necaz, supărare: II, 459; III, 242.
- baibarac*, s.n. (Rar) — haină scurtă purtată de țărani: III, 188.
- bai-han* — (?): II, 156.

- bairac*, s.n. (Înv.) — unitate militară (de voluntari) care servea sub un singur drapel; în text, se referă la haiduci: II, 286.
- bălă*, s.f. — monstru, dihanie, fiară groaznică: II, 275, 497.
- baltac*, vezi *baltag*.
- baltag*, s.n. — topor mic și ușor, cu coadă lungă, întrebuințat ca armă: II, 456; III, 368; var. *baltac*: II, 80, 346, 382; III, 64; var. *băltac*: I, 357; var. *bîltag*: II, 412.
- barbaric*, vezi *vărvărici*.
- basceă*, s.f. (Reg.) — grădină: III, 331; var. *bagceă*: II, 30; var. *bășteă*: I, 439; II, 230.
- baș*, adv. (Reg.) — chiar, tocmai: I, 439, 461; II, 225; III, 359.
- bașa-rachiu*, s.n. — rachiu din cel mai bun: III, 324; var. *baș-rachiu*: II, 107.
- bașă*, s.n. — pașă: III, 272.
- bașbafir*, s.n. (Reg.) — fir (de aur), baibafir: I, 413.
- bașca*, loc. adv. (*de-a bașca*) — deosebit, separat: I, 332.
- bașmanghiol*, vezi *bașmarghiol*.
- bașmarghiol*, adj. — foarte isteț, șiret, deștept: I, 395; III, 158; var. *bașmanghiol*: III, 285.
- baș-rachiu*, vezi *bașa-rachiu*.
- batâr*, adv. — cel puțin, măcar, barem: III, 243, 245; var. *bater*: III, 290.
- bater*, vezi *batâr*.
- bazbuzuc*, s.m. (Înv.; adesea fig.) — bașbuzuc, nume purtat de voluntarii turci (vestiți prin cruzimea lor): II, 203.
- băjenar*, s.m. (Înv.) — fugar, pribeag: II, 317.
- băltac*, vezi *baltag*.
- băluș*, adj. (Reg.) — diminutiv de la *băl*, blond, bălai: II, 483.
- bănat*, s.n. (Reg.) — necaz, mîhnire, căință, dor, jale, mînie, supărare: III, 246, 251, 254, 267, 303.
- băndășel*, s.n. — diminutiv de la *bănat*: III, 170.
- bănu*, vb. (Reg.) — a regreta: III, 240.
- bărbat*, adj. — plin de curaj, voinic, energic, viteaz: II, 463, 484, 493.

- bărdaș*, s.m. — cel care lucrează cu barda, lemnar, dulgher : II, 14.
- băștea*, vezi *bascedă*.
- becher*, s.m. — holtei, burlac: II, 334, 398.
- becheraș*, s.m. — diminutiv de la *becher*, folosit în sens dezmierdător despre un cal; ca becherii: II, 261; var. *bergheraș*: III, 373.
- bednic*, adj. — biet, sărman: II, 33.
- bei*, s.m. (Înv.) — guvernator al unui oraș sau al unei provincii turcești sau supuse turcilor; titlu dat de turci domnilor țărilor românești; (p. ext.) prinț: II, 73.
- beilic*, s.n. — muncă gratuită în folosul beifului sau al stăpînului: III, 348.
- berberi*, s.f. pl. — bărbii (?): II, 223.
- bergheraș*, vezi *becheraș*.
- beșleaga*, s.m. (Înv.) — căpitan de beșlii: II, 138, 150, 208.
- beșliu*, s.m. (Înv.) — soldat (turc) de cavalerie care făcea serviciul de curier domnesc sau de jandarm: II, 78, 150, 156; III, 330, 344.
- bete*, s.f. pl. — cingătoare îngustă și lungă țesută din lână de diferite culori: I, 414; II, 357; III, 111.
- beteag*, adj. (Reg.) — bolnav: III, 205.
- bezerghidan*, vezi *pazarghian*.
- bididiu*, vezi *bidiviu*.
- bidiviu*, s.m. — cal tânăr, iute și frumos: II, 184, 233, 279, 392; III, 138; var. *bididiu*: I, 404; II, 83.
- bimbașa*, s.m. (Înv.) — comandant peste 1.000 de soldați în armata turcă: III, 405.
- bindisi*, vb. (Reg.) — a-i păsa, a se sinchisi: III, 47.
- birîșesc*, adj. (Reg.) — de birîș, privitor la birîș, argat, slugă: I, 376.
- bicăi*, vb. — (despre inimă) a bate: II, 433.
- bîltag*, vezi *baltag*.
- birdăun*, s.m. (Reg.) — gărgăun: I, 371.
- birdic*, interj. — (?): II, 377.
- bîrsand*, s.f. — varietate de oaie țurcană cu lina lungă și aspră: II, 491.
- bit*, s.n. — ciomag, bită: II, 53.

- bitlăgel*, s.n. — diminutiv de la *bitlagă*, butoiaș: II, 23.
- blagă*, s.f. (Reg.) — avere, avuție, bogăție: I, 370, 372, 438; II, 12, 22, 224, 225, 420, 460; III, 137, 281.
- blană*, s.f. — scîndură: II, 304.
- boărișă*, s.f. (Reg.) — păzitoare de boi la păscut: III, 390.
- boboșoară*, adj. f. (Reg.) — diminutiv de la *boboasă*, pestriță, pătată, cu picățele: III, 390.
- bobotăi*, s.f. pl. (Reg.) — flăcări mari, vilvătăi: II, 23; var. *bobotări*: II, 280.
- bobotări*, vezi *bobotăi*.
- boc*, vezi *bocal*.
- bocal*, s.n. (Reg.) — pocal, ulcică, pahar: III, 143; var. *boc*: I, 462.
- bociei*, s.n. pl. (Reg.) — boteie, turme, cirezi: I, 438.
- boiestra*, vezi *buiestra*.
- bold*, s.n. (Reg.) — os, fluierul piciorului; (p. ext.) picior: I, 369; II, 74.
- boldei*, s.m. — cîine de rasă străină, scund, cu picioarele scurte: I, 320; fem. *boldeică*: I, 320, 391; II, 192.
- boldeică*, vezi *boldei*.
- boldeicuță*, s.f. — diminutiv de la *boldeică*, cățelușă: I, 390; II, 329; III, 133.
- boldurile*, s.n. pl. (Reg.) — diminutiv de la *bold*, prăvălie, dugheană: III, 233, 288.
- bolîn*, vezi *bolînd*.
- bolînd*, adj. (Reg.) — nebun, smintit, nerod: I, 365; II, 49, 506; var. *bolîn*: II, 66; var. *bolund*: III, 204.
- bolinzie*, s.f. (Reg.) — nebunie, sminteală: II, 49.
- boloză*, s.f. (pl. *bolozale*) (Înv. și Reg.) — caic, un fel de luntre mare: II, 130.
- bolund*, vezi *bolînd*.
- boncălui*, vb. — a scoate mugete puternice, prelungi: III, 86.
- boșog*, s.m. (Pop.) — plămîn, bojoc: III, 325.
- botă*, s.f. (Reg.) — ciomag, bită: III, 417.
- boteiaș*, s.n. — diminutiv de la *botei*: III, 167.
- boură*, adj. f. — cu coarne ca ale bourului; (prin anal.) țeapăn, tare: II, 483.

- boz*, s.m. — plantă ierbacee cu miros neplăcut, cu flori albe și fructe negre: III, 400.
- braniște*, s.f. — pădure sau parte de pădure în care e interzisă tăierea lemnului; pădure cu copaci de peste 25 de ani; (p. ext.) pădure: I, 332.
- breană*, s.f. (Reg.) — mreană, pește de râu: III, 368.
- brebenel*, s.m. — plantă ierboasă de primăvară cu flori purpurii (uneori albe sau gălbui): II, 491.
- brîn*, s.n. (Reg.) — brîu: I, 395; II, 38, 62, 273; III, 58.
- brudie*, adj. f. (Reg.) — tînără, nevîrstnică: III, 379.
- brușală*, s.f. — luptă strînsă corp la corp (?): II, 173.
- brușit*, adj. — răscolit, rāvășit: II, 460.
- brut*, s.n. (Înv.) — pîine neagră, de calitate inferioară: III, 214.
- bucălaie*, adj. f. — (oaie) cu botul negru: II, 463, 480.
- bucium*, s.n. — butucul roșii carului, în care sînt înfipite spițele: I, 344.
- bugean*, adj. — (despre un cal) gras și gros: II, 197.
- buhaie*, s.n. (Reg.) — un fel de mintean, de lînă albă sau neagră, cu glugă: III, 252.
- buhaș*, s.m. (Reg.) — brad mic închircit, cu crengile întinse la pămînt: II, 512; III, 249.
- buhășel*, s.m. — diminutiv de la *buhaș*, brăduț: II, 485.
- bui*, vb. — a da năvală: II, 215; III, 376.
- buiestra*, vb. (gerunziu *buiestrînd*) — (despre cai sau alte animale) a merge în buiestru, adică a călca deodată cu amîndouă picioarele din aceeași parte: I, 390; II, 164, 225; var. *boiestra*: I, 367, 371; var. *imboiestra*: I, 454.
- bulă*, s.f. (Înv.) — denumire veche a unui act de stat întărit cu pecete: II, 44.
- bulbuc*, s.m. — plantă ranunculacee cu flori galbene mirositoare: III, 248, 256, 269.
- bulduși*, vb. (Reg.) — a scotoci, a cotrobăi, a fura, a jefui: II, 22.
- bulfeie*, s.n. pl. — spetezele de la jug care leagă partea de sus de cea de jos: III, 157.
- bulibăși*, vb. — a deveni bulibașă, comandant al unui buluc (în special de seimeni): II, 156.

- bumb*, s.m. (Reg.) — nasture: II, 427.
- bumbit*, adj. (Reg.) — prevăzut cu bumbi, nasturi: III, 208.
- bumbuț*, s.m. — diminutiv de la *bumb*: III, 195.
- burcă*, s.f. (Reg.) — bundă, haină lungă și largă de postav, îmblănită, purtată de bărbați: III, 77.
- burdușel*, s.n. — diminutiv de la *burduf*: II, 493.
- burfăi*, vb. (Reg.) — a scotoci, a cotrobăi: II, 39.
- burioare*, s.n. pl. — diminutiv al lui *burriu*, pl. *burie*, butoi în care se păstrează țuca: III, 124.
- but*, s.n. (Reg.) (în expr. *în butul cuiva*) — în ciuda, în pofida (cuiva): III, 241, 266.
- butcă*, s.f. (Înv.) — caleașcă: II, 331; III, 82, 92.
- butlagă*, s.f. — butoiăș: II, 489.
- butuc*, s.m. — lemn gros în care se prindeau odinioară picioarele condamnaților: II, 404, 429; III, 110.
- Cadalic*, vezi *odalic*.
- cadișcă*, s.f. — (probabil) fată sau soție de cadiu: II, 151.
- cadiu*, s.m. (Înv.) — judecător la turci; în text, toponim: «La părul cadiului»: I, 402.
- cadîtime*, s.f. — mulțime de cadîne, sclave din haremurile turcești: II, 81.
- caftan*, s.n. (Înv.) — îmbrăcăminte lungă și largă, împodobită cu fire de aur sau de mătase, pe care o purtau domnitorii și demnitarii: II, 278; III, 59, 64, 94, 104, 108.
- caic*, s.n. — luntre ușoară, lungă și îngustă, încovoiată la capete: II, 86, 127, 138; III, 120, 125.
- caicel*, s.n. — diminutiv de la *caic*: III, 121.
- caimacam*, *caimacan*, s.m. (Înv.) — loțiitor al domnului; loțiitor al diferiților demnitari (turci): I, 387; II, 105; III, 84, 90, 120.
- caimacan-aga*, s.m. — loțiitor al marelui-vizir: II, 138.
- calapăr*, s.m. (Bot. Reg.) — calomfir: III, 220.
- calofir*, vezi *calonfir*.
- calonfir*, s.m. — plantă ierbacee, aromatică, cu frunzele ovale compuse și cu flori galbene: III, 147; var. *calofir*: III, 228.

canuni, vb. (Pop.) — a chinui, a canoni: I, 351; II, 160; III, 71, 399.
canunit, adj. (Pop.) — chinuit, canonit: I, 423.
capcîn, adj. — rău, hain: II, 489.
capete, s.n. pl. — capitaluri: II, 117.
căpiu, adj. — smintit, nebun, amețit, buimac: II, 266.
caraghioz, s.m. — batjocură, ris, rușine: III, 96.
cardarmale, s.f. pl. — șosele pietruite: II, 169.
carită, s.f. — trăsură închisă, cu patru roți, caretă: I, 402.
carte, s.f. (Reg.) — scrisoare: II, 151, 167, 211; III, 23, 103, 141, 243, 250, 251, 291, 307, 357, 362, 365, 419.
catargă, s.f. — galeră: III, 193.
cațaon — (?): II, 389.
cață, s.f. — băț ciobănesc, cu ajutorul căruia se prind oile de picior: II, 276, 511.
cazacliu, s.m. (Înv.) — negustor cazac care făcea negoț cu vinuri, cu blănuri etc., între Ucraina și Moldova: II, 91, 346; III, 222.
căfană, s.f. (Reg.) — cafenea: I, 383.
căfas, s.n. (Înv.) — în text, foișor folosit ca post de observație: II, 294.
căftănel, s.n. — diminutiv de la *caftan*: III, 83.
călămar, s.n. — călimară: II, 413.
călcător, s.m. — hoț, țilhar: I, 289.
călcîne, s.m. (Reg.) — călcii: III, 337.
cămgia, s.f. — (probabil) un instrument cu coadă scurtă, de lovit, de îndemnat animalele: I, 374.
căneală, s.f. — vopsea de cănit: III, 284.
căpiți, vb. — a face căpițe, a strînge finul în căpițe: III, 277.
căput, s.n. (Reg.) — haină scurtă, pe care o poartă țărani peste cămașă: II, 446; III, 330.
cărăgea — (despre tutun) soi bun de tutun: I, 446.
cărăvani, s.m. pl. — (?): III, 284.
cărticea, s.f. — diminutiv de la *carte*, scrisoare: III, 335.
cărvan, s.n. (Înv.) — car mare pentru transportul mărfurilor și al persoanelor, chervan: III, 100.

cătană, s.f. (Reg.) — soldat, ostaș: I, 376; III, 140.
cătane, s.f. — cătănie, serviciu militar: III, 245, 361, 362.
cătă, prep. (Reg.) — către: III, 335, 362.
cătăni, vb. (Reg.) — a satisface serviciul militar: III, 308.
cătănit, s.n. (Reg.) — serviciu militar, cătănie, militărie: II, 214.
cătrăni, vb. — a unge, a îmbiba cu catran: II, 68, 450; III, 121, 327.
cătrănit, adj. — supărat: II, 94.
căzlar, s.m. — eunuc, paznic al haremului sultanului: II, 184.
ceacșiri, s.m. pl. (Înv.) — pantaloni turcești largi: II, 239.
cealmă, s.f. — turban: II, 75, 124, 179; pl. *cealmale*: II, 75, dar și *celmi*: II, 423; var. *celmeă*: II, 33; var. pl. *șelmi*: II, 163.
ceardac, vezi *cerdac*.
ceauș, s.m. (Înv.) — nume dat în trecut unor funcționari publici: II, 82, 106, 312; III, 134, 405.
ceauși, vb. — a deveni ceauș, a îndeplini funcția de ceauș: III, 134.
cecină, s.f. (Reg.) — cetină: II, 419.
celaina, s.f. (Reg.) — înșelătorie: I, 365.
celar, s.n. (Înv.) — odaie, încăpere: I, 427; II, 56, 151.
celmeă, vezi *cealmă*.
celui, vb. (Reg.) — a înșela, a amăgi: III, 258.
celuit, vezi *înceluit*.
ceopățele, s.f. pl. — bucățele: III, 130.
ceoșvirți, vb. — a tăia în bucăți, în ciosvirte: II, 321.
cepsea, s.f. — bonetă purtată de copii, de fete, sau numai de femei măritate, sau de neveste tinere: II, 513.
cerdac, s.n. — clădire (de lemn), izolată într-o curte, grădină, vie sau pădure, constând, de regulă, dintr-o singură încăpere, așezată pe o terasă sau pe stâlpi înalți, de unde se poate vedea în depărtare, servind adesea de post de observație: II, 28, 43, 49, 55, 77, 294; var. *ciordac*: I, 363; var. *ceardac*: II, 493; var. *sărdac*: I, 383.
cernit, adj. — care poartă doliu: II, 229.
cetera, vb. (Reg.) — a cînta cu cetera, cu vioara: III, 246.

- ceteră*, s.f. (Reg.) — vioară: III, 246.
- ceterele*, s.f. pl. (Reg.) — diminutiv de la *ceteră*: III, 244.
- chefli*, vb. — a se ameți de băutură, a se îmbăta, a prinde chef: II, 435.
- cheiá*, vezi *chihaiá*.
- chelár*, s.m. (Înv.) — persoană care deținea cheile cămării sau ale pivniței și care administra proviziile unei gospodării boierești: III, 137.
- chepeneag*, s.n. — haină boierească de paradă, strînsă pe trup: II, 45, 213.
- chiaburi*, vb. — a face avere: II, 91.
- chibál*, s.n. (Reg.) — măsură de capacitate egală cu 4 mierțe: II, 412.
- chidă*, s.f. — chiciură, brumă, promoroacă: I, 299.
- chidru*, s.m. — cedru: III, 423.
- chihaiá*, s.f. (Înv.) — reprezentant al domnilor români la Poarta otomană: III, 406; var. *cheiá*: III, 120.
- chihniță*, s.f. (Reg.) — pivniță: III, 363.
- chilciug*, s.n. (Înv. și Reg.) — cheltuială; bani de cheltuială, chelșug: I, 348.
- chileală*, s.f. (Reg.) — pileală, pilire: II, 111.
- chilie*, s.f. — odaie, cameră: I, 346, 370; II, 301; III, 170.
- chilingă*, s.f. — instrument primitiv de suflat, cu timbru ascuțit, fără găuri laterale, făcut din scoarță de paltin, răchită, tei etc.; tilincă: III, 246.
- chilioară*, s.f. — diminutiv de la *chilie*: II, 111.
- chilotă*, s.f. (Reg.) — plapumă umplută cu fulgi: III, 178.
- chimer*, s.n. — briu lat de piele, prevăzut cu buzunare, pe care îl poartă țărani; șerpar, chimir: II, 424.
- chiordiș*, adv. (în expr. *a se uita chiordiș*) — pe furiș, cu coada ochiului, cu dușmănie sau cu dispreț: II, 325.
- chirăi*, vb. — a striga, a țipa: I, 329, 351; var. *cirăi*: I, 455.
- chirdosi*, vb. — a pierde, a prăpădi, a nimici: II, 281, 302.
- chirie*, s.f. — căraușie: III, 319.
- chiși* — (?): II, 38.
- chișiță*, s.f. — încheietura piciorului, deasupra copitei (la cai, boi și oi): I, 328.

- chită*, s.f. (Reg.) — mănunchi de flori, buchet: II, 178.
- chiti*, vb. (Reg.) — (refl. și trans.) 1. a (se) găti, a (se) dichisi, a (se) împodobi: I, 346; 2. a așeza, a așterne: II, 34; 3. a socoti, a judeca, a plănuși: III, 46; 4. a lovi, a nimeri; a tăbări (asupra cuiva): III, 398.
- chiulhan*, s.n. — petrecere, chef: II, 103.
- chivără*, s.f. — chipiu înalt folosit înainte vreme în anumite unități militare: II, 21, 281, 296; III, 286, 297.
- chizășie*, s.f. — garanție, cheazășie: II, 436.
- cic*, s.n. (Reg.) — partea (anterioară și) ascuțită sau lunguiață a unui obiect; capăt, vîrf: I, 371.
- cimbir*, s.m. (Reg.) — năframă, basma: II, 152.
- cin*, s.n. — luntre mică, barcă: II, 132.
- cinaș*, adj. (Reg.) — drăguț, frumușel, îngrijit, curat: III, 209.
- ciniori*, s.f. pl. — vremea sau ora cinei: II, 480.
- cioacă*, s.f. (Reg.) — vîrf de munte sau de deal: I, 444.
- cioante*, s.n. pl. (Reg.) — oase, ciolane: III, 362.
- cioareci*, s.n. pl. — pantaloni țărănești strînși pe picior, de pănură sau de dimie: II, 276; III, 275.
- ciochină*, s.f. — partea dinapoi a șeii de care se poate agăța ceva: II, 63, 427, 433, 491.
- ciohodar*, s.m. (Înv.) — slujbaș cu diferite atribuțiuni pe lângă domnitorii romîni; cămăraș: III, 50.
- ciolpan*, s.m. (Pop.) — trunchi de arbore fără crengi, rămas în pămînt; arbore rupt de vînt; arbore bătrîn: II, 157, 300, 396.
- cioltar*, s.n. (Înv.) — pătură (de postav) împodobită cu diferite cusături, care se pune sub șa: I, 413; II, 151, 240, 303.
- ciont* — (?): III, 316.
- ciopăți*, vb. — a face bucăți, a ciopîrți: II, 199.
- ciopor*, s.n. — cîrd, cireadă, turmă: III, 263.
- ciorbăgiu*, s.m. (Înv.) — frunțaș, notabil, om cu stare, gospodar cu vază: II, 450.
- ciorcă lată* sau *ciorcălată*, s. f. — stofă de culoare stacojie: II, 183.
- ciordac*, vezi *cerdac*.
- cirezar*, s.m. (Înv.) — negustor sau proprietar de cirezi: III, 343.

- cirlă*, s.f. — mocirlă, noroi: III, 118.
- cislă*, s.f. — cotă-parte care revenea de plată fiecăruia dintr-o sumă plătită în comun: II, 317.
- ciuciuli*, vb. — a ciuli: III, 107.
- ciudă*, s.f. (Înv.) — minune, miracol: I, 385.
- ciugă*, s.f. — cegă: III, 383.
- ciumdrat*, adj. — posomorit, mînios, supărat: II, 164.
- ciumpăvi*, vb. — a face să întepească (să amorțească) picioarele (cailor) de multă alergătură: I, 283.
- ciungur*, s.m. — ciungar, copac cu vîrful trunchiat: I, 295.
- ciunta*, vb. — a rupe, a ciunti: III, 233, 238, 248, 317.
- ciunti*, vb. — a știrbi, a micșora: III, 317.
- ciupară*, s.f. — (?): I, 368.
- ciută*, s.f. — cerboaică: I, 343.
- cînta*, vb. refl. — a se boci, a se jeli, a se văieta: II, 38, 486; III, 295, 368.
- cîrăi*, vezi *chirdi*.
- cîrlan*, s.m. — 1. mîel înțercat: II, 318, 426, 468, 489, 501;
2. mînz sau cal pînă la trei ani: II, 430, 443, 447;
III, 319; var. pl. *cîrlăi*: II, 443.
- cîrlăi*, vezi *cîrlan* (2).
- cîrlăior*, s.m. — diminutiv de la *cîrlan* (2): II, 430; III, 71.
- cîrlănaș*, s.m. — diminutiv de la *cîrlan* (2): II, 379.
- cîrlănișă*, s.f. — diminutiv de la *cîrlan* (1): III, 250.
- cîrmîz*, s.m. — plantă ierbacee cu flori mici albe-roz, cu fructe în formă de bobîțe roșii sau negre, întrebuințate drept colorant: III, 35.
- cîrpător*, s.m. — fund de lemn pe care se pune mămăliga; lopata de băgat pîinea în cuptor: II, 190.
- cîstrii* — formă contrasă a numeralului hotărît colectiv cîteșitrei: II, 232.
- cîșliga*, vezi *cîștiga*.
- cîștiga*, vb. (Reg.) — a face rost, a procura ceva: II, 506;
var. *cîșligă*: II, 357, 504.
- clanie*, s.f. (Reg.) — claiie: I, 366.
- clăbăț*, s.n. (Reg.) — căciulă: I, 359.
- clăbușit*, adj. — încărcat, plin: III, 131.
- clăcăci*, vb. — a face clacă, a clăcui: III, 398.
- clăti*, vb. refl. — a se clătina, a se mișca: II, 99.

- cleanș*, s.n. — colț de stîncă: II, 420.
- cleanuri*, s.n. pl. — (probabil) crengi mărunte, uscături: II, 335.
- clisă*, s.f. (Reg.) — slănină: I, 361, 366.
- cloanțe*, s.n. pl. — ținte, cuie: II, 94.
- clcotici*, s.m. — clocotiș, plantă cu flori galbene și cu pete albastrii, care crește pe stînci; sunătoare: II, 402.
- cloncan*, s.m. — corb: III, 164.
- clop*, s.n. (Reg.) — pălărie: III, 195, 234, 368, 421.
- cloță*, s.f. (Reg.) — cloșcă: II, 41.
- cobuz*, s.n. (Înv.) — un fel de fluier sau de caval: II, 264; III, 88.
- coci*, s.n. (Reg.) — (probabil) concii, cerc de lemn, de lînă împletită etc., învelit în pinză sau într-o împletitură de păr, pe care țărancele măritate îl poartă în creștetul capului, sub basma: III, 179.
- cocie*, s.f. (Înv. și Reg.) — trăsură ușoară pe arcuiri: I, 344; III, 15, 65; var. *cucie*: II, 479; III, 92, 133.
- cociș*, s.m. (Reg.) — vizitiu: III, 317, 335; var. *cucier*: III, 92.
- cocișel*, s.m. — diminutiv de la *cociș*: III, 233, 317.
- cociși*, vb. — a îndeplini slujba de vizitiu: III, 233.
- cocoandă*, *cucoandă*, s. f. — 1. termen de politețe pentru o femeie măritată, soție: I, 353, 395; III, 80, 311, 331; 2. (Reg.) copilă, fetiță; fică; fată tînără: III, 246, 417.
- cocon*, s.m. (Reg.) — copil, prunc; băiat: I, 334; III, 83, 141, 336, 370, 418.
- coconaș*, s.m. (Reg.) — diminutiv de la *cocon*, *copilaș*, *băiețel*: III, 78, 96, 140, 312.
- coconel*, s.m. (Reg.) — diminutiv de la *cocon*, *copilaș*, *băiețel*: I, 432.
- coconi*, vb. — a copilări: III, 239.
- coconiță*, s.f. (Reg.) — diminutiv de la *cocoandă*, *fetiță*, *copilă*: III, 195, 235, 367; var. *cuconiță*: I, 354.
- coderiște*, s.f. — coadă de bici: II, 363.
- coji*, vb. — a jupui, a da jos pielea de pe un animal: II, 493.
- colan*, s.n. — cingătoare femeiască, brîu, cordon: I, 430; II, 182.

- coldușesc*, adj. — de cerșetor : III, 195.
- colie*, vezi *colilie*.
- colilie*, *colelie*, *colălie*, s.f. — plantă ierbacee care are în vârful semințelor peri lungi, albi și pufoși : II, 167, 276 ; III, 323, 398, 424 ; var. *colie* : I, 364.
- colnic*, s.n. — colină, deal mic : II, 329, 364, 382 ; III, 78, 390.
- comănac*, s.n. — acoperămint al capului asemănător cu comănacul (călugărilor), purtat odinioară de bărbați : II, 296, 300, 345, 403, 417, 440 ; var. *comînac* : III, 379.
- comînac*, vezi *comănac*.
- comînda*, vb. — a face comîndul, pomana, a îngriji de sufletul unui răposat : I, 428 ; II, 356.
- conac*, s.n. — 1. popas : I, 402 ; 2. casă de locuit : I, 455 ; II, 76.
- conăci*, vb. — a poposi, a se opri spre a se odihni : I, 402 ; II, 336.
- conc*, vezi *conci*.
- conci*, s.n. — coc : II, 295, 345 ; var. *conc* : III, 179.
- cónțeș*, s.n. (Reg.) — manta boierească îmblănită : III, 133.
- copcușă*, s.f. — diminutiv de la *copcă*, cheotoare : I, 300.
- copîrșeu*, s.n. — sicriu, coșciug : II, 512 ; III, 335.
- coraj*, s.n. — curaj : II, 200 ; pl. *corajii* : I, 331 ; var. *corași* : II, 200.
- corași*, vezi *coraj*.
- corci*, s.m. (Reg.) — tufă, tufiș : III, 221, 391.
- corconi*, vb. — (probabil) a scoate sunetele caracteristice ale broaștei, a orăcăi : I, 454.
- corlată*, s.f. — 1. îngrădire, colibă, sălaș pentru vite, afară la cîmp : I, 297 ; 2. poliță în jurul cuptorului : II, 192.
- corn* (de cetate), s.n. — colț, unghi : I, 297.
- cornurele* — diminutiv pl. de la *corn* : III, 251.
- coroftie*, s.f. (Înv.) — nume de stofă : II, 111.
- cortel*, s.n. (Reg.) — gazdă, loc de rămas peste noapte : II, 380 ; III, 301 ; var. *cortil* : III, 419.
- cortil*, vezi *cortel*.
- cortorosit*, adj. — eliberat, scăpat, descotorosit : III, 348.

- coșăcel*, s.m. — diminutiv al lui *cosac*, pește de apă dulce: I, 347.
- coșășel*, s.m. — diminutiv al lui *cosaș*, cel care cosește: III, 234.
- costor*, s.n. — (probabil) cositor, staniu: III, 206.
- costrei*, s.m. — plantă ierbacee din familia gramineelor, cu rizomul puternic, tîrîtor, și cu flori purpurii: III, 212.
- costruș*, s.m. — mînz de un an: II, 445.
- coșare*, s.f. — adăpost de vite, staul: II, 149.
- cot*, s.m. — unitate de măsură de lungime: II, 183.
- cota*, vb. (Reg.) — a căuta: III, 337.
- cotei*, s.m. — ciine de talie mică, cu picioarele scurte: II, 317.
- cotrință*, s.f. — catrință: III, 261.
- covaci*, s.m. (Reg.) — fierar: I, 373, 378.
- covăcel*, s.m. — diminutiv de la *covaci*: I, 370.
- crăcan*, s.n. — crăcană cu ajutorul căreia se fixa arma pentru o bună stabilitate în timpul tragerii: II, 306.
- credet*, s.n. (Înv. și Pop.) — (fig.) crezare: III, 399.
- creiță*, s.f. — crăiță, plantă ornamentală cu flori portocalii, din familia compozeelor: II, 113, 138; III, 187.
- cremniță*, s.f. — diminutiv de la *cremene*: I, 326.
- crengurat*, adj. — rămuros, cu multe crengi: III, 360.
- Crîm* — Crimeea: II, 156, 170.
- crîmpota*, vb. (Reg.) — a crîmpoți, a tăia, a rupe, a sfîșia în bucăți inegale, a ciopîrți: II, 154.
- croi*, s.n. — croială; asemănare: III, 310.
- cronconi*, vb. — a croncăni: II, 180.
- cruce de voinici* — bărbat în toată puterea; voinic: I, 415; II, 127, 136, 145; III, 151, 280; var. *cruce voinicească*: III, 82.
- cruce voinicească*, vezi *cruce de voinici*.
- crunt*, adj. (Înv. și Reg.) — plin de sînge, însîngerat: II, 216.
- crunta*, vb. (Înv.) — a se păta cu sînge: III, 129.
- cucă*, s.f. (Înv.) — căciulă înaltă, uneori împodobită cu pene (de struț), pe care o purtau căpeteniile tur-

- cești și domnitorii români în timpul ceremoniilor : II, 276.
- cucdi*, vb. (Reg.) — a moțâi, a ațipi, a piroti: II, 164, 231.
- cucea*, s.f. — diminutiv de la *cucie*: III, 110.
- cucie*, vezi *cocie*.
- cucier*, vezi *cociș*.
- cucioară*, s.f. — diminutiv de la *cucie*: II, 168; III, 111.
- cuconișă*, vezi *coconișă*.
- cudalb*, adj. — (despre animale) codalb, care are coada sau virful cozii de culoare albă: III, 216.
- cujban*, s.n. (Turc.) — un fel de haină domnească: III, 108; var. *gujban*: III, 94.
- culare*, s.f. sg. — scufundătură adâncă și largă pe un deal: II, 448.
- cumeți*, s.m. pl. — comes, comandantul unei cetăți, al unei armate: III, 140.
- cumeți*, vb. refl. — a se încumeta: III, 95.
- cuminica*, vb. — a primi sau a da cuminecătura, a (se) împărtăși, a (se) griji: II, 21; III, 215.
- cura*, vb. refl. — (probabil) a se îngriji: I, 391.
- cure*, vb. (Înv. și Reg.) — a alerga: I, 314, 355, 362, 366, 371; II, 47, 50, 226.
- custură*, s.f. — cuțit: III, 369.
- cutropi*, vb. — a cuprinde, a acoperi: II, 282.
- Dai**, interj. — dalei! alei!: II, 216.
- daică*, s.f. (Reg.) — dată, termen de respect pentru a se adresa unei femei mai în vîrstă sau unei surori mai mari: II, 304.
- dale*, interj. — alelei: II, 24, 177, 299; var. *dali*: II, 214.
- dali*, vezi *dale*.
- dălog*, s.m. (Reg.) — dirlog: II, 379.
- dănac*, s.m. (Reg.) — băiat măricel, băiețandru, flăcăiaș: I, 457; III, 412.
- dăoagă*, s.f. (Reg.) — doagă: I, 462; II, 22, 324.
- dărab*, s.n. (Reg.) — bucată: I, 317, 371; II, 420; III, 313, 423.
- dărburi*, vb. (Reg.) — a face fărime, a distruge: III, 141.

- dărăpăna*, vb. (Reg.) — a-și smulge părul (de jale, de disperare): I, 387; III, 149, 279.
- dedat*, adj. — nărăvaș: II, 466.
- degiughean*, adj. — (probabil) derivat din jugan, cal castrat: II, 197.
- delibașa*, s.m. (Înv.) — șeful gărzii domnești, căpetenia deliilor: II, 96; III, 405.
- deliește*, adv. — voinicește: I, 388.
- delimita*, vb. (folosit impropriu) — a împroprietări: III, 397.
- deliu*, s.m. (Înv.) — soldat din călărima ușoară turcă: II, 59, 79; III, 120.
- de loc*, loc. adv. (Reg.) — îndată, imediat, pe loc: I, 345, 355, 452; II, 36, 46, 53, 56; III, 104, 142, 171, 307, 316.
- demicat*, adj. — tăiat în bucăți, sfîrtecat: II, 212.
- demischie*, vezi *mischiu*.
- dereă*, s.f. (Reg.) — vilcea, vale: I, 308; II, 25.
- deschezit*, adj. (Reg.) — destrămat: III, 363.
- descunea*, vb. (Reg.) — a descuia: II, 46.
- desfăîma*, vb. refl. — în text: a se descoperi, a se destăinui, a divulga: I, 311.
- deșelat*, adj. — fără șa, neînșeuat: II, 288.
- dești*, s.n. (Reg.) — deget: III, 323.
- detuna*, vb. — a dărîma, a nărui, a surpa: III, 177.
- dezământat*, adj. — cu înfățișare dezordonată, neglijentă: I, 364.
- diecel*, s.m. — diminutiv de la *diac*, psalt, cîntăreț la biserică: II, 15.
- Diiu* (Pop.) — Vidin: I, 414; II, 73 187; III, 109, 330, 406.
- dijmărit*, s.n. (Înv.) — dijmă, dare în bani care se plătea în Muntenia pentru stupi și pentru porci: III, 120.
- dimica*, vb. — a tăia în bucăți, a sfîrteca: III, 142, 304; pron. reg. *gimica*: II, 39.
- dimicat*, adj. — sfîrtecat: III, 248.
- dimirlie*, s.f. (Reg.) — veche măsură de capacitate pentru cereale; banișă, mierță: III, 344.
- dinar*, s.m. — monedă veche care a circulat în diferite țări, cu diferite valori: II, 110.

- dîpce*, conj. (Reg.) — drept ce, de ce: III, 241.
- divan* (în expr. *loc de divan*) — loc de odihnă, de dormit: III, 217.
- diri*, vb. (Pop.) — a călca lăsînd în urmă dîre: III, 273.
- dirjală*, s.f. — coadă lungă la îmblăciu (instrument de mină pentru treierat): II, 365.
- djerid*, s.n. (Înv.) — gerid, sulită scurtă folosită în jocul turcesc numit halcă: II, 186.
- dobă*, s.f. (Reg.) — tobă: III, 253; var. *dubă*: II, 220.
- dobăli*, vb. — a bate toba: III, 253.
- doloamă*, s.f. — haină (țărănească) lungă (și îmblănită): II, 216.
- domui*, vb. refl. (Reg.) — a vorbi, a sta de vorbă, a se sfătui, a pune la cale: II, 474, 481; III, 188.
- dordolină*, s.f. — diminutiv de la *durdă*, pușcă: II, 407.
- dorojan*, adj. — (probabil) formă alterată de la dobrogean: II, 472.
- dos* (în expr. *a da dosul*) — a se retrage, a fugi: II, 56, 193, 498.
- dosădi*, vb. (Înv.) — a insulta, a ofensa: I, 343.
- doșintele*, s.m. pl. — plantă otrăvitoare cu proprietăți colorante și farmaceutice, dedîțel: III, 233.
- drig*, s.n. — dric, scheletul de sus al unui car fără roate și loitre: III, 132.
- dripi*, vb. (Înv. și Reg.) — a bătători, a bătuci: II, 225.
- drot*, s.n. (Reg.) — sîrmă: III, 314.
- drugă*, s.f. — fus (mare și gros) de tors urzeală pentru lăicere, saci etc.: II, 88, 468.
- drumar*, s.m. (Reg.) — drumeț, care este pe drumuri, lipsit de adăpost: II, 219; var. *drumaș*: II, 95.
- drumaș*, vezi *drumar*.
- dubă*, vezi *dobă*.
- dubit*, adj. — muiat, topit, putrezit: II, 366; III, 176.
- ducaci*, adj. — care merge repede, bun la mers: III, 92.
- dugăi*, s.f. pl. — dughene, cîrciumi: II, 331.
- duhan*, s.n. (Reg.) — tutun: II, 460.
- dulamă*, s.f. — haină țărănească lungă și îmblănită: II, 356.
- dulămiță*, s.f. — diminutiv de la *dulamă*: II, 28.

dur, interj. — exprimă o mișcare continuă sau un schimb de vorbe prelungit, o ezitare, o chibzuire îndelungată: II, 489.

duraliu, vezi *turaliu*.

durdă, s.f. (Înv. și Reg.) — pușcă, flintă: II, 180, 260, 296, 301, 309, 347, 350, 352.

durzău, s.m. (Reg.) — ienupăr: II, 512; III, 423.

Ebincă, vezi *ibincă*.

epîngea, vezi *îpingea*.

erghele, s.f. — herghelie: III, 263.

esculiță, vezi *ieșculiță*.

Fa, vb. (Reg.) — a face (cu apocopa ultimei silabe): II, 513.

falangă, s.f. — sul de lemn de care se legau picioarele celor condamnați ca să fie bătuți la tălpi: III, 135.

fapt (Înv.) — part. trecut de la *a face*: II, 59, 263, 275, 304; III, 30, 123.

farfara, s.f. — flecar, palavragiu: III, 156.

făgădău, s.n. (Reg.) — han, ospătărie, circiumă: III, 197.

făioară, s.f. — făinioară, diminutiv de la *făină*: III, 345.

fără (Înv.; adverbial) — decît, (în) afară de: II, 512; III, 334.

fărboc — (?): I, 375.

fărină, s.f. (Reg.) — făină: III, 303.

fățărel, adj. — (probabil) arătos, frumușel la față: III, 67.

făurat — făurar, numele popular al lunii februarie: I, 296.

feasă — formă de plural pentru *fes*: III, 136.

felder, s.m. (Reg.) — felderă, măsură de capacitate pentru cereale, echivalînd cu 20 de litri: II, 412.

feler, s.n. — felinar: III, 137.

fene, s. sg. — numai în imprecății, fără sens precis (magh. *fene* = « drac »): III, 310.

ferie, s.f. (Reg.) — măsură de capacitate de conținutul unei vedre: III, 297.

ferman, vezi *firman*.

filigea, s.f. (Înv.) — felegean, ceașcă turcească de cafea neagră: II, 152.

- fira*, vezi *în fira*.
- fire*, s.f. (Reg.) — veste, știre: III, 380; var. *hir*, s. m.: III, 237, 361.
- fridă*, s.f. — adâncitură lăsată în zid sau în peretele unei sobe și în care se pot pune diferite obiecte: II, 290.
- firman*, s.n. (Înv.) — ordin emis de sultan prin care erau numiți sau maziliți guvernatorii și domnitorii din provinciile imperiului otoman: II, 154, 167; III, 134, 137; var. *ferman*: II, 167; III, 61.
- firmănaș*, s.n. — diminutiv de la *firman*: II, 156.
- fișag*, s.n. (Reg.) — cartuș: III, 261.
- fișconi*, vb. — a fluiera în degete: II, 39; III, 337.
- fișpan*, s.m. — prefect în vechea administrație austro-ungară: II, 414.
- firși*, vb. — a sfârși, a termina: III, 182; var. *furși*: I, 455.
- firșit*, s.n. — sfârșit: II, 380.
- flintă*, s.f. — pușcă lungă, haiducească: I, 297; II, 19, 157, 299, 347, 393, 398; III, 337.
- flintuliță*, s.f. — diminutiv de la *flintă*: II, 303, 335.
- floarea sîntienii*, s.f. — floarea sinzienii: III, 234.
- florint*, s.m. — galben florentin: II, 223; III, 185, 295.
- fluciuri*, vb. — a filfii, a mișca încoace și încolo: I, 409.
- fluieră*, s.f. (Reg.) — fluier: II, 513.
- flustura*, vb. — 1. a tulbura: I, 351; 2. a flutura, a clătina: I, 370; II, 63, 163, 175; III, 100.
- flusturat*, adj. — tulburat, răvășit: III, 312.
- foale*, s. pl. (Reg.) — abdomen, pîntece, burtă, stomac: I, 366, 433; II, 53, 212, 216, 443.
- fodori*, s.m. pl. (Reg.) — încrețituri de pînză, dantele aplicate sau cusături cu arnici la mânecile iilor țărănești, formînd o manșetă: II, 446.
- forfecî*, vb. — (probabil) a zgîlții, a scutura: III, 108.
- frăgar*, s.m. (Reg.) — dud: III, 205.
- frînc*, s.m. — nume generic pentru occidentalii de rasă latină: II, 66, 89; var. *frîng*: I, 393.
- frîncui*, vb. — a struni, a ține în frîu: II, 250.
- frîne*, s.n. pl. — friie: II, 8, 62, 75, 174, 433; III, 142.
- frîng*, vezi *frînc*.
- funar*, s.m. — cel care face funii: II, 14.

- fur*, s.m. (Înv.) — hoț, tâlhar: I, 412; II, 261, 431, 489; III, 228.
- furcă*, s.f. — spînzurătoare: II, 14; III, 393.
- furnă*, s.f. (Reg.) — cuptor: I, 461; var. *furnel*: I, 461.
- furnel*, vezi *furnă*.
- furși*, vezi *fîrși*.
- Gafire* — (?): III, 152.
- gagă*, s.f. (Reg.) — termen de respect pentru o femeie mai în vîrstă, dadă: III, 227.
- gaică*, s.f. (Reg.) — termen de respect pentru o femeie mai în vîrstă, țață, lele: I, 417; III, 322.
- galion*, s.n. (Înv.) — corabie mare de război; (în poezia populară) corabie de transportat mărfuri: I, 394; II, 127.
- garoflat*, s.m. — mică floare de culoare liliachie ce răsare primăvara prin cîmpiile înțelenite: II, 26.
- gazd*, s.m. — gazdă: II, 103.
- gazdă*, vezi *găzdac*.
- găbui*, vb. (Reg.) — a înhăța, a pune mîna pe cineva: II, 205.
- găitan*, s.n. (Înv.) — șnur, șiret de legat: II, 176.
- găta*, vb. — a termina, a sfîrși: II, 7.
- găvănat*, adj. — concăv, scobit ca un găvan: II, 59.
- găzdac*, adj. (Reg.) — bogat, înstărit, chiabur: III, 287; var. *gazdă*: III, 240.
- gealap*, vezi *gealat*.
- gealat*, s.m. (Înv.) — călău, gîde: III, 63, 406; var. *gealap*: II, 281; III, 138; var. *gealip*: III, 119.
- gealip*, vezi *gealat*.
- geamăn* — (?): II, 172.
- geamie*, s.f. — loc de rugăciune la musulmani: II, 76.
- genguri*, s.m. pl. — (probabil) gheretă pentru paznici sau santinele: II, 446.
- geolog*, s.n. — (probabil) giulgiu, pînză albă subțire și fină: III, 179.
- gheaura*, vezi *ghiaur*.
- ghebrauă*, s.f. — perie de șters caii: III, 227.
- gheizăș*, s.n. (Reg.) — tren: III, 419.

- gheorghie*, s.f. (Înv.) — giubea (lungă) ce se purta pe vremuri iarna, peste biniș: II, 191.
- gherlan*, s.m. (Reg.) — șobolan, guzgan: II, 27.
- ghiaur*, s.m. — nume de batjocură dat de turci popoarelor de altă religie: II, 101; var. *gheaurea*: III, 135.
- ghilcoș* — (?): III, 298.
- ghintuit*, adj. — cu ghinturi: II, 276, 348, 393.
- ghiulărie*, s.f. (Înv.) — rangul de ghiuler-aga, căpitan peste 18 neferi care făceau parte din garda domnească: II, 153; var. *julărie*: II, 153.
- ghizd*, s.n. — împrejmuire care formează îngrăditura unei fântini de la pământ în sus; perete făcut din birne, piatră etc., cu care se căptușește o fântină pe dinăuntru: I, 335.
- ghizdei*, s.m. — plantă de nutreț, cu florile galbene, asemănătoare cu trifoiul: II, 78.
- gimica*, vezi *dimica*.
- giolgi*, s.n. — pînză subțire și fină cu diferite întrebuințări: III, 198, 199, 367.
- giubea*, s.f. (Înv.) — haină largă purtată de boieri: I, 408.
- giuminare*, s.f. — stîlpul bifurcat de care se sprijină cum-păna fântinii: I, 337.
- giurgiumel* — (?): II, 19.
- gide*, s.m. — călău: II, 300.
- gîrbi*, vb. (Reg.) — a lătra: III, 303.
- gîrlici*, s.n. — încăpere strîmtă care formează intrarea într-o pivniță: II, 326; III, 351.
- gîrniță*, s.f. — varietate de stejar: I, 366; II, 26.
- gloabă*, s.f. (Înv.) — amendă, bir: III, 136.
- globi*, vb. (Înv.) — a amenda: III, 136.
- glugă*, s.f. — acoperămint de cap făcut (la cioban) dintr-o materie groasă bătută la piuă: II, 276, 479, 481; III, 73.
- gluguță* — diminutiv de la *glugă*: II, 482, 511; III, 67.
- gode* (Reg.) — particulă ce se compune cu pronumele spre a-i da un înțeles nedefinit ca ori ~, ~, va: I, 355.
- gomăn*, s. (Înv.) — adunare, sfat: II, 480.
- gomonii*, vb. (Reg.) — a sta de vorbă, a sta la sfat, a se sfătui vorbind încet: II, 480.

- gongăni*, vb. — a gînguri: I, 288.
- gonitoare*, s.f. (Reg.) — vișea între 2 și 3 ani: II, 409.
- gost*, s.m. (Reg.) — oaspe, musafir: I, 367.
- gosta*, vezi *gosti*.
- gosti*, vb. refl. (Reg.) — a se ospăta: II, 47; III, 103; var. *gosta*: I, 363, 367; II, 40, 45, 54, 164.
- gostie*, s.f. (Reg.) — ospete, petrecere: I, 372; II, 48; III, 103.
- govioară*, s.f. (Reg.) — diminutiv de la *govie*, mireasă: I, 362.
- grație*, s.f. — îndurare, milă, ajutor; mulțumire, favoare, hatîr: III, 335.
- grămătic*, s.m. (Înv.) — slujbaș într-o cancelarie: III, 137.
- grindiș*, s.n. — costișă: III, 7.
- grițar*, s.m. (Înv.) — monedă mică de aramă, care circula în Transilvania și Bucovina înainte de primul război mondial, creițar: III, 178.
- grivnă*, s.f. — veche monedă introdusă la noi din Polonia: II, 110.
- gropan*, s.n. — groapă mare: I, 453; III, 411.
- gros*, s.n. (Pop.) — închisoare: II, 354, 406, 407.
- groș*, s.m. — veche monedă de argint: II, 109.
- groșiță*, s.f. — diminutiv de la *groș*: III, 299.
- grunj*, s.n. — bulgăre, grunz: II, 444.
- gugă*, s.f. — om negru, uricios; sperietoare, momîie: I, 370.
- gugîman*, s.n. (Înv.) — căciulă de samur purtată de domnitor și de boieri ca semn al demnității lor: I, 364; var. *gugiuman*: III, 88.
- gugiuman*, vezi *gugîman*.
- gujan*, vezi *cujan*.
- gule*, s.n. (Reg.) — cireadă: I, 438.
- gurban*, s.n. (Reg.) — ospăț, praznic cu ocazia tăierii mielului, primăvara: III, 82.
- gustări*, vb. — a gusta, a mîncă sau a lua cîte puțin din ceva, spre a-i încerca gustul: II, 147, 365.
- Haidamac**, s.m. (Înv.) — tilhar; în text: căpetenie de hoți: II, 500.

- halai*, s.n. (Reg.) — gălăgie, larmă: II, 388.
- hală*, s.f. (Reg.) — monstru, dihanie, namilă: I, 313.
- halca*, s.f. (Înv.) — joc oriental în care călăreții aruncă din galop o suliță numită djerid: II, 184.
- hamger*, vezi *hanger*.
- hanger*, s.n. — pumnal mare, încovoiat, care se purta odinioară la briu: II, 69, 86; var. *hamger*: II, 456; III, 85.
- harabaci*, vezi *harambașă*.
- harabagiu*, s.m. (Reg.) — căruțaș care transportă cu plată oameni sau mărfuri: II, 407.
- haraci*, s.n. (Înv.) — tribut anual pe care îl plăteau sultanului țările creștine supuse turcilor; tribut, dare: II, 91; III, 343; var. *araci*: II, 167.
- haral*, s.n. (Înv.) — sac de păr de capră: II, 150.
- harambașă*, s.m. (Înv.) — căpitan de hoți sau de haiduci: II, 323, 419; var. *arambașa*: III, 271, 337; var. *arimbașa*: II, 452; var. *harabaci*: II, 287.
- harcan*, vezi *arcan*.
- hartan*, s.n. — bucată (de carne etc.) tăiată sau ruptă din ceva: II, 77.
- hat*, s.m. (Reg.) — armăsar, cal frumos: II, 23, 152, 299; III, 77; var. pl. *hate*: II, 149.
- hate*, vezi *hat*.
- hazna*, s.f. — vistierie: II, 75, 131, 156, 281, 302, 383.
- hădărag*, s.m. — lemnul împlăciului care bate grinele la treierat: II, 365.
- hăitui*, vb. — a cutreiera, a străbate o regiune, un loc, urmărind pe cineva: III, 256.
- hălăgie*, s.f. (Reg.) — gălăgie: III, 231.
- hălțina*, vb. refl. — a se mișca, a se clătina cu putere: II, 280; var. *ilțina*: II, 190.
- hărănit*, adj. — sătul, hrănit: II, 33.
- hărcănaș*, s.n. — diminutiv de la *harcan*: II, 434.
- hăznui*, vb. (Reg.) — a fi de folos, a folosi: III, 417.
- heisicol*, s.m. — (?): III, 342.
- helei* — (?): III, 419.
- hermisiu*, adj. — de culoarea cîrmizului, roșu-închis: II, 107.

- hichetuit*, adj. — amăgit, înșelat: III, 244.
- hie*, s.f. (Reg.) — (probabil) nevoie, strimtorare: III, 291.
- hincheu*, vezi *hinteu*.
- hinteu*, s.n. (Reg.) — trăsură, caleașcă, rădvan: II, 459; III, 317; var. *hincheu*: III, 335.
- hir*, vezi *fire*.
- hireș*, adj. (Reg.) — chipeș: III, 240.
- hiruș*, s.n. (Reg.) — diminutiv de la *hir*, veste, știre: II, 414; III, 417.
- hîrîți*, vb. refl. — a se hărăți, a se hărțui: II, 456.
- hîrșie*, s.f. (Reg.) — blană (neagră) de miel, cu lina creață și mărunță, din care se fac căciuli, gulere etc., sau cu care se îmblănesc hainele: I, 337.
- hîrzob*, s.n. (Reg.) — încrețiturile de la opinci: II, 183.
- hoalbdă*, s.f. — halbă: II, 9; var. *olbă*: I, 437; II, 223.
- hodaie*, s.f. (Reg.) — odaie, cameră: II, 454.
- hoheriu*, s.m. (Reg.) — călău, gîde: III, 261.
- holie*, s.f. (în superstiții) — spirit rău, duh necurat: II, 297.
- hordie*, s.f. — oaste, armată: III, 78.
- hori*, vb. (Reg.) — 1. a plînge: II, 374; 2. a cînta un cîntec din gură sau din fluier, a doini: III, 236, 266.
- hotac*, s.n. (Înv.) — tabără, lagăr: II, 332.
- huci*, s.n. (Reg.) — huceag: III, 153, 269.
- hunțut*, adj. (Reg.) — (om) ticălos, netrebnic: III, 423.
- hurduc-belea*, s. (Înv.) — pacoste, belea: II, 439.
- husoș*, s.m. (Reg.) — veche monedă de argint unguerească: II, 368, 412; III, 177.
- husoșuș*, s.m. (Reg.) — diminutiv de la *husoș*: III, 299.
- Iaga* s.f. — (probabil) aga, o formă rezultată dintr-o notare greșită: îi aga > i-aga > iaga: II, 221.
- iartagan*, s.n. — iatagan: II, 402.
- ibîncă*, s.f. — pătură, țol așternut pe spinarea calului: III, 118, 323; var. *ebîncă*: I, 429; var. *iebîncă*: II, 379, 430, 433.
- iboste*, s.f. (Reg.) — iubire, dragoste: III, 365.

- ibrișin*, s.n. — fir de mătase răsucită de diferite culori, întrebuințat la cusut, la brodat sau la împletit: II, 13, 127; III, 188.
- iclean*, adj. — viclean: II, 426.
- Idirna* — Adrianopole: III, 121.
- iebincă*, vezi *ibincă*.
- iegărel*, s.m. (Reg.) — vinător: III, 233.
- iegări*, vb. (Reg.) — a vîna: III, 233.
- ienicer*, s.m. — soldat din vechea infanterie turcească (recrutat dintre copiii turciți ai populațiilor creștine): II, 101, 105; III, 343.
- iepingea*, vezi *îpingea*.
- iepingea*, vezi *îpingea*.
- ierchez*, s.n. — funie de corabie: II, 133.
- ieșculiță*, s.f. — diminutiv de la *iască*: I, 326, 356; var. *esculiță*: I, 326.
- igalic*, s.n. (Înv.) — fes, turban: II, 28.
- igurșeală*, s.f. [numai în expr. din (sau la) *igurșeală*] — preparat moale ca iaurtul: II, 489.
- ilecel*, s.n. (Reg.) — diminutiv de la *ilic*, pieptar țărănesc fără mînci: II, 26.
- iminea* — (?): II, 336, 387.
- inde*, adv. (Reg.) — unde: II, 225.
- inghermici*, vb. — (?): II, 503.
- iortoman*, vezi *ortoman*.
- iortomănește*, adv. (în poezia populară) — cu curaj, voinicește, ortomănește: I, 332, 403; II, 179.
- iosag*, s.n. (Reg.) — moșie, avere, bogăție: II, 213.
- îpingea*, s.f. (Înv.) — manta bărbătească făcută din dimie sau din postav (cu glugă și împodobită cu găitane): III, 121; var. *epîngea*: II, 27, 285; var. *iepîngea*: II, 330; III, 77; var. *iepingea*: II, 447.
- irimuță*, s.f. (Reg.) — diminutiv de la *inimă*: III, 266.
- irmilic*, s.m. — monedă turcească de aur: II, 95.
- irmiziu*, s.n. (Pop.) — piele de culoare roșie-închisă: III, 59.
- iscusat*, adj. — care nu plătește impozite, scutit de dări: II, 167.

ispiti, vb. refl. (Înv.) — a se lăsa ademenit, îndemnat :
III, 188.

ispravnic, s.m. (Înv.) — șef al administrației și al poliției
dintr-un județ: I, 339.

ișală, interj. (Înv.) — exprimă bucuria, triumful; bravo !:
II, 80.

itean, adj. — formă alterată din Litean (cal) « de Lituania »
(atestat la Alecsandri, *Poezii populare*, ed. 1866,
p. 84): II, 197.

ius-bașa, s.m. — căpitan peste o sută de fustași care
păzeau la poarta curții domnești: II, 89.

iusluc, s.m. (Înv.) — monedă turcească de argint valorind
o sută de parale: II, 95; var. *iuzluc*: II, 184.

iuzluc, vezi *iusluc*.

Îlțina, vezi *hălțina*.

îmbăgiuat, adj. — amăgit, înșelat: III, 390.

îmbăierat, adj. — legat cu băieri: III, 77, 133; var. fem.

îmbăirată: II, 183.

îmbăirată, vezi *îmbăierat*.

îmbătăși, vb. — (probabil) a mișca, a scutura într-o parte
și alta cu coada: III, 107.

îmblătitor, adj. — cel care treieră cu îmblăciul: II, 365.

îmboiestra, vezi *buiestra*.

îmbrebenat, adj. — împodobit: II, 274.

îmbuiestru, adj. — (despre cal) care merge în buiestru:
II, 433.

împăjiștit, adv. (Reg.) — acoperit cu iarbă, cu pajiște, cu
verdeață: III, 242.

împotrivi, vb. (Rar) — a pune față în față: II, 497.

încelnit, vezi *înceluit*.

înceluit, adj. (Reg.) — înșelat, amăgit, ademenit, momit:
II, 431; III, 228; var. *încelnit*: III, 228; var. *celuit*:
III, 241.

închindisi, vb. — a broda, a coase la gherghef: I, 284.

înclivărat, adj. — acoperit cu chivără: II, 23.

încinga, vb. — a închinga, a lega în chingi: II, 212.

încînit, adj. — rău, cîinos, încăpățînat: II, 145.

încîrdui, vb. — a aduna în grup, a strînge: III, 137.
încocîrlat, adj. — încîlcit, încîrligat: II, 230.
încomîndat, adj. (despre bani, lucruri, vite etc.) — păstrat pentru comînd, pentru praznicul de înmormîntare: II, 466.
încornușel, adj. — (?): III, 88.
încredința, vb. (Reg.) — a se logodi: III, 186; var. *încredinți*: III, 239.
încredinți, vezi *încredința*.
încrezut, adj. (în expr. *a fi încrezut la cineva*) — a fi de încredere, a căpăta încrederea cuiva: III, 233.
încrunțat, adj. — (în poezia populară) plin de sînge: II, 216.
încuntenit, adj. (Reg.) — (loc) de pășunat: III, 255.
încura, vb. — a alerga în voie, a zburda: II, 156.
îndestuli, vb. refl. — a se mulțumi: II, 145.
îndruga, vb. — a toarce lînă sau cînepă în fire groase și puțin răsucite, necesare pentru anumite țesături: II, 468.
înfîra, vb. — a coase sau a broda cu fir: III, 258; var. *fîra*: III, 379.
înfrica, vb. (Reg.) — a (se) înfricoșa: III, 421.
înfurci, vb. refl. — a se înțeșta în luptă: II, 285.
îngăibărat, adj. — (despre un rîu) tulbure, mare: I, 352.
îngrecat, adj. (Înv.) — împovărat, îngreunat: III, 334.
înhîrșobat, adj. (Reg.) — (despre opinci) încrețit: II, 183.
înscriș, s.n. — act, dovadă, document: III, 116.
însomna, vezi *somna*.
înșăla, vezi *înșela*.
înșela, vb. — a înșeua: II, 8, 46, 151, 417; III, 142, 266, 314; var. *înșăla*: II, 151, 417.
înșelat, adj. — înșeuat: I, 366, 373; II, 49, 162, 288, 439.
întărnițat, adj. — (despre cal) înșeuat, cu tarnița pe el: III, 421.
întrăma, vb. refl. — a se întări, a se restabili, a-și reveni: III, 244.
înturmenta, vb. refl. — a se îmbăta: II, 25.
înturna, vb. refl. — a se întoarce, a se înapoia: II, 417.

învăluit, adj. — învelit, înfășurat: I, 360.
învărgat, adj. — vărgat, cu dungi, cu vărgi: III, 335.
învilcinat, adj. — (probabil) ramificat, bifurcat, despărțit:
III, 85.
învirsta, vb. — a face vriste (dungi, fășii, vergi) pe un obiect:
III, 226, 235.
învirta — (?): II, 151.
înzăiestrat, adj. — înzestrat: III, 286.
înzăvonit, adj. — învăluit: II, 86.

Jai — (?): III, 207.

jalobă, s.f. — jalbă, plângere: III, 67.

janș, s.n. — zara fiartă rămasă de la urda frământată: II, 320.

jap, s.n. — distanța cit bate o piatră azvirlită cu o forță
oarecare: I, 330.

jdrel, s.m. — diminutiv de la *jder*, *jdrel*: III, 318.

jeb, s.n. (Reg.) — buzunar: III, 363.

jendar, s.m. — jandarm: III, 369.

jengășel, adj. — diminutiv de la *gingaș*: III, 285.

jepat, adj. — jegos, plin de jeg: II, 388.

jintui, vb. — (fig.) a economisi: II, 426.

jويمari, s.f. — joia din săptămîna patimilor, ultima joi din
postul paștelui: II, 286.

jugaior, s.m. (Reg.) — diminutiv de la *jugan*, cal castrat:
II, 443.

jugan, s.m. (Reg.) — cal castrat: II, 434, 441, 449; III, 319.

jugănel, s.m. (Reg.) — diminutiv de la *jugan*, cal castrat:
II, 437.

julărie, vezi *ghiulărie*.

june, s.m. (Reg.) — holtei, burlac: III, 264, 309, 365, 382.

junel, s.m. (Înv. și Reg.) — diminutiv al lui *june*: III, 388.

jurat, adj. — afurisit, blestemat: I, 399; II, 201.

jurui, vb. (Reg.) — a făgădui, a promite în mod solemn:
II, 361.

Lacră, s.f. — ladă mare și împodobită: III, 282.

laie, adj.f. — (despre lînă) neagră sau neagră amestecată
cu albă: II, 463.

- laviță*, s.f. — laviță, scîndură lată fixată de-a lungul unui perete în casele țărănești, care servește ca bancă: III, 178.
- lațe*, s.f. pl. — șuvițe de păr sau de lînă care atîrnă (nepieptănate și nespălate) în mod neregulat: II, 467.
- laz*, s.n. (Reg.) — cîmp acoperit cu iarbă: III, 422.
- lăculeasă*, s.f. — plantă care crește prin locuri umede, aproape de lacuri: III, 125.
- lăi*, adj. m. — negru sau negru amestecat cu alb: II, 481.
- lăicioară*, s.f. — diminutiv de la *laviță*: III, 180.
- lăiță*, adj. — diminutiv de la *laie*: II, 470.
- lăncișoară*, s.f. — diminutiv de la *lance*: II, 330.
- lăascaie*, s.f. — monedă veche de aramă, valorînd o jumătate de para: III, 344 (pl. *lăscăi*).
- lătîn*, adj. — catolic; (p. ext.) eretic, necredincios: II, 41, 266; var. *lectinesc*: II, 325.
- lătrător*, adj. (substantivat) — ciîne: II, 489.
- leasă*, s.f. — desiș, crîng, tufiș de arbuști, pl. *lesuri*: I, 309; var. pl. *leșe*: III, 388.
- lebediță*, s.f. — diminutiv de la *lebedă*: III, 215.
- lectinesc*, vezi *lătîn*.
- legătuiță*, s.f. — legămînt: II, 48.
- legumă*, s.f. — mîncare, hrană, bucate: II, 501; III, 385.
- leică*, s.f. — lele: III, 184, 384.
- leiță*, s.f. — veche monedă valorînd o jumătate de leu sau 20 de parale: II, 183, 499.
- lemnus*, s.m. — plantă numită și lemnul-Domnului: III, 244.
- leneșesc*, adj. — (probabil) o formă alterată din *nemeșesc*: III, 283.
- lepedele*, s.f. pl. (Reg.) — cearșafuri: II, 161.
- leșe*, vezi *leasă*.
- leșesc*, adj. (Înv.) — polonez: III, 156.
- levicer*, s.n. — țol de întins pe pat sau pe o ladă: III, 206.
- levint*, adj. (Înv.) — darnic, generos; voinic, viteaz: II, 263.
- libovi*, vb. — a iubi, a petrece, a se veseli: I, 393; II, 437; var. *lipovi*: III, 135.
- liotă*, s.f. — mulțime, glodată, grămadă: II, 277.

- lipovi*, vezi *libovi*.
- lomuleț* — (?): II, 447.
- lotrean*, vezi *lotru*.
- lotrește*, adv. — *hoțește*: III, 143.
- lotru*, s.m. (Înv.) — hoț, tâlhar: II, 364; III, 248; var. *lotrean*: II, 442; var. *lutan*: III, 289.
- lozbă*, s.f. (Reg.) — bucată lungă de lemn, despicată dintr-un trunchi de copac: II, 199.
- lozioară*, s.f. — diminutiv de la *loxie*, specie de salcie sau de răchită din ale cărei ramuri se fac împletituri: III, 375.
- luce*, adj. — lucitoare, strălucitoare, sclipitoare: I, 357, 362.
- lulă*, s.f. (Reg.) — lulea, pipă: I, 437.
- lume*, s.n. — nume: III, 135.
- lumi*, vb. — a numi: I, 348; II, 450.
- lumină*, s.f. (Pop.) — luminare: II, 214; III, 105, 179, 203, 219, 304, 334, 412.
- luncet*, s.n. — totalitatea luncilor din preajma unei curgătoare: III, 307.
- lutan*, vezi *lotru*.
- luva*, vb. (Reg.) — a lua: I, 446; II, 39, 221; III, 99, 384.
- Maestru*, s.m. — meșter: III, 57; var. *maister*: III, 361.
- mahmudea*, s.f. (Înv.) — monedă turcească de aur care a circulat și în țările românești: II, 109; var. *mamudea*: I, 410.
- maister*, vezi *maestru*.
- majă*, s.f. (Reg.) — măsură de o sută de oca: I, 365, 374; III, 417.
- malac*, s.m. — pui de bivol; (fig.) epitet dat unui om gras și greoi: III, 121.
- malotea*, s.f. (Înv. și Reg.) — scurtă femeiască îmblănită, largă în partea de jos (și cu guler de blană): II, 130.
- mamudea*, vezi *mahmudea*.
- mancă*, s.f. (Reg.) — doică: II, 209.
- marmură* — (?): III, 16.
- martac*, s.m. (Înv.) — stîlp de lemn întrebunțat ca material de construcție: III, 212; var. *mirtac*: II, 26.

- marvă*, s.f. — vită: III, 76.
- mas*, s.n. — acțiunea de a mînea, de a petrece noaptea: III, 218.
- maskara*, s.f. [în expr. *a face* (pe cineva) *de maskara*] — a face (pe cineva) de ris, de rușine: II, 284, 301, 323, 325.
- maskure*, s.n. (Reg.) — porc (castrat), maskur: III, 18, 143.
- maskrac*, s.n. (Pop.) — lance sau suliță lungă; (p. ext.) măciucă ghintuită: III, 403; var. *măzărac*: II, 315.
- matîță*, s.f. (Reg.) — parte a năvodului, în forma unui sac de plasă mare, în care se strîng peștii: I, 350.
- maturi*, vb. — a deveni matur: II, 56.
- mațili*, vb. (Înv.) — a scoate din slujbă: III, 398.
- măidan*, s.n. — loc liber, teren neacoperit cu clădiri, maidan: I, 464; III, 285.
- măieran*, s.m. — plantă ierbacee cu flori roșiatice sau albe, măghiran: III, 193.
- măiestru*, adj. — (în literatura populară) înzestrat cu însușiri miraculoase: III, 182.
- măistărel*, s.m. — diminutiv de la *maister*: III, 361.
- măldărel*, s.n. — diminutiv de la *maldăr*: I, 395.
- mămuz*, s.n. — (probabil) instrument de tăiat, un fel de cuțit: I, 464.
- mămuzel*, s.n. — diminutiv de la *mămuz*: I, 464.
- măndălac*, s.m. (Reg.) — baraboi, alunel: I, 451; II, 18; var. *mîndălac*: II, 303.
- mărăraș*, s.m. — plantă ierbacee acvatică cu flori albe, foarte asemănătoare cu mărarul: III, 221.
- măr-gutii*, s.m. (Reg.) — gutui: III, 362.
- măriș*, vb. — a lăuda, a înălța, a adresa cuvinte de prețuire cuiva: III, 339.
- măsaie*, s.f. (Reg.) — față de masă: III, 337.
- măsureauă*, s.f. — măsura cu care se ia lungimea mortului, pentru a i se face sicriul: I, 429.
- mășcat*, *mașcat*, adj. (Reg.) — cu bobul mare: II, 357; III, 392.
- măzărac*, vezi *maskrac*.
- măzărean*, s.m. — plantă numită și sîngele-voinicului: III, 179.

măzăreșel, adj. — diminutiv de la *măzărat*, cu bobul mare, ca de mazăre: I, 346.
mecet, s.n. (Înv.) — moschee, geamie: II, 30, 73.
me'dinți, adj. — din Mehedinți: I, 300.
megiaș, s.m. (Reg.) — vecin: III, 279.
merăzie, s.f. — livadă de meri: I, 439.
mere, vb. (Reg.) — a merge: III, 152, 203, 231, 270, 317, 335, 382.
mereu, adv. (Reg.) — încet, fără grabă: II, 460.
merindare, s.f. (Reg.) — ștergar în care se învelesc la țară merindele: II, 445.
merjoc, s.n. — (probabil) mijloc: II, 218.
merniță, s.f. — (probabil) o unitate de măsură, miertă: II, 39.
mertic, s.n. (Înv. și Reg.) — sumă de bani care i se cuvine cuiva ca plată: II, 153.
mertig, s.n. (în expr. *milă și mertig*) — belșug, noroc: III, 283.
mierță, s.f. (Reg.) — baniță: II, 488.
miji, vb. (Reg.) — a închide ochii pe jumătate, a clipi: II, 499.
mintă-creață, s.f. — izmă, mentă: III, 208.
minteuță, s.f. (Reg.) — diminutiv de la *mintie*, manta îmblănită: II, 413.
minune, s.f. — uimire: I, 318.
miras, s.n. (Înv.) — moștenire: II, 289.
mirie, s.f. (Înv. și Reg.) — bir, impozit: II, 168.
mischie, vezi *mischiu*.
mischiu, s.m. (Înv.) — oțel tare din care se fac tocile sau amnare: I, 329, 338, 390; III, 117; var. *mischie*: I, 331; var. *demischie*: I, 329.
mistui, vb. — (fig.) a ascunde, a face nevăzut: II, 429.
mitotea, adj. f. — diminutiv de la *mică*: I, 303.
mișă, s.f. — lână tunsă pentru prima oară de pe miei: II, 468.
mișui, vb. — a tunde un miel, o oaie etc.: II, 318.
mizelnic, adj. — mezin, copilul cel mic: III, 392.
mîndălac, vezi *măndălac*.

- mîneca*, vb. (Pop.) — a se scula dis-de-dimineată: II, 260; III, 214.
- mîniñele*, adj. f. pl. — diminutiv de la *mărunt*: III, 233.
- mirtac*, vezi *martac*.
- mîrzac*, s.m. (Înv.) — nobil tătar; căpetenie de ceată ostășească: II, 170; III, 80.
- mîrzăcel*, s.m. — diminutiv de la *mîrzac*: III, 80.
- mîșă*, s.f. — ancoră: I, 433.
- moare*, s.f. (Reg.) — zeamă de varză: III, 385.
- mocîrșan*, s.m. (Pop.) — om de la munte, muntean, mocan: III, 477.
- modru*, s.m. (Reg.) — mod, chip, fel; puțință, posibilitate: III, 423.
- morșiu* (în loc adv. *a morșiu*) — a moarte: III, 8.
- morunceală*, s.f. — jocul morunilor: I, 351.
- moșică*, s.f. — diminutiv de la *moașă*, mătușă: III, 177, 320.
- moș*, s.m. — din Țara Moșilor: II, 490.
- muchișă*, s.f. (Reg.) — măicuță, mamă: II, 35.
- muntii*, vb. — (probabil) a paște, a văra oile la munte: II, 468.
- mursicat*, adj. — mușcat: II, 493.
- muscuri*, vb. — a zîmbi, a rîde de bucurie, cu satisfacție: III, 126.
- Nadol*, adj. (Reg. adesea substantivat) — rău, crud, fără suflet: II, 170.
- Nadolie* — nume popular pentru Anatolia: I, 296, 427; III, 227.
- nafedă*, s.f. (Înv.) — blana de pe pîntecele vulpii, cu care se împlăneau giubelele boierești, căciulile etc.: II, 130.
- nafna* — (?): III, 211.
- narangiu*, vezi *nărîmziu*.
- nădăi*, vb. (Reg.) — a băga de seamă, a pricepe, a înțelege: I, 385; II, 47; III, 368.
- năfrămușă*, s.f. — diminutiv de la *năframă*, basma, maramă, batistă: II, 445.
- năimi*, vb. — a tocmi, a angaja lucrători cu plată: III, 375.
- năji*, vb. (Reg.) — a se îmbolnăvi de năjit (nume generic dat unor boli provenite din răceală): III, 194.

năplat, s.n. (Reg.) — obadă: I, 344.
năpusta, vb. (Reg.) — a elibera, a da drumul: III, 291.
năpusti, vb. (Reg.) — a lăsa în părăsire: III, 81, 339.
nărimzat, vezi *nărimziu*.
nărimziu, adj. — stacojiu: III, 330; var. *narangiu*: III, 251; var. *nărinzat*: II, 187; var. *nărimzat*: III, 77.
nărinzat, vezi *nărimziu*.
năstrapă, s.f. (Reg.) — cană, vas, potir, cupă: II, 187, 194; III, 331.
năstrăpat, adj. (Reg.) (în expr. *a călca năstrăpat*) — a merge urît, crăcănat: III, 120.
năstrăpioară, s.f. — diminutiv de la *năstrapă*: III, 148.
năzări, vb. — a observa, a vedea: I, 352, 403; II, 189, 202; III, 323.
neam, adv. (Pop.) — de loc: II, 387.
nedubit, adj. — neargăsit, netăbăcit: II, 433.
negare, s.f. — plantă ierbacee din familia gramineelor, care crește în stepă, năgară: II, 449.
nemeș, s.m. (Reg.) — nobil ungar: II, 337, 364; III, 139, 289; fem. *nemeșoai*: II, 420.
nemeșoai, vezi *nemeș*.
neveregat, adj. — neînverigat, fără verigi: II, 300.
ni, conj. — cînd... cînd, ba... ba: III, 230, 244, 291.
nima, pron. nehot. — nimeni: I, 456.
ninchez, s.n. — nechezat: II, 268.
nisipiți, s.m. pl. — fluturi mici de metal care se cos pe iile țărănești: III, 212.
noiaș — (?): III, 16.
noji, vb. — a aduna, a strînge, a agonisi: II, 328.
noșîrcea, s.f. — diminutiv de la *noșîrcă*, viperă, nășîrcă: I, 344.
norea, s.f. — plantă numită și barba-împăratului: III, 149.
nunaș, s.m. — nănaș, naș: I, 385; III, 74.
nurorie, s.f. (Înv. și Reg.) — noră: III, 337.

Oarmeghe, s.f. — comitat, județ: III, 369.
obigni, vb. — a suferi, a îngădui: III, 136.

- oblîci*, vb. — a descoperi, a afla, a prinde de veste: II, 145, 367.
- oblînc*, s.n. — partea de dinaintea a şei, mai înaltă şi încovoiată: III, 81, 118; var. *obrînc*: I, 383; II, 45.
- obor*, s.n. — grajd, ţarc pentru vite: II, 328; III, 79.
- obori*, vb. — a doborî: II, 413.
- oboroc*, s.n. — măsură pentru cereale: II, 460; var. *obroc*: II, 435.
- obrînc*, vezi *oblînc*.
- obroc*, vezi *oboroc*.
- ocol*, s.n. (Reg.) — curte, ogradă: III, 170.
- ocor* — (?) (În alte variante, în loc de: «La locu ocorului», apare: «La lacul cocorului»): II, 174.
- ocupi*, vb. — a da de lucru, a nelinişti, a deranja: II, 38.
- odaie*, s.f. (Înv. şi Reg.) — aşezare gospodărească izolată de sat, fermă mică, tîrlă de vite etc.: III, 61, 120.
- odalic*, s.n. (Reg.) — tîrlă de vite cu tot ce ţine de ea: III, 61; var. *cadalic*: III, 61.
- odăiaş*, s.m. — camerist, servitor: III, 120.
- odolean*, s.m. — plantă cu flori trandafirii sau albe care creşte prin fîneţe sau prin locuri umede: II, 401; III, 174.
- ogaş*, s.n. (Reg.) — vale îngustă: II, 452.
- oierit*, s.n. — bir, dare pentru păşunatul oilor: II, 29; III, 120.
- oimac* — (?): II, 225.
- ojină*, s.f. (Reg.) — moment al zilei situat la jumătatea timpului dintre amiază şi asfinţit: III, 318.
- olac*, s.m. (Înv.) — căruţă de poştă, poştalion, diligenţă: II, 436.
- olbă*, vezi *hoalbă*.
- olecăi*, vb. refl. — a se văieta: II, 434.
- ort*, s.m. (Înv.) — monedă de valoare mică, reprezentînd a patra parte dintr-un leu vechi: II, 235, 314.
- orta*, s.f. (Înv.) — trupă, ceată de haiduci: II, 94.
- ortac*, s.m. (Reg.) — tovarăş, asociat: II, 35, 366; III, 358.
- ortăcel*, s.m. — diminutiv de la *ortac*: II, 467.
- ortăci*, vb. refl. (Reg.) — a se întovărăşi: II, 468.

- ortoman*, adj. — chipeș, viteaz, mîndru: II, 86, 197, 449, 463; var. *iortoman*: II, 505.
- orvat*, s.m. — croat: III, 419.
- ospăț*, s.n. — nuntă: II, 35.
- ostreț*, s.n. — par, stîlp: II, 173.
- otac*, s.n. (Reg.) — colibă servind de adăpost provizoriu pescarilor, ciobanilor sau muncitorilor agricoli în timpul lucrului: II, 298.
- otigi*, vb. — a stîlci în bătaie: II, 363.
- otrăfel*, s.m. — plantă acvatică cu frumoase flori galbene, ce crește prin bălți și apele stătătoare: I, 424.
- ovod*, s.n. — nărav: II, 413.
- Paftale*, s.f. pl. — cingătoare din plăci de metal legate între ele cu lănțișoare sau fixate cu ținte: II, 31, 92, 128, 152.
- pag*, adj. — (despre cai, rar despre alte animale) care are pete (albe) pe cap sau pe trup: II, 198, 424; III, 216; pl. *pegi*: II, 29; var. *peag*: II, 431.
- paiște*, s.f. — (probabil) pajiște: II, 173.
- palată*, s.f. — palat: III, 98.
- pambriu*, s.n. (Înv.) — stofă de lînă: III, 59.
- pană*, vezi *pană*.
- pandara*, s.f. — meteahnă, deprindere, cusur, slăbiciune: II, 327.
- pană*, s.f. — bantă, legătură, șină de fier, oțel etc.; pl. obezi, fiare: I, 365; var. *pană*: I, 374.
- panțir*, s.m. (Înv.) — soldat din cavalerie îmbrăcat în zale: II, 402; var. *panțur*: II, 156.
- panțur*, vezi *panțir*.
- paraleu*, s.m. — (mai ales în corelație cu leu) leu foarte mare: III, 249.
- parcel*, s.n. — parcelă, porțiune: II, 173.
- pardosit*, adj. — (în text, folosit impropriu: «Și codița pardosită/tot cu parale mărunte»): III, 211.
- parip*, s.m. (Reg.) — cal mic, iute și sprinten: II, 415.
- pașale*, s.m. pl. (sg. *pașá*) (Înv.) — guvernator al unei provincii din imperiul otoman, sau titlu oficial al vizirilor și al înalților funcționari turci: II, 75.

- pașie*, s.f. — (probabil) ceată de voinici ai pașei: I, 299.
- patron*, s.n. (Reg.) — cartuș: II, 19, 380.
- pazarghian*, s.m. (Înv.) — pazarghidan, om de afaceri, samsar, misit: III, 342; var. *bezerghidan*: III, 285.
- pazvant*, s.m. (Înv.) — ostaș din trupele rebele ale lui Pazvantoglu; (p. ext.) hoț, tâlhar, pungaș: II, 28.
- păcurar*, s.m. (Reg.) — cioban: II, 485, 507; III, 207.
- păcurărește*, adv. — ciobănește: II, 494.
- păs*, s.n. — strîmtorare, greutate ce apasă inima, grijă, necaz, mîhnire: I, 334; II, 116, 202, 380; III, 280.
- păsa*, vb. (imperativ *pasă!*) (Înv.) — a merge, a se duce: III, 189.
- păstrăgala*, vezi *prostăvala*.
- păstrăvăli*, vb. refl. — a rostogoli: III, 326.
- păstrungă*, s.f. — păstrugă, pește de Dunăre și de mare, cu corpul lung și subțire, cu botul în formă de spadă: II, 273.
- pășuț* — (?): III, 298.
- păț*, s.n. — necaz, păs, pățire: III, 122.
- păunaș*, s.m. (Pop. și Fig.) — flăcău mîndru, frumos: III, 295.
- peag*, vezi *pag*.
- pegi*, vezi *pag*.
- pelinariță*, s.f. — plantă ierbacee înrudită cu pelinul, cu tulpina dreaptă, cu flori galbene, folosită în medicină pentru proprietățile tonice pe care le posedă: I, 326.
- peniță*, s.f. — diminutiv de la *pană*, bantă, legătură, întăritură la buzdugane: II, 57.
- perdea*, s.f. — adăpost pentru oi, la cîmp: II, 319, 346, 426, 476, 478, 494, 502.
- peșcărel*, s.m. — diminutiv de la *peșcar*: III, 210, 232.
- peșchir*, s.n. — ștergar, prosop: I, 429; III, 331.
- piaț*, s.n. (Reg.) — piață: I, 372.
- picicura*, vb. — a pișca: I, 362.
- piedecea*, s.f. — diminutiv de la *piedică*: I, 429.
- piez* (în expr. *în piez*) — pieziș: II, 322.
- piluleț*, s.m. — bici de curele: III, 80.

- pîmniță*, s.f. — pivniță: II, 378.
- pîncinior*, adj. — pîntenog, cu pete albe pe picioare: II, 48.
- pîparos*, s.m. — chiparos: II, 33.
- pită*, s.f. (Reg.) — pîine: II, 9, 200; III, 289.
- pituță*, s.f. — diminutiv de la *pită*, pîine: II, 445.
- piuă*, s.f. (pl. *pive*) — tun primitiv care se încărca la gura țevii: I, 451.
- pînzișoară*, s.f. — diminutiv de la *pînză*, giulgi: I, 429; III, 181, 412.
- pîrcălab*, s.m. (Înv.) — strîngător de biruri, perceptor: II, 168; III, 318.
- pîrnaie*, adj. — (despre lînă) pestriță, amestecată: II, 480.
- pîrșni*, vb. — a pîrșni, a strănuta (ca țapii): I, 444.
- plastă*, s.f. — plasă (în vechea împărțire administrativă): II, 448.
- plăviță*, adj. — (despre părul sau lîna animalelor) alb-gălbui: II, 463, 473, 478; (despre față): II, 171.
- plean*, s.n. (Înv.) — pradă de război luată prin jafuri și prădăciune: II, 90.
- plenui*, vb. — a jefui, a prăda: II, 91.
- plești*, vb. refl. (Reg.) — a se piti, a se tupila: II, 163.
- plini*, vb. — a îndeplini, a face: III, 61.
- ploschiță*, s.f. — diminutiv de la *ploscă*: II, 20, 148.
- plotog*, s.n. — bucată ruptă din pielea unei oi: II, 508.
- plută*, s.f. — bucățică de lemn, de papură, ori un dop de plută care susține pe apă sfoara unei undiți: I, 350.
- poamă de vie*, s.f. (Reg.) — struguri: II, 198.
- pochinzer*, s.m. (Reg.) — vornicel la nuntă: I, 411.
- poclad*, s.n. — țesătură de casă din lînă nevopsită, întrebuințată ca pătură sub șaua calului, ca învelitoare sau ca așternut: II, 222.
- pocrov*, vezi *procrov*.
- podlînc*, s.n. — oblînc: II, 262.
- podobi*, vb. — a împodobi: III, 274.
- podrum*, s.n. (Reg.) — pivniță: II, 9, 227.
- pofil*, s.n. — cureaua hamurilor care trece pe sub coada calului: II, 151, 303; var. *poihil*: II, 30.
- poșlaș*, s.n. — diminutiv de la *poșil*: I, 417.

- pogni*, vb. (Reg.) — a pocni: II, 422; var. *pomni*: II, 507.
- pogodi*, vb. (Pop.) — a se gândi, a chibzui: III, 120.
- pogolnic* — (?): II, 432.
- pogonaci*, s.m. — băiețandru, argat care mină boii înjugați la plug: III, 414.
- pohil*, vezi *poșil*.
- pohodnic*, s.m. (Înv.) — cal dus sau purtat de căpăstru: III, 87.
- pojar*, s.n. (Înv.) — 1. incendiu, foc: I, 356; 2. (?): III, 78, 131.
- polcovnic*, s.m. (Înv.) — comandant al unui polc: III, 101.
- polioară*, s.f. — diminutiv de la *poală* (?): III, 86.
- polog*, s.n. — iarbă cosită cît apucă o dată ori de două-trei ori coasa, ori mănunchi de cereale secerate: II, 41, 48.
- poloveac*, s.n. (Pop.) — căldare mare de aramă de 10–12 litri, folosită pentru adus apă sau ca măsură de capacitate: II, 283.
- pomeni*, vb. refl. — a se trezi din somn: I, 355, 374, 443, 454; II, 54, 223.
- pomni*, vezi *pogni*.
- ponor*, s.n. — coastă prăpăstioasă formată prin prăbușirea, ruperea sau alunecarea unor straturi; povârniș: II, 424.
- popic*, s.n. — mototol de cîrpe introdus în gura cuiva spre a-l împiedica să vorbească, căluș: II, 420.
- porneală*, s.f. (în expr. *a o lua în porneală* — a porni la păscut: II, 511.
- porumb*, adj. — de culoare cenușie, albăstriu: II, 392, 403, 406, 479; III, 107, 265; var. *porumbac*: III, 104, 216, 403.
- porumbac*, vezi *porumb*.
- porumbior*, adj. — diminutiv de la *porumb*: III, 309.
- postavă*, s.f. (Reg.) — albie, covată, copaie: II, 448.
- posunar*, vezi *poșinar*.
- poteră*, s.f. (Înv.) — ceată de oameni înarmați sau detașament de arnăuți ai stăpînirii: II, 274, 344, 347, 375, 460.
- potică*, s.f. (Reg.) — potecă: II, 424.
- potinteaș* — (?): III, 140.

potinteu — (?): III, 133.
potopi, vb. — a prăpădi, a nimici, a pustii: II, 14; III, 117.
potoră, s.f. — monedă veche: II, 222.
potrivă, s.f. — seamă, asemănare: I, 283.
povîrni, vb. — (despre ani) a împlini, a merge spre...: II, 230; III, 131.
povrag, s.m. — covrag, lujer: III, 226.
pozînar, s.n. — buzunar: II, 395, 422; III, 75, 324; var. *posunar*: III, 270; var. *pozonar*: II, 12; III, 358; var. *pozunar*: II, 107, 236.
pozonar, vezi *pozînar*.
pozunar, vezi *pozînar*.
prau, s.n. (Reg.) — praf: III, 377.
prăbălui, vb. (Reg.) — a proba, a încerca: III, 334; var. *probi*: II, 46.
prăpuraș, s.n. — diminutiv de la *prașor*, steag bisericesc care se poartă la procesiuni: II, 482.
prăstol, s.n. — masa din mijlocul altarului pe care se țin obiectele necesare oficierii liturghiei: II, 455.
prăzuliu, adj. — de culoarea prazului, verde-deschis bă-tînd puțin în galben: III, 319.
prēfript, adj. — (despre rachiu) fiert de două ori: II, 227.
premeni, vb. refl. — a se îmbrăca cu rufe curate, a se schimba: III, 213, 356.
premenit, adj. — îmbrăcat cu rufe curate, gătit: II, 229.
prensura, vb. (Reg.) — a se însura din nou, a doua oară: III, 341.
prepeleag, s.m. — par sau ramură înfiptă în pămînt în care se pun oalele la scurs: II, 321.
prepurta, vb. refl. (Reg.) — a se plimba: I, 314; III, 309.
pribeci — (?): III, 60.
priboiaș, s.n. — diminutiv de la *priboi*, cui scurt și gros de oțel cu care se găuresc cercurile, potcoavele, curelele: III, 323.
price, s.f. — ceartă, gilceavă, discuție aprinsă: II, 114.
prijini, vb. — 1. a ține contra, a rezista: III, 132; 2. a prinde, a apuca; var. *prijuni*: II, 19, 63.
prijuni, vezi *prijini*.

prileji, vb. — a se întâmpla: III, 53.
priminele, s.f. pl. — rufărie, schimburi: III, 108.
prinzărie, s.f. — vistierie: II, 366.
prîpi, vb. — a grăbi, a da zor: III, 43, 110.
pristav, s.n. (Înv.) — crainic: III, 116.
pristinit, adj. (Reg.) — izbutit, stăruit: II, 29.
priveală, s.f. (Reg.) (loc. prep. în *priveala* cuiva) — în
văzul cuiva, în prezența cuiva: II, 173.
prîngă, prep. (Reg.) — pe lîngă: II, 50.
prînzare, s.f. — prînz, prînzire: III, 227.
probi, vezi *prăbălui*.
proklet, adj. — blestemat, afurisit, ticălos: I, 326, 342.
procoavă, vezi *procov*.
procov, s.n. (Înv.) — vâl, pînză cu care se acoperă diverse
lucruri; pătură, postav: I, 324; var. *procoavă*: I,
324; var. *pocrov*: III, 100.
propiat — (?): II, 234.
proptă, s.f. — proptea, sprijin: I, 432; II, 222, 228; III,
81.
propurta, vb. — a umbla, a se duce dintr-un loc într-altul:
I, 343.
prosădi, vb. — a altoi: III, 166.
prostăvala, s.f. art. (în expr. *de-a prostăvala*) — de-a rosto-
golul, de-a berbeleacul: I, 388; var. *de-a păstrăgala*:
II, 62.
punoi — (?): III, 221.
pușchișă, s.f. — diminutiv de la *pușcă*: II, 225.
putinei, s.n. — putinică îngustă de bătut laptele ca să iasă
untul: II, 326.

Raia, s.f. (Înv.) — cetate ocupată și administrată direct de
autoritățile militare turcești: II, 78.
rateș, s.n. (Reg. și Înv.) — han așezat la o șosea principală:
II, 401.
rădvan, s.n. (Înv.) — trăsură: III, 76.
rămas, s.n. — prinsoare, rămășag: I, 373; var. *rămaș*:
III, 172.
rămaș, vezi *rămas*.

- rămășa*, vezi *rămăși*.
- rămășeală*, s.f. — rămășag, prinsoare: II, 26.
- rămăși*, vb. (Reg.) — a pune rămășag: I, 399; var. *rămășa*: I, 345, 437; III, 169.
- rămni*, vb. (Reg.) — a rîvni, a pofți: II, 19, 245.
- rărmurat*, adj. — rămuros: III, 246.
- răscol*, s.n. — lemn care se întinde între capetele celor doi carîmbi ai carului (unul înainte și altul înapoi): III, 230.
- răsni*, vb. — a răzleți, a despărți: III, 18.
- răsta*, vb. refl. — a se răsti: I, 345.
- răsură*, s.f. — măceș, trandafir sălbatic: II, 441.
- rășneț*, adj. — luciu, străveziu, neted: I, 399.
- răvac*, s.n. — vin făcut din mustul care se scurge din strugurii nestriviți: II, 107.
- răzbală*, s.f. — război (?): II, 150.
- războlit*, adj. (Pop.) — bolnav, suferind: III, 202.
- refenea*, s.f. — petrecere: II, 27, 295, 393.
- reiscol*, s.m. — (?): III, 342.
- repune*, vb. refl. — a se prăpădi, a muri: I, 314, 319.
- rețele*, s.n. pl. — reșteie la jug: II, 364.
- reveni*, vb. — a umezi: II, 195.
- ristob*, vezi *ristov*.
- ristov*, s.n. — hrisov: I, 335; var. *ristob*: III, 73.
- rîciit*, adj. — scrijelit, săpat: II, 96.
- rîmlean*, adj. — roman, de la Roma: I, 320.
- rîndă*, s.f. — una dintre cele două laturi ale corpului omelesc: II, 347; III, 326.
- rît*, s.n. (Reg.) — livadă, pajiște: II, 468; III, 211, 234, 255, 423.
- robaș*, adj. (Reg.) — harnic, muncitor: I, 379.
- rogoaze*, s.n. (pl. de la *rogoz*) — plantă ierboasă cu tulpina dreaptă, în trei muchi ascuțite, care crește prin mlaștini și bălți, pe malul lacurilor și al râurilor: I, 343.
- roică* — (?): II, 217.
- rosolie*, s.f. (Reg.) — un fel de rachie îndulcit cu zahăr sau cu miere: II, 163; var. *rozolie*: II, 11.

- rosură*, s.f. — răsură, măceș, trandafir sălbatic: II, 403.
- rotat*, adj. — (despre părul calului, p. ext. despre cai) cu pete de altă culoare decît restul părului: II, 149; III, 107.
- rotilat*, adj. — încovoiat, adus, îndoit: III, 359.
- rotogol*, adj. — în formă de rotocol, rotund: II, 75, 443.
- rozolie*, vezi *rosolie*.
- rubiă*, s.f. (Înv.) — numele unei monede turcești de aur: II, 84, 109, 334, 353.
- rucărea*, adj. — (?): II, 490.
- rudă*, s.f. (Reg.) — prăjină, par: III, 317.
- rug*, s.m. — tulpina tîritoare a unor plante: I, 416; II, 376; III, 375.
- rugioară*, s.f. — diminutiv de la *rug*: II, 511.
- ruguşor*, s.m. — diminutiv de la *rug*: III, 375.
- ruguş*, s.m. — diminutiv de la *rug*: III, 365.
- rujă*, s.f. (Reg.) — măceș, trandafir: III, 238.
- rujiţă*, s.f. — diminutiv de la *rug*: III, 233.
- rujmalin*, s.m. — rozmarin: III, 198.
- rujnicea*, s.f. — diminutiv de la *rug*: III, 365.
- ruşculiţă* — (?): II, 171.
- Saia*, s.f. — 1. un fel de haină purtată de ţărani: I, 404; II, 183, 276; 2. staul, ţarc pentru vite: II, 318.
- saltire*, s.f. — psaltire: II, 101.
- salumut* — (?): III, 202.
- samasalic*, vezi *selamalic*.
- samiş*, s.m. (Înv.) — sameş, contabil, casier, strîngător de biruri: III, 295.
- samodia*, s.f. — un fel de zîină răutăcioasă: I, 337.
- samur*, s.m. — blana prelucrată a samurului: III, 223.
- sămurastră*, s.f. — plantă răsărită fără să fi fost semănată, din seminţele scuturate: II, 304.
- sandăl*, s.n. (Pop.) — luntre lungă pentru transportul mărfurilor: II, 127.
- sangeac*, s.m. (Înv.) — 1. diviziune teritorială în vechiul imperiu otoman: III, 348; 2. guvernator al unui sangiac: II, 292; var. *sangeap*: II, 61.

- sangeap*, vezi *sangeac*.
- sapă*, s.f. — (la cai sau, mai rar, la alte animale) crupă (în text, probabil p. ext.) coapsă: II, 233.
- sarangea*, s.f. (Înv.) — saragea, soldat din cavaleria neregulată a Munteniei și a Moldovei: III, 140.
- sarică*, s.f. — manta țărănească lungă și mițoasă pe dinafară, pe care o poartă oamenii de la munte; ținută: II, 424, 491; III, 66.
- savalași*, adv. — (în poezia populară, servind la scoaterea în evidență a cuvântului pe care îl precede) săvai: III, 342.
- savat* — (?): I, 298; II, 447.
- saxana*, s.f. (Înv.) — sarcină, povară (pe care o duce un cal în spinare): III, 347.
- săcfiu*, s.n. — garoafă: III, 253.
- săcret*, adj. (Pop.) — pustiu, nelocuit, afurisit, blestemat: III, 257; var. *sicret*: III, 88; var. *secret*: III, 210.
- sădrie*, s.f. — tribunal: III, 334.
- sălaș*, s.n. (Reg.) — coșciug: III, 361.
- sălădui*, vb. — a simți, a pricepe: III, 362.
- sălășel*, s.n. — diminutiv de la *sălăș*, coșciug: III, 361.
- sălbătică*, adj. f. — sălbatică, sălbăticuță: I, 320.
- săleac*, adj. (Reg.) — sărac: III, 174, 288; var. *seleac*: III, 364.
- sălic*, s.n. — sticlă: II, 9, 223.
- sălicea*, adj. f. — diminutiv de la *săleacă*, săracă: III, 362.
- sărdac*, vezi *cerdac*.
- sărdar*, s.m. — serdar, comandant de oaste, mai ales de călărime (în secolul al XVII-lea); boier de rang mijlociu (în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea): II, 324.
- sărindar*, s.n. — slujbă pe care o face preotul pentru un mort sau pentru un bolnav, timp de 40 de zile: II, 146; III, 135.
- săricea*, s.f. — diminutiv de la *sare*: II, 433.
- sărit*, s.n. — căderea de apă din scocul morii pe cupele roții: III, 289.
- săvai*, *savai*, adv. (Pop.) — chiar, tocmai: I, 324, 337, 354, 402; II, 66, 105, 179, 256, 294, 299, 316, 396, 433; III, 61, 67, 82, 103, 116.

sbici, vezi *zbici*.
sburătăci, vezi *zburături*.
scafă, s.f. — țeastă, scăfirlie: II, 220.
scamn, s.n. (Reg.) — scaun: II, 505.
scăldușă, s.f. (Reg.) — vas în care se face baie: III, 204.
schelă, s.f. — port mic (mai ales la un fluviu): II, 59, 66, 88, 127, 191, 490; III, 342.
scherbeli, vb. — a scormoni: II, 329; var. *scorfoli*: II, 179.
schili, vb. (Reg.) — a se găti frumos, a se dichisi: II, 42.
schinteaună, s.f. (Reg.) — scînteie: II, 216.
scivisi, vb. — a îmbrăca și găti frumos, a dichisi: I, 293.
scorfoli, vezi *scherbeli*.
scoruș, s.m. — arbore din familia rozaceelor, cu flori albe și cu fructe comestibile, roșii sau galbene: II, 398.
scutar, s.m. — cioban însărcinat cu administrarea stînei, căpetenia ciobanilor: II, 504.
sdroși, vb. — a zdrobi: II, 304.
secret, vezi *săcret*.
selamalîc, s.n. — salut (după obiceiul turcesc): II, 116; var. *samasalîc*: II, 204; var. *selamlic*: II, 117.
selamlic, vezi *selamalîc*.
seleac, vezi *săleac*.
sfanț, s.m. — veche monedă austriacă de argint: II, 499; var. *sfănțic*: II, 39.
sfănțișor, s.m. — diminutiv de la *sfanț*: II, 341.
sfănțic, vezi *sfanț*.
sfeșnic, s.m. — sfetnic: I, 387.
sfeti, vb. refl. — a se certa, a se sfădi: II, 28.
sghebuleț, s.n. — diminutiv de la *zghiab*, *jghebuleț*: I, 332.
sichioraș, s.m. — sichiraș, slugă, servitor: I, 403.
sidilă, s.f. — sădilă, zăgîrnă, săculeț cu țesătura rară, în care se pune brînza la scurs: II, 489.
sileaf, s.n. (Înv.) — brîu lat în care se purtau înfipte diferite arme: II, 340.
singir, s.n. (Înv.) — șir de robi legați cu un lanț: II, 177.
șipic, s.m. (Înv.) — cipic, gheată fină, pantof: II, 386.

- sipică*, s.f. — plantă ierboasă cu flori gălbui, rar roșietice, dispuse în capitule; crește prin livezi și locurile nisipoase de pe dealuri și munți: I, 333; II, 334.
- sirep*, adj. — (despre cai) iute, vijelios, greu de stăpînit; sălbatic: II, 75.
- siu*, s.m. (Reg.) — fiu: III, 362.
- siuță*, vezi *șie*.
- sîcret*, vezi *săcret*.
- sihlă*, s.f. — pădure deasă cu copaci tineri: III, 248.
- silă*, s.f. (Înv.) — putere, armată, oaste: I, 296.
- singeap*, s.f. (Reg.) — cinzeacă: II, 411.
- singecli*, vb. — a guverna un sangeac: III, 348.
- sînger*, s.m. — arbust cu ramuri drepte, roșii toamna și iarna, cu frunzele ovale, vara verzi și toamna roșii, cu flori albe și fructe negre: II, 53.
- sîngerăș*, s.n. — diminutiv de la *sîngir*, lanț cu un cerc de fier la unul din capete, în care se prindea gîtul robilor ce urmau să fie expuși, ca pedeapsă infamantă: I, 464.
- Sîn Metru* — formă populară pentru Sf. Dumitru: I, 402.
- sîsînel*, s.n. (Înv.) — pușcă ghintuită: II, 380.
- smarand*, s.n. — smarald: II, 75.
- smicea*, s.f. — mlădiță, ramură dintr-o plantă sau dintr-un arbore: II, 278; III, 401.
- smuța*, vezi *sumuța*.
- sobă*, s.f. (Reg.) — cameră, încăpere: I, 452, 460.
- socac*, s.n. (Reg.) — uliță: II, 22.
- solgăbirău*, s.n. (Înv.) — funcționar administrativ din fosta administrație austro-ungară (corespunzînd pretorului sau prim-pretorului de mai tîrziu): II, 459.
- somna*, vb. (Pop.) — a dormi: I, 379; II, 172, 377; III, 183; var. *însomna*: II, 377.
- somnat*, s.n. — dormit, faptul de a dormi, somn: II, 290.
- sorbitură*, s.f. (Reg.) — zeamă, supă, ciorbă: III, 254.
- soție*, s.f. (Pop.) — 1. soț, soție, consort, consoartă: II, 452; III, 80, 271, 320; 2. seamăn, pereche: I, 451.
- șpahiu*, s.m. (Înv.) — soldat din cavaleria turcească: II, 83, 105.

spată, s.f. (Înv.) — *spadă*, *sabie*: III, 117, 275; var. *spatie*: II, 21.

spatie, vezi *spată*.

spătărească, adj. f. — de spătărie, de spătar, aparținând spătăriei, spătarului: II, 347.

spătări, s.f. pl. — părțile comarnicului din spatele scaunelor pe care stau ciobanii când mulg oile la stână: II, 485.

spojar — (?): II, 32.

spori, vb. — a povesti (exagerînd), a flecări: II, 290.

sporici, s.m. — plantă cu flori mici, liliachii, dispuse în spice lungi, sporiș, troscot: II, 326.

sprijini, vb. (Înv.) — 1. a întîmpina: II, 379; var. *sprijoni*: I, 355, 385; II, 52; 2. a aduna, a capta: II, 282, 302; 3. a prinde, a apuca: II, 20, 297, 495; III, 118.

sprijoni, vezi *sprijini*.

spurc, s.m. (Reg.) — nume dat la diferite boli sau bube: II, 161, 226.

staroște, s.f. — (probabil) o formă alterată pentru staniște: II, 449.

stat, s.n. — statură, înfățișare: II, 104, 141.

tavă, s.f. (Reg.) — herghelie: II, 447.

stăjar, vezi *steajăr*.

stăjăr, vezi *steajăr*.

stăvi, vb. (Reg.) — a se alege cu ceva, a putea realiza ceva: III, 110.

steajăr, s.n. (Pop.) — parul din mijlocul unei arii de treierat cu cai, stîlp: I, 350, 450; III, 327; var. *stăjăr*: II, 220; var. *stăjar*: III, 193.

stei, s.n. — stîncă: I, 431.

sterideal, s. — Stari-deal (?) (În alte variante apar forme ca: « Munții din Cearideal », « Munții Ceardagh », « Munții din Ardeal », « Dealu Ardealului », « Stăligeal » etc.): II, 43.

stîlp, s.m. — monument funerar din lemn ori din piatră cioplită: I, 428.

stîrcit, adj. — gheboșat, ghemuit: I, 395.

stogoșat, adj. — țuguiat, de forma stogului: III, 111.

stoin, adj. — amărit, blestemat: I, 431.

- stori*, vb. (Reg.) — a prăpădi, a pieri, a istovi: I, 438.
străfida, vezi *străfiga*.
- străfiga*, vb. (Reg.) — a strănuta; (despre cai) a necheza: III, 228; var. *străfida*: III, 149.
- străgălii*, s.f. pl. — zurgălăi: I, 414; III, 109.
- străițe*, s.f. pl. — diminutiv de la *straie*, îmbrăcăminte, haine: II, 484; III, 215, 305.
- strămurare*, s.f. (Pop.) — nuia lungă, vargă: III, 157.
- strănut*, adj. — (despre cai) cu o pată albă pe bot, stremurat: II, 433.
- străvesti*, vb. — a travesti: III, 59.
- stremurat*, adj. — (despre cai) cu o pată albă pe bot, strănut: II, 443.
- strica*, vb. — a omorî: III, 290.
- striior*, s.m. — diminutiv de la *străin*: III, 185.
- stricni*, vb. — a produce junghiuri, a junghea, a înțepa: II, 46.
- strungăraș*, s.m. — cel care dă oile la strungă pentru a fi mulse: III, 47.
- struț*, s.n. (Reg.) — 1. carabină mică, pușcă scurtă: II, 339, 513; 2. buchet de flori: III, 238, 243, 254.
- struțucel*, s.n. — diminutiv de la *struț*, buchet de flori: III, 238.
- stulpezi*, s.m. — stulpeți, stâlpi, picioare: I, 358.
- stulpină*, vezi *stupină*.
- stupai*, s.n. (în expr. *a da cuiva stupai*) — a goni pe cineva, a mîna din urmă, a alunga: III, 124.
- stupină*, s.f. (Pop.) — 1. tulpină sau trunchi de copac: II, 347; var. *stulpină*: III, 333; 2. *prisacă*: II, 176.
- sucnă*, s.f. (Pop.) — fustă groasă, simplă, fără încrețituri; (p. ext.) haină femeiască: III, 186, 341; var. *sugnă*: III, 379, 390, 423.
- sud*, s.n. (Înv.) — judecată: III, 261.
- sudui*, vb. — a judeca, a cerceta: II, 282. ✓
- sudulă*, s.f. — (probabil) țidulă, hîrtie: II, 317.
- sufat*, adj. — acoperit cu un strat de aur, aurit: III, 363.
- sufulca*, vb. — a sufleca, a ridica: II, 9; var. *suvilca*: III, 299.
- sugnă*, vezi *sucnă*.

sumuța, vb. — a asmuți: I, 314, 405; var. *smuța*: II, 63;
var. *sumuțea*: II, 438.

sumuțea, vezi *sumuța*.

suvilca, vezi *sufulca*.

svidui, vb. (Reg.) — a (se) vindeca: III, 104; var. *zvindui*:
III, 426.

Șaică, s. f. — corabie mică cu pînze servind la transportul
mărfurilor pe Dunăre: II, 18, 190.

șalvari, s. m. pl. — pantaloni foarte largi, strînși jos pe picior,
purtați de unii orientali: II, 183, 276.

șarg, adj. — (despre cai) cu părul galben-deschis: II, 431.

șăștină, s. f. — luntre largă și scurtă pe care se așază morile
de apă: II, 280.

șăret, s. n. — alice: III, 261.

șeiculiță, vezi *șeiculiță*.

șeiculiță, s. f. — diminutiv de la *șaică*: II, 18; var. *șeiculică*:
I, 431.

șelmi, vezi *cealma*.

șelvărei, s. m. pl. — diminutiv de la *șalvari*: II, 154.

șerpoane, s. f. (Reg.) — șerpoaică, șerpoaie: I, 373.

șie, s. f. (Reg.) — fică: III, 207; var. *siuță*: III, 336.

șineag, s. m. (Înv. și Reg.) — unitate de măsură egală cu
aproximativ 50 kg: II, 45.

șinior, s. n. (Reg.) — șnur, șiret, găitan: III, 309; var.
șinur: III, 291.

șinuit, adj. — ferecat cu șine, prins în șine: II, 138.

șinur, vezi *șinior*.

șilboc, s. n. (Reg.) — santinelă, gardă, strajă: III, 337.

șirui, vb. refl. — a se înșira, a se înșirui: II, 38.

șleau, s. n. — curea sau funie lungă cu care se înhamă la
cărușă caii (cînd sînt doi): I, 424.

șofrănit, adj. — preparat cu șofran: II, 303; III, 104.

șogor, s. m. (Reg.) — cumnat: III, 291.

șohănit, adv. (Reg.) — niciodată, nicicînd, șohan: III, 239.

șoican, s. m. (Rar) — om voinic și frumos care mănîncă
și bea mult: II, 504.

șoldan, s. m. — nume dat puilor de iepure, pînă la un an:
II, 426.

șovar, s.n. — nume dat mai multor plante acvatice; papură,
 rogoz: I, 343; III, 165.
șovîrcoasă, adj. f. — (despre iarbă) amestecată cu șovar,
 care are mult șovar: III, 248, 265.
șpan, s.m. (Reg.) — vicecomitele unui comitat în Ungaria:
 III, 317.
ștempeli, vb. — a ștempila: III, 419.
ștergări, vb. (Rar) — a se șterge cu prosopul: II, 235.
șușară, s.f. — pădure de goruni cu rariști: I, 368.
șușănea, s.f. (Înv.) — pușcă lungă arnăuțească: II, 427.
șușea, s.f. — șosea: II, 376.
șut, adj. — ciut: I, 447; II, 481.

Taftor, vezi *taftur*.

taftur, s.n. — chingă cu care se strînge șaua sau pătura pe
 cal: II, 242, 436; III, 115; var. *taftor*: II, 30.
tain, s.n. — mîncare, hrană; porție de nutreț: II, 202;
 III, 330, 350.
tainiță, s.f. — groapă săpată în pămînt, încăpere subte-
 rană; hrubă; (p. ext.) loc ascuns, ascunzătoare:
 II, 65.
talaz, s.m. — val mare stîrnit de furtună: I, 352, 431;
 III, 125.
talăniță, s.f. — femeie stricată, teleleică, pui de lele: II,
 23, 28.
taler, s.m. (Înv.) — monedă de argint care a circulat și în
 țările romînești: II, 8, 412, 488.
talpan, s.n. — tulpan: III, 251.
tapangele, s.f. pl. (Reg.) — un fel de curele late pe care le
 puneau haiducii pe piept: II, 336, 386.
tapinos, adv. (Înv.) — cu umilință: II, 289.
tarniță, s.f. — șa țărănească de lemn folosită la călărit sau
 la transportul unei poveri: II, 212; III, 235.
tat — (?): I, 192.
tăbacă, s.f. (Reg.) — tutun, tabac: III, 417.
tăbări, vb. — 1. a se năpusti, a se arunca asupra cuiva:
 II, 19; 2. a osteni: I, 314, 371.
tăneri, s.f.pl. (Înv.) — bucăți de blană sau de piele de ani-
 mal: I, 366.

tăroasă, adj. f. (Reg.) — însărcinată, grea: III, 243.
tătăra, vb. — a blestema, a muștra, a dojeni, a certa: I, 424.
tău, s.n. (Reg.) — apă stătătoare puțin adîncă; baltă, lac, iezer: II, 210, 361, 417.
tăvăliș, adv. — tîriș: II, 325.
tel, s.n. — fir de aur sau de argint întrebuițat la cusături: II, 26.
televechie, s.f. — un fel de așternut, chilim: II, 190.
temei, s.n. (Reg.) — temelie: II, 499.
temenea, s.f. — salut făcut după obiceiul musulman, printr-o plecăciune; ploconeală, închinăciune: II, 77, 92, 104, 186; III, 405.
temeni, vb. — a saluta cu plecăciune, a se ploconi, a se închina: II, 89.
tescuit, adj. — îndesat, ticsit: II, 248.
teșilă, s.f. (Reg.) — săculeț de piele, geantă, tașcă: II, 511.
tilinca, vb. (Reg.) — a cînta din tilincă, din fluiер: III, 207, 246.
timiță, s.f. — închisoare, temniță: III, 260.
tină, s.f. (Reg.) — noroi; pămînt, lut: I, 337; III, 67, 238, 326.
tipăra, vb. (Reg.) — a pipăra: III, 334.
tiriplic, s.n. (Înv.) — fir de mătase sau de bumbac răsucit folosit la brodat sau la împletit: II, 302.
tisă, s.f. — arbore sau arbust rășinos, cu frunze lungi, înguste, lucitoare, cu lemnul tare și foarte prețios: I, 394.
tistimel, s.n. — basma, tulpan: II, 241.
tîricioare, s.f. pl. — diminutiv de la *tărițe*: II, 433.
tîrsină, vezi *tîrsină*.
tîrsină, s.f. — sfoară, împletitură de păr de cal sau de capră: II, 143, 276, 347, 433; var. *tîrsină*: II, 447.
toană, s.f. — aruncătură de năvod: I, 350.
toi, vb. (Reg.) — a certa, a ocări, a muștra: III, 288.
tomni, vb. (Reg.) — a tocmi, a angaja: III, 286.
tomocici, adj. pl. — tomnatici: III, 337.
topuz, s.n. — buzdugan: II, 94.
tăgăna, vb. — a cînta alene, a doini: III, 245.

- trăzvi*, vezi *trezvi*.
- trepăda*, vb. — a alerga încoace și încolo: I, 335; II, 338, 435; III, 414.
- tretin*, adj. — de trei ani: II, 198.
- tretior*, adj. — diminutiv de la *tretin*, de trei ani: II, 242.
- trezvi*, vb. — a se trezi din somn: II, 449; var. *trăzvi*: I, 425.
- trișculiță*, s.f. — diminutiv de la *trișcă*, fluier scurt din lemn de paltin, de trestie sau de soc, avînd la capătul prin care se suflă o mică deschizătură lunguiață: II, 482.
- trîmbuită*, adj. f. — (despre pinză) făcută trîmbă, sul: I, 360.
- troacă*, s.f. — tîgvă, scheletul capului: III, 136.
- tron*, s.n. — coșciug, sicriu: III, 81, 408.
- tronuleț*, s.n. — diminutiv de la *tron*, coșciug, sicriu: I, 429.
- trupină*, s.f. — tulpină: III, 377.
- trupișă*, s.f. — parte a plugului legată de grindei, alcătuită din cormană, brăzdar și plaz: II, 510.
- tuchiș*, adv. (Reg.) — în mod ascuns, ferit: II, 437.
- tufan*, s.m. (Reg.) — stejar: II, 176; III, 78.
- tuglă*, s.f. (Reg.) — cărămidă: I, 461.
- tuna*, vb. (Reg.) — a intra, a pătrunde: I, 365, 456; II, 148, 420.
- turaliu*, adj. (Înv.) — care poartă emblema (turaua) sultanului: II, 299, 385; var. *duraliu*: II, 383.
- turlac*, adj. (Pop.) — amețit de băutură, cherchelit; (p. ext.) zăpăcit, năuc: II, 101, 286.
- turuc* — (?): II, 433.
- turvina*, vb. (Reg.) — a sta de vorbă, a discuta: II, 47.
- Țară**, s.f. (Înv.) — popor de rînd, oameni, lume: I, 376.
- țăitunguri*, s.n. pl. — vești, știri (?): I, 433.
- țărcătoare*, s. f. — loc de pășune depărtat de stîină, unde se țin izolați mieii după ce au fost înțărcați: II, 480.
- țipa*, *țîpa*, vb. (Reg.) — a arunca, a lepăda: II, 15, 146, 459, 487; III, 238, 256, 294, 304, 382.
- țîpău*, s. m. (Reg.) — piine mică (de grîu): III, 423; var. *țipou*: III, 423.

țipoti, vb. (Reg.) — a scoate țipete, a striga, a țipa: III, 303.

țipou, vezi *țipău*.

țivi, vb. (Reg.) — (despre păsări) a țipa, a striga, a țivli: II, 395.

Ugi, vb. — a ajunge, a deveni, a se preface: II, 507.

uiagă, s.f. (Reg.) — sticlă: II, 446.

uidi, vb. (Reg.) — a rămîne, a prisosi, a udi: I, 445, 458, 464.

ujiniță, s.f. (Reg.) — diminutiv de la *ujină*, ojină: III, 421.

ului, vb. refl. — a se ului, a se zăpăci, a se încurca: II, 69.

umbrar, s.n. — adăpost împotriva arșiței făcut din verdeață sau din scînduri: III, 323.

umbreniță, s.f. — diminutiv de la *umbreană*, mreană: III, 210.

umple, vb. refl. — a se împlini, a se izbîndi: III, 287.

undrea, s.f. — andrea, ac mare pentru cusut saci, saltele etc.: I, 324.

Undrea — numele popular al lunii decembrie: I, 296, 300.

unel, s.n. (Reg.) — inel: III, 363.

unzar, s. m. (Înv.) — hînsar, nume dat unora dintre căpitani care stăteau în fruntea celor 13 căpităni din care se compunea armata în vechea Moldovă: II, 168.

urbugui, vb. (Reg.) — (probabil) a orbecăi, a bîjbii pe întuneric: II, 422.

ureza, vb. (Reg.) — a hureza, a chioti, a da chiote: I, 362.

urmedească, adj. f. (Reg.) — ce ține de prefectură: III, 368.

ustuit, adj. (Reg.) — potolit, liniștit: II, 227.

usuc — (?): II, 165.

ușanic — (?): III, 220.

Vameși, s.m. pl. — (probabil) vameși; (fig.) hoț, tâlhar: II, 229.

varbaric, vezi *vărvărici*.

varvarichi, vezi *vărvărici*.

văcui, vb. — a trăi, a petrece vreme îndelungată; a-și trăi traiul: I, 455; III, 372.

- văgaj*, s.n. — făgaș: I, 417.
- văi*, vb. — (probabil) a paște, a ierna oile la vale, la șes: II, 468.
- văiera*, vb. refl. — a se văieta: III, 267.
- vărvărici*, s.m. (Reg.) [în expr. *mustață* (sau *mustăți*) în *varvaric*] — mustăți lungi și răsucite în sus: III, 337; var. *barbaric*: II, 86, 287; var. *varbaric*: II, 380; var. *varvarichi*: II, 332.
- vărzar*, s.n. — un fel de plăcintă țărănească umplută cu varză: III, 208.
- vătărel*, s.n. — diminutiv de la *vătrai*: III, 154.
- vătășel*, s.m. — diminutiv de la *vătaf*, vornicel: II, 438.
- vederos*, adj. — strălucitor, măreț, distins: III, 314.
- veleat*, s.n. — 1. dată, termen, an: I, 298; 2. sfârșitul vieții: II, 167.
- venetic*, s.m. (Înv.) — monedă venețiană de aur care a circulat în trecut și în țările românești: II, 109, 129, 152, 261, 383.
- videre*, s.f. (Reg.) — vadră, găleată: II, 488.
- viers*, s.n. — voce, glas: II, 201.
- vig*, s.n. — val de pinză, sul, trîmbă: II, 300.
- vinat*, s.n. — vinuri, feluri de vin: III, 222.
- vindig*, s.n. — oaspete, ospete: III, 335.
- vioară*, adj. (Pop.) — (despre ape curgătoare) limpede, cristalin: III, 46, 114.
- viorint*, adj. — (derivat din *vifor*, *vihor*) viforos: II, 163.
- vilvoare*, s.f. — nenorocire, primejdie mare: II, 116.
- vircol*, s.n. (Reg.) — volbură, rotocol, vârtej: III, 79.
- virteajă* — (?): II, 303.
- virtoșat*, adj. — întărit, viguros, robust, puternic: II, 82.
- vîzdogea*, s.f. — diminutiv de la *vîzdoagă*, crăiță, plantă ierbacee decorativă, cu flori galbene: III, 268.
- vîzdoguță*, s.f. — diminutiv de la *vîzdoagă*, crăiță: III, 210.
- vlagă*, s.f. — vigoare, energie; (fig.) bogăție: III, 123, 259.
- voiscă*, s.f. — oaste, armată: II, 422.
- volnic*, adj. (Înv.) — liber, slobod, care nu depinde de voința nimănui: I, 391.
- volnici*, vb. (Înv.) — a împuternici, a îngădui: III, 118.

- vorovă*, s.f. (Înv. și Reg.) — vorbă, cuvânt: III, 362.
- vrașiță*, s.f. (Reg.) — poartă de scinduri sau de nuiele împletite: III, 287.
- vrîsni*, vb. refl. — a se întărita, a se așța: I, 355.
- vrîstnicel*, s.m. — om de aceeași vîrstă: I, 364.
- vrîstui*, vb. refl. — a se opinti: II, 54.
- Zăharea*, s.f. (Înv.) — hrană, provizii pentru armată: III, 348.
- zălhană*, s.f. — abator: II, 124.
- zambină*, s.f. — zambilă: I, 425.
- zapcierie*, s.f. (Înv.) — funcția de zapciu; instituția în fruntea căreia se afla zapciul: II, 317.
- zapciu*, s.m. (Înv.) — cîrmuitor al unei plăși, subordonat ispravnicului (însărcinat cu strîngerea dărilor): II, 167, 299, 311, 317, 346, 383; III, 330.
- zar*, s.n. (Reg.) — zăvor: III, 334.
- zarafîr*, s.n. (Pop.) — fir de aur; (p. ext.) stofă țesută cu astfel de fir; brocart: II, 234.
- zare*, s.f. — lumină slabă îndepărtată: I, 292; III, 62, 171.
- zarzachie*, s.f. (Reg.) — loc plantat cu zarzări: I, 394.
- zăbun*, s.n. — haină țărănească: II, 329; III, 183.
- zăghirlă*, s.f. — zăgîrnă, sădilă: II, 319.
- zălug*, s.m. (Reg.) — lanț împletit din sîrmă: I, 394.
- zăluzit*, adj. — zăpăcit de minte, nebun: III, 231.
- zămătoc*, s.n. — vin vechi: I, 462.
- zămori*, vb. (Reg.) — a-și astîmpăra în oarecare măsură foamea sau setea, a mânca sau a bea numai atîta cît să-și țînă zilele: II, 223.
- zămosit*, adj. — turmentat, îmbătut: II, 224.
- zărăfîe*, s.f. (Înv.) — ocupația zarafului; cămătărie; locul zarafului: II, 171.
- zărzălie*, s.f. — livadă de zarzări: I, 439.
- zăstavă*, s.f. (Reg.) — steag: III, 425.
- zăuita*, vb. (Reg.) — a privi, a se uita, a uita: I, 454; II, 21, 42; var. *zoita*: II, 218; III, 358; var. *zuita*: III, 377.
- zăbici*, s.n. — bici: I, 365; II, 506; III, 316; var. *sbici*: II, 35; var. *zghici*: III, 335.

- zburătură*, s.f. (Înv.) — 1. sfărîmătură de plumb sau de fier cu care se încărcău armele de foc: II, 296, 335;
2. scurtătură, bucată de lemn cu care se aruncă în ceva: I, 330; II, 194.
- zburături*, vb. — a lovi, a arunca cu zburături: III, 163; var.
sburătăci: III, 166.
- zburdat*, adj. — zburdalnic, zglobiu, neastîmpărat: II, 8.
- zdrumica*, vb. — a face fărîme: I, 317.
- zeafat*, s.n. — chef, petrecere: III, 73.
- zeghe*, s.f. — haină țărănească lungă, împodobită uneori cu găitane negre, care se poartă în ținuturile muntoase: II, 468; III, 402.
- zgheab*, s.n. — jgheab: II, 492.
- zghici*, vezi *zbici*.
- zgîrbaci*, s.n. — gîrbaci, bici făcut din curele sau din vînă de bou: II, 281.
- zgîrbăcel*, s.n. — diminutiv de la *zgîrbaci*: I, 327, 405.
- zgorni*, vb. (Reg.) — a stîrni; a izgoni, a alunga: II, 339.
- zidră*, s.f. (Reg.) — vidră: III, 368.
- zimțișor*, s.m. — diminutiv de la *zimț*, bani cu zimți: II, 500.
- zini*, vb. (Reg.) — a veni: III, 336.
- zlot*, s.m. — veche monedă de aur: II, 9.
- zo*, interj. — zău!: II, 18.
- zobi*, vb. (Înv.) — a hrăni, a da grăunțe cailor: I, 435.
- zoita*, vezi *zăuita*,
- zoli*, vb. (Reg.) — a frămînta (piinea): III, 227.
- zuita*, vezi *zăuita*.
- zurăi*, vb. — (despre obiecte de metal) a zornăi: III, 143.
- zurba*, s.f. — revoltă, răscoală: II, 302.
- zurbaltic*, s.n. — luptă, hartă; revoltă, răscoală: II, 290.
- zvindui*, vezi *svidui*.

INDICI

1

INDICE ALFABETIC DE TITLURI
CUPRINSE ÎN ANTOLOGIE

- Agă Bălăceanu: III, 115
 - Aguș al lui Topală: II, 149
 - Aiduc Velcu: II, 421
 - Alde Nae din Vădeni: II, 453
 - A lui Șoimănel: II, 207
 - Ana Ardeleana: II, 218
 - Anița crișmărița: III, 295
 - Antofiță al lui Vioară: I, 347
 - Arcoș-pașa și Gerul: I, 299
 - Ardiu-crăișor: I, 438
 - Armaș Dragomir: III, 109
- Ăi trei frați cu nouă zmei: I, 339
-
- Baba Sirba: II, 280
 - Badiul: II, 103
 - Barbu: III, 402
 - Bimbașa Sava: III, 405
 - Bicul haiducul: II, 77
 - [Blestemul mamei]: III, 380
 - [Boala fetei]: III, 206
 - Bogatul și săracul: II, 308
 - Bolbocean haiducul: II, 344
 - Botea: II, 347

Broasca-Roasca : I, 451
Brumărelul : III, 147, 148
[Brumărelul] : III, 152
Bucă-Bucăleț : III, 106
Buflea : II, 407
Bugean : II, 405
Bujor : II, 353
Busuioc : II, 351

Calul Radului : III, 382
Călina-Mălina : III, 214
Căpitanu : II, 390
Ce face dragostea : III, 303
Cerne : II, 385
Chira : III, 305
Cicoarea : I, 294
Cine mi-i voinic lotrean? : II, 442
Ciobanul amărit : II, 511
[Ciobanul, sora și zmeii] : II, 487
Ciobănașul : II, 486
Cîntătura Lenuți : III, 259
Cîntecul Crișului : III, 225
Cîntecul emigrării : III, 418
Cîntecul haiducilor : II, 430
Cîntecul lui Dăian : II, 457
Cîntecul lui Ghimiș : II, 437
Cîntecul lui Gică Moraru : III, 411
Cîntecul lui Iorgovan : II, 401
Cîntecul lui Oancea chirigiu : III, 318
Cîntecul lui Păun haiducul : II, 381
Cîntecul lui Prîscoveanu : III, 119
Cîntecul lui Radu : II, 416, 452
Cîntecul lui Săcală : II, 449
Cîntecul lui Sbangă haiducu : II, 447
Cîntecul lui Țunsu : II, 315
Cîntecul nașului : I, 401

Cîntic hoțâsc: II, 504
Codrean: II, 424
Codreanu: II, 505
Condamnarea Fălcoianului: III, 409
Constantin Brîncoveanu: III, 124
Copila blestemată: III, 367
Copilașul de turc și Marcu Cralovici: I, 378
Copilașul lui Roman: II, 187
Corbac: II, 180
Corbea: II, 233
Costăndin: III, 424
Coste: II, 399
Crăișor cu mult dor: III, 357
Cucul și Turturica: III, 152

-

D-aba gagă (D-aba lele): III, 227
Darie: II, 358
Dămean și Sila: I, 342
Dănuță: III, 370
Dăscal-Păscal: I, 431
[Dedel]: III, 374
Dediu vornicul: III, 90
Despărțirea: III, 332
Di la Odobești la dial: III, 230
Dobrișean: III, 58
Doicin bolnavul: II, 60
Domnul Chipor-crai: I, 295
Domnul Radu-vodă: III, 74
Dorul lui Ion: III, 245
Dorul ostașului: III, 253
Două morminte: III, 360
Dragnea: III, 307
Dragoș: II, 357
Drăguțul necredincios blăstămat de mindră-sa: III, 193

Enea vameș-mare: III, 136

Fata cetinii: III, 232
Fata de fring: I, 393
Fata fetelor: III, 235
[Fata măritată după hoț]: III, 329
Fata nenorocită la lucrul cîmpului: III, 407
Fata Radului: III, 266
Fata răpită: III, 267
Fata și Cucul: I, 303
Fănică de la Bistreț: III, 410
Foaie verde trei castane: II, 406
Frunză verde de pe baltă: III, 256
Frunză verde, frunzulică: III, 422

Gealip Costea: II, 488
George a lui Molin: III, 260
Gheorghe Ardeleanu: III, 192
Gheorghe, Cosma și Maftei: II, 456
Gheorghită: II, 316
Gheorghită Poianu: III, 330
Gheorghită Zătoreanu: II, 197
Ghiorghită: III, 198
Ghiță Cătănuță: III, 270
Golea: II, 286
Gruia a lui Novac: II, 34
Gruia copilul: I, 363
Gruia lui Novac: I, 372; II, 7
Gruia lui Novac și zîna: I, 354
Gruian: II, 395
Gruicea: I, 459

Harambașa Hănțilă: II, 419
Hora lui Cercel: II, 458
Horea lui Ion Berciu: II, 512
Hore despre o fată care, îmbăgiuată de drăguț, își omoară
doi frați: III, 390
[Hoții și popa din Broșteni]: II, 460

Hoțul de cai: II, 441
[Hoțul de cai]: II, 444, 445, 446

Iancu Jiianul: II, 312
Iancul: II, 402
Iancul Mare: II, 73
Iancu Sibiiiancu și Ana: III, 168
Iancu și Lena: III, 299
Iancu și turcu: II, 226
Ianoș-crai și Anuța: III, 375
Ibraim: II, 190
Ienășel cel frumușel: III, 309
Ilincuța Sandului: II, 137
Ion al Mare: II, 324
Ioneasa cîrcimăreasa: I, 221
Ion Pietraru: II, 355
Iordăchiță-a Lupului: III, 93
Iovan Iorgovan: I, 311, 319
Isvoranul: III, 415

Îndrăgostita sau boala fetei: III, 207
Însurătoarea lui Gruia al lui Novac: II, 40
[Întemnițatul și iubita]: III, 185

Jăman-crai: I, 424
Joi dă dimineață: I, 416

Kira: II, 127

[La biserica de piatră]: III, 221
La cîrciuma din pădure: II, 393
La crișmuța sub cetate: III, 167
La curțile Vilcului: II, 409
La gară la Palota: III, 409
La riul de roauă: III, 378
La temniță la Boița: III, 393
[Leacul adevărat]: III, 219

[Leacul voinicului]: III, 205
Liacul drăguței: III, 203
Logodnicii nefericiți: III, 196
Lorinte: III, 242
Luncă, luncă: III, 202
Luniță, luniță: II, 441

Macoveiul: III, 414
Mama arsă de vie: III, 335
Manuilă și Mustafa: II, 219
Marcu: II, 145; III, 141.
Marcul viteazul: II, 66
Mateaș-crai: III, 139
Măghieran din grădiniță: III, 421
Meșterul Manole: III, 15, 46
[Metamorfoze]: III, 210
Mierla și Sturzul: III, 155
[Mihai]: II, 410
Mihai-vodă și Radu Calomfirescu: III, 77
Milea: III, 182
Miorița: II, 463, 466, 469, 477, 480, 485
Mircea ciobănașul: III, 67
Mistriceanul: I, 323
Miul Cobiul: II, 260
Mizil-crai: I, 386
[Mîndra părăsită]: III, 191
Mîndrul lecuit: III, 244
Mogoș vornicul: III, 131
Moldovean Dobrogean: II, 176
Monastirea Argeșului: III, 7
Muscu: II, 374
Muștrarea fetei: III, 265

Năiță: III, 229
Năzdrăvinul: III, 236
Neghiniță neagră: III, 209

Negustorii turci și nevasta vîndută: III, 292
 Neguța: III, 186
 [Nevasta fugită]: III, 294, 298
 Nicolcea: III, 336
 Niculca: II, 193
 Nița și drăguțu: III, 334
 Nourel și Calapod paharnicu: III, 86
 Novac: II, 18
 Novac Baba-Novac: II, 23
 Novac. Însurătoarea lui Ioviță: II, 28
 Novac și Balaban: II, 55
 Novac și Dirvij: I, 368
 Novac și zîna: I, 358
 Novac vinde pe Gruia: II, 43
 Nunta Chivii: III, 197

Oaia năzdrăvană: II, 472
 Oleac: III, 281
 O nevestă săracă vîndută de bărbatul său la turci: III, 287
 Osîndiții: III, 257
 Otrăvirea mirelui: III, 200

Pantelimon: II, 411
 Păcuraru: II, 507
 Pătru ăl cu peștele: III, 383
 Pătru Căciulă: I, 436
 Pătru di la Izvor: II, 228
 Pățenia nevestii cu drăguț: III, 315
 Pe lunca Aneștilor: III, 388
 Pe-o vale, pe-o cărare: III, 258
 [Petre]: II, 451
 Petre Busuioc: II, 348
 Petru Petrișor haiducul: II, 349
 Pinteza viteazul: II, 362
 Pleacă Gheorghe din Gîrdești: III, 412
 Popa cel de piatră: I, 307

Potîncu haiducul: II, 497
Pribegii la podu Veneției: II, 412

Rada: III, 222
[Radu Groșanu]: II, 383
Radu lu Anghel: II, 331
Rafila: III, 262
Rădița: III, 211
Răducanu: II, 392
[Răscoala din 1907]: III, 397
Răscolman: II, 404
Răzbunarea: III, 251
Roman voinicul: II, 161
Roșmon-crai: III, 316

Savetcuța: II, 211
Scorpia: I, 334
Serb-sărac: II, 183
Sfîrșitul drăguței ș-a drăguțului înșelător: III, 239
Sîiu, pîrcălabul de Bîrlad: III, 112
Slujnica și soacra: III, 362
[Soacra rea]: III, 365
Soarele și Luna: I, 283
Sora și fratele: II, 225
Stan: II, 398
Stanciu: II, 403
Stanciu al Bratului: II, 294
Stan din Bărăgan: II, 432
Stoian-bulibașa: II, 156
Stoinicel viteazul: II, 414
Strigă Iacob: II, 213

Șaicu: II, 501
Șiret pîrcălabul: II, 171
Șoimănel: III, 247
Ștefan-vodă: II, 273

Ștefan-vodă și vlădica Iuon: III, 97

Ștefănuț-vodă: III, 102

Tătarii și robii: II, 165

Tilharul: III, 369

Todiran: III, 220

Toma Alimoș: II, 253

Tudorel: III, 342

Turcul și Novăceștii: II, 48

Țăranul și ciocoiul: II, 310

Țăranul și zapciul: II, 311

Ulicior; III, 417

Vartici: III, 82

[Vălean]: III, 173

Verde de sipică: III, 165

Vintilă-vodă: III, 100

Vișina: II, 167

Vitejia lui Novac și a lui Gruia: II, 38

Vilcan: II, 86

Voica: I, 427

Voica Bălaca: II, 298

Voicu: II, 409

Voina și mândra lui: II, 214

[Voinicel străin]: III, 163

Voinicos străin: III, 166

Voinicul: I, 411

[Voinicul și mândra moartă]: III, 224

Voinicul și vulturul: III, 255

[Zdrelea]: II, 455

Zidirea Mănăstirii Argeșului: III, 35

INDICE ONOMASTIC

- Adam [moş]: I, 286, 287, 288, 292
Aga Bălăceanu: III, 115, 119, 125
Aguş: II, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155
Aiduc Velcu: II, 421, 422, 423
Albul: II, 29, 30, 31, 32, 188, 189
Alexandru cel frumos: III, 114
Almăjan: III, 338, 340, 341
Aluneasca: I, 411
Ana: I, 312, 313; III, 11, 12
Ana Ardeleana: II, 218
Ana (Belgrădana): III, 168, 169, 170, 171, 172
Ana Ghiordănel: I, 312
Ancuţa: II, 457
Anghelina: III, 393
Anica: III, 289
Aniţa: I, 437, 438; II, 8, 9, 10, 11, 12, 220, 354; III,
289, 297
Aniţica: II, 354
Antofiţă (al lui Vioară): I, 348, 349, 350, 351, 352, 353
Anuţa: I, 437; III, 378
Anuţă: III, 375, 376, 378
Arambaşa: III, 271, 272, 273, 274, 276
Arap(ul): I, 361, 362, 363; II, 63, 64
Arcoş: I, 299, 300, 301, 302

Ardiu (-crăișor): I, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447,
448, 449, 450, 451
Armaș Dragomir: III, 110, 111
Atinița: II, 435

Baba-Novac: II, 20, 26, 28
Baba Sirba: II, 280, 281, 282, 283, 284
Badii (Badea, genit.): II, 53
Badiul: II, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111,
112, 115, 116, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125,
126
Baibarac: III, 403
Bala-Bac: II, 27
Balaban: II, 28, 55, 56, 57, 58, 59
Balaura [căpitan]: I, 300, 301, 302
Banabac: II, 20
Barbu: III, 402, 403, 404, 405
Barbu (Penii din Dobra): II, 378, 379, 380
Barlabon [Ion]: II, 310
Bădița codrilor: II, 52, 53, 54
Bădiuleasa: II, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 112,
113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 124, 125, 126
Bălăceanu: III, 116
Băldăran: II, 324, 325, 328
Băloi: II, 453
Bărbucu: III, 403, 405
Belu: II, 384
Berciu Ion: II, 512, 513
Bimbașa Sava: III, 405, 406, 407
Bicul: II, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85
Bogdan: III, 310, 311, 312, 313, 314, 315
Bolbocean: II, 344, 345, 346
Botea: II, 347
Bradu: III, 232
Bratei [Stan al mătușii]: II, 288
Bratului [băieții]: II, 298
Brîncoveanu(1): III, 118, 123, 126, 127, 128, 129, 130

Broasca-Roasca : I, 455, 456, 457
 Brumarul mare : III, 150
 Brumarul mic : III, 150
 Brumărel(ul) : III, 147, 150, 151, 152
 Bucă : III, 106, 107, 108, 109
 Bucăleț : III, 106
 Bucurel ciobanu : III, 115
 Buflea : II, 408
 Bugean : II, 405
 Bujor : II, 353, 354, 355
 Bula : II, 44, 45, 46, 47
 Bulibașa : III, 94, 95
 Busuioc : II, 348, 351, 352, 353, 410, 417, 418
 Buzescu : III, 78, 79
 Buzăștii : III, 77, 78

Cadia (masc.) : II, 32, 33
 Cadiului (Cadiul, genit.) : II, 29
 Calapod (paharnicu) : III, 88, 89, 90
 Calea : II, 274
 Caplea : III, 22, 23, 25, 27, 34, 39, 41, 42
 Caragea : II, 19
 Carale : II, 150, 151
 Carpena : II, 238, 239, 244, 251
 Castravete : II, 357
 Catârca : II, 31, 32, 33
 Călin : II, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331
 Călina-Mălina : III, 214, 216, 217
 Căpleștii : III, 78
 Căprar(u Ion) : II, 335, 336, 337, 338, 343
 Căpreștii : III, 77
 Cătănuță : III, 271, 277
 Ceață(a) : I, 420, 421
 Cerchez : II, 187, 188, 189
 Cerna : I, 314, 315, 316, 317, 319, 320, 322, 323
 Cernea : II, 385, 386, 387, 388, 389

Chipor-crai: I, 296, 297, 298
Chiran-hanul: II, 157
Chiră (Chira, voc.): III, 305, 306
Chiruță: III, 103, 104
Chițu(l): II, 128, 385, 386, 387, 388, 389
Chiva: III, 197
Chivuța: III, 197
Cimpoieru: II, 455
Ciocan: II, 410
Ciochin: II, 175, 176
Ciubucciu: I, 404
Ciupag: II, 175
Ciupăgel: II, 139, 141, 142, 173, 174
Cocoș: II, 453, 454
Codalbul: II, 30
Codrean(u; ul): II, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 505,
506, 507
Codreneaș: II, 425, 429
Codrenel: II, 427, 428, 429
Coman: II, 384
Constantin: I, 428; II, 161, 163, 164; III, 221, 413
Constantin Brîncoveanul: III, 125
Corbac: II, 180, 182
Corbăcel: II, 181
Corbea: II, 18, 19, 20, 22, 182, 233, 234, 235, 236, 237,
238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247,
248, 249, 250, 251, 252, 253
Corbiță: II, 18, 19, 20, 22
Corbul: II, 14, 180, 181, 182
Corbușorul: II, 181
Cosma: II, 456, 457
Costache Roșcovan: II, 405
Costandin: II, 131, 132, 133; III, 407
Costandin Brîncoveanu: III, 115, 116, 118, 119
Costandin (din Scorila): II, 378, 379, 380
Costăndin: III, 424, 425, 426

Coste: II, 399, 400
Costea: II, 379, 380, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494,
495, 496
Costică-al lui Moraru: III, 411
Costin: III, 110, 111, 116, 117, 118
Costișor: II, 399
Craliu Marcu: I, 460, 461, 462, 463, 465
Crăciunului [postu]: III, 120
Crăișor: III, 72
Crețul Neculai: II, 344
Cristos: I, 397, 398
Crivățul: I, 299, 300, 301, 302
Cuc(u; ul): 304, 305, 306, 307, 309, 310, 311, 313; III,
152, 153, 154, 155, 156
Cuptori: I, 300
Cuza: III, 397

Dalapin: III, 336, 338, 339, 340, 341
Darda: I, 387, 388, 389
Darie: II, 358, 359, 360, 361, 362
Dascălu: II, 455
Dăian: II, 457, 458
Dălea(-Dămean): I, 343, 344, 345, 346, 347
Dămean: I, 346
Dănuță: III, 371, 372, 373
Dăscal-Păscal: I, 432, 434, 435
Dedel: III, 374
Dediță (de la Piatra): II, 390, 391
Dediu: III, 91, 92
Deleșul: II, 149, 151
Din: II, 131, 132, 133, 161, 162, 163
Dineață: II, 374
Dinu: II, 376, 378
Dirvij: I, 368, 369, 370, 371
Dobra: II, 204, 205
Dobre al Ploscarului: II, 294, 298

Dobrina: II, 202
Dobriș: II, 329
Dobrișean: III, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66
Dobrița: II, 198, 200, 201, 202, 207
Doicin: II, 60, 61, 62, 63, 64
Dolfa: II, 492, 493, 494
Domnul (=Dumnezeu): I, 292, 293, 319, 329, 376, 425;
II, 14, 49, 50, 71, 144, 206, 207, 320; III, 10,
11, 19, 22, 24, 25, 26, 34, 39, 40, 53, 54, 148,
163, 206, 208, 228, 283, 301, 351, 356
Domnul Hristos: II, 25
Dragna: III, 91, 92, 93
Dragnea: III, 307, 309
Dragoș: II, 357
Drăgan: II, 401, 433, 435
Drăgan (din Mărcina): II, 419
Drăgan(u) (din Periș): III, 74, 75, 76
Drăghici: II, 151
Dudescului (Dudescu, dat.): III, 95
Duminte: II, 407
Dumitrache Gungunoi: II, 337
Dumitraș: III, 221
Dumitru: I, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458; II,
280, 285
Dumnezeu: I, 299, 303, 307, 325, 337, 344, 345, 353,
359, 373, 380, 398, 404, 407, 408, 409, 413, 428,
440, 442, 452; II, 7, 11, 13, 15, 16, 17, 34, 37, 40,
43, 50, 51, 53, 64, 65, 70, 74, 84, 98, 100, 122,
138, 144, 161, 162, 167, 181, 205, 208, 214, 227,
228, 232, 236, 240, 248, 251, 257, 261, 262, 291,
293, 316, 339, 440, 469, 472, 473; III, 17, 29, 37,
38, 41, 46, 52, 53, 55, 67, 68, 69, 85, 89, 93, 96, 99,
125, 136, 169, 177, 186, 194, 195, 228, 229, 240,
241, 242, 247, 252, 255, 264, 277, 282, 289, 294,
299, 303, 314, 325, 365, 369, 393, 411, 416, 420
Dunăre: I, 417
Dunchii (Dunca, genit.): II, 512
Enea: III, 136, 137, 138

Fălcoian : III, 409
Fănică (de la Zimnici ; de la Bistreț): III, 410
Făurat : I, 296
Filip(el) : III, 142, 143
Filip Măgerină : I, 459, 460
Frisîna : II, 377
Fulga : II, 489, 490, 492, 493, 494, 495

Gafta : I, 339
Galbina : II, 443
Garafină : I, 311
Găftița : I, 339, 340, 341, 342
George(-a lu Molin) : III, 260, 261, 262
Gerul : I, 299, 300
Ghencea : III, 405, 406, 407
Gheorghe : II, 317, 319, 320, 321, 322, 323, 456 ; III, 192, 193, 200
Gheorghe (din Gîrdești) : III, 412, 413
Gheorghelaș : II, 320
Gheorghe Sălăgeanul : II, 373
Gheorghe Șfan : II, 460
Gheorghe Zătrean : II, 207
Gheorghilaș : II, 317, 319, 320, 321, 322, 323
Gheorghită : II, 316, 319, 322 ; III, 192, 200, 201, 305
Gheorghită (Poianu) : III, 330, 331, 332
Gheorghită (Zătrean) : II, 198, 199, 202, 207
Gherghina : III, 125, 126, 129, 321, 322
Gherghinița : III, 321
Ghica : III, 397
Ghimiș : II, 437, 438, 439, 440
Ghinea : III, 61
Ghiocel : II, 335
Ghiorghe : III, 199
Ghiorghită : III, 198, 199
Ghiță (Cătănuță) : III, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280

Ghiță Chiriș: II, 324, 326, 329, 330
Gicu: III, 411, 412
Gligor-vodă: III, 94, 95, 96, 97
Golea: II, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293
Gorneac: II, 18
Grecu: III, 416
Gruia: I, 354, 355, 356, 357, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 372, 374, 375, 376, 377; II, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 22, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 54, 395, 396; III, 271
Gruian: II, 395
Gruicea: I, 460, 461, 462, 463, 464, 465
Gruïța Novăcița: II, 7
Gruïță(a): I, 354, 365, 367, 373, 374, 377, 383, 384; II, 8, 13, 14, 16, 19, 21, 40, 41

Hagean-turc: II, 403
Haidar-Pașa: II, 184, 185
Hănțilă: II, 419, 420

Iacob: II, 213; III, 140, 141
Iancu: II, 226, 227, 228; III, 299, 300, 302
Iancu Jiiianu: II, 312, 313
Iancu(l) Sibiiiancu: III, 168, 169, 170, 171, 172
Iancul (Mare): II, 73, 74, 75, 76, 77, 402
Iancu-vodă: I, 402
Ianoș-crai: III, 376, 377, 378
Ianoș Ungurul: II, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270
Ianoș-turc: II, 406
Ibraim: II, 191, 192, 193
Ibra Ion: I, 432, 434, 435
Ienaiche: II, 378
Ienășel: III, 310, 311, 312, 313, 314
Ileana [doamna]: III, 72, 83, 86, 87
Ileana (lui Bogdan): III, 310, 311, 312, 313, 314
Ileana (Simzeana): I, 284, 285, 287, 290, 291

Ileană: II, 506
Ilencuța: III, 171
Ilie: II, 100; III, 322
Ilie-al lu Crăciun: II, 375
Ilie Goșa: II, 374
Ilieș: II, 428
Ilinca: I, 387, 389; II, 60, 62, 64, 137, 138, 139, 140,
141, 142, 143, 145, 294, 295, 298, 329, 331, 453,
454, 498, 500; III, 35, 45, 293
Ilincuța: II, 61, 62, 63, 64, 65, 143
Ilișca: III, 334
Ioan: II, 388
Ioana: III, 238
Ioan Caratruci: II, 502
Ioan [Căpraru]: II, 338
Ioan [Pietraru]: II, 355, 356
Ion: II, 447, 478, 479, 480; III, 245, 246, 290
Ion al Sărarului: II, 299
Ion ăl Mare: II, 325, 327, 328, 329, 330
Ion (Barlabon): II, 310
Ion [Berciu]: II, 512 513
Ioneasă: II, 222, 223, 224
Ioniță: II, 332, 343
Ioniță Pițigoi: II, 453
Ion Moldovanul: II, 374
Ion Orăvician: II, 460
Ion (Pietraru): II, 356
Ionu Moșului: III, 290
Ionu Pietrarului: II, 355
Iordache (-a Lupului): III, 93, 94, 96, 97
Iordăchiță(-a Lupului): III, 94, 95
Iorgovan: I, 315; II, 401
Iorguță Roșcovan: II, 401
Iova: II, 50, 51; III, 200
Iova [maica]: I, 286, 287, 288, 292
Iovan (Iorgovan): I, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320,
321, 322, 323

Ioviță: I, 383; II, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 54
Ispas: II, 426
Istudor: III, 331
Isvoranca: III, 416
Isvoranul: III, 415, 416
Iuon [vlădica]: III, 98, 99
Ivan Spînul: II, 357

Jăman (-crai): I, 424, 425, 426
Jămăneasa: I, 424, 425
Jiean: II, 403
Jiian: II, 314

Kihaia [Pașa] (-Pașa): III, 405, 406
Kira Kiralina: II, 127, 128, 129, 131, 133
Kiva: II, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136

Lache din Prisăcea: II, 374
Latache: III, 94
Lagule (Lagu, voc.): II, 26
Lascu: II, 212
Lena: II, 226, 227, 228; III, 299, 300, 301
Lenuța: III, 407
Leonte: II, 427
Letin(ul): I, 402, 403, 406, 407, 408, 411
Lidva: II, 23, 24, 25, 26, 27, 66
Lina: I, 424, 425, 426; III, 184, 185
Lină Catalină: I, 425
Linișoara: III, 184
Lorincuț: III, 243
Lorinte: III, 242
Lorinți: III, 421
Lună(a): I, 293, 418, 419
Lupa Hăinalului: III, 423
Lupei: III, 141
Luță [moș]: II, 497, 498, 499, 500, 501

Macovei: II, 317, 318, 319, 320, 321
Maței: II, 456, 457
Magdalina: I, 355, 358
Mahamur: II, 438
Maica Mărie: II, 42
Maica Precista (Precesta): I, 403, 404, 408, 409; II, 25, 166, 236, 294, 312, 427, 500; III, 121, 169, 283
Manea: II, 255, 256, 257, 258; III, 10, 11, 12, 15
Manolache: III, 94
Manole: III, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58
Manoli: III, 7, 8, 9, 12, 13, 14
Manuilă: II, 220
Marcu Cralovici: I, 384, 385, 386
Marcu(I): I, 385, 461; II, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 145, 146, 147, 148, 149, 384; III, 141, 142, 143, 144
Margine de țară: III, 268, 269
Maria: II, 329, 331, 442; III, 124
Marișca: III, 94, 95
Marișcuța: III, 94, 95, 96, 97
Mateaș-crai: III, 139, 140
Matei: II, 344; III, 222, 223
Măgerină: I, 461
Măiculița Precesta: I, 353
Măicuța Precista: III, 67, 68, 69
Mănăilă: II, 357
Mărculeasa: II, 71
Mărculeț: II, 145, 147
Mărcuț: II, 146
Mări': III, 417
Mărie: I, 312
Mărin al Șelarului: II, 294
Mărunțălu: II, 455
Mierla: III, 155, 157, 158, 160, 161, 162, 163
Mierlică: III, 160

Mierliță(a): III, 156, 157, 159, 161
Mihai: II, 410
Mihai-vodă: III, 77, 78, 79, 81
Mihnea-vodă: I, 402; III, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65,
66
Milea: III, 182, 183, 184, 185
Miloș Cobilici: I, 386
Milotin: II, 421
Mircea: I, 336, 337, 338, 359; III, 73, 74
Mircică: III, 73
Mistricean: I, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330,
331, 332, 333
Mitică: II, 34
Mitru Ardeleanul: II, 374
Miul (Cobiul) : II, 260, 261, 262, 263, 264, 267, 268, 269,
270, 271, 274, 275, 276, 277, 278, 279
Mizilca: I, 387, 390
Mizil-crai: I, 386, 387, 388, 412, 414
Mizilcuța: I, 389, 390, 392
Moartea: III, 176, 177
Mogoș (vornicul): III, 131, 132, 133, 134, 135
Moldovean [tinerel]: II, 177, 179
Moldovean(u): III, 330, 331, 332
Moțoc: III, 407
Mucică: II, 328
Murad: II, 180
Murgilă: II, 510
Murgu: II, 226
Murgu-nchis: II, 149, 151
Muscu: II, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381
Mustafa: II, 154, 193, 194, 195, 220; III, 94, 95, 125

Nae din Vădeni: II, 453
Naie: III, 230
Năiță: III, 229, 230
Năzdravin(ul): III, 236, 237, 238
Neaga: II, 221; III, 318, 319, 326, 327, 328

Neaghii (Neaga, genit.): III, 323
Neagra: II, 175
Neculai: II, 407
Neculcea: II, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 126; III, 355
Nedea: II, 93, 94, 95, 101, 102
Nedelea: II, 292
Negoiță: II, 316, 319; III, 260, 262
Negrișor: III, 72
Negru(1): I, 325, 327, 328, 452, 453, 454; II, 173, 174, 175, 183, 185, 186, 392; III, 83, 84, 113, 114, 273, 276, 277, 278, 280
Negrulețu: III, 192
Negru-vodă: III, 7, 13, 15, 16, 17, 19, 31, 35, 45, 46, 47, 48, 49, 56, 57, 67, 68, 69, 71, 72, 73
Negură de vară: III, 268, 269
Neguța: III, 187, 189, 190, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327
Nenișor: II, 136
Neța: II, 324
Nică(a): II, 407; III, 77, 78
Nicolai-Niculcea: I, 399, 400
Nicolai-Strojai: I, 394, 400
Nicolcea: III, 336, 337, 338, 339, 340, 341
Nicolae-Niculcea: I, 395, 396, 397, 398
Nicolae-Strojai: I, 396, 398
Nicolai-Niculcea: I, 400
Niculca: II, 193, 194, 195, 196, 197
Niculcea: I, 400, 401
Niță(a): III, 230, 231, 334, 417
Niță Comăniță: II, 294
Niță din Racoviță: II, 384
Nițu: III, 262, 263, 264, 265
Nour(el): III, 86, 87
Novac: I, 354, 355, 356, 357, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 377, 383, 384; II, 7, 11, 13, 14, 16, 17, 20, 21, 24, 26, 27, 28, 30, 32, 33, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59

Novac-Baba: II, 20, 21
Novacii: II, 17
Novacu: II, 7
Novăcel: II, 15
Novăcești: I, 364, 383, 384, 386; II, 48

Oancea: III, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326,
327, 328

Oleac [voinicel]: III, 281, 283, 284, 286

Olece (Oleac, voc.): III, 285, 286

Olteanului [fata]: II, 355

Oprea: II, 194

Oprian: II, 295, 296

Oprii (Oprea, genit.): III, 285, 286

Ortoman: II, 449

Până Roșcodan: III, 271

Pantelimon: II, 411

Paraschiva: II, 385, 389

Paști: II, 111, 112; III, 94, 95

Pavel: III, 87, 88, 89

Pazavan Gruian: II, 395, 396

Pălăguță: II, 512

Păscal: I, 436

Pătru: III, 384

Pătru Căciulă: I, 437, 438

Pătru (di la Izvor): II, 228, 229, 231

Pătru Fetoșanu: II, 384

Pătru [sfintu]: III, 283

Pătruță (di la Izvor): II, 229, 230, 231, 232

Păun(el): II, 381, 382, 383

Petre: II, 190, 348, 349, 350, 351, 451

Petre (Petrișor; Busuioc): II, 348, 349, 350, 351

Petre [sfintu]: III, 283

Petru Băcală: I, 432, 434, 435, 436

Petru (logofătul): II, 398

Pintea: II, 362, 363, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372
Pipar-crai: III, 64
Pițigoi [Ioniță]: II, 453, 454
Popa Stoica din Fărcași: III, 77, 78
Potîncu: II, 500
Precesta (Precista): I, 368, 371; II, 20, 179, 206, 227; III, 255, 330
Precup: III, 94, 95
Preda: II, 335
Prîscoveanu: III, 119, 120, 121, 122

Rada: III, 211, 212, 213, 214, 223
Radu: II, 318, 319, 321, 322, 452, 453; III, 382, 383, 422
Radu (Busuioc): II, 416, 417, 418, 419
Radu (Calomfirescu): III, 77, 78, 79, 80, 81
Radu Groșanu: II, 384
Radu (lu Anghel din Greci): II, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 342, 343
Radului [fata; feciorul]: III, 266, 293, 402
Radu-vodă: III, 74, 75, 76
Rafila: III, 263, 264, 265
Rădișoara: III, 223
Rădița: II, 193; III, 211, 212, 222
Răducan(u): II, 335, 392, 393
Răducu: II, 336, 337, 341, 343
Răduleasa: II, 452
Răscolman: II, 404, 405
Roman: II, 161, 162, 163, 164, 188, 189, 190
Roșmon-crai: III, 317, 318
Roșul: II, 61, 62, 63, 65, 237, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253
Roxandra: II, 35
Rujalină: III, 317
Rusanda: II, 322, 439
Rustincu Ungureanu: II, 374

Sacal': II, 450
Salomeia: I, 457
Samodia: I, 337
Sandu(lui): II, 99, 102, 137, 139, 142, 145
Savetcuța: II, 211, 212
Savu Șuicul: III, 101
Sânduleasa: II, 137, 139, 140, 141
Sbangă: II, 447, 448
Schintescului (Schintescu, genit.): III, 95
Scorpia: I, 335, 336, 337, 338
Scurtu: II, 453
Serb-Sărac: II, 183, 184, 185, 186
Serbul: II, 186, 187
Sfete Petre: II, 57, 58
Sfetil Constantin: I, 427, 428
Sfinta Duminica: II, 294, 427, 500
Sfinta Precista: II, 428
Sfintu Nicolaie: III, 121
Siliștean: II, 457
Siiu: III, 112, 113, 114
Sila: I, 344, 345, 346, 347
Sila-Samodiva: I, 430
Sila-Silmandiului: I, 343
Simnion: III, 335
Sîn-Metru: I, 402, 410
Sîn-Petru: I, 402, 410
Sintă Mărie (Mării): II, 410, 513
Sirba: II, 193, 195
Sirboanca: II, 283
Sirbul: II, 333
Soare: I, 283, 284, 285, 286, 287, 289, 290, 291, 292,
293, 294, 295; II, 332; III, 391
Solomeia: I, 455
Sora Soarelui: I, 284, 285, 290, 291
Sorica: II, 337
Stana: II, 422, 423

Stan (al Bratei): II, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 293
Stan al Sîrbului: II, 398
Stanca: II, 31; 32, III, 131, 132, 133, 134, 135, 309, 403,
404
Stanca Ardeleanca: II, 191, 192
Stanciu: II, 281, 282, 403
Stanciu al Bratului: II, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300,
301, 302, 304, 305, 306, 307
Stancu: I, 451, 452
Stan (din Bărăgan): II, 433, 434, 435, 436, 437
Stan [jupîn]: II, 337
Stăncuța: II, 33, 190, 191, 192; III, 131, 132, 133, 307,
403, 404
Stănilă (Mănilă): I, 297, 298
Stoian(-bulibașa): II, 156, 157, 158, 159, 160
Stoinicel: II, 414, 415
Stupul: II, 362, 363, 364
Sturzul: III, 155, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163
Surca: II, 349
Surcuța: II, 349
Surdan(ul): II, 280, 281, 284, 285
Surdu(l): II, 281, 282, 283, 285
Suru: II, 226, 227

Șaicu: II, 501, 502
Șarga: II, 443
Șargu(1): I, 463, 464; II, 32, 33
Șearpe(le): I, 324, 326, 328, 329, 331, 332
Șerpe(le): I, 315, 316, 317, 373, 374, 375, 376, 377
Șerpoaia: I, 373, 374
Șerpoane: I, 373
Șirețița: II, 172, 173
Șiret (pîrcălabu): II, 171, 172, 173, 175, 176
Șoiman: III, 250
Șoimănel: II, 207; III, 247, 248, 249, 250
Șoimuț: II, 185
Ștefan Bujor: II, 355

Ștefan-vodă: I, 402; II, 237, 238, 244, 245, 247, 248, 249,
250, 251, 252, 253, 273, 275, 276, 277, 278; III, 84,
85, 90, 91, 98, 99, 100, 106, 107, 108

Ștefănică Bujoraș: II, 354

Ștefăniță[-vodă]: II, 233; III, 65

Ștefănuț [domn]: III, 103

Știrban: III, 141

Știrbei: I, 349; III, 397

Șuicu(1): III, 101, 102

Toderaș: II, 348; III, 367

Todiran: III, 220

Todor Birău: III, 104, 105

Togan: II, 493, 495

Toma (Alimoș): II, 254, 255, 256, 257, 258

Tomnica: III, 151

Topală: II, 149, 150

Tudor(el): III, 332, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 351,
352, 353, 354, 355, 356

Tuns: II, 315

Turcul: II, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 145, 146, 147, 148,
149, 213

Turturica: III, 152, 153, 154, 155

Ucișă-l-crucea: II, 249, 250

Udrea: II, 332

Ulicior: III, 417

Undrea: I, 296, 300

Ungurean: II, 426

Ursei: III, 141

Vană: III, 412

Vargan: II, 405

Vartici: III, 82, 83, 84, 85

Vasalia (lui Petru): III, 421, 422

Vasile Bolbocean(ul): II, 344, 345, 346

Vasile [căprăraș]: III, 211

Vasile Rîmniceanul: II, 346
Vasile (Vasilică) Uță: III, 216, 217
Vasili cel Mari: II, 406
Vălean(ul): III, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180,
181, 182
Vălenaș: III, 179, 180, 181
Vidra: I, 351, 352, 353
Vidrii [puiul]: I, 350, 351
Vijla: I, 320
Vinerea mare: II, 29, 149, 468, 499; III, 82
Vintilă-vodă: III, 100, 101, 102
Vioară: I, 347, 348, 353
Vilcan: II, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 98,
101, 103
Vilcănaș: II, 90, 93, 96, 97, 99, 101, 102
Vilcului (Vîlcu, genit.): II, 410
Vinăta: II, 438
Vinăt (rotat): II, 149, 151
Vinatul: II, 392
Vlad [popa]: II, 441; III, 215
Vlaicu: III, 318, 319, 320, 321, 322, 326, 327, 328
Vlădila: III, 130
Vlăduț: III, 74, 75, 76
Voica: I, 427, 428, 429, 430, 431; III, 342, 344, 351, 352,
354, 356
Voica (Bălaca): II, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305,
306, 307
Voichița: I, 427, 428, 429; III, 342, 345, 346, 349, 351,
353, 355
Voicu: II, 409
Voina: II, 214, 215, 216, 217
Vulturul: II, 451

Zamfirache: II, 454
Zătrean: II, 199, 200, 202, 203, 205, 206
Zdrelea: II, 455
Ziua Crucii: II, 365

INDICE TOPONIMIC

- Abrud: III, 298
Almăjanului [dealul]: III, 336
America: III, 419, 421
Aneștilor [lunca]: III, 388
Arad: II, 34
Ardeal: I, 329; II, 395, 443, 477
Ardealului [dealul]: III, 270
Ardealului [țara]: III, 253
Argeș: III, 7, 13, 34, 45, 47, 49
Argeșelului [lunca]: III, 70
Argiș: III, 15, 16, 30, 35, 36
Aslavăț: II, 435
- Bacău: III, 216, 306
Baccea: II, 145
Bagdad: II, 126
Baia-Mare: II, 365, 369, 371
Baie(-Mare): I, 370
Banatului [țara]: III, 293
Barlabeti: II, 310
Băilești: III, 399
Bălaci: III, 115
Bălcești: II, 453
Bălgărad: III, 257

Bălgradului [drumul]: III, 382
Bănat: III, 241, 298
Bănatului [țara]: III, 239
Beleți: II, 337
Belgrad: III, 169, 172, 179
Bistreț: III, 410
Bîrlad(ul): I, 310; II, 408; III, 112, 114, 215
Bîrladului [codrii]: II, 356
Bîrladului [satul]: II, 23
Bîrsănești [munții]: I, 465
Blahnița: II, 448
Bogaz: I, 320
Boița [temniță la]: III, 393
Bolani [cișmeaua lui]: II, 89
Bolintin: II, 455
Boțeștilor: II, 331
Branului [hotarul]: II, 294
Brașău: III, 194, 335
Brașov: II, 19, 348; III, 90, 188
Brașovel: I, 424
Brăila: II, 127, 130, 132, 134, 135, 284, 346; III, 288
Brăilii [luncile]: III, 200
Broșteni: II, 460
Buceag: II, 75
Bucovăț: III, 409
București: I, 386, 401; II, 151, 152, 154, 167, 239, 273,
277, 300, 317, 452; III, 58, 59, 61, 74, 78, 79, 90,
97, 115, 156, 319, 415, 416
Buda: III, 72, 139, 140, 142
Bugeac(ul): II, 156, 183, 185
Bulgăria: III, 424, 425, 426
Burdușani: III, 59
Buzău: III, 415

Calafat: II, 20, 21, 346, 453; III, 412
Cămenia: II, 220

Caracalul: II, 153
Caralelor [asupra]: III, 77
Caraula: III, 400
Catane: III, 415
Catrinului [munții]: II, 7
Călăfat: II, 19, 22
Călărași: II, 198, 204
Călin [cîrciuma lui]: II, 344
Călinești: II, 338
Cegani: III, 59
Ceobîlcie: I, 329
Chiajna-Mare: III, 415, 416
Cioropină [puțul lui]: II, 433
Cislău: II, 316
Cîmpina: II, 443, 450
Cîmpulung: I, 408; II, 343, 392, 453; III, 67, 70, 72
Cîndeștilor: II, 331
Cîrstieni: II, 337
Cîrtojani: II, 193
Cladova: II, 156, 158, 190
Cocioc: III, 407
Cocorului [lacul]: I, 402
Conțești: II, 332
Corabiei [schela]: II, 92, 93
Cornești: III, 423
Cotnar: III, 98
Craina: II, 156, 422, 423
Craiova: II, 161, 331, 421; III, 200
Craioviță: II, 28
Crețu: II, 376, 378
Criș: III, 225
Crișuț: III, 225
Crîmul: II, 156
Crîmului [tătărimea]: II, 170
Crucei [cotul lui]: II, 98

Crucerului [cotul]: II, 98
Crucerului [vadul]: II, 99

Dealul grecilor: II, 331

Desești: III, 422

Dii(ului): I, 414; II, 73, 74, 77, 78, 79, 80, 85, 187; III,
109, 330, 332, 406

Dimanului [valea]: II, 178

Dîmboviță: III, 115

Dobra: II, 379

Dobrogea: I, 402; II, 442

Dobrojiță: III, 136

Dodrin: II, 41, 42

Dolj: III, 400

Domnului [mormîntul]: I, 323

Dorna: II, 359

Dornești: II, 359

Dunăre: I, 317, 392; II, 18, 20, 22, 38, 39, 40, 86, 87,
88, 89, 90, 97, 98, 99, 101, 113, 118, 126, 127, 130,
132, 134, 135, 137, 138, 139, 143, 144, 194, 195,
197, 209, 279, 280, 439, 442, 444, 459, 502; III,
120, 121, 124, 139, 184, 205, 223, 224, 298, 363,
364, 369

Dunărei [vadul]: I, 314

Dunărice: II, 38, 39

Dunăriță: II, 18, 21, 22

Eș: II, 428; III, 112

Eși: II, 406

Făgăraș: III, 102, 103, 105

Fiad: III, 369

Filiași: III, 93

Finosului [coadele]: II, 434

Fiume: III, 419

Fintîna Banului: II, 92, 93

Fintîna Corbului: III, 303

Focșani: II, 344, 354, 452
Frunzești: II, 332
Furești: II, 332, 335

Galați: I, 459; II, 91, 451, 488, 491
Galbena: II, 167
Gavrilărești: III, 93
Găiești: III, 212
Gălați: III, 179
Gălbenușa: II, 167
Gerului [fintina]: I, 299
Gherghii [codrul]: II, 493
Ghidici: II, 329, 330, 331
Ghinghii [codrii]: III, 215, 216
Giulești: III, 415, 416
Giurgiu(l): II, 139, 141, 142, 193, 443, 453
Giurgiuțu: II, 384
Girdești: III, 412
Gogului [cîrciuma]: II, 398
Goloveț: III, 367.
Gorgani: II, 342
Gornet: II, 353
Greci: II, 332
Grințieș: II, 406

Hadic: II, 359
Hanul mare: II, 152
Hulubești: II, 332

Ialomița: II, 198, 201, 204, 207
Ialomiță: III, 332
Ianina: II, 126
Iași: III, 93, 102, 103, 104, 105
Iașului (Iași, genit.): II, 190
Idirna: III, 121
Ilovăț: II, 432

Indii: III, 223
Inindioară: III, 281
Iova: II, 331
Istreț: II, 316
Iza: III, 195
Izbîndeți: II, 445
Izvoare: II, 96
Izvor: II, 92, 93, 228, 229, 232

Jii: II, 312
Jiului [podu]: II, 453
Jula: II, 458

Kara-ghiusele: II, 128

Lagului [cîrciuma]: II, 23
Lăptești: III, 93
Lipova: III, 266
Luha: II, 512
Lupșani: III, 59

Macovei: III, 414
Magloveți: II, 443
Malul Surpat: II, 262—263, 265
Mamului [codrii]: I, 378, 379, 381, 382
Marcului [cetatea]: III, 141
Marea Neagră: I, 285, 290, 463; III, 193
Măgdăliii [codrii]: III, 215
Măgdălinii [codrii]: III, 216
Măgherești: II, 453
Mărcina: II, 419
Mehedinți: II, 352, 375; III, 97
Merchiza: III, 124
Mielului [codrii]: II, 260
Mola [moara lui]: II, 280
Moldova: II, 219, 234, 240, 241, 288, 317, 404, 426

Moldovenească [țara]: I, 283, 284, 286
Movilău: II, 424, 425
Muncei: II, 212
Munții Cadiului: II, 29
Munții Pindului: II, 29
Murad [ceșmeaua lui]: II, 183
Murășu: III, 298
Mureș: I, 297; II, 446; III, 186
Muscal: I, 436
Muscel: II, 381
Muscelului [codrii]: II, 260
Mușcelului [dasupra]: III, 70

Nadolie: I, 296; III, 227
Nadolli: I, 427
Nămăieștilor [piatra]: III, 70
Năprisca: II, 193
Neamțului [ținutul]: II, 355
Neferului [codrul]: II, 181
Negotin: II, 421
Negotinului [vadul]: II, 99
Negrești: II, 335
Nepușticească [valea]: II, 161
Nicopole: II, 150
Nistru(l): I, 365; II, 156; III, 91, 92
Nistrului [cîmpii]: II, 434
Novaci: II, 375

Oceanului [mijlocu]: III, 420
Ochera: II, 376, 378
Ocna-Mare: III, 122
Odobăști: III, 230
Odrii(ului): II, 78, 80, 85
Ologilor [gura]: III, 122
Oltețu: III, 225
Oltinului [temnița]: III, 91, 92

Olt(ul): II, 137, 139, 142, 145, 150, 154, 155, 287, 291,
313, 314, 348, 390, 398, 404, 410, 419, 425, 497;
III, 123, 224

Opriş [temniţă la]: II, 233

Oprişor: II, 375, 376

Orava: II, 137, 138, 139, 140, 143, 144

Oreava: II, 193

Orodel: II, 380

Osmolului [gura]: II, 23

Padina: II, 88

Padina [stîna din]: II, 318

Palanga: II, 193

Palota: III, 409

Pătule: III, 399

Penteleu: II, 318

Periş: III, 74

Perişalului [cîmpii]: III, 74

Perişului [cîmpii]: III, 74

Piatra: II, 390

Pinului [pădurea]: II, 7

Piteşti: III, 212

Pleniţă: II, 324

Pleşuvului [muntelui]: II, 253

Ploieşti: III, 156

Poartă: III, 346

Poiana(ă): II, 324, 325, 327, 331; III, 412

Poiana-Mare: III, 214

Poiana Turcului: III, 303

Poienari: II, 478

Popeşti: II, 325, 327

Porumbului [puţul]: I, 402; II, 253

Praova: II, 421

Prisăcea: II, 374

Pristolului [vadul]: II, 92, 93, 99

Provaz: I, 320

Prut: II, 402; III, 112, 113, 114, 202

Purcăreață: II, 374

Racoviță: II, 384

Radului [cîrciuma]: II, 298

Răteagului [drumul]: III, 253

Rîmnicul-Sărat: II, 346

Rîncăciiov: II, 335, 343

Rîureni: II, 313, 382

Rosmalinului [tătărimea]: II, 170

Roșava: II, 170, 171

Roșii-de-Vede: I, 415

Rudeni: III, 415

Rumînia: III, 424, 425

Rusalimului [cîmpul]: I, 334

Rusalin [în poartă la]: III, 198

Rușavei [podul]: I, 314

Sălcuță: III, 400

Scăpăului [vadul]: II, 92, 93, 97

Schei: II, 385, 386

Scorila: II, 380

Scripetului [cotul]: II, 92, 93

Sibii: II, 385

Sighetului [poduțu]: III, 417

Siliștra: II, 88

Siliștea: II, 432

Sinaia: II, 374, 375

Siret: III, 112

Sireu: II, 319

Sîbiu: III, 250

Sîrbi(ului): III, 421

Sîrbia: III, 424, 425, 426

Slatina: II, 239, 244, 251, 313, 438; III, 415

Slătioară: I, 347; II, 394

Slina: II, 87, 90

Solnoc: III, 266
Stambol: II, 228, 229
Stanciului [otacul]: II, 298
Stari-deal: II, 20
Steri-Dealului [munții]: II, 28
Stînca-mare: II, 202, 203
Stoieniști: I, 401; III, 59, 61
Straja: II, 359
Streilului [țara]: III, 141
Sutești: III, 412

Șovergii [codrii]: III, 216
Șovirgii [codrii]: III, 215

Talimului [cîmpul]: I, 334
Tălhanului [munții]: I, 378, 379, 381, 382
Tătărași: III, 231
Teiul Plecat: II, 263
Terinte [valea lui]: II, 354
Tisa: III, 233
Tîrgu-Jiu: III, 97
Tîrnava: III, 366
Topolog: II, 398
Trandafiru ăl mare: III, 414
Tunari: II, 329
Turchia: II, 156
Turnumele: II, 213

Țaligrad: III, 84, 125, 308, 327
Țara de Jos: II, 254, 255, 256
Țara Hațegului: II, 34, 36, 213
Țara Moldovii: III, 285, 286
Țara Moroșenească: III, 289
Țara Romînească: I, 283, 284, 286, 386, 393; II, 17, 350;
III, 76, 102, 125, 162, 378
Țara Ungurească: II, 437

Țarigrad: II, 7, 8, 17, 30, 59, 61, 66, 77, 79, 81, 111,
112, 113, 115, 124, 126, 137, 138, 140, 141, 144,
180, 183, 205, 273, 279; III, 119, 120, 121, 122,
332, 345, 346

Țarigradului [drumul]: III, 342

Țăligrad: I, 383, 437; II, 39, 228, 445; III, 191, 365, 382

Țăriei Moldoviei (genit.): III, 106

Țărigrad: I, 354, 361, 372; II, 44, 47, 146; III, 179, 383

Țeligrad: I, 433, 434, 436; III, 114

Țerigrad: II, 161, 162; III, 309

Țuțurca: III, 123

Ungurească [țara]: III, 280

Vadul Săpat: II, 262, 263

Valahia: III, 119

Valea-Rea: II, 292, 322, 347, 398, 434; III, 277, 278,
279, 329

Valea Seacă: II, 427

Vaslui: II, 402

Vădeni: II, 453

Veneția: II, 412

Veneție: I, 329

Viana: II, 359, 360

Vidina: II, 18, 21

Vidinul: II, 210

Vidinului [țara]: II, 209

Vidros(u): I, 349, 350, 352, 354

Viena: III, 119

Vineția: II, 413

Visoca: II, 421

Vlădaia: II, 376

Vlășcii [țina]: III, 61

Vrancea: II, 219

Zimnicelor [în dreptu]: III, 77

Zimnici: III, 410

Zlatna: III, 298

INDICELE CULEGERILOR
DIN CARE S-A ALCĂTUIT ANTOLOGIA

- Alecsandri, V.: *Poesii populare ale Românilor*. București, 1866: II, 180 (Corbac), 183 (Serb-Sărac), 353 (Bujor), 463 (Miorița); III, 7 (Monastirea Argeșului), 147 (Brumărelul), 222 (Rada).
- Alexici, Dr. G.: *Texte din literatura populară română*. Budapesta, 1899: I, 378 (Copilașul de turc și Marcu Cralovici); III, 74 (Domnul Radu-vodă), 198 (Ghiorghiță), 315 (Pățenia nevestii cu drăguț).
- [Amzulescu, Al., și Ciobanu, Gh.]: *Vechi cîntece de viteji*. București, [1956]: I, 334 (Scorpia), 339 (Ăi trei frați cu nouă zmei); II, 28 (Novac. Însurătoarea lui Ioviță), 60 (Doicin bolnavul), 324 (Ion ăl Mare).
- Balade populare*. București, [1954]: II, 187 (Copilașul lui Roman); III, 281 (Oleac).
- Bibicescu, I. G.: *Poesii populare din Transilvania*. București, 1893: II, 34 (Gruia a lui Novac).
- Bîrlea, Pr. I.: *Balade, colinde și bocete din Maramureș*. București, 1924: II, 412 (Pribegii la podu Veneției); III, 167 (La crișmuța sub cetate), 193 (Drăguțul necredincios blăstămat de mîndră-sa), 203 (Liacul drăguței), 207 (Îndrăgostita sau boala fetei), 239 (Sfîrșitul drăguței ș-a drăguțului înșelător), 242 (Lorinte), 334 (Nița și drăguțu), 417 (Ulucior), 418 (Cîntecul emigrării), 421 (Măghieran din grădiniță), 422 (Frunză verde, frunzulică).
- Bologa, Dr. V.: *Poezii populare din Ardeal*. Sibiu, 1936: III, 152 [Brumărelul], 185 [Întemnițatul și

- iubita], 191 [Mîndra părăsită], 205 [Leacul voinicului], 298 [Nevasta fugită], 329 [Fata măritată după hoț], 365 [Soacra rea], 380 [Blestemul mamei].
- Brăiloiu, C.:** *Cîntece bătrînești*. București, 1932: II 165 (Tătarii și robii); III, 182 (Milea), 196 (Logodnicii nefericiți), 411 (Cîntecul lui Gică Moraru).
- Bud, T.:** *Poezii populare din Maramureș*. București, 1908: II, 512 (Horea lui Ion Berciu); III, 287 (O nevestă săracă vindută de bărbatul său la turci), 369 (Tilharul).
- Bugnariu, I.:** *Musa Someșană*. Gherla, 1892: II, 211 (Savetcuța); III, 247 (Șoimănel), 251 (Răzbunarea), 253 (Dorul ostașului), 255 (Voinicul și vulturul), 295 (Anița crîsmărița), 303 (Ce face dragostea), 378 (La rîul de roaună).
- Burada, T. T.:** *O călătorie în Dobrogea*. Iași, 1880: III, 106 (Bucă-Bucăleț).
- Candrea, I. A., și Densușianu, Ov.:** *Din popor*. București, 1908: II, 398 (Stan); III, 370 (Dănuță).
- Caranfil, N. A.:** *Cîntece populare de pre valea Prutului*. Huși, 1872: II, 402 (Iancu), 456 (Gheorghe, Cosma și Maței).
- Cardaș, Gh.:** *Cîntece poporane moldovenești*. Arad, 1926: II, 409 (Voicu).
- Cătană, Gh.:** *Balade populare*. Brașov, 1895 (ed. a III-a, 1916): I, 311 (Iovan Iorgovan), 363 (Gruia copilul); II, 7 (Gruia lui Novac); III, 299 (Iancu și Lena), 309 (Ienășel cel frumușel), 357 (Crăișor cu mult dor).
- [**Ciobanu, Gh., și Nicolescu, V.:**] 200 *cîntece și doine*. București, [1955]: II, 308 (Bogatul și săracul).
- Ciobanu Plenița, C.:** *Cuvîntări adînci*. Craiova, 1909: I, 427 (Voica); III, 77 (Mihai-vodă și Radu Calomfirescu), 93 (Iordăchiță-a Lupului), 136 (Enea vameș-mare).
- Cocișiu, I.:** *Cîntece populare romînești*. București, 1960: III, 209 (Neghiniță neagră), 210 [Metamorfoze].
- Codin** (vezi Rădulescu-Codin).

- Corcea, A.: *Balade populare*. Caransebeș, 1899: I, 342 (Dămean și Sila), 354 (Gruia lui Novac și zîna), 358 (Novac și zîna), 368 (Novac și Dirvij); II, 43 (Novac vinde pe Gruia), 48 (Turcul și Novăceștii), 161 (Roman voinicul), 221 (Ioneasa circimăreasa); III, 168 (Iancu Sibiiiancu și Ana).
- Densușianu, Ov.: *Flori alese din cîntecele poporului*. București, 1920: II, 485 (Miorița), 486 (Ciobănașul); III, 152 (Cucul și Turturica), 267 (Fata răpită).
- Densușianu, Ov.: *Grăiul din Țara Hațegului*. București, 1915: II, 446 [Hoțul de cai].
- Densușianu, Ov.: *Vieața păstorească în poezia noastră populară*. București, 1923: II, 466, 469, 480 (Miorița).
- Diaconu, I.: *Ținutul Vrancei*. București, 1930: II, 437 (Cîntecul lui Ghimiș).
- Domaschin, P. Crina: *Balade populare*. Sibiu, 1907: I, 372 (Gruia lui Novac), 431 (Dăscal-Păscal).
200 cîntece și doine (vezi Ciobanu Gh.)
- Eminescu, M.: *Literatură populară*, Craiova, f. d.: III, 221 [La biserica de piatră], 224 [Voinicul și mîndra moartă].
- Epure, I.: *Poesii și cîntece populare din Bănat*. Brașov, 1892: II, 460 [Hoții și popa din Broșteni].
- Fierăscu, C., și Neagu, Gh.: *Antologia Bărăganului*. Călărași, 1935: III, 163 [Voinicel străin].
- Fira, Gh.: *Cîntece și hore*. București, 1916: III, 409 (La gară la Palota), 412 (Pleacă Gheorghe din Gîrdești).
- Furtună, D.: *Cîntece bătrînești din părțile Prutului*. București, 1927: II, 348 (Petre Busuioc), 409 (La curțile Vilcului), 410 [Mihai], 411 (Pantelimon), 424 (Codrean), 511 (Ciobanul amărit); III, 173 [Vălean], 292 (Negustorii turci și nevasta vîndută), 305 (Chira), 407 (Fata nenorocită la lucrul cîmpului).
- Giuglea, G., și Vîlsan, G.: *De la Romîni din Serbia*. București, 1913: I, 438 (Ardiu-crăișor); II, 421 (Aiduc Velcu); III, 383 (Pătru ăl cu pește), 424 (Costăndin).
- Gîlcescu, T.: *Cercetări asupra graiului din Gorj*. București, 1931: II, 451 [Petre], 455 [Zdrelea].

- H e t c o u, Dr. P.: *Poesia populară din Bihor*. Beiuș, 1912: II, 458 (Hora lui Cercel).
- H o d o ș, E.: *Poezii populare din Bănat*. Sibiu, 1906: II, 226 (Iancu și turcu), 505 (Codreanu); III, 262 (Rafila), 336 (Nicolcea).
- J a r n i k, Dr. I. U., și B i r s e a n u, A.: *Doine și strigături din Ardeal*. Brașov, 1895: II, 145 (Marcu), 392 (Răducanu); III, 257 (Osîndiții), 382 (Calul Radului).
- M a r i e n e s c u, At. M.: *Poesia populară. Balade*. Pesta, 1859; Viena, 1867: II, 219 (Manuilă și Mustafa); III, 97 (Ștefan-vodă și vlădica Iuon); 100 (Vintilă-vodă); 102 (Ștefănuț-vodă), 139 (Mateaș-crai), 141 (Marcu), 375 (Ianoș-crai și Anuța).
- M a t e e s c u, C. N.: *Balade*. Vălenii-de-Munte, 1909: I, 299 (Arcoș-pașa și Gerul); II, 294 (Stanciu al Bratului), 497 (Potîncu haiducul); III, 35 (Zidirea Mănăstirii Argeșului), 67 (Mircea ciobănașul), 82 (Vartici), 307 (Dragnea).
- M î n d r e s c u, S. C.: *Literatură și obiceiuri populare din comuna Rîpa-de-Jos, comitatul Mureș-Turda (Transilvania)*. București, 1892: II, 445 [Hoțul de cai].
- Monografia județului Dolj*. Craiova, 1944: II, 171 (Șiret pircălabul), 374 (Muscu), 430 (Cîntecul haiducilor), 507 (Păcuraru); III, 410 (Fănică de la Bistreț).
- Monografia județului Tîrnava-Mare*. Sighișoara, [1944]: II, 457 (Cîntecul lui Dăian); III, 200 (Otrăvirea mirelui), 393 (La temniță la Boița).
- M u n t e a n, G.: *Folclor din Suceava*. București, 1959: II, 358 (Darie).
- N e g o e s c u, Cr. S.: *Poesii populare alese*. București, 1896: I, 386 (Mizil-crai); II, 55 (Novac și Balaban).
- N i c o a r ă, Dr. E., și N e t e a, V.: *Murăș, Murăș, apă lîndă*. Reghin, 1936: III, 294 [Nevasta fugită].
- N i c u l i ț ă - V o r o n c a, E.: *Datinele și credințele poporului Român*. Cernăuți, 1903: III, 374 [Dedel].
- N o v a c o v i c i, E.: *Colecțiune folcloristică romînă din Răcășdia și jur*. Oravița, 1902: II, 40 (Însurătoarea lui Gruia al lui Novac).
- P a m f i l e, T.: *Cîntece de țară*. București, 1913: II, 197 (Gheorghită Zătreanu), 357 (Dragoș), 390 (Căpi-

- tanu), 399 (Coste); III, 46 (Meșterul Manole), 112 (Siiu, pîrcălabul de Birlad), 166 (Voinicos străin), 206 [Boala fetei], 214 (Călina-Mălina), 220 (Todiran).
- P a p a h a g i**, T.: *Graiul și folklorul Maramureșului*. București, 1925: III, 244 (Mîndrul lecuit), 245 (Dorul lui Ion), 335 (Mama arsă de vie), 362 (Slujnica și soacra), 367 (Copila blestemată).
- P ă s c u l e s c u**, N.: *Literatură populară romînească*. București, 1910: I, 295 (Domnul Chipor-crai), 307 (Popa cel de piatră), 323 (Mistriceanul), 393 (Fata de frîng), 401 (Cîntecul nașului), 424 (Jăman-crai); II, 23 (Novac Baba-Novac), 167 (Vișina), 176 (Moldovean Dobrogean), 190 (Ibraim), 280 (Baba Sîrba), 298 (Voica Bălaca), 316 (Gheorghită), 432 (Stan din Bărăgan); III, 90 (Dediu vornicul), 109 (Armaș Dragomir), 124 (Constantin Brîncoveanu), 227 (D-aba gagă).
- P i n t e a v i t e a z u l**. *Baladă populară*. Ed. a II-a. Brașov, 1915: II, 362 (Pintea viteazul).
- P o m p i l i u**, M.: *Balade populare romîne*. Iași, 1870: II, 214 (Voina și mîndra lui); III, 265 (Mustrearea fetei), 266 (Fata Radului).
- P o p - R e t e g a n u l**, I.: *Trandafiri și vioarele*. Ed. a VI-a. Gherla, 1921: II, 414 (Stoinicel viteazul), 441 (Luniță, luniță); III, 256 (Frunză verde de pe baltă), 360 (Două morminte).
- P o p o v i c i**, Dr. I.: *Poezii populare romîne*. Oravița, 1909: I, 436 (Pătru Căciulă); II, 38 (Vitejia lui Novac și a lui Gruia), 218 (Ana Ardeleana), 225 (Sora și fratele); III, 197 (Nunta Chivii), 260 (George a lu Molin).
- P r e c u p**, Dr. E.: *Păstoritul în Munții Rodnei*. Cluj, 1926: II, 487 [Ciobanul, sora și zmeii].
- R ă d u l e s c u - C o d i n**, C.: *Chira Chiralina*. București, [1916]: III, 192 (Gheorghe Ardeleanu).
- R ă d u l e s c u - C o d i n**, C.: *Din Muscel*. București, 1896: I, 303 (Fata și Cucul); II, 331 (Radu lu Anghel), 385 (Cernea); III, 402 (Barbu).
- R e t e g a n u l** (vezi **P o p R e t e g a n u l**).

- Revista de Folclor*. București, 1957: III, 397 [Răscoala din 1907].
- R u s u, S.: *Scinteuțe*. Gherla, 1924: II, 213 (Strigă Iacob).
- S a n d u - T i m o c, C.: *Poezii populare de la Romîni din Valea Timocului*. Craiova, [1943]: I, 451 (Broasca-Roasca), 459 (Gruicea); II, 18 (Novac), 228 (Pătru di la Izvor).
- S e v a s t o s, E. D. O.: *Cîntece moldovenești*. Iași, 1888 II, 403 (Stanciu), 404 (Râscolman), 405 (Bugean), 501 (Șaicu); III, 202 (Luncă, luncă).
- Ș a n d r u, D., și B r i n z e u, F.: *Printre ciobanii din Jina*. București, 1934: III, 259 (Cîntătura Lenuți).
- T e o d o r e s c u, G. Dem.: *Poesii populare romîne*. București, 1885: I, 283 (Soarele și Luna), 294 (Cicoarea), 319 (Iovan Iorgovan), 411 (Voinicul); II, 66 (Marcul viteazul), 73 (Iancul Mare), 77 (Bîcul haiducul), 86 (Vîlcan), 103 (Badiul), 127 (Kira), 137 (Ilincuța Sandului), 149 (Aguș al lui Topală), 233 (Corbea), 253 (Toma Alimoș), 260 (Miul Cobiul), 273 (Ștefan-vodă), 286 (Golea), 312 (Iancu Jiianul), 344 (Bolbocean haiducul), 347 (Botea), 351 (Busuioc), 395 (Gruian), 441 (Hoțul de cai), 472 (Oaia năzdrăvană), 488 (Gealip Costea); III, 15 (Meșterul Manole), 58 (Dobrișean), 148 (Brumărelul), 155 (Mierla și Sturzul), 186 (Neguța), 229 (Năiță), 270 (Ghiță Cătănuță), 332 (Despățirea), 342 (Tudorel), 405 (Bimbașa Sava), 414 (Macoveiul), 415 (Isvoranul).
- T o c i l e s c u, Gr. G.: *Materialuri folkloristice*. București, 1900: I, 347 (Antofiță al lui Vioară), 416 (Joi dă dimineată); II, 156 (Stoian-bulibașa), 193 (Nițulca), 310 (Țăranul și ciocoiul), 311 (Țăranul și zapciul), 315 (Cîntecul lui Tunsu), 381 (Cîntecul lui Păun Haiducul), 393 (La cîrciuma din pădure), 401 (Cîntecul lui Iorgovan), 406 (Foaie verde trei castane), 442 (Cine mi-i voinic lotrean?), 447 (Cîntecul lui Sbangă haiducu), 449 (Cîntecul lui Săcală), 452 (Cîntecul lui Radu), 453 (Alde Nae din Vădeni), 477 (Miorița); III, 115 (Aga Bălăceanu), 119 (Cîntecul lui Prîscoveanu), 131 (Mogoș vornicul), 165 (Verde de sipică), 211 (Rădița), 225 (Cîntecul Cri-

- şului), 318 (Cîntecul lui Oancea chirigiu), 330 (Gheorghişă Poianu), 388 (Pe lunca Aneştilor).
- T o r o u ş i u, I. E.: *A fost odată...* Cluj, 1912: III, 219 [Leacul adevărat].
- T u l b u r e, Gh.: *Cîntece din lumea vechiă*. Făgăraş, 1908: II, 416 (Cîntecul lui Radu); III, 258 (Pe-o vale, pe-o cărare).
- Ț i p l e a, Al.: *Poezii populare din Maramureş*. Bucureşti, 1906: III, 232 (Fata cetinii), 235 (Fata fetelor), 236 (Năzdravînul), 316 (Roşmon-crai), 390 (Hore despre o fată care, îmbăgiuată de drăguţ, îşi omoară doi fraţi).
- V a s i l i u, Al.: *Cîntece, urături şi bocete de-ale poporului*. Bucureşti, 1909: II, 207 (A lui Şoimănel), 355 (Ion Pietraru), 407 (Buflea), 504 (Cîntic hojăsc); III, 86 (Nourel şi Calapod paharnicu), 230 (Di la Odo-beşti la dial).
- Vechi cîntece de viteji* (vezi A m z u l e s c u).
- V î r c o l, V.: *Graiul din Vîlcea*. Bucureşti, 1910: II, 383 [Radu Groşanu], 444 [Hoşul de cai].
- V o r o n c a (vezi N i c u l i Ț ă - V o r o n c a).
- V u l p i a n, D.: *Poesia populară pusă în musică*. Bucureşti, 1886: II, 349 (Petru Petrişor haiducul), 419 (Haram-başa Hănţilă); III, 409 (Condamnarea Fălcoianului)

CUPRINS

•

IV. DESPRE CURTEA FEUDALĂ

163 (210) Monastirea Argeşului	7
164 (210) Meşterul Manole	15
165 (210) Zidirea Mănăstirii Argeşului	35
166 (210) Meşterul Manole	46
167 (211) Dobrişean	58
168 (212) Mircea ciobănaşul	67
169 (213) Domnul Radu-vodă	74
170 (214) Mihai-vodă şi Radu Calomfirescu	77
171 (215) Vartici	82
172 (216) Nourel şi Calapod paharnicu	86
173 (217) Dediu vornicul	90
174 (218) Iordăchiţă-a Lupului	93
175 (219) Ştefan-vodă şi vlădica Iuon	97
176 (221) Vintilă-vodă	100
177 (222) Ştefănuţ-vodă	102
178 (224) Bucă-Bucăleţ	106
179 (225) Armaş Dragomir	109
180 (226) Siiu, pircălabul de Birlad	112
181 (227) Aga Bălăceanu	115
182 (228) Cîntecul lui Prîscoveanu	119
183 (229) Constantin Brîncoveanu	124
184 (230) Mogoş vornicul	131
185 (231) Enea va meş-mare	136

186 (233)	Mateaş-crai	139
187 (234)	Marcu	141

V. FAMILIALE

1. Îndrăgostiții

188 (235)	Brumărelul	147
189 (235)	Brumărelul	148
190 (235)	[Brumărelul]	152
191 (236)	Cucul și Turturica	152
192 (237)	Mierla și Sturzul	155
193 (238)	[Voinicel străin]	163
194 (239.I)	Verde de sipică	165
195 (239.II)	Voinicos străin	166
196 (239.III)	La crîșmuța sub cetate	167
197 (240)	Iancu Sibîiancu și Ana	168
198 (241)	[Vălean]	173
199 (242)	Milea	182
200 (243)	[Întemnițatul și iubita]	185
201 (244)	Neguța	186
202 (244)	[Mîndra părăsită]	191
203 (245)	Gheorghe Ardeleanu	192
204 (245)	Drăguțul necredincios blăstămat de mîndră-sa	193
205 (246)	Logodnicii nefericiți	196
206 (247)	Nunta Çhivii	197
207 (248)	Ghiorghîță	198
208 (248)	Otrăvirea mirelui	200
209 (249)	Luncă, luncă	202
210 (249)	Liacul drăguței	203
211 (249)	[Leacul voinicului]	205
212 (250)	[Boala fetei]	206
213 (250)	Îndrăgostita sau boala fetei	207
214 (251)	Neghiniță neagră	209
215 (251)	[Metamorfoze]	210
216 (252)	Rădița	211

217 (253)	Călina-Mălina	214
218 (254)	[Leacul adevărat]	219
219 (255)	Todiran	220
220 (256)	[La biserica de piatră]	221
221 (258)	Rada	222
222 (259)	[Voinicul și mîndra' moartă]	224
223 (260)	Cîntecul Crișului	225
224 (261)	D-aba gagă (D-aba lele)	227
225 (262)	Năiță	229
226 (263)	Di la Odobești la dial	230
227 (264)	Fata cetinii	232
228 (265)	Fata fetelor	235
229 (266)	Năzdravinul	236
230 (267)	Sfîrșitul drăguței ș-a drăguțului înșe- lător	239
231 (268)	Lorinte	242
232 (269)	Mîndrul lecuit	244
233 (270)	Dorul lui Ion	245
234 (272)	Șoimănel	247
235 (273)	Răzbunarea	251
236 (274)	Dorul ostașului	253
237 (275)	Voinicul și vulturul	255
238 (276)	Frunză verde de pe baltă	256
239 (277)	Osîndișii	257
240 (278)	Pe-o vale, pe-o cărare	258
241 (279)	Cîntătura Lenuși	259
242 (280)	George a lu Molin	260
243 (281)	Rafla	262
244 (282)	Mustrarea fetei	265
245 (283)	Fata Radului	266
246 (285)	Fata răpită	267

2. Soșii

247 (286)	Ghișă Cătănușă	270
248 (287.I)	Oleac	281

249 (287.II)	O nevestă săracă vindută de bărbatul său la turci	287
250 (287.III)	Negustorii turci și nevasta vindută	292
251 (288.I.1)	[Nevasta fugită]	294
252 (288.I.2)	Anița crișmărița	295
253 (288.I.3)	[Nevasta fugită]	298
254 (288.II.1)	Iancu și Lena	299
255 (288.II.2)	Ce face dragostea	303
256 (289)	Chira	305
257 (290)	Dragnea	307
258 (291.I)	Ienășel cel frumușel	309
259 (291.II)	Pățenia nevastii cu drăguț	315
260 (291.III)	Roșmon-crai	316
261 (292)	Cîntecul lui Oancea chirigiu	318
262 (294)	[Fata măritată după hoț]	329
263 (295)	Gheorghită Poianu	330
264 (296)	Despărțirea	332
265 (300)	Nița și drăguțu	334
266 (301)	Mama arsă de vie	335
267 (302)	Nicolcea	336

3. Părinți și copii

268 (304)	Tudorel	342
269 (305.I)	Crăișor cu mult dor	357
270 (305.II)	Două morminte	360
271 (305.III)	Slujnica și soacra	362
272 (306)	[Soacra rea]	365
273 (307)	Copila blestemată	367
274 (308)	Tilharul	369
275 (311)	Dănuță	370
276 (313)	[Dedel]	374
277 (315)	Ianoș-crai și Anuța	375
278 (316)	La riul de roauă	378
279 (317)	[Blestemul mamei]	380
280 (318)	Calul Radului	382
281 (319)	Pătru ăl cu peștele	383

4. Frații

282 (320)	Pe lunca Aneștilor	388
283 (321)	Hore despre o fată care, îmbăgiuată de drăguț, își omoară doi frați	390
284 (322)	La temniță la Boița	393

VI. JURNALE ORALE

285 (324)	[Răscoala din 1907]	397
286 (325)	Barbu	402
287 (327)	Bimbașa Sava	405
288 (328)	Fata nenorocită la lucrul cimpului	407
289 (329)	Condamnarea Fălcoianului	409
290 (330)	La gară la Palota	409
291 (332)	Fănică de la Bistreț	410
292 (334)	Cîntecul lui Gică Moraru	411
293 (335)	Pleacă Gheorghe din Girdești	412
294 (336)	Macoveiul	414
295 (337)	Isvoranul	415
296 (342)	Ulicior	417
297 (343)	Cîntecul emigrării	418
298 (344)	Măghieran din grădiniță	421
299 (345)	Frunză verde, frunzuliță	422
300 (349)	Costăndin	424
Glosar		427
Indice alfabetic de titluri cuprinse în antologie		489
Indice onomastic		499
Indice toponimic		519
Indicele culegerilor		531

Redactor responsabil: ANDREI RUSU

Tehnoredactor: IDA MARCUS

*Dat la cules 12.01. 1963. Bun de tipar 25.02. 1964. Apărut 1964.
Tiraj 4180 ex. $\frac{1}{4}$ legate. Hârtie tipar înalt tip. A satinat de 63 g/m².
Format 600×920/16. Coli ed. 29,19. Coli tipar 34,25. A. nr. 614/1963.
C.Z. pentru bibliotecile mari 8R. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R-18.*

**Tiparul executat sub comanda nr. 58 la Întreprinderea Poligrafică
„Arta Grafică”, Calea Șerban Vodă 133, București — R.P.R.**